

Jeesuse kogudus –
kas lõpuajal alla käinud?

Alexander Seibel

Originaali tiitel:

Alexander Seibel

Gemeinde Jesu –
endzeitlich
unterwandert?

Verlag und Schriftenmission der
Evangelischen Gesellschaft
für Deutschland
Wuppertal-Elberfeld

3. trükk 1978

Tõlge eesti keelde 2017

Sisukord

Saateks.....	5
Eessõna.....	6
I Pöördumine – Uussünd – Ristitud Püha Vaimuga.....	7
Pauluse 1. kiri korintlastele: Mõningad uued perspektiivid	12
Kogodus viletsuses	12
Tugev hoiatus	13
Paganlikud igandid	16
Eksitatud usklikud	18
Passiivsus.....	19
Pimeduse surve	23
Ebaehtne keelterääkimine?	26
Vaimulikest andidest	28
Suurim kõigest.....	31
Mis on prohvetlus üldiselt?.....	32
Prohvetlik kõnelemine ja keelterääkimine	32
Keelterääkimine uskmatute suhtes	36
Keelterääkimine usklike suhtes	37
Põhialuste ohustamine	39
Katsuge vaimud läbi	41
Täiendavad vaatlused	45
Oikumeeniline suund.....	48
Kas Joel ei töotanud suurt ärkamist?	51
Kokkuvõte	53
Lõppsõna	55
II Käte pealepanemise vaatlused	56
Käte pealepanek Vanas Testamendis, evangeeliumides	56
... ja Apostlite tegudes	58
Jeruusalemm	58
Samaaria.....	58
Damaskus.....	59
Antiookia.....	60
Efesos ja Malta.....	60
Käte pealepanek kirjades	62
Kirja kuritarvitamine	63
Tunnustähed ja imed.....	65
Käte pealepaneku kuritarvitamine	68
Infektsioon pimeduse kaudu	71
Kasvav oht	73
Kasvav eksitus	77
„Ma otsisin alati seiklust“ – lähemalt valgustatud.....	79

Religioosselt sakramentaalne segunemine	86
Bileami õpetus	87
Lõppvõitlus on puhkenud	89
Lühivaade maailma.....	92
Järelsõna	93
Täiendus kolmandale trükile	96
Allikate loetelu	104
Autorist.....	107

Saateks

Silmapaistvamate kohtumiste hulka minu ametikohal kuulub mu esimene kontakt selle raamatu autoriga. Silmanähtavalt muretseb evangelist Seibel Jeesuse koguduse lõpuaegse kasvava allakäigu pärast. Meie kannatame koos temaga.

Ühelt meie esimeselt vestluselt võtsin kaasa ühe eksemplari paljundatud käsikirjast. Esimesele põgusale läbivaatamisele järgnes tähelepanelik uurimine. Kuigi olin tööga piiblikoolis väga hõivatud, sain nüüd ülesande ja ühtlasi eesõiguse lehti kirjastajana redigeerida ja trükivalmis seada. Sellest ajast alates on autor oma teemasid jätkuvalt uurinud ja täiendanud. Ühiselt oleme nüüd rõõmsad lõpuks ilmunud raamatu üle.

Teema on vapustavalt aktuaalne. Kahjuks. Uus Testament räägib korduvalt lõpuaegse allakäigu ohust pimedusjõudude mõjul – vastupidiselt usklike hulgas laialtlevinud vaatele, et „Piiblis kuskil seda ei seisvat“. Apostel hoiatab oma kirja saajaid Korintoses selle eest, et saatan neid ja teda ei „petaks“. (Petatud on teatavasti see, kes pole pettust enese juures veel märganud!) 2Kr 11:4 viitab Paulus usklike varitsevale ohule „te saate teise vaimu, keda te ei ole saanud“. 1Tm 4 järgi kasvab viimasel ajal koguduses ja usklike hulgas kurjade vaimude mõju. Ülendatud Issand ise paljastab seda liiki nähtusi läkituses Tüatiira kogudusele.

Sellises Jumala sõna valguses peame läbi katsuma meie sajandil nii kiidetud nelipühi- ja karismaatilised liikumised. Alexander Seibeli eriline ülesanne on viidata sellele. Tema hoiatus mõjub ülesraputavalt, ebamugavalt, mõnikord provotseerivalt. Muidugi oleks kergem kirjutada ilmsete eksiõpetuste, modernistliku piiblikriitika jne vastu, nüüd aga tuuakse päevavalgele veel mõnigi evangeliseeriva sõnumiga maskeeritud Jumala vastase malekäik. Hoiatavat hüüet tuleb kuulda eriti seal, kus vaenlasest tingitud lõpuaegne allakäik vahetatakse ära ülendatud Issanda äratava tööga. Selle soovi ja palvega saadame teele selle uue raamatu.

Peter Mayer
Beatenbergi Piiblikool

Eessõna

Jeesuse kogudus on tänapäeval allakäigul eksitavate jõudude tegevuse tõttu ja kaitsevõitluses nagu võib-olla mitte kunagi varem. Piibel selgitab meile, et aegade lõpul „mõned taganevad usust ja hoiavad eksitajate vaimude ja kurjade vaimude õpetuste poole“ (1Tm 4:1). Jumalavastane, nii ütleb meile Pühakiri, esineb isegi ja eriti meelsasti „valguse inglina. Just selles maskeeringus on tänapäeval võimalik tohutu aktiivsus.“

Näiteks ühe evangelisti selge sõnumi läbi andis üks tütarlaps end Jeesusele. Pärast tema üleandmist Issandale pani jutlustaja talle veel käed peale. Umbes aasta pärast tuli välja, et sellega oli tütarlapsele üle antud vale vaim.

Kas midagi sellist on üldse võimalik? Seda ei saa ju olla! See on ju kujuteldamatu! Jumalalapsel ei saa ju olla mingit deemonit. Kuidas võib Jumal midagi niisugust lubada! Sellised on paljude, ka selgete kristlaste seisukohavõtted.

Kas midagi taolist on tõepoolest võimalik? Kas see pole liialdatud? Kas see pole pigem ohtlikus vormis äärmuslus? See raamat püüab Piibli alusel valgustada ja välja tuua teatavaid seisukohti, mida senini vaevalt on vaadeldud. Selle raamatu aluseks on ehtne soov lugejat aidata, täpsemalt öeldes anda vastust.

Hiljuti sattus minu kätte Greberi spiritistlik raamat. Pärast seda, kui pastor Greber oma koguduse inimestega oli iga nädal pidanud palve- ja piiblitunde, sündisid mõne aja pärast märkimisväärselt „imepärased“ meeleavaldused. Mainitud raamatust lugesin ma järgmist: „Sellised juhtumid olevat toimunud ka esimeste kristlaste koosolekutel. Ja ma lugesin neile selle kohta tõenduseks ette 1Kr 14. peatüki ja selgitasin neile seda nii hästi, kui ma siis oskasin.“

Seda viimasel ajal ülemäära tarvitatud apostel Pauluse kirja tuleb põhjalikult valgustada.

Selgituseks olgu veel toodud piibellik kokkuvõtte pöördumise ja vaimuristimise teemast, kusjuures tänapäeval muutub eriti viimane mõiste ikka aktuaalsemaks. Kes aga ei taha alustada selles osas esitatud piiblisalmidest, sest siin on tegemist teoloogilise asjalikkusega, see võiks kohe alustada lugemist järgmisest peatükist Korintose kirja kohta.

I Pöördumine – Uussünd – Ristitud Püha Vaimuga

Kui inimene end ehtsalt Jeesusele Kristusele annab, siis toimuvad *samaaegselt* vähemalt viis asja. Jh 16:8–11 järgi ilmutab Püha Vaim meile Jeesust kui Päästjat. Keegi, kes keeldub uskumast Jeesusesse Kristusesse, teeb pattu, mida ei andestata. Kes sureb ilma usuta Kristusesse, sellel ei saa Jumal enam ühtki süüd kustutada.

Igal juhul tuleb vahet teha, kas kellelgi oma elus on iialgi olnud võimalust Jeesuse suhtes seisukohta võtta või lükkab ta Päästja täiesti teadlikult tagasi. Sellisel juhul seistakse Püha Vaimu töö vastu. Kui aga peale selle veel fakte täiesti teadlikult moonutatakse, et Päästja äralükkamises kindlaks jääda, siis on asjaolud veel tõsisemad, süü Jumala ees veel suurem.

Sellesse temaatikasse kuulub minu arvates ilmselt ka paljutsiteeritud Püha Vaimu pilkamine variseride poolt (Mt 12:31). Nad keeldusid teadlikult Jeesusesse uskumast, kuigi Jumala Vaim oli neile selgesti ilmutanud Jeesust kui Messiat (Mt 12:28). Sellega tõrkusid nad tegelikult Püha Vaimu vastu, nagu ülal lühidalt näidatud (Ap 7:51). Siiski moonutasid nad vastu paremat arusaamist ka tõsiasju, asetades faktid täiesti pea peale (Mt 12:24), et poleks vaja muuta oma veendumusi, ja pilkasid minu arvates *sellega* Püha Vaimu.

Südame sellise kõvastumise juures pole enam päästmist. Ilma meelearandusega, mida kutsub ju esile Jumala Vaim, on päästmine võimatu (Lk 13:3). Kes juba Issandasse Jeesusesse usub, ei saa ka järelkult Püha Vaimu pilgata. Selle kohta on küll mitmesuguseid arvamusi, kuid tahtmata sõnastada dogmat, ilmneb sellest ülevaatest, et see patt on võimalik ilmselt ainult uuestisündimata inimeste puhul.

Kes nüüd laseb end Pühast Vaimust meelearandusele juhtida ja Jeesuse oma südamesse vastu võtab, see

1. sünnib uuesti (Jh 1:13; 3:3; 1Pt 1:3,23 jt).
2. Püha Vaim tuleb ja elab temas (2Kr 1:22; 1Kr 3:16; Rm 8:9 jt). Seega võtab ta vastu Püha Vaimu (Rm 8:15; 1Kr 2:12 jt).
3. Ta *pitseeritakse* Püha Vaimuga (Ef 1:13 järgi). Vaata ka Ef 4:30 ja 2Kr 1:22. See pitseerimine teeb meid Jeesuse omaks, tunnistab meid nähtamatu maailma ees Jumalale kuuluvaiks.
4. Teda *võitakse* Püha Vaimuga (2Kr 1:21). Vaata ka 1Jh 2:20,27. Võidmine viitab teenimisele (nt Ap 10:38). Võiti Vanas seaduses kuningaid, preestreid ja prohveteid, kes antud ajajärgul valitsesid, lepitasiid ja kuulutasid. Ilm 1:6 jt kirjakohtade järgi on usklikud kuningad ja preestrid; nagu kunagi prohvetid, peame ka meie Jumala sõna ja tõde kuulutama, seega Jeesusest tunnistama (Ap 1:8; Ilm 19:10).
5. Teda *ristitakse* Püha Vaimuga. Uues Testamendis on 108 salmis juttu ristimisest. 15 viitavad ehk ristimisele Püha Vaimuga (edaspidi nimetatud vaimuristimiseks). Kuna selles valdkonnas valitseb suur segadus, olgu siin toodud kõik kirjakohtad. Väljendit „Püha Vaimuga ristima“ leiame Piiblis ainult seitse korda. Ja nimelt kuus korda evangeeliumides ja Apostlite tegudes:

Mt 3:11; Mk 1:8; Lk 3:16; Jh 1:33; Ap 1:5 ja Ap 11:16. (Ap 11:14 näitab, et vaimuristimine – salm 16 – oli identne Korneeliuse päästmisega ja tähendas sellega tema uussündi.)

Ainult ühe kirjakoha, seitsmenda, leiame kirjades:

1Kr 12:13 („Sest meie kõik oleme ühe Vaimuga ristitud üheks ihuks“). Pangem tähele sõna „kõik“, vastupidiselt sama peatüki 30. salmile. Esitame veel teisi salme, mis räägivad küll ainult ristimisest, aga nende all võib mõelda ka vaimuristimist: Mt 20:22; Mk 10:38; Lk 12:50 (sisaldab selgesti risti); 1Kr 10:1–4 (võib-olla); Gl 3:27; Ef 4:5.

Kl 2:12 (kuna vaimulikult saadakse elavaks alles usu läbi, mille Jumal uussünnil äratab, ja peale selle veeristimine teatavasti ei päästa, võiks siin sõnaga „ristimine“ olla mõeldud ka ristimist Püha Vaimuga). Kes siin ja järgmiste lõikude juures teisel seisukohal on, selle kohta kehtigu Rm 14:5b.

Rm 6:1–11 tohiks nüüd olla lõik, mis defineerib ristimist Püha Vaimuga. Me ei taha sellega nähtavat veeristimist tühistada, siiski olgu siin eelkõige esiplaanile tõstetud vaimulik tõlgendus, nähtamatute sündmuste seletus. Salmid 3–6 näitavad, kuidas selle ristimisega surmase on surma, seega risti jaatamise läbi tekkinud uus looming (s 4). Seoses 2Kr 5:17-ga on siin nähtavasti tegemist uussünniga. Sõna „kasvanud kokku“ on võib-olla parim ristimise mõiste seletus (Rm 6:5). Meid istutatakse ümber Jeesuse ihusse. Seepärast ütleb Paulus, enne kui ta lähemalt koguduse kui Jeesuse ihu juurde tuleb, et me oleme kõik ristitud (1Kr 12:13), muidu pole me Jeesuse ihu liikmed, ei kuulu üldse Kristusele (Rm 8:9). Siin on tegemist nähtamatu sündmusega, niisiis mitte kätega ristimisega, millele õigupoolest vihjab Kl 2:11–12. Ka ei nõuta meilt kusagil Piiblis, et peaksime end laskma Püha Vaimuga ristida, kuna see toimub ehtsa pöördumise ja uussünni juures automaatselt ja samaaegselt. Küll on meil sageli kästud meelt parandada (Ap 17:30 jt).

6. Ta *võib* saada täidetud Püha Vaimuga. Seda väljendit „täis Püha Vaimu“, täpsemalt öeldes „täidetud Püha Vaimuga“ leidub neliteist korda evangeeliumides ja Apostlite tegudes ja huvitava kombel jällegi ainult üks kord kirjades, nimelt Ef 5:18. See täitmine ei toimu mitte üks kord lõplikult, vaid on igapäevase andumise, murdumise ja risti jaatamise jne asi. Pühitsus ja rist on lahutamatud. Loeme seepärast korduvalt sellest täitmisest (Ap 2:4; 4:8; 4:31 jt). Ef 5:18-s kästakse meid saada täis Püha Vaimu; meelesparanduse ja igapäevase andumise alusel see ju ka toimub. Vastupidiselt sellele ei või nõuda vaimuristimist, mis toimub automaatselt uussünni juures. Olgu veel öeldud, et mõned autorid räägivad Püha Vaimu ristimisest, kuid mõtlevad tegelikult täitmist Püha Vaimuga.

Pole ühtegi juhtu, et keegi, kes on juba vastu võtnud Püha Vaimu, oleks täiendavalt saanud Püha Vaimuga ristitud. Mõningaid laharvamusi selles küsimuses on kaheteistkümne apostli enda suhtes. Jh 20:22 järgi – nii arvavad mõned – olevat neil juba olnud Püha Vaim ja nelipühil saanud nad veel ühe erilise ristimise, mille mõned usklikud nüüd ka täiendavalt läbi elada tahaksid. Mina igatahes ei usu, et eelpool nimetatud punktid apostlite juures enne nelipüha juba oleksid toimunud. Küll tuli Püha Vaim Vana seaduse ajal mõnede Jumala meeste peale, kuid nad ei saanud pitseeritud.

Kõigepealt ütleb Jeesus Jh 16:7-s, et ta meile *pärast* oma taevaminekut Trööstija saadab. Järgmise punkti seletas mulle üks inglane. Sõna „Püha Vaim“ esineb Uues Testamendis 52 korda *ilma* artiklita ja 32 korda *koos* artikliga. Määrava artikliga tähendavat ta Püha Vaimu isikut ennast (Ap 2:38), ilma artiklita tähendavat ta Vaimu tulemusi [tagajärgi, mõju], nagu rahu, rõõm, õnnistus jne. Seda seletatakse paralleelselt kahe kirjakohta, Mt 7:7–11 ja Lk 11:9–13 alusel. Ühel juhul annab Isa Püha Vaimu neile, kes teda paluvad; teisel juhul annab Isa head neile, kes teda paluvad. Püha Vaim esineb nüüd Lk 11:13 *ilma* artiklita ja on otseselt paralleelselt asetatud sõnaga „Agatha“ (head asjad või annid) Matteuses. Seega antakse meile siin võti, et ära tunda ilma artiklita sõna „Püha Vaim“ tähendus, kusjuures me ei taha seda tõlgitsust dogmaks nimetada.

Usklikud ei pea paluma Püha Vaimu saamise pärast, kuna nad seda Jumala lastena nagnii omavad (Rm 8:9). Küll aga võime me Isalt häid asju ja õnnistusi paluda. Ka ei peaks usklikud palvetamisel pöörduma Püha Vaimu poole. Kogu Uues Testamendis pole ühtki näidet selle kohta, ja sellepärast peaks siin väga ettevaatlik olema.

Jh 20:22 esineb „Püha Vaim“ samuti ilma artiklita. Järgmine salm, mis selle vastuvõtmisega seotud on, näitab, et jüngrid ei kasutanud enne nelipüha eesõigust inimestele Jeesuse nimel nende pattude andeksandmist pakkuda (Ap 10:43; 13:38–39). Olgu viidatud ka kaheteistkümnenda apostli valimisele (Ap 1:24–26), et polnud veel otseühendust Jumalaga. Võrreldagu sellega näiteks Ap 13:1–3. Ma usun, et Jh 20:22–23 puhul on tegemist prohvetliku ennetaamisega ehk „käsirahaga“, mis oma täitumise leidis nelipühal. Ma eelistan seda seletust, kuna see võimaldab just Püha Vaimuga ristimise küsimuses ühtset tõlgendust. Sellele lisaks on veel palju kirjakohti, mis selgelt näitavad, et vaimuristimine langeb kokku uussünniga.

Teatavasti on ka ainult üks tee Jumala nähtamatusse dimensiooni, nimelt Jeesuse kaudu üle risti (Jh 10:9). Selle tõega on täiesti kooskõlas, et vaimuristimist võib jumalikult poolelt määratleda kui uussündi.

Kes kuidagi teisiti sisse läheb, seda nimetab Jeesus ise vargaks ja röövliks (Jh 10:1). Kas meil pole võib-olla ka seepärast nii palju lõhesid ja „lammaste varastamist“?

Ap 8:16 ja 19:2 räägitakse juhtudest, kuidas inimesed said usklikuks Jeesusesse ja siiski ei võtnud vastu Püha Vaimu. Nad olid usklikud Vana Testamendi mõttes (Lk 7:28), mis tähendab seda, et nad polnud veel Jumalast sündinud, nagu ka jüngrid enne nelipüha. Meie ees on siin teatav üleminekuolukord, ja alati ei ole kohane Apostlite tegudest õpetust tuletada. Õpetusi leiame me esmajoones kirjadest (Rooma kuni Juuda). Nii näiteks oleks pigem ohtlik kui kasulik Pauluse pöördumise laadi ja viisi (Ap 9) dogmaks tõsta.

Kuna just ülaltoodud kirjakohtad Apostlite tegudest on andnud põhjust mõningasele segadusele ja lahkavamusele selles temaatikas, tahaksin siin tsiteerida Alfred Kueni ettekannet: „Kui me usume, et ainult Püha Vaim Piiblis tõtt õpetab, siis peame oma õpetused ainuüksi Pühakirjast ammutama ja kohandama oma väljendused Pühast Vaimust inspireeritud Piibli autorite omaga.“

Kui me räägime Vaimu saamisest, vaimuristimisest ja vaimutäiusest, siis peame neid väljendeid kasutama samas mõttes kui Piibel. Me ei või öelda: see on ainult vaidlus sõnade üle. Sõnad

on kindlate vaimulike reaalsuste ja kogemuste kandjad, ja viimaste aastakümnete ajalugu tõestab küllaldaselt, et sõnade äravahetamised viivad vaimuliku segaduseni. Nii näiteks nimetas kuulus ameerika äratusjutlustaja Charles Finney ühte erilist kogemust oma kristlikus elus väeristamiseks (Baptism of Power). Tema sõber ja kolleeg Oberlini koolis, Asa Mahan, andis sellele elamusele nime vaimuristimine. Evangelist Reuben Torrey võttis selle mõiste vastu ja süstematiseeris oma õpikus: vaimuristimine, ütleb ta, on eriline kogemus, mille me võime saada *pärast* meie pöördumist ja mis varustab meid väga kõrgelt ja vaimuannetega teenimiseks. Torrey sellisest arusaamisest haarasid kinni nelipühiliikumise rajajad ja lisasid juurde ainult *ühe* punkti: märgiks, millest võime ära tunda, et oleme saanud vaimuristamise, on keelterääkimine. Ja juba ongi meil kindlaskujunenud õpetus, mille tänapäeval võtavad üle miljonid kristlased. Enne aga, kui me mingi õpetuse vastu võtame, peame väga hoolikalt läbi katsuma, kas see tuleneb Pühakirjast või dogmade ajaloolisest arengust.

Kui me ausalt küsime, mida õpetab Piibel, siis peame loobuma meetodist, mis on kahjuks tavaline paljudes kristlikes ringkondades: nimelt püstitatakse kõigepealt väide ja siis tõestatakse selle õigsust Pühakirja alusel.

Nii öeldakse näiteks: kõigepealt peame pöörduma, pärast saame teise kogemusena Püha Vaimu ehk vaimuristamise. Tõendina tsiteeritakse jüngreid, kes alles nelipühil Püha Vaimu vastu võtsid, samaarlasti, jüngreid Efesosel ja võib-olla veel apostel Paulust ..., ja unustatakse siinjuures täielikult tuhanded pöördumised Apostlite tegudes, mille korral pöördunud kohe Püha Vaimu said – ilma käte pealepanemiseta ja keelterääkimiseta. *Unustatakse samuti, et üheski Uue Testamendi kirjas ei nõuda apostlid kristlastelt teise kogemuse, vaimuristamise ootamist ega otsimist!*

Kui soovime teada saada, mida õpetab *Piibel*, siis peame rakendama nn induktiivset meetodit, mida kasutatakse kõigis teadustes loodusseaduste uurimiseks: st peame lähtuma sellest, mida ütleb Piibel, ja tegema oma järeldused alles siis, kui oleme siiralt läbi uurinud *kõik*, mida ta selle teatava valdkonna kohta õpetab.

Kui tahame teada, mida apostlid õpetasid, peame kõigepealt uurima nende mõtteid õpikutes, st peame lähtuma kirjadest ja valgustama ajalooraamatuid (evangeeliumid ja Apostlite teod) kirjadest saadud järeldustega – mitte vastupidi. Evangeeliumid ja Apostlite teod räägivad meile *ühekordselt* kordumatust (aja)loost: kuidas Sõna lihaks sai, kuidas Jeesus meie eest kannatas, kolmandal päeval üles tõusis, kuidas ta taeva läks ja kümme päeva hiljem oma koguduse peale Püha Vaimu välja valas.

Ajalooline nelipüha võib korduda sama vähe kui suur reede ja ülestõusmispüha. *Paluda uut nelipüha on sama mõttetu kui nõuda Jeesuse uut inimesekssaamist.* Päästmisloo ühekordsuse tagajärg on, et nelipühast alates elame uues päästmisloolises ajas ja et nüüdsest alates ei pea enam ükski inimene läbi käima sama teed vanast lepingust uude nagu jüngrid. Apostlite kirjadest leiame Uue Testamendi lõpliku tõe ... *Ristimine Püha Vaimuga on järelikult esimene samm kristlikus elus*, mille kaudu me oma vanale elule koos Kristusega sureme ja koos temaga uuele elule sünnime, et saada liidetud Kristuse ihusse. Vaimuristimine on see, mida veeristimine sümboliseerib: matmine ja ülestõusmine koos Kristusega.“ Niipalju Alfred Kuenilt.

Et põhjendada ebapiibellikku õpetust vaimuristimisest kui teisest kogemusest või spetsiaalsest elamusest, mis on seotud erilise pühitsusega, tuuakse sageli „tõendina“ esile ka Jeesuse ristimine Jordani ääres. Johannese evangeelium näitab meile, et see Püha Vaimu nähtav allalaskumine oli tunnustäheks Ristija Johannesele, kes seda ainsana nägi, et ta võis Jeesuse kui Messia ära tunda ja teda tunnustada (Jh 1:32–24).

Seda „äratundmistunnustähte“ Issanda teevalmistaja jaoks selliselt tõlgendada, nagu oleks Jeesus alles siis Püha Vaimu saanud, on ülimalt riskantne, et mitte öelda ekstsistents. Kristus oli loomulikult algusest peale Isaga ühendatud (Ps 22:11), täis Püha Vaimu. Teisiti saaks vaevalt seletada tema absoluutset patutust ja fakti, et ta iialgi ei öelnud üles [ei ebaõnnestunud]. Me loeme Ristija Johannesest, et ta oli juba emaihus Püha Vaimuga täidetud (Lk 1:15). Kui palju enam kehtib see Issanda Jeesuse Kristuse kohta, kui me sellist võrdlust üldse tohime tuua, kuna Püha Vaim ise ju eostas Jeesuse, keda hüütakse Pühaks (Lk 1:35).

Võib-olla peaks lõpuks veel lühidalt märkima, et enne Püha Vaimu väljavalamist mainitakse neid Jumala teguviise tulevikuvormis (nt Ap 1:5,8). Pärast nelipüha aga räägitakse sellest minevikuvormis (nt 1Kr 12:13; 2Kr 1:21–22) kui lõpetatud sündmusest, välja arvatud jällegi täitmine Jumala Vaimuga.

Pärast seda osaliselt pigem üksikasjalikku mõiste määratlemist tahame nüüd asuda Korintose kirja juurde.

Pauluse 1. kiri korintlastele: Mõningad uued perspektiivid

Kogudus viletsuses

Pauluse esimene kiri korintlastele sisaldab põhiliselt korraldusi ja juhtnööre kohalikele kogudustele. Kiri kirjutati selleks, nagu ütleb Ralph Shallis, „et tuua korda kaosesse“. Pärast väga viisakat ja armastusväärset sissejuhatust 1Kr 1:1–9-s, milles rõhutatakse väga selgesti ka seda, et korintlased on Jumala lapsed, algavad 10. salmiga, mis juba hoiatab lõhede eest, manitsused kuni kirja lõpuni. „Ma kutsun teid üles“ (1Kr 1:10). Salm 11 näitab meile, et valitses riid. Salmid 12–13 ilmutavad parteimeeli.

Võib-olla aitab ajaloolise tausta lühike selgitamine mõningaid seoseid valgustada. Sarnaselt Ateenaga (Ap 17:16) oli Korintos täis ebajumalapilte ja -kujusid. Sellega oli seotud seksuaalne liialdus ja teadlik filosoofia ning maailmatarkuse rõhutamine. Nagu Ateenas, nii oli ka Korintos palju filosoofilisi koole. Ka usklikud Korintos kaldusid tugevasti pooldama maailmatarkust (1Kr 3:18–19). Aga Paulus hoiatab „tarkuse sõnade“ eest (1Kr 1:17) ja võrdleb seda risti narruse kui koguduse tõelise tarkusega. 1Kr 1:18-st kuni 1Kr teise peatüki lõpuni näidatakse, et kogudus pole rajatud mitte ilmalikule tarkusele, filosoofiale ega kreeka paljukiidetud gnoosisele [maailmatunnetusele], vaid ristisõnumile. Kahjuks aga eelistas mõnigi korintlane risti narrusele ja pahandusele suuri sõnu ning maailma „ülevat“ tarkust (1Kr 2:1).

Kolmanda peatüki salmid 1–3 näitavad väga selgesti, kui ebaküpsed usklikud suuremalt osalt veel olid. Paulus nimetab neid „lihaliikeks“ ja „lasteks“ (3:1). Kuigi nad nähtavasti end väga harituks pidasid, olid nad vaimulikes küsimustes üsna asjatundmatud. Kokku küsib Paulus neilt kogu kirjas kümme korda: „Eks te tea ...?“ Nende ebaküps ja kogenematu olukord ilmneb nendes küsimustes küllalt selgelt (1Kr 3:16; 5:6; 6:2,3,9,15,16,19; 9:13,24). Nad olid niisiis vaimulikult õppimatud, „väetid“ lapsed. 1Kr 15:34-s ütleb apostel isegi teatava teravusega: „Saage täiesti kaineks ja ärge tehke pattu! Jah, mõnel ei ole üldse jumalatunnetust. Seda ma ütlen teile häbiks.“

1Kr 3:11-s näitab Paulus iga koguduse alust, nimelt Jeesust Kristust –, alust, mis on ühine kõigile usklikele, nii vaimulikele kui lihaliikele. Kuid ometi saab vaimulik inimene palga, teised kannatavad kahju (3:14–15).

1Kr 3:17-s räägib Paulus tõsiste sõnadega Jumala templi rikkumisest. Hiljem tuleme selle teema juurde veel tagasi. Salm 18 näitab, et korintlased olid oma „tarkusega“ enesepettuse ohus. See on oht, mida uhkuse tõttu üsna palju esineb (1Kr 4).

1Kr 4:6,18,19, samuti 5:2 näitavad korintlaste teist negatiivset omadust, nimelt nende upsakust. Usuelu suhtes koguduses on märkimisväärne 1Kr 4:6, kus meile öeldakse, et ei tohi minna üle selle, mis on kirjutatud. Nende usklike vaimulik upsakus viis neid vaatele, nagu oleksid nad saavutanud teatava vaimuliku taseme, võimalik et kristliku elu kõrgema vormi (4:8). Just annid ahvatlevad sageli uhkusele ja eneseülistusele (4:7), veendumusele, et ollakse midagi erilist. Paulus näitab, kuidas apostliamet, mis on teatavasti tõesti eriline ja suur, ei too mingit kuulsust, vaid sageli suurimat alandust ja tagakiusu kogu maailma ees (4:9–13).

1Kr 5-s tuuakse päevavalgele järgmised kaalukad faktid, seosed ja patud. Salmid 1–5 näitavad meile, et keegi oli teinud nii rasket hoorust, oli end niivõrd avanud patule, et ta loovutati saatanal ihu hävitamiseks (5:5). Ja seda, kuigi ta kaheldamatult oli Jumala laps. See on raske salm, mida tuleb edaspidi veel valgustada. Igal juhul sisaldab ta sõna „rikkumine“, nagu ka 1Kr 3:17. Samuti näitab ta, et saatanal võib olla pidepunkt [võimalus] uskliku inimese ihus, kuigi vaim on valgustatud ja päästetud.

1Kr 5:6–13 näitab, et koguduses valitses osaliselt väga raske patt. Nii raske, et tuli rakendada koguduse distsipliini ja liikmed välja panna. Salmis 11 nimetatakse kuus rasket eksimust, millesse jäämine viib lahutamisele kogudusest. Sellised inimesed tuleb kõrvaldada [1968 piiblitõlge: välja lükata] (5:13). Oli kõlvatu segunemise oht. Vanast haputaignast tuleb end puhastada [1968: vana haputaigen tuleb välja pühkida] (5:6–7).

1Kr 6:1–8 näitab, et korintlased olid osaliselt nii tülis, et nad üksteist vastastikku ilmaliku kohtu ette tirisid. Salmis 5 küsib Paulus: „Kas siis teie seas ei ole *ühtainsatki* tarka, kes suudaks otsustada venna ja venna vahel?“

Salmides 12 kuni 19 hoiatab Paulus segunemise ohu eest. On silmnähtav, et kui usklik uskmatuga üheks saab (s 16), siis segunevad valgus ja pimedus. Jumala käsk selle suure segunemise ohu kohta on: „Põgenege!“ (s 18).

1Kr 7 ei too esile põhimõtteliselt midagi negatiivset. Paulus käsitleb abielu ja vallaspõlve teemat.

Peatükis 8 juhitakse tähelepanu sellele, et korintlased sõid osaliselt veel ebajumalate ohvriliha. Esines oht, et nende suureliskus (8:1) selles asjas võiks saada teistele hukatuseks (8:11). Viidatakse puuduvale teistega arvestamisele (8:12). Salm 10 näitab, et mõned istusid nähtavasti ebajumala kojast. Ka siin on näha juba (nähtava) segunemise ohtu.

Peatükis 9 leiame Pauluse apostliameti kirgliku õigustamise. Mittevaimulikud korintlased olid nimetanud teda lihalikuks ja mittevabaks (9:1) ning seadsid tema apostliameti kahtluse alla (9:2). Nemad, tema lapsed (4:15), mõistsid praktiliselt tema üle kohut (9:3). Salm 16 peaks õigupoolest meid kõiki puudutama: „häda mulle, kui ma evangeeliumi ei kuuluta!“

Tugev hoiatus

Peatükk 10 avab huvitava olukorra. Jällegi tuleb valgustada teadmatust (s 1). Salmides 1–4 korratakse sõna „kõik“ neli või viis korda (vastavalt tekstile). Tagasivaatega Vanasse Testamenti rõhutab Paulus iisraellaste ühetähenduslikku kuulumist Jumala rahva hulka. Ülekantuna Uude Seadusesse tähendab see, et korintlaste puhul ei peeta nende jumalalapse seisust, kuulumist Kristuse ihusse, vähimalgi määral küsitavaks. Vastupidi, seda tõstetakse eriti esile. Salm 4 näitab koguni, et seal tõesti oli ehtsa vaimuliku elu tundemärke. Kui keegi nimelt sööb ja joob, siis pole ta mitte ainult elus, vaid ta ka kasvab. Kuigi need eeldused olid olemas, öeldakse salmis 5 üsna karmilt: „Kuid *enamik* neist ei olnud Jumalale meelepärased ning nad löödi maha kõrbes.“ Salmis 6 arvab Paulus selle rõhutatult selge hoiatuse enese (meenuta 1Kr 9:27) ja korintlaste kohta käivaks. Salmides 7–10 loendatakse juhtumeid, kus Vana Seaduse iisraellased Jumala kohtus surid. Salm 11 näitab selgelt, et see toimus ja pandi kirja meile hoiatuseks.

On selge, et Paulus võttis oma kirjades iga kord seisukoha koguduse vaimuliku olukorra kohta. Vastavalt sellele, kuidas tekkis mingi probleem või küsimus, leiame selle kohta tema käsitluse. Näiteks ümberlõikamise teema kirjas galaatlastele. Olles põhjalik mees, teeb Paulus iga probleemi lahkamisel ulatuslikku „piiblitööd“, tsiteerides ikka ja jälle Kirja, st Vana Testamenti. Miks mainib nüüd apostel surnuid Vanas Seaduses? Miks juhib Paulus tähelepanu sellele, et nii paljud tollel käsuajal surid?

Tahaksin öelda, et seoses selle küsimusega sai mulle kunagi tähtsaks üks uus vaatekoht Korintose kirjale. Nimelt oli ka korintlaste puhul see probleem! Nende hulgas oli inimesi, kes Jumala loal kohtus maha suruti, kes surid füüsiliselt. Sedasama näitab meile ka 1Kr 11:29–30: „Sest kes sööb ja joob, see sööb ja joob enesele nuhtlust, kui ta ei anna aru sellest ihust. See pärast ongi teie seas palju nõrku ja põduraid ning paljud on surnud.“ [s 30 1968 tõlge: „Sellepärast on ka palju nõrku ja põdejaid teie seas ja paljud on läinud magama.“] Sõna „uinuma“ tähendab kreeka keeles sama mis „surema“. Et seda sõna ei tule mitte vaimulikult mõista, tõendavad äsjakäsitletud salmid peatükist 10.

Kui ma seda mõistsin, oli mulle ka lõplikult selge, mida mõeldakse viienda peatüki salmis 5. See inimene pidi karistuse kõrgeima määra alusel füüsiliselt surema, kuigi ta oli Jumala laps, kusjuures tema vaim pidi pääsema, nagu seal sõna-sõnalt seisab. Seega ei tuleks välistada, et see inimene võib enne veel meelt parandada. Paljud kirjaseletajad arvavad, et salmid 2Kr 2:5–11 osutavad sellele. Loomulikult oleks niisugusel juhul füüsiline karistus ülearune. Neil asjadel pole igavese elu endaga mingit pistmist (vt ka 1Kr 11:32), vaid eelkõige mõjutavad need tasu (2Jh 1:8). Mitte juhuslikult ei käsitle 1Kr 3. ptk tasumise teemat. Sellised inimesed päästetakse otsekui läbi tule (3:15). Seda näitab ka sama peatüki 17. salm, mis on täiesti kooskõlas 1Kr 5:5 ja 1Kr 11:29–30-ga. Ta ütleb, et Jumal võib lasta meie templi, st meie ihu (1Kr 6:19), meie keha rikkuda, lasta meil surra. See on tõesti tahke toit, pigemini raskesti mõistetav ja mõnedel on sellega väga raske toime tulla ...

Nüüd kerkib küsimus, millal Jumal oma rahvast (Vana Seadus), täpsemalt öeldes oma lapsi (Uus Seadus) kohtus surra laskis. Ma sõnastan selle teadlikult minevikuvormis, kuna usun, et Jumal iga päästeaja [õnnistusaja] alguses tunnustähtedega vahele astub. Polnud veel olemas Uut Testamenti (või olid ainult üksikud osad sellest) ja Issand täitis selle puudujäägi mõnikord nähtavate tunnustähtede ja imedega ning kinnitas sellega kuulutatud sõna (Mk 16:20). Olen veendunud, et üldiselt Issand oma laste analoogilise käitumise puhul enam nii nähtavalt vahele ei astu (kuigi mõnikord on kuulda ka sarnaseid juhtumeid).

Millal nüüd tõmmati kaela selline Jumala kohus? On selge, et väiksemate eksimuste puhul ei lööda kohe maha. Kui nüüd silmas pidada eelpool toodud näiteid ja ka teisi fakte Pühakirjas, siis tuleme äratundmisele, et Jumal laskis oma rahva (Vanas Seaduses), täpsemalt öeldes oma lapsed (Uues Seaduses) kohtus surra siis, kui nad saatana haardes ja deemonitega osaduses olles ei olnud valmis meelesparanduseks; kui nad raskeimate pattude läbi praktiliselt saatana jalgade ette viskusid või harrastasid teisi asju, mis võimaldas Jumala vaenlasel täita nende südamed. Võimalik, et nii oli see Hananiase ja Safiira puhul (Ap 5:1–5). Saatan oli vallanud Hananiase südame (s 3), ja kuigi ta oli Jumala laps, langes ta surnult maha (s 5). Ta oli valetanud Pühale Vaimule (s 3), mis minu tundmise kohaselt võib käia ainult uskliku kohta. Kuna uskmatal pole üldse Püha Vaimu (Rm 8:9), ei saa ta temale ka valetada.

See valguse ja pimeduse, Püha Vaimu ja saatana vaimu, jumaliku ja jumalavastase segunemise võimalus ühes ja samas isikus (loomulikult ei toimu see segunemine nähtamatus, vaimses maailmas; Pühal Vaimul pole iialgi osadust pimedusega) on nüüd tõepoolest tahke toit (1Kr 3:2, Hb 5:13–14).

Mõnigi usklik peab seda võimatuks ega suuda seda kuidagi mõista. Kuna see on küllaltki kompleksne teema, siis käsitletakse seda küsimust veel järgmises peatükis põhjalikumalt. Paulus ei saa seda lihalikele korintlastele otse öelda, kuigi ta kaudselt seda neile üsna selgesti teatab. Pärast seda, kui Paulus kuuendas peatükis on kujutanud nähtavat segunemist pimedusega lihaliku hooramise kaudu, läheb ta 10. peatükis alates salmist 14 üle nähtamatu, vaimuliku segunemise juurde. Jumala vastus sellele on jälle: „Põgenege!“ Teiste sõnadega: põhjalik, kogu jõuga täielik lahusus kõigest, mis viib osadusse pimedusega.

Kümnenda peatüki salmides 16–20 mainib Paulus neli korda sõna „osadus“ ja ütleb 20. salmi teises osas selgelt: „Aga ma ei taha, et teie saaksite kurjade vaimude kaaslasteks.“ [1968 tõlge: „Ent ma ei taha, et teil oleks osadust kurjade vaimudega.“] See täpne sõnastus näitab, et osadus deemonitega on Jumala laste juures võimalik. Midagi tahta või pigemini mitte tahta saab põhimõtteliselt ainult võimaliku valdkonnas. Ka näitavad järgnevad salmid, et see tõepoolest on võimalik ja et korintlased olid juba sellesse väga kaasa tõmmatud. „Te ei või juua Issanda karikast ja kurjade vaimude karikast, te ei või osa saada Issanda lauast ja kurjade vaimude lauast. Või tahame Issandat teha kiivaks? Kas oleme temast tugevamad?“ (1Kr 10:21–22). Vastus nendele retoorilistele küsimustele kõlab loomulikult: ei. Tõendiks selle kohta olid surinud koguduses. Jumal lubas, et nende füüsiline jõud lõppes, nii et nad surid. Jumal on tugevam. Selle, mida Paulus nende salmidega ütleb, võiks sõnastada umbes nii: „Te olete osaduses deemonitega. Te joote Issanda karikast üheaegselt saatana karikaga (1Kr 11:20 ütleb ta korintlastele üsna selgelt, et see pole mitte Issanda õhtusöömaaeg, mida nad peavad), te olete osalised deemonite lauas. See on aga võimatu jumalavastane seisund. Teie käitumine, milles puudub valmisolek meeleparanduseks, näeb välja, nagu tahaksite te Jumalat ärritada. Võiks peaaegu arvata, et te peate end temast tugevamaks, kuid miks on siis teie seas nii palju nõrku, haigeid ja surijaid? Sest muidugi on Jumal tugevam, nagu te seda ka enese juures näha võite!“

Pole kindlasti juhus, et just ka selles kirjas on välja toodud või kergelt visandatud nähtamatu maailma jõudude ülekandumise põhimõtted, täpsemalt öeldes nende suhete intensiivistumine, nimelt identifitseerimise [samastamise] seadus. „Või kas te ei tea, et see, kes hoiab hoora poole, on temaga üks ihu? Sest nagu Jumal ütleb: „Need kaks saavad üheks.“ Aga kes hoiab Issanda poole, see on temaga üks vaim“ (1Kr 6:16–17).

Kes end Jeesusega üheks teeb, samastab, ja see on võimalik ainult risti kaudu, saab Püha Vaimu, või vastavalt saab temast enam täidetud. Kes aga end hooraga seob, võib saada rüvedaid vaime, patustab omaenese ihus. Ihu on ju Püha Vaimu tempel (1Kr 6:19) ja selliste pattude kaudu on see ohus saada kuradi eluasemeks (2Kr 6:16). See ei tähenda ainult kohutavaimat segunemist, vaid ka omakorda jumalavastast osadust deemonitega. Selline inimene on suures ohus rikkuda Jumala templit ja seeläbi langeda Jumala nähtava kohtu, nimelt füüsilise surma alla (1Kr 5:5; 10:8 lihaliku hooruse pärast, 1Kr 10:7; 11:30,32 vaimuliku hooruse pärast). „Kui keegi rikub Jumala templi, siis Jumal rikub ka tema, sest Jumala tempel on püha, ja see olete teie“ (1Kr 3:17).

Olgu veel kord mainitud: 1Kr 10:16–17-s hoiatab Paulus korintlasi kõigepealt ebajumalateenistuse ja hooruse eest. Tsiteeritud kirjakoht näitavad ilma igasuguse kahtluseta, et karistuseks oli kehaline surm. Mitte juhuslikult ei too Paulus seda niimoodi esile, on ju just need kaks segunemise põhiallikat igas koguduses.

Tulles tagasi 1Kr 6:16–17 juurde näeme igatahes neis salmides, nagu ülal öeldud, ülekandmise seadusi. Siin patt, pimedus lihalikult hingelistes seostes, seal Issand Vaimus. Siin negatiivne, seal positiivne.

Nagu juba varem öeldud: see on see tahke toit. Oleks apostel seda lihalikele korintlastele otseselt öelnud, siis oleks siin neilt nende vaimulikus ebaküpsuses liiga palju nõutud.

Tõsiasi on, et mõnigi ebaküps usklik kaotab hingelise tasakaalu, kui seda teemat puudutatakse. Ta kas barrikadeerib end täielikult või piinab end päevad ja ööd mõttega, et on vahest ehk „seestunud“.

Oma teises kirjas korintlastele, kes on vahepeal küpsemaks saanud ja osaliselt meelt parandanud (2Kr 2:6–7), teatab apostel nüüd juba otseselt. 2Kr 11:4-s seisab üldsegi mitte meeldiv sõnastus: „või kui te saate teise vaimu, ..., siis te sallite seda küll“. Ka viitab 2Kr 6:14–16 sellele võimalikule ja täielikule segunemisele ja seepärast järgneb üleskutse, et nad ei peaks selles ikkes kaasa vedama, vaid end eraldama (2Kr 6:17 kuni 7:1). Just Jumala lapsed, kelle ihu (hooruse tõttu; 1Kr 6) või vaim (passiivse meditatsiooni, jooga, nõiduspattude jne või ebajumalateenistuse tõttu; 1Kr 10) on rüvetatud, võiks ka öelda, et usklikud, kes on veel okultselt või lihapattudega koormatud – eriti kui pühitsust ei nõuta (2Kr 7:1b) – kalduvad eriti 2Kr 6:14–16-s näidatud segunemisele.

Paganlikud igandid

Me peame siin veel kord pilgu heitma korintlaste paganlikule taustale. Tol ajal väga levinud gnostitsismi õpetus sisaldas muuseas päästmist tunnetuse kaudu ja mitte kuulekuse kaudu tõele. Patt neutraliseeriti teatud mõttes tunnetusega. Oli Jeesus ära tuntud, arvati, et nüüd on kõik korras.

Ka tänapäeval on perfektsionismi kalduvaid kristlikke suundi, kes mõtlevad, et usklik ei saa enam patustada (norra ringkond, Jonathan Pauli puhta südame õpetus). Arvamus, et Jumala lapsel ei saa olla mingit osadust deemonitega, mingit vale vaimu, on isegi väga laialt levinud. Gnostitsistlikult mõjustatud korintlased pidasid seda nagunii võimatuks. Seepärast pidi nende jaoks iga üleloomulik kui ka lihalik avaldus „olema Jumalast“, ükskõik kui imelik või vastukäiv see apostlite õpetusele ka polnud. See on väga ohtlik suhtumine, kuna võib vaenlasele täieliku teadmatuse ja muretuse kaudu – ka ausa veendumuse puhul – avada ukseid ja aknad (Ap 20:28–31). Korintoses igatahes usuti, et nüüd võib uue tunnetusega vana viisi edasi elada; nii segati kristlikud ideed paganlike ettekujutustega.

Tol ajal oli Kreekas väga laialt levinud elurõõmu-, viljakuse- ja veinijumala Dionysose kultus. Oli olemas selle jumala karikas, ja nn „bakhanaalidel“ joodi end jõudumööda purju (1Kr 11:21), laskuti liiderlikkusesse (1Kr 5–6) ja hoorusesse ning mindi sageli ekstaasi ja transitaolisesse joovastusse.

Kõik need elemendid olid olemas ka meile esitletud Korintose koguduses. Ta oli osaliselt tugevasti läbi segatud paganlike elementidega, kultustega ja seega ka deemonitega. Paganlikel pühadel oli „joovastust“, seega kaootilisust ja korratust. Mitte juhuslikult ei pidanud apostel rõhutama, et Jumal pole mitte korratuse, vaid rahu Jumal (1Kr 14:33). On tõsiasi, et vale vaim võib esile kutsuda õnnist ja joobumuslikku seisundit (Js 19:14 ja 29:9–10) ning isegi prohvetlikku kõnelemist (Js 28:7; 1Kn 18:29).

Midagi sellest kreeklaste elurõõmust pidi nüüd peegeldama ka „kristlik kokkusaamine“. Just usklikud pidid ju omama elu ja rõõmu. Selle asemel, et ainuüksi tõelisest allikast, nimelt Jeesusest ja tema ristist, küllust ammutada, proovis mõnigi teiste vahenditega (näiteks veiniga) oma õnnetunnet tõsta. Ka tänapäeval näeme üha enam tendentsi hingeliste ja maailmalike võtete ja meetoditega (rütm, tugev biit, plaksutamine, karjumine, oigamine) „meeleolu“ luua, „vaimutäiust“ ja elu tõendada. Just vaimulikult surnud, käsumeelsete ja tuimade koguduste liikmeid puudutavad sellised „elavad“ koosolekud eriti ning kahjuks vahetavad nad hingelise erutuse ära Püha Vaimu tegevusega. Nii satutakse vihma käest räästa alla. Paulus igatahes kirjutas oma kirja, mis sisaldab põhiliselt selgitusi ja korrektuuri, koguduse sellise olukorra jaoks, mille oli kujundanud valguse ja pimeduse hirmus segunemine.

Võib-olla peaks siin lühidalt mainima antiikaja kuulsaimat kultusepaika Delfi oraaklit. Ükski Kreeka riik ei otsustanud suuri ettevõtmisi, ilma et oleks eelnevalt oraaklilt nõu küsinud. Selles paigas teenisid naised; preestritari nimetati püütiaks (nimi tuleb püütonist, maokoletisest, kelle Apollon maha löi, mille järel ta rajas sinna Püüto või Delfi linna). Delfi oraakel oli pühendatud Apollonile, Kreeka ennustus- ja luulekunstijumalale. Kuna praktiliselt suunati iga suuremat sündmust sealt, võib arvata, et kogu see piirkond oli sellest ennustamise ja prohvetliku kõnelemise vaimust vähem või rohkem läbi hapnenud ja kujundatud. Seepärast ei üllata, kui loeme, et Paulus ajas Filipis orjatarist välja „püütonivaimu“ (nagu seda nimetatakse algtekstis) (Ap 16:16).

Kui oraaklilt nõu küsiti, langes püütia sageli ekstaasi. Selle tulemuseks oli „keelterääkimine“, mida juba kreeka filosoof Platon pilkas. Arvati, et nii sageli kui see juhtub, räägib jumalus otseselt preestritari suu kaudu, ja iga sõna jäädvustati. Meest, kes neid transiseisundis lalisatud sõnu üles kirjutas ja edasi andis, nimetati „prohvetiks“.

Nagu Korintose linn, nii asus ka Delfi Korintose lahe ääres. Üksnes geograafiline lähedus seletab erilist mõju; selles mõttes polnud koguduse jaoks midagi ebaharilikku, kui naised keeltes rääkisid või isegi jumalateenistust juhatasid. Mitte juhuslikult ei rõhuta apostel 1Kr 11:1–16 naise mehele allutatud seisundit koguduses. 1Kr 14:34 keelatakse naistel koosolekul keeltega rääkimine. Hiljem tuleme selle osaliselt väga vaieldava küsimuse juurde täpsemalt.

Võib-olla seletab ülaltoodud taust mõnda muudki, ilma et ma seda mingi dogmaatilise avaldusena tuua tahan. Me nägime juba, kui lihalikud ja ennasttäis olid korintlased. Kui nad nüüd keeltega räägiksid – nii nad võib-olla arvasid –, oleksid nad seeläbi paremad ja suuremad. Väga sageli kaasneb selle anniga upsakus. Upsakus on aga igasuguse ebakainuse ja eksituse juur. Meeles pidades lähedase oraaklipaiga ülemaailmset kuulsust ja sealse naispreestri käitumist, pidi keeltega rääkimine nende jaoks kujutama suurimat ja ihaldusväärseimat andi. Seetõttu võis ainuüksi selle anni praktiseerimine neid õnnetunde ja eneseteadvuse joovastusse viia, võimalik

et isegi ideeni, et nad nüüd tolle aja kuulsaimale kultusepaigale enam milleski alla ei jää. See soov kuulsuse, tunnustuse ja tähtsuse järele on lihalike kristlaste juures sageli väga tugevasti välja arenenud. Võib-olla ütleb apostel ka seepärast: „... see, kes kõneleb prohvetlikult, on suurem keelterääkijast“ (1Kr 14:5). Olgu sellega nüüd kuidas on – igatahes viitab apostel peatükis 14 prohvetliku kõnelemise annile kui kõige taotlemisväärsemale.

Eksitatud usklikud

Pärast seda kõrvalepõiget minevikku tahame peatükke jälle järjekorras edasi vaadata. Pärast naise seisundi kindlaksmääramist koguduses märgib Paulust armutult: „Teie kokkutulekud ei ole teile kasuks, vaid kahjuks“ (1Kr 11:17). Milline ütlemine! Igatahes pärast kõike seda, mis me senini oleme kuulnud, pole see liialdus. Kui jumalateenistuste tulemusena on nõrku, haigeid ja isegi surijaid, võib vaevalt heast või üldse ülesehitusest rääkida! See on juba Jumala kohus ja selle peatüki viimases salmis räägib apostel avalikult sellest võimalusest, pigemini faktist, kui ei toimu meele ja käitumise muutmist (1Kr 11:31–34).

Salmis 18 mainib Paulus lõhesid. Ta kirjutab: „Esmalt ... kui te tulete kokku kogudusena ...“ ja 20. salmis haarab sellest niidist uuesti kinni ning ütleb kategooriliselt: „Kui te nüüd kokku tulete, siis ei saa pidada Issanda õhtusöömaaega.“ Tõepoolest hävitav kriitika! Sellistest salmidest minnakse tavaliselt vaikides mööda. – Paulus selgitab siin praktiliselt, et Korintose kristlased ei pea mitte kristlikku õhtusöömaaega, vaid paganlikku ebajumalateenistust, nagu ülal nägime. Kujutatagu endale ette kokkutulevat kogudust, kellele antakse tunnistus, et ta ei pühitse mitte Issanda õhtusöömaaega, vaid mingit liiki paganlikku püha! Mida positiivset võib sellisest kogudusest veel oodata? Sellest vaikitakse sageli teadlikult või vaadatakse lihtsalt mööda, et saaks takistamatult teatud „karismasid“ kui kõrgeimat lõpptarkust rahva hulka tuua. Kui nimelt uurida põhjalikult kogu kirja, võivad mõnel tekkida suured kahtlused korintlaste väidetavate andide erakordsuse suhtes. Rikkalik kogemus näitab, et kui on endasse kord lastud programmeerida „poolt“, siis „vastu“ ei võeta enam teadmiseks. Tavaliselt klammerdutakse fanaatiliselt kolme kuni nelja salmi külge, mis seejuures enamasti terviklikust seosest täielikult välja rebitakse. Sel alal valitseb kohutav pimedus ja eksitus. Salm 21 näitab ju selgesti, et mõned on end selle „peo“ juures isegi purju joonud.

Salmiga 23 läheb apostel korrektse õhtusöömaaaja selgituse juurde. Nagu eelpool näidatud, oli mõnede selle koguduse liikmete kõlvatu seisundi (st segunemine ebajumalateenistusega, demonitega) tagajärjeks surm (ss 29–30). Ausalt öeldes: Kas saab veel halvemini minna? Kas saab olla halvemat, kui Jumal pidi laskma oma armastatud lapsi kohtus surra? Muidugi mõista mitte selleks, et neid igavesti enesest ära tõugata, vaid vastupidi, et neid mitte ühes maailmaga hukka mõista (1Kr 11:32). Sellised inimesed on otsekui läbi tule pääsenud (3:15). Just 3. peatüki järgnevates salmides (16–17) mainib Paulus templi rikkumist (surma) ja annab sellega vastuse, kuidas mõista seda „läbi tule pääsemist“. Surm ei tähenda mitte „puhastuskohut“, mis on täiesti ebapiibellik, vaid selle vahelesegamisega ennetatakse veel suuremat eneseavamist vaenlasele, täielikku langust (1Tm 5:15).

Seda Korintose koosoleku üht külge tuleks mainida ka Jumala sõna tõe ja terviklikkuse pärast, kuna viimasel ajal esitatakse seda kogudust ikka sagedamini ideaalse kogudusena, sest selle liikmetel olevat olnud kõik annid.

Mulle on mõnikord ette heidetud, et ma kõike seda liiga negatiivselt vaatlen. Siiski kardan, et nii positiivset vaadet võib apostel Pauluse hinnangut arvestades säilitada parimal juhul ainult emotsionaalsetest, mitte aga objektiivsetest põhjustest lähtudes. Seda kogudust ähvardas kohus (1Kr 11:34).

Siinjuures tahaksin veel kord öelda, et ma ei kahtle korintlaste jumalalapseseisuses ega tahaks seda ühegi lausega kahtluse alla seada. Paulus rõhutab seda lunastatud Iisraeli rahva näite alusel; nii sageli tõstab ta 10. peatüki alguses esile sõna „kõik“ (vaata ka 1Kr 12:13). Ent siis tuleb ta 10:5 suure „aga“ [1997: „kuid“] juurde.

Ülal juba viidati, et Paulus kasutab salmis 1Kr 11:18 sõna „esmalt“ või „esiteks“. Õigupoolest nõuab see enda järele väljendit „teisalt“ või „teiseks“. On aga tõsiasi, et kuni kirja lõpuni ei leia me enam seda sõnastust. Siiski: pärast seda, kui apostel on käsitlenud püha õhtusöömaega, pöördub ta andide juurde, ja minu arvates tuleb ka seda lõiku vaadelda pealkirja all „teie kokkutulekud on teile kahjuks“ (1Kr 11:17). Pärast kõike seda, mis see kiri senini on meile sellest kogudusest näidanud, võib vaevalt ka uue teema suhtes palju positiivset oodata.

Passiivsus

Pärast seda kui Paulus valib 1Kr 12:1-s sama sõnastuse mis 1Kr 10:1-s – ja me võib-olla teame veel, mis seal avaldati –, ei üllata kõigepealt näha, et Paulus juba kahes järgmises salmis (2–3) selgitab, kuidas võib ära tunda valesid ande. See tõestab, et neil oli osaliselt ka valesid ande (nimelt seda ei taha mõni mingil juhul tõena võtta), sest muidu poleks apostel pidanud neid kriteeriume näitama. Nagu juba mainitud, kirjutab ta vastavasse vaimulikku situatsiooni, ja seal, kus pole valet, oleks ju üleliigne selgitada ebaehtsa äratundmist.

12. peatüki 2. salm on üks paljudest, mis on kas tähele panemata jäetud või valesti tõlgendatud, mida vaadeldakse lähemalt ka järgmises peatükis. „Te teate, et kui te olite paganad, siis te läksite tummade ebajumalate juurde, just nagu oleks teid tagant sunnitud.“ Zürichi Piibel [Die Züricher Bibel] ütleb: „Te lasete end vastupandamatult vedada keeletute ebajumalate juurde, nagu teid veeti“ (passiivi-vormis). Tõepoolest kuuleb sageli teatud inimestelt, kes räägivad oma „vaimuristimisest“, et nad tundsid sisemist äraliuglemist, nagu kantud olemist. Või et nad veeti ära ja uus lihtsalt tuli nende peale, nii et nad üldse ei suutnud enam vastu panna. Pandagu tähele selles suhtes Piibli selget manitsust: „Pange vastu kuradile“ (Jk 4:7; 1Pt 5:9). Pühakiri ei tunne passiivset enda-andmist, käegalõõmist, hõljumist või enda-avamist, nagu seda kahjuks üha sagedamini praktiseeritakse. Piibli sõnad ja üleskutsed järgimise ja palve kohta on tavaliselt aktiivi-vormis ning ka mõeldud aktiivselt: nõudke, põgenege, liginege Jumalale, katsuge läbi, võideldge, otsige, paluge, seiske usus, valvake jne. See piibellik üleskutse „taotleda“ ande lülitab passiivsuse välja.

Kuna need asjad on nii tähtsad ja õigeaks arusaamiseks otsustavad, tahaksin veel tsiteerida ühe lõigu Alfred Kueni raamatust. Pealkirja all „Meediumide väljaõpetamine“ tähendatakse seal järgmist: „Ta alustab lühikese palvega, loeb Pühakirja ja mõtleb loetu üle järele. Seepeale hoiab ta, nagu ennist seletatud, oma kätt pliiatsiga ühel tema ees lebaval kirjutuspaberi lehel ja ootab ilma igasuguse vaimse pingeta. Kui temalt nõutakse mõtete üleskirjutamist, mis suure tõe-

näosusega talle inspireeritakse, siis pangu ta need kirja. Kui tema käsi pannakse võõra jõuga liikuma, *siis andku ta järele*.“

See uskumatult piibellik maskeering peaks ehmatama. Võib-olla veel enam, et Frank Buchman, „Moraalse relvastumise“ rajaja, jagas oma kaastöölistele põhimõtteliselt samu näpunäiteid isiklikuks vaikuseks. Frank Buchmani kaudu aga said nakatatud mõned kristlikud ringkonnad. Tänapäeval on palju gruppe, kes propageerivad sellist „dünaamilist vaikust“.

Otsustav on jällegi passiivsuse põhimõte. Watchman Nee kirjutab selle kohta: „Tegematajätmise patt, mis jätab ruumi vaenlasele, on uskliku passiivsus ... Kui inimene lakkab kasutamast loomulikku andi, lastes selle vajuda tegevusetusesse, annab ta sellega kuradile ja tema abilistele võimaluse neid kasutada omal kohal. See moodustab siis aluse nende pimedatele mahhinatsioonidele ... „Pettuse peapõhjuse Jumalale andunud usklike juures võib kokku võtta ühe sõnaga: passiivsus, see tähendab tahte aktiivse tegevuse lõpetamist vaimu, hinge ja ihu valitsemise juures või ühe juures neist kolmest“ ... Oma mitmesuguste võimete kasutamatajätmisest tekib uskliku passiivsus. Tal on suu, aga ta hoidub rääkimast, kuna ta loodab, et Püha Vaim räägib tema läbi. Tal on käed, aga ta pole valmis neid kasutama, sest ta ootab, et Jumal teeb seda tema eest. Ta peab end Jumalale täielikult andunuks, seepärast ei taha ta enam ühtegi oma isiksuse valdkonda kasutada. Seetõttu langeb ta täielikku tegevusetusesse, mis avab ukсед ja aknad pettusele ja sellele järgnevale täitumisele kurjade vaimudega.“

Ikka sagedamini võib lugeda, kuidas nõutakse passiivset mediteerimist, enda „sisemisse vaikuse“ süvenemist. Sageli harrastatakse kauakestvaid meditatsioone piltide ja esemete üksisilmi vaatlemisega. Soovitatakse isegi teatud hingamis-, kõne- ja vagusiolemise harjutusi, et võimaldada sügavamalt „Püha Vaimu“ tegutsemist. Ilma vaimse pingeta tuleb järele anda, täpsemalt öeldes alluda kõigele, mis tuleb. Just sellega aga täidetakse, nagu selgitas Watchman Nee, passiivsuse seadusi, pannakse alus vana vaenlase eksitusvaldkonnale, funktsioneerutakse ümber, nüüd karmilt sõnastatuna, meediumiks.

Selliseid juhatusi võib kahjuks üha enam leida ka kristlikes raamatutes, neid soovitatakse edasi kui suuri „palvekogemusi“, eriti uusnelipühiliku suuna kirjanduses. Nende väidete illustreerimiseks toon mõned näited.

Larry Christenson kirjutab: „Palve juhtimise pärast algab ooteajaga. Te astute Jumala ette ja jääte lihtsalt vaikseks. Seal ei tehta midagi, vaid ollakse ennemini passiivne (!). Te proovite kuulata ... Te hoiate isegi hinge kinni (!), selleks et te paremini kuulda võiksite.“

Siin avatakse end häältekuulmise spiritistlikule fenomenile. Peaaegu samasuguseid nõuandeid leiame Greberilt.

Nii arvab ka Watchman Nee: „Siinkohal võib saatan sisse tulla ja neile mõnesuguseid meeldivaid tundeid, visioone, unenägusid ja üleloomulikke kogemusi anda. Aga need usklikud võtavad selle vastu kui Püha Vaimu tegevuse ja ei taipa, et nende passiivne vaim tõmbab need valed kogemused ligi nagu magnet (!). Kui nad oleksid õppinud üleloomulikku ja sensatsioonilist eristama vaimulikust, oleksid need usklikud kogemust hoolikalt läbi katsunud. Aga vaimuliku eristusvõime puudumine, mis on seotud passiivse vaimuga, viib neid ikka sügava-

male saatana pettusesse. Kui uskliku vaim muutub üha passiivsemaks, kohaneb sellega südametunnistus. Kui ka südametunnistus on passiivseks muutunud, ootab kristlane, et teda juhatataks *vahetult* Pühast Vaimust kas häälte (!) või piiblisalmidega ... Aga saatana haarab kinni võimalusest häälte, visioonide ja teiste fenomenide kaudu teha oma tööd.“

Võrreldagu sellega Larry Christensoni ettepanekuid meditatsioonipalveks: „Te võite võtta endale ühe lihtsa sõna või lause, võib-olla nime Jeesus. Te kontsentreerute ja võib-olla vaatlete seda oma sisemuses suurtähtedes, või te hääldate selle välja, ikka ja jälle. (Just niisuguste mõistuse passiivse tühjendamise praktiseerimiste vastu pöördub meie Issand Mt 6:7; autori märkus.) See „Jeesuspalve“ on laialtlevinud palvevorm ortodokssetes idakirikutes: „Issand Jeesus Kristus, halasta minu peale!“ Meditatsioonipalve juures tõusevad sügavusest (!) üles spontaansed sümbolid ja pildid ning te olete lihtsalt Jumala lähedalolus – mitte mingil muul eesmärgil, kui et lihtsalt seal olla.“ Või: „Te teete kindlaks, et olite palveseisundis, veel enne, kui te olete üles ärganud. See on toimunud alateadvuse (!) sügavustes, kui te magasite.“

Võib-olla mõistame nüüd paremini, miks Kiri meid manitseb valvama palves (Kl 4:2). Kui head ka poleks mõned Larry Christensoni ütlused perekondlikest põhimõtetest, on selles raamatus olemas siiski ka need ülimalt küsitavad juhendid.

Jumal on andnud meile mõistuse ja seepärast pole tema tahe, et me selle välja lülitame, täpsemalt öeldes passiivseks muutuda laseme. Mõeldagu vaid John Stotti raamatule. Osutavad ju paljud kirjakoht sellele, et me peame Jumala sõna mõistma, läbi uurima, alal hoidma jne. Kuigi me ei pea mõistusele kui viimasele instantsile lootma jääma, tohime ja saame seda teadlikult kasutada. Püha Vaim valgustab meie mõistust, aga ei lülita seda välja. „Seepärast on aktiivne mõistus takistuseks kurjade vaimude tegevusele. Üks saatana kõrgeimatest eesmärkidest on viia inimese mõistus tühjuse seisukorda ... Ainult siis, kui kristlase mõistus normaalselt töötab, on ta võimeline eristama mõttetuid üleloomulikke ilmutusi ja teisi sisendusi ning ära tundma nende võõrast päritolu. Tühjas mõistuses saab kuri kanda kinnitada. *Kõigi tühja mõistuse poolt vastu võetud mõtete ja ilmutuste allikas on kurjade jõudude juures,*“ kirjutab Watchman Nee.

Nende tugevate manitsuste – või võiks öelda isegi hoiatuste (?) – tõttu mõjuvad ülimalt hämmastavalt seda liiki juhendid palvetamiseks, nagu leiame neid Wilhard Beckerilt: „Kuna Jumala ligiolu tungib ka tema alateadvusesse, ütleb ta algul vaikselt aeglases rütmis (!) omaette: „Jeesus Kristus“, kusjuures järk-järgult püüab ta öelda väljahingamisel nime „Jeesus“ ja sissehingamisel „Kristus“. Lõdvestatud hingamise ja Jeesuse nime ütlemisega saavutab palvetaja mõne aja pärast võime nime ainult mõtetes sõnastada, selle asemel, et seda välja öelda. Seeläbi täidetakse sisemus vähehaaval Jumala Poja nimega. Kui seda harjutust päeval sageli korratakse, viib see ühele eluviisile. Hinge teadlik protsess muutub ebateadlikuks (!) ja seega hinge kandvaks jõuks. See palveliik aitab tulemusrikkalt eelkõige rikunud meeoleolu puhul kuni vaimuhaigusteni. Jeesuse nime rütmilise ja pideva kordamisega võtab alateadvus (!) rütmi üle ja nimi Jeesus Kristus muutub üheks heledaks tooniks hinges.“

Siin tohiksid mõisted alateadlikkus ja passiivsus vähemalt osaliselt kattuda. Sellised ettepanekud meenutavad mulle isiklikult rohkem hatha-joogat, kuna võib selgesti ära tunda passiivsuse printsiibid, mida nii veenvalt selgitab Watchman Nee: „Kuna kristlased pole sageli teadlikud

sellest, et ka nemad võivad oma mõistuses vastu võtta kurjade vaimude õpetusi, arvavad nad, et kõik, mis neile isiklikult ilmub, on nende enese usu avastus. Nad kirjutavad ja jutlustavad neid ideid kui oma uurimise vilju. Ja usklikud, kes selliseid õpetusi kuulevad või loevad, imestavad nende inimeste tarkuse üle. Kas nad tunnevad aga ära, et paljud neist õpetustest tulevad tegelikult sügavikust (!)?“

Ühe selles suhtes ülimalt omapärase palvejuhise leiame jällegi Larry Christensonilt: „Kui teil on mingi mure, mille pärast tahate paluda – mõne teise inimese probleem –, siis kujutlege, et te võtate selle inimese enesesse vastu (!), enne kui palvetamist alustate. Te saate täiesti uue tunde (!). Te ei suuna oma palvet enam isikule. Te olete isiku sulgenud oma südamesse ja olete nüüd temaga ühendatud. Jumal on teis ja teie südames toimub siis vastastikune mõjustus selle inimese ja Jumala vahel (!). Selle asemel, et palvetada teatava inimese eest, võtate te selle inimese vastu oma südames ja lasete Jumalal, kes teis elab, alustada olukorra ümbermuutmist.“ See meenutab rohkem maagiat või spiritismi kui palvet.

Watchman Nee kirjutab: „Palved Piiblis on arukad ja mitte rumalad [sõgedad]. Kui Issand Jeesus meid palvetama õpetab, on tema esimesed sõnad: „Meie Isa, kes sa oled taevas.“ Ta õpetab meid palvetama oma Isa poole taevas, aga meie, kristlased, palvetame sageli Jumala poole oma toas ... Jumal tahaks, et me oma palved usus taevasse saadaksime sõltumata sellest, kas meie tunded on head või halvad või pole neid üldse olemas. Kui sa palud Jumala poole, kes on su toas, ja ootad, et ta sind kuuleks, siis ma kardan, et sa võid saada palju imelikke tundeid ning imelisi elamusi ja visioone. Need on sulle saatanast antud.“

Neil inimestel, kes selliseid õpetusi levitavad või kes end passiivsuse või „enesestloobumise“ga, nagu seda ka vahel nimetatakse, neile sisendustele avavad, on sageli kõige paremad kavatsused. Sellest lähtudes, aga meelde tuletades kõiki neid sõnu raamatust „Hinge varjatud jõud“ ning passiivset eneseavamist, tahaksin tsiteerida veel ühte meest, kelle siiruses ja andumuses ma sugugi ei kahtle, kes aga siiski jagab ülimalt küsitavaid nõuandeid palveks. Roland Brown kirjutab: „Ma lasen vajuda kõik oma mõtted ... Mõne aja möödudes viib aga kehaline lõdvakslaskmine iseenesest vaimsele lõdvendusele. Nüüd pead sa päris tundma tooli, millel sa istud. Sa tunned õigesti oma kaalu (!). Tool on tugev, ta kannab sind, sa usaldad teda täiesti, ja siis loovutad sa end talle täielikult (!). Nüüd võime enesele ette kujutada, nagu oleks see tool Jumala käsi. Lase end nüüd tema kätte vajuda, Jumala igavestesse kätte. Lase end Jumalast hoida, usalda teda. Sa ei anna end temale üle, vaid sa jätad end tema hooleks, ilma et see mingit pingutust maksma läheks (!). Lase lihtsalt Jumalal endaga teha seda, mida ta tahab. Siis koged sa ka, kuidas Püha Vaim sinu hinge (!) tuleb.“

Ilmselt hoiatab Watchman Nee üsna õigesti: „Me teame, et kurjad vaimud sellel viimasel ajal eriti hoolsalt (!) valeõpetusi levitavad (1Tm 4:1). Jumala rahvas peaks olema valvel selliste õpetuste ees, mis sisendavad passiivset mõistust.“

See on ka põhjus, miks siin on julgetud asju ja inimesi õige nimega nimetada. Siiski kohatakse seal tavaliselt suurt vastupanu. Kes on õigupoolest see, kes tahaks takistada Jumala rahva selgesõnalist hoiatamist?

Võib-olla saab nüüd selgemaks, miks Piibel, nagu osaliselt juba märgitud, korduvalt ütleb: seiske vastu, katsuge läbi. Miks manitseb Issand Jeesus meid just kasvava pimeduse tunnil (Jh

9:4) valvama ja palvetama (Mt 26:41). Vaimulikult seletades on valvamine [ärkvelolek] vastand unisele, passiivsele olekule. Ketsemanis uinusid jüngrid sõna otseses mõttes (Mt 26:40), sellel suurel kiusatuse tunnil (Lk 22:31). Võib-olla leiab praegusel ajal ka meie seas aset taoline läbisõelumine. Kui me ei pane tähele hoiatust Peetruse kirjas (1Pt 5:8) ning kainuse ja valvsuse asemel muutume ebakaineks ja passiivseks – ja kui sageli leidub seda just karismaatilistes vooludes –, siis neelab meid saatan, nagu Jumala sõna selgelt ütleb ja Watchman Nee nii haruldase selgusega näitab.

Mõni teab isegi öelda, kuidas ta on unes hakanud keeltega rääkima. Kui kohutav on eksitus meil juba tänapäeval. See on praktiliselt Js 29:9–10 sõna-sõnaline täitumine, nüüd suunatud isikule: seda ebakainust esile kutsuvale sõgestavale unevaimule. Missugune vaim sellise isiku kaudu räägib, võib lugeda Js 29:4.

On selge, et need passiivsuse printsiibid on eriti selgelt väljendunud joogas, hüпноosis, auto-suggestioonis, grupidünaamikas, autogeenses treeningus ja eelkõige idamaade religioonides. Inimesed, kes sellise minevikuga või üldse hinduistliku taustaga ümbrusest Jeesuse juurde tulevad, peavad eriti valvama, et nad oma „ülesehitavas, meditatiivses stiilis või harduses“ tegelikult ei praktiseeriks ühte transtsendentaalse meditatsiooni liiki. Ma kardan, et Watchman Nee võib õigus olla, kui ta tõsiasjana tunnistab: „Paljud usklikud meie ajal on teadmatult vajunud passiivsusesse.“

Pimeduse surve

Pöördume tagasi 1Kr 12:2 juurde. „Te teate, et kui te olite paganad, siis te läksite tummade ebajumalate juurde, just nagu oleks teid tagant sunnitud.“ Kui kedagi aga vastu tema tahtmist tagant sunnitakse või kaasa kistakse, siis toimub see vale vaimu läbi, sest: „prohvetite vaimud alistuvad prohvetitele“ (1Kr 14:32). Aga just seda, et inimesi nagu võõrast jõust ära kantakse või ära kistakse ja eriti rasketel juhtudel isegi teadvusekaotuseni viiakse, võib üha sagedamini lugeda ja kuulda. See aga näitab ühemõtteliselt, et tegemist on sunniga, võõra tahte valitsemisega.

Ühes spiritistlikus raamatus iseloomustatakse seda nii: „Ma ei saa teisiti ... Mind sunnitakse ... Ma pean kirjutama ... Ma ei tea, aga üks vastupandamatu jõud sunnib mind selleks.“ Siin avaldub surve printsiip eriti selgelt.

Kui mulle need seosed selgeks said, näis mulle nii mõnigi jutustus „suurest vaimulikust elamusest“ küsitavana. Nii tähendatakse näiteks ajakirjas „Wort und Geist“ [„Sõna ja Vaim“]: „Piiskop Burnett Grahamstownist mediteeris (!) oma õppetöös, kui ta tugevast tuulest põrandale visati. Tema ihu kiheles, ta tegi imelikku kära (!), ja ta tunnistas hiljem, et ta olevat rääkinud võõras keeles“ (nr 6, juuni 1973, lk 5).

Siin tegutseb ilmselt vale vaim. Teatud koosolekutel inimesed lausa lähevad ära, isegi kukuvad vastu oma tahtmist oimetult selili (Js 28:13) põrandale. Kui Jumala lähedalolu puhul kukutakse, kui juba kukutakse, siis alati silmili (nt Mt 17:6). Nähtavasti ei seisa mitte juhuslikult 1Kr 14:25-s, et paljastatud patune heidaks silmili maha. Igatahes ei ole kusagil Apostlite tegudes öeldud, et jüngrid oleksid kasutanud abilisi, et selili kukkuvaid inimesi kinni püüda. See toimub

tänapäeval teatud meeleavalduste juures ikka sagedamini ja on väga selgelt märk tugevast pimedusjõudude mõjust.

Illustreerin neid sõnu ühe tüüpilise näitega. Barratt, kes viis „nelipühiärkamise“ Los Angelesest Norrasse, kirjeldab oma vaimuristamise elamust 15. novembrist 1906 järgmiselt: „Vägi tuli nii äkki ja tugevasti, et ma põrandal lamasin ja mõnda aega lakkamatult keeltega rääkisin ... Näis, nagu oleks mu lõualuudel asetsenud raudne käsi. See nähtamatu jõud liigutas nii lõualuid kui ka keelt.“

Jumal igatahes ei sunni iialgi oma looduid. Tema armastus tunneb juhtimist (Rm 8:14), mitte survet. Kõrvutatagu ka Rm 8:15a 2Kr 3:17-ga: siin orjapõlv, seal vabadus. Just sellistest survetest oleme Jeesuse läbi vabastatud (Gl 5:1). Issand on katki murdnud vaenlase armutu ikke (Js 9:3, Ap 26:18).

Tegelikult ütleb Paulus korintlastele: „Te teate ju: Kui te olite paganad, siis teid kisuti ja haarati kaasa ebajumalate altarite juurde. Teid tõmmati kõrvale nagu automaate.“ Kui sellised asjad tänapäeval jälle sünnivad, siis on raske mõista, miks see nüüd järsku peaks olema Pühast Vaimust. Vaata ka 2Tm 2:26. Nagu juba öeldud, ei sunni Jumala Vaim iialgi. Seal, kus mõjustuse kasvamisel esinevad sundmõtted, sundkujutlused, sundpildid kuni sundtegudeni, on tegemist pimeduse mõjuga. „Saatanlik vaim asetab inimisiku välise võimu surve alla, mis esitleb ennast usklikule Jumala tahtena, ja alandab ta masinaks, mis ei suuda mõelda ega otsustada,“ kirjutab Watchman Nee.

Ülimalt selgitavad ja õpetlikud on selles suhtes järgmised kirjeldused Kathryn Kuhlmani raamatust: „Ja siis langesin ma põrandale. Hiljem jutustas mulle Donna, et ma olevat põrandale vajudes nii tugevasti vasaku jalaga üles ja alla löönud, et ta olevat kartnud, et murran jala. Lõpuks aitasid mõned saalikorrapidajad mind jälle jalule ja saatsid mind poodiumini.“

Kujutletagu seda: inimene lamab abitult põrandal, pekstes tõmbleva jalaga pööraselt üles-alla. Täiesti objektiivselt öeldes meenutab see pigem selget hullust, ajutist võõrast väest vallutamist kui Jumala tööd. Just nendes ringkondades rõhutatakse nii ääretult Vaimu täiust, aga Piibel selgitab meile, et Vaimu viljaks teiste hulgas on enesevalitsus (Gl 5:22–23).

Pole vaja erilist fantaasiat äratundmiseks, et siin pole enam mingit tegemist enesevalitsusega – mõeldagu Watchman Nee sõnadele passiivsuse teema kohta –, vaid selle täpse vastandiga. Väest aga, mis tegutseb nii ilmselt Püha Vaimu vastu, võib veel ainult suure sõgeduse või teadliku pimeduse puhul rääkida kui jumalikust.

Siin ei tohiks ükski isik end puudutatuna tunda, vaid ma tahaksin hoiatada jõudude eest, mis varjavad end selliste avalduste taga. Koos Brandenburgiga tahaksin öelda: „Tuleb objektiivselt õigeaks tunnistada, et neid kehalisi väeavaldusi (värisemine, karjumine, mahakukkumine jne) on raske Püha Vaimu arvele kirjutada.“

Ühes teises kohas tähendab sama autor: „Oli vale mõista Püha Vaimu mõju kui midagi maagiliselt vägivaldset, mis surub alla inimliku omapära. Me põrkume siin tähtsale tundemärgile. Seal, kus inimese vaim halvatakse või uinutatakse nagu spiritismis, et teha ruumi teisele vaimule, võime kindlasti öelda, et siin ei tegutse Püha Vaim. Jumala Vaim ei surma ega hävita

inimese vaimu, palju enam ta uuendab, äratab ja elustab. Ta annab alati isikliku vastutuse. „Prohvetite vaimud alistuvad prohvetitele,“ kirjutab Paulus 1Kr 14:32. Kus vaimud sunnivad inimest tema oma tahte vastu, seal kindlasti ei osale Püha Vaim.“

Ühes Kathryn Kuhlmani raamatus toimub selles suhtes veel seiklusrikkam juhtum. Kõne all on ühe abielupaari tervenemine. Siin on edasi antud kirjeldus abielumehest, kes ajaliselt pärast oma naist terveks sai: „Bill oli nüüd tulnud absoluutsesse nullpunkti. Jumal oli mind tervendanud ja ma polnud temalt seda isegi palunud. Nüüd tahtis Bill ise terveks saada. Ma polnud teda veel iialgi kohanud sellises seisundis kui sellel ööl. Ta kutsus Jumalat just selleks välja, et Jumal midagi ette võtaks. Kuigi ma palvest midagi ei mõistnud, vabisesin ma, kui Billi kord oli paluda. Ta ei tänanud Jumalat, nagu meie kõik seda tegime, vaid karjus talle umbes nii: „Jumal, millest see tuleb, et nemad kõik sind tunnevad ja mina mitte? Sina tervendasid Freda, miks sa mind ei paranda? Sa lihtsalt pead mulle tõestama, et oled olemas!“ mõirgas ta. (Kui mõtleme hoiatustele 1Kr 10:9–10, võib ära tunda, kuidas just sellise käitumisega võib Jumala vaenlasele avada ukse ja aknad. Autori märkus.) Äkki lendas ta meist mööda, nagu oleks teda haaranud nähtamatu hiiglasekäsi, ja paiskunud põiki läbi ruumi, maandus ta ukse juures. Bill kaalus tollal peaaegu kakssada naela [u 91 kg], aga see jõud toimetas ta sinna, nagu oleks ta sulg. Ta vajus seal nagu elutuna kokku, peaga vastu uksepiita toetudes ... Päranaetud silmadega hakkas ta jälle karjuma: „Jumal, ma olen meeletu! Ma kutsun sind välja! Tee midagi minu heaks!“ Ja jälle viskas nähtamatu jõud ta põrandale, nagu oleks teda tabanud välg ... Kolmekesi katsusime teda jalgadele aidata, aga ta oli nii raske, et me ei jõudnud teda tõsta. Tema keha näis kange ja elutu. See sisendas meile uut hirmu ja ma hakkasin teda anuma, et ta võiks üksi üles tõusta. Tema huuled liikusid ja ta pomises: „Ma ei saa end üldse kohalt liigutada, mul ei ole mingit meelevaada oma keha üle“ (jälle täpne vastand enesekontrollile; autori märkus) ... Äkki sirutas Bill end üles – nagu oleks sama hiiglasekäsi talle võimsa laksu selga andnud – ja laskis liugu üle põranda kuni kööki välja, kus ta täie hooga vastu külmkappi (!) pörkas. Me seisime seal täiesti hämmastunult. Siis kuulsin ma, kuidas Bill hakkas vaikselt ja õrnalt Issandat kiitma. Ta kummardas teda ja tänas teda tema headuse eest. Ta palus temalt andestust, nagu kahetsev laps oma isalt andestust palub.“

Siin on praktiliselt iga kommentaar ülearune. Kui sedalaadi spiritismi vaadeldakse Püha Vaimu tööna, ei kesta tõesti kaua, kuni antikristus tõelise Lunastaja asemel vastu võetakse. Kas me aimame, kui kaugelt see allaminek on juba läinud?

Tahaksin siin jutustada veel ühe näite hingehooldusest, mis samuti peaks mainitud sunniprintsiipi näitlikustama. Ühte noormeest Hollandist paluti, et ta aitaks palves kaasa võidelda ühe deemonlikult seotud õe vabastamise eest. Paljud õed-vennad kogunesid selleks eraldatud eestpalveruumi. See õde oli ebapiibelliku käte pealepanemise kaudu saanud spiritistlikud keeltevaimud. Nüüd tuli välja, et ka sellel noorel hollandlasel oli keelterääkimise and. Kui temaga sellest ajast räägiti ja kui ta seotud õe sümptomeid nägi, oli ta valmis oma keelteannist loobuma. Kui ta end sellest lahti ütles, langes õde samal ajal nagu nähtamatust jõust kõrvalt kokku, kusjuures eelkõige tema käed, küünistamiseks kõverdatud, tugevasti värisesid. Võis tõepoolest „näha“ deemonliku maailma valu, sest siin oli keegi valmis lahti ütleva altpoolt antud annist. Pärast seda, kui noormees oli palves sellest lahti öelnud, kästi Jeesuse nimel korduvalt sellel saatanlikul keeltevaimul välja minna. Iga kord, nii tunnistas noormees hiljem,

olevat ta pidanud oma suu kinni pressima, kuna tema keel *vastu tema tahtmist* vibreeris. Sellega sai rohkem kui ilmsiks, et see oli eksitav sundija vaim. Kui see toimus, kasvas nähtamatu maailma viha ilmselt veel enam. Õde, kelle vabastamise pärast oli kokku tulnud, ei saanud sellest alates ligi pool tundi enam rääkida. Nähtamatu jõud hoidis tema keelepaelu kinni. See oli seda üllatavam, et õel polnud kunagi varem sel alal väiksemaidki raskusi olnud. Need olid nähtavasti samad vaimud, kes nüüd tahtsid demonstreerida oma kontrolli hääleorganite üle. Sellest juhtumist teavad paljud tunnistajad.

Ma võiksin sellistest vastastamistest tuua rohkem kui tosin näidet, siiski tahaksin piirduda sellega. Tean, et see võib mõnele uskumatult kõlada, kuid võin kinnitada, et see ka meid ennekuulmatult üllatas, kuna me tõepoolest polnud arvestanud millegi sellisega ja nähtamatu maailma selline reaalsus oli meile senini pigem võõras. Kui ma poleks seda oma silmadega näinud ja oma kõrvadega kuulnud ning aktiivseimas võitluses kaasa elanud, võib-olla oleks siis ka minul raskusi selle uskumisega. Igatahes demonstreerisid need sündmused meile väga mõjuvalt, milline vabastus on meil Jeesuses ja kui kaugele võib minna pimeduse sund.

Selles suhtes on võib-olla abistav tsiteerida üht lõiku John P. Kildahli raamatust. See kõlab järgmiselt: „Meie uurimustest selgus, et emotsionaalselt ebastabiilsed isikud kaldusid olema äärmuslikeks keelterääkimise kasutamise pooldajateks. Tasakaalukas keelterääkija ei esita reeglina ühtki metsikult liialdatud väidet selle anni jõudude suhtes, vaid kasutas seda viisil, mis polnud sensatsiooniline. Ühtlasi ei lubanud ta sellel oma elus domineerida ja ei kasutanud seda kui instrumenti, et teisi manipuleerida. Märkimisväärseks vastandiks on siin keelterääkijad, kes teatasid, et igal momendil, kui nad ei räägi inglise keeles (oma emakeeles), kõnelevad nad keeltega. Need inimesed viibisid psühholoogiliselt sarnases seisundis nagu need, kellel olid sundkujutlused arvude suhtes või sund käte pesemiseks.“

Niisiis on ka siin sama seos. Kus on sund ja seega pimeduse mõju, võib näha tugevaimat keelteanni pooldamist ja selle järele sirutamist ning ka selle suurimat praktiseerimist. Ainult see, kes tõde teadlikult ei taha kuulda või vastu võtta, võib siin seoseid eitada. Järelikult võib öelda, et kus on pimedus, seal esineb selle anni ülerõhutamine, ja see võetakse välja piibellikust korrast ning seatakse esiplaanile. Nagu me veel näeme, asetab apostel selle anni hoopis viimasele kohale.

Ebaehtne keelterääkimine?

1Kr 12 salm 3 – „Seepärast ma teatan teile, et ükski, kes Jumala Vaimus räägib, ei ütle: „Neetud olgu Jeesus!“ ning ükski ei suuda öelda: „Jeesus on Issand!“ muidu kui Pühas Vaimus“ – osutab ehtsa ja ebaehtsa keelterääkimise eristamisele. Seal öeldakse: kui keegi selle keelteanniga Jeesust neab, siis on kõne arusaadavalt vales vaimust inspireeritud. Kui võõras keeles kõnelemise jooksul nimetatakse Jeesust Issandaks, siis räägib selle isiku läbi Jumala Vaim.

Michael Griffiths kirjutab nende 12. peatüki algussalmide kohta selliselt: „Paulus mõtleb siin, et inimesed, kes vaimus „keeltega“ räägivad, võivad kuuluda kahte gruppi: nende hulka, kes räägivad Jumala Vaimust inspireerituna, või teise gruppi, kes samuti „inspireerituna“ räägivad, kuid pole inspireeritud Jumala Vaimust ... Kunagiste ebajumalakummardajatena olid korintlased varem tundnud demonlikult inspireeritud isikuid oraaklipaiga juures, kes rääkisid eba-

jumalate mõjustusel ja demonliku toime tagajärjel (s 2). Aga isegi veel nüüd, kui nad on pöördunud ja saanud Kristuse koguduse liikmeks, esineb oht, et koosolekul kõneleb mõne kaudu üks teine kui Jumala Vaim. *Imelikul kombel ei mainita seda võimalust enamasti üldse „nelipühiringkondade“ kirjanduses.* Ei mõelda järele, et on olemas ka ebaehtsaid ande. Sellele viitab Paulus üsna alguses, kui ta selgitab seda teemat, ja andide järjekorrast on näha, miks ta seda teeb ... „Glossolaalia“ on väga laialt levinud ka islamis, hinduismis, mormoonide juures, spiritismis ja nõiduses. Kaheldamatult on kõrvuti ehtsaga olemas ka ebaehtne keelterääkimine. Peame arvestama, et kõrvuti ehtsa vaimuanniga astub esile ka saatanlik järeleaimamine, teame ju ka ebaehtsaid ja ehtsaid kristlasi. Piibel tõendab, et on oodata vale keelterääkimist ja ebaehtsaid imesid.“ (Michael Griffiths). Samamoodi tunnistab Lang: „Teine tundemärk oli mõnede vastumeelsus võtta teadmiseks saatanlike rünnakute ohtu. Need on kurjadele vaimudele avatud hinged.“

Michael Griffithsi väidet (mille ma esile tõin), et „nelipühiringkondades“ ei taheta vale keelterääkimist tõena võtta või jäetakse see tahtlikult tähele panemata, kinnitab ka uuema aja kirjandus. Nii kirjutab Jakob Zopfi: „Tähelepanu! On olemas demonlik keelterääkimine! Valehäire! Meie jaoks üldse mitte tähtis.“

Selline hoiak meenutab väga tugevasti salmi 1Kr 14:38 „Aga kui keegi ei taha seda teada, ärgu teadku!“ [1968 tõlge].

1Kr 12:3 tõlgendatakse nüüd kahjuks sageli valesti, arvates, et igaüks, kes väidab Jeesuse oma Issanda olevat, peab järelikult omama ka Püha Vaimu. Mt 7:21–22 ja teised kirjakohtad räägivad selle vastu. Mulle evangelist Ralph Shallise poolt kaasa antud 2. ja 3. salmi seletus kõlab järgmiselt: kõigepealt peab keelterääkimine olema mingis keeles rääkimine, muidu ei teaks tõlgitseja (õigemini tõlk) üldse, mida öeldi. Ka siin, kus nähtus Piiblis esmakordselt esineb, leiame reeglina võtme selle mõistmiseks. Apostlite tegude teises peatükis on aga ühemõtteliselt tegemist keelteimega. Võiks peaaegu loodusteaduslikust küljest tõendada: keel tähendab korda, korrastatud süsteemi, logost. Aga Püha Vaim ongi korra vaim (1Kr 14:33) ja Jeesust nimetatakse Logoseks (Jh 1:1).

Teiseks öeldakse veel midagi, mida mõnigi usklik ei taha tõena võtta või peab hoopis võimatuks. Nimelt seda, et olles Jumala laps, võib usklik selle „anniga“ Jeesust needa. See on nüüd jällegi tahke toit. Arvukad juhtumid hingehooldusest on aga seda piiblisõna kinnitanud ja selle kohutava tõe päevavalgele toonud (Js 29:3–4).

Toon siia veel ühe näite. Üks noormees karismaatilistest ringkondadest külastas ühte noorte kristlaste treeninglaagrit. Sealsed ettekanded kõigutasid tema seniseid veendumusi, eriti kui piibellikult tõendati, et vaimuristimine langeb kokku uussünniga. Ta sattus seetõttu sellisesse kahtlusesse ja kriisidesse, et ta lõpuks kogu südamest Jumala poole hüüdis, et ta temale näitaks, mis nüüd õige on, kas tema and on ehtne või mitte. Ta tahtis seejärel Jumalat kummardada ja pidi kohkunult teadmiseks võtma, et ta selle asemel saatana poole palvetas. Igatahes teadis ta pärast seda, kes talle selle „anni oli kinkinud“.

Samasugustest kohutavatest asjadest jutustavad misjonärid ja mitmesugused hingehooldajad. See pidi igaüht südamevaluga täitma, nähes ja lugedes, kuidas mõnigi mitte midagi aimav

Jumala laps vaenlase salanõude (kavalate rünnakute) (Ef 6:11) ohvriks langes. „Vaenlane on väga reaalne. Kuidas me siis võime endale lubada olla vähem valvel?“ ütleb Watchman Nee.

Siinjuures tahaksin rõhutada, et neil isikutel polnud sellest pettusest mingit aimu ja nad arvasid end tõesti teenivat ja kummardavat Jumalat. Nende inimeste kavatsused on tavaliselt enam kui tõsised. Sageli käib nende käsi nagu Peetrusel, kes oma üliagaruses tahtis Jeesust risti eest hoida ja arvas end sellega Jumalat teenivat (Mt 16:22). Tegelikult seisis selle taga saatan (s 23), kuigi just veidi enne seda (s 16–17) oli tema läbi rääkinud Jumala Vaim. Kuigi see lugu toimus *enne* nelipüha, peaks see meid mõtlema panema. Vaenlane oskab lihalikku üliagarust juhtida.

Vaimulikest andidest

1Kr 12:7 öeldakse kõigi andide kohta, et need on antud ühiseks kasuks ja mitte omakasuks. Just nii kõlab see algtekstis: kasuks. 1Pt 4:10, milles tuuakse esile, et igal kristlasel on vähemalt üks and, näitab meile samuti andide põhieesmärki; me peame üksteist *teenima* andega, mille igäüks on saanud. Samale põhimõttele viitab ka Rm 12:5, milles seejärel samuti mõningaid ande loetletakse.

Paulus osutab Korintose kirjas ka sellele, et annid on antud ainult ühe kindla mõttega ja me peame püüdlema selle poole, et see kogudust ehitaks (1Kr 14:5b,12,26). 14. peatüki 17. salmis ütleb ta pigem manitsevalt: „... kuid teist see ei ehita.“ Ka seab ta oma isikliku elu eeskujuks ja näitab, kuidas ta ei ela mitte oma meeleheaks, vaid teise kasuks (1Kr 10:24,33). Omakasu teeniv and räägib vastu ihu terviklikkusele, mille Paulus seoses andidega annab nii 1Kr 12-s kui ka Rm 12:4–5-s. Kirjakoht Ef 4:11–13 näitab samu põhimõtteid, selles öeldakse isegi sõna-sõnalt: „et pühi inimesi valmistada abistamistöole Kristuse ihu ülesehitamiseks“ (s 12).

Iseseisev liige ihus on vastuolus iseendaga ja on ebaloomulik olukord. See põhjustab parimal juhul lõhesid (1Kr 12:25). See on nähtus, mis lõhesid tehes haarab tänapäeval üha enam kogudusi ja seda sageli ka just ühe kindla anni tõttu, mida lihtsalt omakasuks tarvitatakse. On selge, et taoline nähtus *peab* ihu lahutama (vaata ka 1Kr 1:10,13). Ainult see, kes on pimestatud ja intellektuaalselt ebaaus, võib siin keelduda seoseid nägemast. Ka William MacDonald kirjutab 1Kr 12:7 jt kohta nii: „Igal usklikul on vähemalt üks and. Nii võib Püha Vaim end uskliku elus ilmutada. Aga neid ande ei anta mitte enese rahuldamiseks, vaid kogu kohaliku Kristuse ihu õnnistuseks.“

Kokku esineb sõna „and“ Uues Testamendis seitseteist korda, neist seitse 1. Korintose kirjas. Sõna tähendab Jumala täiesti teenimatut armukinki. Rm 12 loetelu koos 1Kr 12-ga annab umbes viisteist, koos Ef 4:11-ga, kui nii soovitakse, kaheksateist andi. 1Kr 12:8–10-s on meile nimetatud üheksa andi. Siin, nagu ka teistes armuandide loeteludes (1Kr 1:28–30), seisab keelterääkimine viimasel kohal, mis pole kindlasti juhus. Silmas pidades 1Kr 14:33, pole selline järjekord kindlasti mitte suvaline.

12. peatüki 11. salmis öeldakse meile, et ande jagab Jumal nii, nagu ta tahab – seega mitte nii, nagu meie tahame. Selles mõttes on huvitav märkida, et me ei pea ande paluma. Minu teada öel-

dakse ainult keelte tõlgitsemise (1Kr 14:13) ja tarkuse kohta (Jk 1:5), et neid peame endale paluma. Harilikult ütleb Jumala sõna: „taotlege“ (1Kr 12:31; 14:39 jt).

See ei ole tähenärimine; kreeka keeles on need selgelt erinevad mõisted. Kui me andide järele püüdleme, seega minu arvates aktiivses andumuses Jumalale elame, arendab Jumal meis vastavalt oma suveräänsel tahtele üht või teist andi. Meid pole kuskil kästud tundidepikkuses palavas anumises võidelda mingi anni pärast, mis meie lihale ja minale kõige enam meeldib (Ps 78:18). See räägib täiesti vastu 1. Korintose kirja selgitustele.

Kui Jumal jagab ande suveräänselt (vaata ka 1Kr 12:18) ja neid kingitakse ilma teeneteta, siis ei saa need rangelt võttes olla inimlike taotluste objektiks! Miks aga tähendatakse siis 1Kr 12:31, et me peame taotlema suuremaid armuande? Walter Angst arvab, et seda öeldi sellepärast, et korintlased olid jumaliku järjekorra vaimuandide suhtes pea peale pööranud. Nad tõstsid esikohale väiksemaid, teisejärgulisi ande suuremate ees (vaata ka 1Kr 4:7).

William MacDonald väljendab end selliselt: „Huvitav ja võib-olla ka tähendusrikas on see, et andide loetelu algab sellistega, mille puhul on tegemist peamiselt mõistusega ja lõpeb nendega, mille puhul on tegemist peamiselt tunnetega. Korintlased olid andide järjekorra ümber pööranud. Nad tõstsid keelteanni teistest andidest kõrgemale. Nad mõtlesid, et mida enam on kellelgi Püha Vaimu, seda enam peaks see end üleloomulikes tegudes näitama. „Nad vahetasid väe ära vaimulikkusega“ (William Kelly). „Andide järjekord, mille Paulus annab, on täpselt vastupidine sellele, kuidas korintlased seda hindasid. Nad arvasid, et mida väiksem on mõistuse ja teadlikkuse osa, seda enam ollakse Püha Vaimu väe all. Paulus seevastu näitab, et kõrgemad vaimuannid on seotud mõistuse ja intelligentsusega“ (Erdmann).“

Nii kirjutab ka Hans Brandenburg: „Ainult sügavale meelearandusele ja ehtsale alandusele vastab Jumal eluga ülalt. Häda meile, kui otsime ande, et lasta end imetleda! Või otsime erilist, et omada suuremat mõju. On ohtlik soovida olla rohkem, kui Jumal meist teeb.“

Edasi ütleb ta: „Nii nagu ihu võib arendada jõudu ja energiat, nii ka hing. Me võime seepärast end „hingeliselt tõsta“. Me võime tundeid äratada ja hooldada. Ainult ühte hing ei suuda: ta ei saa käskida Püha Vaimu. Kes tahab hingeliste vahenditega või üldse ihulike harjutustega (nagu seda Indias tehakse) nõuda Püha Vaimu ja tema ande, muutub fanaatikuks.“ Need seletused on erilise tähtsusega palve suhtes. Kahjuks on ju ka siin palju valesid ettekujutusi.

Oletada, et palve peale mulle kõik ainult Jumalalt saab tulla, on väga naiivne. Me seisame ju nähtamatul võitlusväljal, kus ei ole ainult head jõud. Mitte alusetult ei manitse Kiri, et me peame palves valvama (Ef 6:18; Kl 4:2). Me ei pea palves pöörduma mitte ainult tõelise Jumala poole, vaid peame Jumala tahtega ka ühel nõul olema. Usklikud, kes pole kooskõlas Jumala tahtega ja sellises seisundis palju palvetavad, on eriti ohustatud.

Loeme Kirjast, et Jumal on mõnikord palvele nii vastanud, et ta pidi saatma kohtu. Nii näeme 4Ms 11:4–6, et rahvas polnud rahul talle Jumalast ettenähtud toiduga. Huvitaval kombel öeldakse 4. salmis, et segarahval tekkis himu. Segunemise seisukohalt on see igatahes mainimisväärne. Taheti enam, nõuti liha. Vaimulikult vaadates: meie mannast, meie vaimulikust toidust – Jumala sõnast – on üksi liiga vähe. Tahetakse sensatsiooni, elamust, visioone, vaheldust liha

jaoks ... Issanda vastus Iisraeli anumisele kõlas: „Issand annab teile nüüd liha süüa. Te ei söö seda mitte üks päev, ka mitte kaks päeva, viis päeva, kümme päeva ega kakskümmend päeva, vaid terve kuu, kuni see tuleb teil ninast välja ja muutub teile vastikuks, sellepärast et te olete põlanud Issandat ...“ (4Ms 11:18–20).

Nii paastus ja palvetas ka eespool tsiteeritud Barratt päevade viisi täiesti ebapiibellikult vaimuristimise „elamuse“ (sensatsiooni) pärast, kuni ta lõpuks sai, mida palus. Psalmis 78 öeldakse seoses 4Ms 11 kirjeldusega: „Siis nad sõid ja nende kõhud said kõvasti täis. Nii ta saatis neile, mida nad himustasid. Aga veel ei võõrdunud nad oma himust ja nende söök oli alles nende suus, kui Jumala viha juba tõusis nende vastu ...“ (ss 29–31). Issand niisiis andis, mida nad anusid; siiski oli sellega seotud Jumala viha, kohus (Ho 13:11).

See on nüüd jällegi tahke toit, seisab aga must-valgel Piiblis ja on kirjutatud meile hoiatuseks (1Kr 10:6,11). Mõnigi palub, tahtes seda kulutada oma lõbudeks (Jk 4:3). Samamoodi loeme, kuidas Iisraeli rahvas palus kuningat; ka see oli ta oma soov. Taheti sedasama, mis oli teistel. Bileami lugu ja teised näited selgitavad, et enne kui hakata suurelt teatavaid asju või kogemusi anuma, tuleks kõigepealt tõesti küsida Jumala tahet. Mitte kusagil Pühakirjas ei loe me, et peaksime paluma vaimuristimist või keelterääkimist või koguni Püha Vaimu väljavalamist.

Läheme nüüd edasi ja vaatame alates 1Kr 12:12 kogudust, kujutatuna ihuna, organismina, mille liikmeteks on üksikud usklikud. Selle vajalikuks eelduseks on uussünd või vastavalt sellega identne vaimuristimine. Salm 13 ütleb selgelt, et „meie kõik oleme ühe Vaimuga ristitud üheks ihuks“. Täpne grammatiline vorm on kindel kõneviis, minevik, passiiv, aorist; lõplikult ja alatiseks viidi see meie juures täide uussünnil. Sõna „kõik“ haarab nii lihalikud kui ka vaimulikud kristlased. „me kõik oleme joodetud ühe Vaimuga“. See „kõik“ on vastuolus salmiga 30, kus apostel küsib: „Ega kõik räägi keeli? Ega kõik tõlgenda neid?“ Kõigile tema küsimustele oodatakse selget eitavat vastust. Need kirjakohtad teevad arusaadavalt selgeks, et vaimuristimine ja keelterääkimine on erinevad asjad. Nagu veel meeles on, selgitati seda teemat üksikasjalikult päris alguses.

Ihu pildiga selgitab apostel kuni salmini 26, miks igaüks ei või omada iga andi. See selgitus on nii lihtne, et võib ainult imestada, miks on ikka veel inimesi, kes jäävad selle juurde, et praktiliselt peaks igaühel olema üks teatud and. Mis ihu see on, mis koosneb ainult käest, silmast või isegi keelest (s 17)?

Nagu ülal juba mainitud ja selgitatud, manitsetakse nüüd korintlasi (s 31), et nad taotleksid paremaid ande. Kuna siin oli ilmselt tegemist väärtuste teatava nihkega, leiame seepärast ka selge üleskutse nõuda suurimat kõigest, nimelt armastust (1Kr 14:1). See peaks õigupoolest olema vaimuliku inimese peaasi, nagu igaüks nõustub. Kahjuks tuli ka selles küsimuses usklikke korrigeerida. Mitte inimliku imedeotsimise ja eneseuhkuse rahuldamine, vaid koguduse ülesehitamine Jumala auks ja paljude inimeste päästmiseks peaks olema juhtmotiiviks.

Suurim kõigest

13. peatükis antakse edasi võrreldamatu ja imeilus kirjeldus armastusest, mis peaks Kristuse koguduses olema kesksel kohal. Kui me mõtleme nõuannetele 1Kr 1:11; 3:3-s ja eelkõige sõnadele, mida öeldakse 1Kr 6:1–8-s, siis näeme, et ka selles osas valitses ilmselt puudus. Pole kindlasti juhus, et selles vaimuandide põhitekstis, ptk 12 annid üldiselt ning ptk 14 prohvetliku kõnelemise ja keeltega rääkimise võrdlus, seisab keskel armastus. See peaks olema tõeline keskpunkt, on ju vaidlust vaimuandide teema üle sageli just armastus tunduvalt leevendanud.

13. peatükk ütleb selgelt, et rääkimine inimeste ja inglite keeltega ilma armastuseta on Jumala ees tühi lobisemine, et kõik prohvetlus, kõik tunnetus ja kõik usk ilma armastuseta ei tähenda üldse midagi. Teeme nendest ütlustest kainestava järelduse (1Kr 13:1–3), mis minu kohta täpselt samuti kehtib, minu südamele samuti öelda tuleb. Ilma andumuse, pühitsuse ja armastuse aluseta muutub vaimuandide kasutamine mõttetuks, kasutuks ja ei tähenda üldse midagi.

See kõlab väga negatiivselt, siiski tuleb Jumala sõna asetada kõrgemale kui oma kalduvused, arvamused ja tunded, on ju 1Kr 14:37 järgi just see tõelise vaimulikkuse tundemärk. See seisab Piiblis ju must-valgel niimoodi kirjas.

Armastuse mõõdupuuga mõõtes tuleb korintlaste mõne lärmaka anni taha koguni suur küsimärk panna; ilmselt tülitsev ja ühtlasi sensatsiooniline andide avaldus. Oli see tõesti Jumala töö? Lihalikule meelelaadile küll erutav, aga Jumala perspektiivist polnud see ilmselt mitte midagi väärt. Kui mõtleme ptk 11 manitsustele, siis oli see isegi hullem kui mitte midagi. Sellest seisukohast vaadates – see on jällegi minu üleskutse, peaks kuuletuma rohkem Kirjale kui oma eelarvamustele – peaks silma torkama peaaegu 2Kr 11:4 järeldus („Sest kui keegi tuleb ja kuulutab mingit teist Jeesust, keda meie ei ole kuulutanud, või kui te saate teise vaimu, keda te ei ole saanud, või teise evangeeliumi, mida te ei ole vastu võtnud, siis te sallite seda küll.“). Tekib ärev küsimus, mis vaim see niisugune on, mis kutsus esile lärmakaid ande ja lõhestab kogudusi, mis asetab tänapäeval selliseid rõhke ja aktsente nagu lihalikud korintlased. On ju võib-olla just keelterääkimise teema juba enamiku eraldumistest ja lõhedest esile kutsunud ning võimalik, et andnud põhjust suurimaks armastamatuseks usklite hulgas. Nii on näiteks lõhenenud selle kannatusrikka teema tõttu üks tugevamaid ja õnnistatumaid misjoniühinguid, nimelt Missionary Alliance. Nii nagu arvas üks tõeliselt Issandale andunud sulane, pole see liikumine sellest peale iialgi enam endine olnud.

Kui siia juurde tuua sõnad 1Kr 13:1–3, siis ma usun, et momendi hüüe ei kutsu meid mitte imettegevaid ande otsima, vaid juhatab meid palju enam meelt parandama ja end Jumala ees sügavalt alandama. „Sest käes on aeg kohtumõistmisel alata Jumala kojast“ (1Pt 4:17). „Kui me aga iseenda üle õigesti otsustame, siis ei mõisteta meid hukka“ (1Kr 11:31). Tänapäeval tähelestatava usklite kasvava maailmastumise juures võime ka selliseid kirjakohti rahulikult enda jaoks kasutada (vaata ka Lk 18:13–14).

Armastus on niisiis tee, mida me kõige enam taotlema peaksime.

Mis on prohvetlus üldiselt?

Selle kirja 14. peatükis kutsub apostel korintlasi üles taotlema eelkõige prohvetlikku kõnelemist. 1Kr 14:3 järgi teenib see ehitamiseks ja julgustamiseks ja lohutamiseks ning sama peatüki salmi 31 kohaselt ka õppimiseks.

Võib-olla peaks veel mainima, tahtmata sellest aga õpetust teha, et prohvetluse ülesande salmide 3 ja 31 mõttes võtab tänapäeval üle õigupoolest Jumala sõna või Jumala sõna kuulutamine. Nii kirjutab näiteks Hans Brandenburg: „Me ei peaks sugugi arvama, et apostellikud olukorrad meie ajal samasugused oleksid nagu siis. Pauluse ajal polnud kirjalikult fikseeritud Uut Testamenti. Ühtki neljast evangeeliumist ei olnud tollal veel üles kirjutatud. Apostlite kirjad said siin-seal tuntuks alles koguduste järgmise põlvkonna jooksul. Seepärast oli tol ajal prohvetluse and tähtsam kui tänapäeval.“

Meid manitsetakse igatahes tähele panema prohvetisõna (2Pt 1:19) ja igatsema vaimulikku selget piima (1Pt 2:2), seega Pühakirja. Meile töötatakse, et aktiivne tutvumine Jumala sõnaga ja sellele kuuletumine teeb meid täiuslikuks (2Tm 3:16–17). Iseloomulikul viisil ei öelda kusagil, et täiuslikuks saadakse andide või nende kasutamise kaudu.

4Ms 11:29 järgi olid prohvetid inimesed, kellele Jumal andis oma Vaimu. Peale selle ilmutas prohvet Jumala tahet. On selgelt näha, et Jumala Vaim ühineb oma sõnaga (Jh 6:63: „Vaim on see, kes elustab ... Sõnad, mis ma teile olen rääkinud, on vaim ja elu.“ Ef 6:17: „Võtke ka päästekiiver ja vaimumõök, see on Jumala sõna!“). Michael Griffiths kirjutab: „1Kr 14:5 järgi tähistab prohvetlik kõnelemine tavalist kõneliiki koosolekul, seda, mis kogudust üles ehitab ja parandab. See on traditsiooniline evangeelne arusaamine mõistest ... Uustestamentlik prohvetlik kõnelemine on kooskõlas vanatestamentlikuga, mis Jumala sõna kartmatus kuulutamises asetab iga aktuaalse olukorra Jumala valgusesse.“

Kuna Uue Seaduse ajal elab igas uuestisündinus Püha Vaim (Rm 8:9; Ef 2:22), kes usklikku on võidnud ja teda õpetab (1Jh 2:20,27) ning meil on Piibli kaudu olemas Jumala lõpetatud otsus, on minu tunnetuse järgi prohveteerimine, eelkõige Kirja prohvetluse mõttes, lõppenud (Ilm 22:18–19). Jumala otsuse täius on Jeesuses Kristuses. Selles mõttes on mainimist väärt Ilm 19:10b väljendus: „Jeesuse tunnistajaks on prohvetluse vaim!“

„Paulus kasutab prohvetliku kõnelemise mõistet selle laiemas tähenduses Jumala sõna kuulutamisenä ja kitsamas tähenduses tuleviku ilmutamisenä. Kes on siis prohvetid? Mitte ainult need, keda sellistena Vanas Testamendis spetsiaalselt tähistatakse, mitte ainult ordineeritud kuulutajad, vaid *kõik* usklikud. *Kõik* tõelised kristlased peavad olema Jumala prohvetid teiste usklike ja uskmatute ülesehitamiseks, manitsemiseks ja lohutamiseks“ (Spiros Zodhiates).

Prohvetlik kõnelemine ja keelterääkimine

14. peatükis kutsutakse Korintose kristlasi taotlema eelkõige prohvetlikku kõnelemist, aga mitte keelterääkimist. Alates salmist 2 selgitab Paulus põhjalikult, miks on prohvetlik kõnelemine neist kahest annist kõrgem. „... olge innukad nõudma vaimuande, eriti prohvetlikult

kõnelemist! *Sest ...*“ (s 1–2). Ta toob argumente keelterääkimise rõhutatud kasutamise vastu, nagu see Korintoses ilmselt tavaks oli, ja põhjuseid prohvetliku kõnelemise poolt. Põhimõtteliselt ütleb Paulus: „Kui te räägite keeltega, ei saa teist aru keegi peale Jumala. Kui te *aga* prohvetlikult kõnelete, siis te manitsete teisi. Kui te keeltega räägite, ehitate ju ainult iseennast; kui te *aga* prohvetlikult räägite, ehitate kogudust.“ Need on veenvad põhjused, miks prohvetlik kõnelemine on taotlemisväärne and. Rõhk asub, nagu järgnevas 5. salmis, „aga“-l.

Teatud ringkondades, kus keeltega rääkimise and esile tõstetakse, püütakse seda piibellikult õigustada, kuivõrd üldse tuginetakse Korintose kirjale ja mitte Apostlite tegudele, toetudes esmajoones neljale salmile, ja nimelt 1Kr 14: 4,5,18,39.

On märkimisväärne, et neid punkte, mida Paulus toob glossolaalia rõhutatud kasutamise vastu, võtavad need inimesed *poolt* põhjendusena! „Ma räägin vaimus saladusi, ma ehitän iseennast, ja seda ju soovitatakse ...“ Nii ja umbes selletaoliselt öeldakse ikka ja jälle. Rõhk asetatakse „aga“-le vastandatud poolele. See räägib ilmselt vastu 14. peatüki käsitlese vaimule ja põhimõtetele. Ei kõlba ju apostli vastuargumente kuulutada plusspunktideks või üldse edasisoovitamise aluseks! Kas või vähesegi intellektuaalse ausameelsuse korral peaks aru saama või laskma endale öelda, et siin vassitakse asjade seisu. Sellise tõlgitsuse autor ei saa olla Püha Vaim, kes oma sõnaga teatavasti vastuollu ei lähe.

Just seda paljutsiteeritud 4. salmi „Kes keeli räägib, ehitab iseennast“ – ja seepärast peaksime just kindlasti keeltes rääkima või paluma – antakse minu tunnetust mööda täiesti ümberpööratult edasi. Tegelikult esitab apostel korintlastele peaaegu süüdistuse või, nagu juba öeldud, igal juhul vastuargumenti. Annid esmajoones omakasupüüdlikuks kasutamiseks on minu jaoks ülimalt küsitavad. Kuna usklikud olid upsakad (ptk 4–5), oli nende jaoks loomulik elada enese ülesehitamiseks ja rahuldamiseks, mitte teiste vaimulikuks heaoluks.

Alfred Kuen kaalutleb: „Võib endalt isegi küsida, kas apostel „verbi (üles ehitama) kasutamisega erandina enesekohases vormis“ ei taha mõningase irooniaga pöörata korintlaste tähelepanu teatavale vastuolule väljendustes, nagu näitkeks meie, et eristada armastust ja teenimist, ütleksime kellegi kohta: Ta armastab iseennast, ta teenib ainult iseennast.“

Samamoodi argumenteerib John Stott. Ka tema räägib Pauluse irooniast, isegi sarkasmist, kui apostel mainib keelterääkija eneseülesehitamist. „Ta peab enesestmõistetavaks, et korintlased, kellele ta on peatükis 12 arusaadavalt selgitanud vaimuandide tähendust (ligimese teenimiseks ja ülesehitamiseks, autori märkus), mõistavad tema nõuandeid ja ta ei pea veelgi selgemalt ütleva.“

Hans Brandenburg arvab sellega seoses: „Keelterääkija tegeleb iseendaga, teised kaovad tema silmist. Nad ei huvita teda. Ta nõuab üleloomulikku. – Selline oli nähtavasti olukord Korintoses.“ Mõnigi on suures vaimustuses olles otsekui joobunud väest, mis näib tulevat Pühalt Vaimult. Umbes nii väljendab end pastor Grant Swank oma kirjutises keelterääkijate kohta, kes tulid tema kogudusse: „Nad elasid oma mina-lõbusõidul, omavalmistatud religioosel „kõrgusel“.“

1Kr 14:4 kohta kirjutab William MacDonald järgmiselt: „See salm esitatakse üldiselt selleks, et õigustada keelterääkimise kasutamist enese ülesehitamiseks. Aga tõsiasi, et sõna „kogudus“

esineb selles peatükis üheksa korda, ja nimelt salmides 4, 5, 12, 19, 23, 26, 28; salmis 34 kaks korda, ja salmis 35, pakub meile veenvat tõendit, et Paulus ei räägi siin mitte üksikuskliku isiklikust palveosadusest oma vaikeses kambrikeses, vaid keelterääkimise kasutamisest kohalikus koguduses. Sellest seosest nähtub, et Paulus *hoopiski ei soovita* keelterääkimist *enese ehitamiseks*, vaid ta mõistab hukka selle anni kasutamise koguduses, kuna see ei aita teisi.“

Vaimulik inimene taotleb igatahes koguduse ja teiste ülesehitamist, mitte oma ekstaasi (Rm 14:19). Võrreldagu veel 1Kr 10:24,33. Korintlaste lihaliku käitumise tagajärjel, nagu nägime, mõningad asjad ei toimi.

Ka Michael Griffiths ei näi keelteanni isiklikus kasutamises veendunud olevat. Ta kirjutab: „Kuidas tuleb nüüd seda salmi mõista: „... siis ta olgu koguduses vait – rääkigu iseendale ja Jumalale.“ (14:28)? Kas see tähendab, et keelterääkimine on teatud palveliik, mida võib vaikselt südames või ka häälega rääkida? Või tähendab see seda, et keelterääkimine tuleks piirata isiklikuks palvuseks? Seda keelterääkimise isiklikku harjutust rõhutatakse kaasajal nelipühiliikumises väga tugevasti ... See on igatahes argument, mis toetub kogemusele, ja mitte Kirjale. Piibellik „üksildase“ keelterääkimise kinnitus pole väga laialdane. Apostlite tegude raamatus puudub selle kohta igasugune näide ja Korintose kirja lõiku on võimalik mõista ainult lõppjärelõelduse kaudu. Seevastu võib väita, et Paulus räägib selles peatükis põhiliselt keelterääkimise avalikust ja mitte isiklikust kasutamisest. Isikliku keelterääkimise suhtes kerkib lisaprobleem veel sellepärast, et selle ehtsust pole võimalik Piibli abil kontrollida, nagu seda saab teha avaliku keelterääkimisega. Üksikisik ei saa inspireeritud seisundis läbikatsumist enese juures teostada.“

Kokku toob Paulus 1Kr 14:2–23 umbes kaksteist põhjust, miks keelterääkimisel korintlaste poolt praktiseeritud viisil on kas vähe või pole üldse mõtet. Mainitud lõigus nähakse mõnikord 12. ja 13. salmi argumentidena glossolaalia kasutamise poolt. Tegelikult rõhutavad mõlemad salmid just koguduse ülesehitamist.

Palju sagedamini tsiteeritakse salme 5 ja 18 igatahes keelterääkimise kasuks. Eespool näitasime, kuidas see järgneva „aga“ tõttu tegelikult lubamatu on. Michael Griffiths märgib 14. peatüki 5. salmi kohta: „Seda salmi tsiteeritakse sageli tõendina, et kõik usklikud peaksid „keeltega“ rääkima. Muidugi võib esimesel pilgul näida, nagu sooviks Paulus, et kõik korintlased räägiksid „keeltega“. Kui aga sel viisil ainult lause esimene osa haaratakse, tekib kahtlus, et ei arvestata piisavalt Pauluse peamist mõtet kogu lõigus ... Seepärast pole sugugi tark tsiteerida ainult ühte osa sellest salmist, jättes tähele panemata, et siin esineb Pauluse eriline väljendusviis.“

1Kr 14 mainitud teksti ülejäänud osa on korintlaste keelterääkimise praktiseerimise ja liialdamise küllalt selge korrektuur. Selline ülerõhutamine tuli tagasi tõrjuda. Nii ütleb salm 6: „mis kasu ma teile tooksin?“ Salm 7: „kuidas siis saadaks aru, mis on puhutud vilel või mängitud keelpillil?“ Salm 8: „kes siis hakkaks valmistuma sõjaks?“ Salm 9: „Te räägite siis ju tuulde.“ Salm 11: „rääkija on minule umbkeelne.“ Salm 12 aga osutab jällegi sellele, et palju enam väärivad taotlemist need annid, mis ehitavad kogudust. Seepärast tulebki keelterääkimist, kui seda juba kasutatakse, kindlasti ka tõlgitseda, nagu ütleb järgmine salm.

Võib igatahes tõdeda, ka 26. ja eriti 28. salmis, et keelterääkimine ainult enda jaoks, ilma tõlgituseta, on kogudusele väärtusetu, tõlgitsemise korral aga omab ainult piiratud kasu (s 27b).

14. ja 15. salmi kohta tahaksin lühidalt tsiteerida ühte lõiku John Stotti raamatust: „Mida iial glossolaalia Uue Testamendi päevil võis olla, andekus võõraste keelte osas või ekstaatilised demonstratsioonid, see oli kõnelejate jaoks igatahes mõistetamatu. Ja seepärast keelab Paulus keelterääkimise avalikkuses, kui pole kohal kedagi, kes tõlgiks või selgitaks. Ta ei soovita seda kasutada ka isiklikul eesmärgil, kuna asjaosaline ise ei saa aru, mis ta ütleb. Ta kirjutab: „Seepärast, kes räägib keeli, palvetagu, et ta võiks neid ka tõlgendada. Kui ma keeli rääkides palvetan, siis palvetab mu vaim, aga mu mõistus on viljatu. Kuidas siis nüüd? Ma tahan palvetada vaimus, aga tahan palvetada ka mõistusega ...“ (1Kr 14:13–15). Teiste sõnadega: Paulus ei suuda ette kujutada ühtegi palvet ega jumalateenistust, kus mõistus on blokeeritud või välja lülitatud. Ta rõhutab palju enam, et tõelises jumalateenistuses on mõistus täielikult ja viljakalt sisse lülitatud. Korintlaste mõistetamatusel oli lapsik asi. Kurjuses pidid nad küll süütud ja lapselikud olema, aga – nagu ta jätkab – mõistmises olge täiuslikud (1Kr 14:20).“ Niipalju John Stotti.

Salm 16: „Ta ju ei tea, mida sa ütled.“ Salm 17: „Sa võid küll tänada ilusasti, *kuid* teist see ei ehita.“ Sageli tuuakse kirglikult ette 18. salmi, aga sellega seotud 19. salm vaikitakse meelega maha. Selle järgi, kuidas tänapäeval teatud ringkondades keelteanniga liialdatakse, võiks arvata, nagu ei seisaks 19. salmis mitte: „Ma tahaksin rääkida pigem viis sõna oma mõistusega ... kui kümme tuhat sõna keeltega“, vaid „Ma tahaksin rääkida pigem kümme tuhat sõna keeltega kui viis sõna oma mõistusega.“ Suhe oli tegelikult 1 : 2000 ja mitte vastupidi.

See kalduvus arusaamatuse poole on tõesti lapsik või isegi murettekitav. Nii selgitab John Stott eelpool tsiteeritud raamatus: „Mulle pole tähtis nende eesmärkide ja nõudmiste kehtivus, vaid vähemalt mõnede uusnelipühilike ringkondade üks murettekitavamaid tundemärke, äärmine mõistusevaenulikkus.“

Kuni salmini 19 toob apostel lihalikele korintlastele suhteliselt lapsekohaseid ja lihtsaid näiteid, et neile piltlike ja veenvate mõistetega selgitada, miks nende sekeldamine keeltega on pigem lapsik. Meenutagem vaid näidet mitmesugustest instrumentidest (s 7–8). Laps tõesti rõõmustab, kui ta võib kuulda ja ise teha kõige erinevamaid toone ja kooskõlastamata helisid, siiski on see kõik üsna mõttetu (s 9).

Alates salmist 20 viib Paulus korintlased mõistmise sügavamale tasandile ja ütleb: „Vennad, ärge olge lapsed mõtlemise poolest! Olge ... mõtlemise poolest aga täiskasvanud!“ Sellega tahab ta neid tuua sügavamale arusaamisele ja tsiteerib 21. salmis Kirja, st Vana Testamenti. Siin ilmnevad täiesti uued asjaolud. Pärast seda, kui apostel oli neile lihtsate ja kergesti arusaadavate argumentidega nende käitumise mõttetust mõista andnud, näitab ta neile nüüd Kirja abil, kuidas nad keelterääkimise ilma tõlgitsemata on õigest otstarbest võõrutanud. „Nii ei ole siis keeled tunnustäheks usklikele, vaid uskmatuile ...“ (s 22).

Keelterääkimine uskmatute suhtes

Kõigepealt olgu öeldud: Kuna selle teema juures on palju lahkavamusi, tahaksin siin rõhutada, et järgnevat ei tuleks vaadelda mitte dogmaatilise absoluudina, vaid ühe seletusvariandina või veel parem, keelterääkimise seletuse ühe osana. Toon ühe osavaatekoha, mille võime leida ilmselt eriti Apostlite tegudest. Selle raamatu 2. peatükis näeme, kuidas keelterääkimised olid antud tunnuseks uskmatuile, kes muutusid selle läbi tähelepanelikuks (Ap 2:6) ja Jumal sai Peetruse jutluse kaudu paljude süütegusid paljastada. See oli teataval määral Paabeli sündmuse vastand. 1Ms 11-s segab Jumal keeled, pöördub ära rahvastest ja kutsub üksik(isik)u, nimelt Aabrami (1Ms 12). Jumala ilmutused anti sellest peale ainult Iisraeli rahvale tema keeles. Nelipühäl Jumal selgitas [muutis arusaadavaks] keeled ja see ime vihjab sellele, et nüüdsest alates saavad Jumala otsused (evangeelium) osaks kõigile rahvaile, „keeltele“ ja rahvustele. Sellega ilmutati imeliselt uue päästeaja algust. Ääremärkusena olgu öeldud, et tänapäeva keelterääkimisel on sageli paabellikult segav iseloom. Inimesed, kes muidu üksteist suurepäraselt mõistavad, lahutuvad äkki üksteisest. See on pigem märgiks selle kohta, et Jumal hakkab jälle rahvastest ära pöörduma, nagu 1Ms 11 seda kirjeldab. Tõepoolest läheneb ka paganate aeg lõpule (Lk 21:24) ja Jumal on siin, et Iisraeli täht-tähelt haudadest välja tuua (Hs 37). See olgu öeldud siiski ainult ääremärkusena.

Ap 10:45 saame teada, et paganate pöördumisel oli keelterääkimine tunnuseks juutidele, kes vaatamata uussünnile ei tahtnud uskuda, et ka paganad võiksid saada Püha Vaimu; nad olid selles mõttes „uskmatud“.

Ka sündmuses, millest jutustab Ap 19:1–6, olid keeled kindlasti tunnuseks neile juutidele, kes polnud end Vanast Seadusest küllalt selgelt lahutanud. Tänu keelterääkimise tunnustähele uskusid nad nüüd täielikult kogu evangeeliumi Jeesusest Kristusest. Samamoodi kommenteerib seda sündmust ka Micahel Griffiths, kui ta kirjutab: „Toimunu oli tunnustäheks Johannese jüngritele endile, see oli kinnituseks, et nende pöördumine Ristija Johannese jüngritest Jeesuse järgijateks oli õige.“

Selles tähenduses tuleb minu arvates mõista ka apostel Pauluse keelterääkimist, mida mainitakse 1Kr 14:18. Misjonipõllul on keelteand suurima tähtsusega, et just võõrkeelseid uskmatuid võita.

William MacDonald arvab selle kohta: „Paulus oskas nähtavasti rohkemates võõrkeeltes rääkida kui kõik teised. Me ei tea, kas ta oli saanud selle võime üleloomulikul viisil või oli ta keeled ära õppinud.“

Ilmselt näeb MacDonald asjaolusid samamoodi, kuna ta kirjutab ju üldises mõttes keelterääkimise armuanni kohta: „Keelte and oli võime rääkida võõrkeeli ilma neid õppimata. Me oleme arvamusel, et siin pole mõeldud arusaamatut keelt või ekstaatilisi väljendusi, vaid tõelisi võõraid keeli, mis tol ajal olemas olid. Oli imeline tõlkida seda, mida võõrkeeles räägiti, ilma et seda keelt kunagi oleks õpitud.“

Keelterääkimise seletus ehtsa keelena ja mitte lihtsalt lalinana, mida näidati juba eespool 1Kr 12:3 alusel, selgitab vahest ehk veel üht asjaolu. Võib-olla on see ka põhjus, miks me Vanas

Testamendis, kus on muidu mainitud kõiki vaimuandeid (tarkus, haigete tervendamine, imede tegemine, prohvetlik kõnelemine jne), ei kohta iialgi keelteandi. See polnud nähtavasti vajalik, kuna kõigil oli sama keel, oli see ju üks rahvas. Ka Issand Jeesus Kristus, kes tuli kõigepealt Iisraeli jaoks (Mt 15:24) ja elas Vana Seaduse ajal, ei rääkinud kunagi keeltega. Ka ei maini ta seda andi, kui ta saadab oma jüngrid Iisraeli kadunud lammaste juurde (Mt 10:5–8), kuigi just juudid nõuavad tunnustähti (1Kr 1:22). Siiski loeme sellest annist siis, kui ta teeb samadele jüngritele ülesandeks kuulutada evangeeliumi kogu loodule ja kogu maailmale, saadab nad seega teiste rahvaste (keelte) ja rahvuste juurde (Mk 16:15,17).

Seda andi, mida Jumal on mõelnud eelkõige maailma, uskmatute jaoks, vähemalt keelterääkimist ilma tõlkimiseta, tuuakse tänapäeval suure elamusena üha enam kogudustesse, täpselt nagu tollal Korintoses – üsna sama tulemusega, nimelt segaduse, korralageduse, parteistumise ja lõhedega (1Kr 11:18). Ma kardan väga, et tänapäevase keelterääkimise suurenemise ja kasvava koguduste korintosliku olukorra sümpaatia tõelist põhjust ei tule otsida mitte selles, et oleme nii vaimulikud, vaid et oleme muutunud nii lihalikuks.

Keelterääkimine usklike suhtes

1Kr 14:23 näitab, kuidas see kogudus oli arvatavasti harjunud seda andi kasutama. „Kui nüüd terve kogudus tuleks kokku ühte paika ja kõik räägiksid keeli ning kõrvalseisjad või uskmatud astuksid sisse, kas nad ei ütleks, et te jampsite?“ Teiste sõnadega: nad olid üliras ohus või oli see osaliselt juba sündinud, et nad seda armuandi, nagu palju muudki, täiesti valesti praktiseerisid. Pärast kõike seniõeldut ei peaks see meid väga üllatama.

24. ja 25. salm näitavad, nagu arvab Walter Angst, et isegi uskmatute suhtes on prohvetlik kõnelemine, vähemalt koguduse sees, suurem and, mis viib meelearandusele ja Jumala kummardamisele. 26. salm näitab meile tollast kogoduslikku praktikast usklike ülesehitamiseks ja andide spektrit, mille kaudu tahtis Jumal koguduse vastu rääkida. Siingi on keelterääkimine ühendatud tõlkimise anniga, kuna muidu jääb see kogoduslikult mõttetuks.

Salmides 27–35 on esitatud piibellikud põhimõtted, kuidas Korintose koguduses oleks tulnud praktiseerida eelmises salmis mainitud ande. De Haan arvab, et apostli juhiseid ei tuleks mõista mitte keelterääkimise soovitusena, vaid pigem õpetusena, kuidas selle „puhkemist“ juhtida arukatesse ja korraldatud kanalitesse. Salm 27 rõhutab selgelt, et ainult kaks, kõige rohkem kolm võiksid keeltega rääkida, ja nimelt üksteise järel ja mitte läbisegi, ja sedagi ainult siis, kui on kohal tõlgendaja (s 28). Muul juhul peab ta koguduses vaikima.

27. salm vihjab õigupoolest samuti sellele, tahaksin jällegi pöörduda intellektuaalse ausameel- suse poole, et apostel asetab selle anni pigem tagaplaanile. Reedab ju sõnastus „kõige rohkem kolm“, et apostlile meeldiks, kui keeltega rääkijaid oleks vähem (kaks). Salm 31 näitab võrd- luseks, et kõik tohivad aga prohvetlikult kõnelda, et sisendatud rääkimine, ka tõlgendamisega glossolaalia, tuleb läbi kaaluda.

Kogu 14. peatüki käsitluses võib ära tunda, kuidas apostel nii üksikasjalistes teoreetilistes arutlustes (s 2–25) kui ka praktilise kasutamise valdkonnas (s 26–40) toob korduvalt välja

prohvetliku rääkimise eeliseid, samal ajal kui ta glossolaalia punkt-punktilt tahapoole nihutab. Ta esitab selle tagasitõrjumise nii, et ta lõpuks isegi konstateerib: „... ärge keelake keelterääkimist.“ Selline sõnastus oleks loomulikult olnud ülearune, kui apostel oleks selle anni asetanud esiplaanile – muidu oleksid meil sellised väljendid, mida ta kasutab prohvetliku kuulutamise esiletõstmiseks – või toonud selle välja kui suurima anni. Õigupoolest võib öelda: 14. peatüki lõpus teeb Paulus veel kord kokkuvõtte teineteisega kõrvutatud prohvetluse ja keelterääkimise põhijoontest – ühe kohta öeldakse: „taotlege“, kuid teise kohta: „ärge keelake“ (s 39).

Et tänapäeval just seda kõige viimast ja teistele allutatud andi üha enam esile tõstetakse, ja et isegi terved kogudused sellele oma pearõhu panevad, näitab selgelt, et midagi on siin viltu. Siin on jumalik väärtusskaala ja järjekord asendatud mingi teisega. Jumal ei ole aga teatavasti mitte korratuse Jumal (s 33). Nimelt ütleb 39. salm, et me ei pea keelama keeltega rääkimist, aga tõepoolest kuskil ei seisa, et me peame selle anni järele püüdlema, seda taotlema.

Kust võtavad siis teatud ringkonnad ja inimesed kui ka jutlustajad õiguse teistelt inimestelt nõuda eelkõige selle väikseima anni taotlemist? Milline vaim seisab selle taga? Ma kardan, et tähelepanek, nagu ajaks vale vaim usklikke paluma esmajoones keelteanni pärast, võib välja tuua üsna õiged asjaolud.

Ikka ja jälle tähendatakse, et me ei tohi ju vaimu kustutada. Kuid Jumala korraldusi omavoliliselt muuta ja pea peale asetada kustutab minu arvates Püha Vaimu veel palju enam. Salmi 37 järgi on vaimutäiuse tundemärgiks palju enam valmisolek alluda Jumala sõna korrale kui ühe anni rõhutamine. Millest siis tuleb, et üha enam arvatakse, nagu peaks vaimulikkuse ja vaimutäiuse juurde kuuluma ka glossolaalia? Miks kohtame tänapäeval üha enam usklikke, kes sageli päevade kuni nädalate kaupa anuvad Jumalat, hingestatud ainult soovist saada lõpuks see „auline“ elamus või and? Mis on meiega õieti juhtunud? Kui tänapäeval tema hoiatavat sõna esile tõstetakse, vaadatakse sellele ikka enam viltu. Siiski, kas ei saa me süüdlasteks, kui sellest jumalike mõtude ja printsiipide moonutamisest veel vaikime?

Vaikimine on küll voorus ja salmis 34 seda naistele isegi soovitatakse. Kuid siin käib see siiski keelterääkimise kohta, mida naistele koguduse avalikul koosolekul keelatakse. Siin oli vaikimine tõesti enam kui kohane. Kuna mõned ei taha ka seda tõeks tunnistada – sest teatavates ringkondades annavad naised üha enam tooni –, peaks siis veel mõned põhjendused lisama.

Sõna „lalein“, mis seisab salmis 34, on peatükis 14 tavaliselt mainitud seoses „glossa laleo“-ga, keelterääkimisega. Kui Piibel räägib meile juhtudest, kus naised on prohvetlikult rääkinud, ei leia me ühtegi otsustavat juhtu, et nad oleksid keeltega rääkinud. Kuna aga eksiteele sattumise võimalus hingelis-deemonlikus valdkonnas on naise puhul põhimõtteliselt suurem kui mehe juures (1Tm 2:14), libisevad nemad sageli esimestena eksivooludesse. Naised, kes koguduses seisavad eesotsas, mida teatavates ringkondades ikka sagedamini juhtub, toimivad silmnähtavalt Jumala sõna vastu (1Tm 2:11–12).

Michael Griffiths arvab 14. peatüki 34. salmi kohta muuseas: „See vaatlus peaks meid selle poolest mõtlema panema, et keelterääkimises on naistel ka tänapäeval nelipühiliikumises väga suur ja aktiivne osa.“

Selles suhtes tahaksin vihjata ka Scofieldi Piibli vastavatele märkustele, kus need printsiibid on selgelt kokku võetud. Tsiteerin sealt ainult üht punkti: „Need, kes keeltega räägivad, peavad suutma oma andi kontrollida, sest Jumal ei ole segaduse looja“ (s 32–33).

Lõpuks võib öelda, et Korintose usklike keelteand ei ehitanud kogudust. Nii keelterääkimine kui ka teised annid ei pea tingimata olema vaimuliku meelsuse ja küpsuse tunnuseks. See kiri tõestab, et võib elada lihalikku elu, mida iseloomustavad jämedad patud nagu hoorus, lõhed, riid jne, ja siiski praktiseerida paljusid ande. Vaimulikkuse kriteeriumiks pole sugugi annid, vaid vili. Paljud korintlased pidasid end tõepoolest „spetsialistideks“ keelterääkimises, ometi oli see and koguduses pigem probleemiks. Korintose usklike iseloomustatakse varjamatult lihalikena. Pole olemas vaimutäiuse lühendamist. Pühitsus pole vaimuliku küpsuse äkiline omandamine erutava tundeelamuse kaudu, tee, mille valib meelsasti liha, vaid vastupidi: kasvamisprotsess, mille kaudu muutume Jeesuse sarnasemaks meis elava Püha Vaimu jõu läbi, kes kuulekuse alusel meie südames ruumi võidab (Ap 5:32).

Põhialuste ohustamine

1Kr 15. peatükk näitab, et mõned korintlased ei uskunud isegi ülestõusmist (s 12). See kaalub palju, kui mõelda, et ülestõusmine, koguduse eesmärk, kujutab endast evangeeliumi keset. Sellega on ohustatud ainukordne päästesõnum. Paulus vihjab sellele võimalusele (15:2), ja et seda õnnetust vältida, määrab ta veel kord selgelt kindlaks evangeeliumi põhisambad. Mitte juhuslikult ei ole 1Kr 15:1–5 edasi antud „rõõmusõnumi“ standarddefiniitsioon, millele järgneb imeline traktaat ülestõusmisest. Niisiis oli Korintoses juba märgata evangeeliumi ümbertegevist. Piibliõpetajad, kes iseloomustavad seda kogudust kui kõige ebaatraktiivsemat, pole seda ilmselt alusetult öelnud.

Need ei ole enam piasjad, mis võivad kergesti tähele panemata jääda. Mõelgem vaid salmille Gl 1:8. Siin on tegemist evangeeliumi kõige põhjapanevamate asjadega ja isegi siin olid korintlased ohustatud. Nii ei ole ka tänapäeval evangeelium vaimuristimisest enam Piibli evangeelium. Ma mõtlen siin õpetust, nagu oleks vaimuristimine päästmiskogemusele järgnev Püha Vaimu töö, mis on seotud erilise pühitsusega. Sageli räägitakse ka teisest õnnistusest.

Vaenlane sobitab vääralt arenenud vaimuristimise õpetuse eksiõpetusega paljude siira igatsusega usklike puhul, kes tahavad saada vabaks igasugustest ahelatest ja seotusest, kõigest teadlikust ja sunnitud patustamisest. Kui ahvatlevalt peab küll mõjuma sõnum, nagu vabastaks üks ühekordne elamus meid kogu võitlusest. Selle asemel, et lihtsas usukuulekuses kasvada Jeesuse Kristuse armus ja tundmises, tahetakse ühe hüppega jõuda „elusse kõrgemal astmel, teise dimensiooni“. Tungiva kärsituse ja pingutusega anutakse nii ihaldatud elamust. Kui see lõpuks käes on, ollakse algul sellest õndsustundest otsekui joobunud. Arvatakse, et lõpuks ometi on vaimuristimist kogetud. Kättevõidetud olukorda hinnatakse kõrgemaks kristlaseseisundiks, kui seda võiks anda patutundmises lihtne pöördumine Jeesuse poole ja kogetud õigeks mõistmine.

Selle õpetuse ja sellega seotud „elamustega“ – need võivad olla tõesti väga „õnnestavad“, nagu tean oma kogemustest – rebitakse teineteisest lahti Jeesuse Kristuse ja Püha Vaimu töö, lahutatakse oma tegevuses rist ja Jumala Vaim. Omatakse üht teist evangeeliumi, „vaimuristimise ja

elamuste-sõnumit“, ja ergutatakse seda koguduses hoolsalt edasi andma, tavaliselt käte pealepanemise kaudu. Mitte juhuslikult ei maini Paulus korintlastele siin juba sageli tsiteeritud salmis 2Kr 11:4, et nad ka teist evangeeliumi salliksid küll. Kui raskekaalulised asjad selle kirjakohtadega siiski välja öeldakse.

Apostlid ei jutlustanud mitte vaimuristimist, vaid risti. Võrdleme vaid Mt 3:11 Ap 13:25–30-ga. Selle asemel, et rääkida vaimuristimisest, mida mainib Ristija Johannes, kõneleb Paulus Jeesuse ristilöömisest ja meie süüst. Uskmatuna kogetakse, nagu juba korduvalt rõhutatud, vaimuristimist, uussündi, *nii*: Kui ristsõnum isiklikult enda jaoks vastu võetakse, risti jaatatakse, end Jeesusele otsustatakse.

2Kr 12 reedab näiteks, et Paulusel oli üks eriline vaimulik elamus. Sama peatüki 2. salm näitab ka, et ta oli sellest 14 aastat vaikinud. Teiste sõnadega, ta polnud seda oma kuulutuses aastaid maininud. Ta ei rännanud ringi ja jutustanud koosolekutel oma imelistest vaimukogemustest, nägemustest ja muust sellisest, nagu tänapäeval kahjuks üha enam juhtub, ning mis (nais)nägija White'i puhul andis tõuke adventistide sekti loomiseks. Sellise praktika abil saame kasvavaid sektilisi lõhenemisi.

Kl 2:18 hoiatab Paulus inimeste eest, kes uhkustavad oma nägemustega ja on lihalikult ennast täis. On mainimisväärne, et 2Kr 12:7 vihjab selliste ilmutustega seotud kõrkuse ohule, sealjuures võivad nad käituda aga väga alandlikult. See teine evangeelium võib usklike viia äraribisemisele usalduse ja kuulekuse aluselt, näiteks emotsioonidesse ja tõstetud religioossesse saavutusse. Algas oli vaimulik, kuid lõpetatakse lihas, eneseõiguses. Väga sageli kujuneb sellest välja suurenenud hingeline vagadus, religioosus aktiveerub joovastavalt, ja see kõik võib peituda, nagu Kolossa kirjas näidatud, näiva alanduse katte all.

Sellises religioosse eksituse seisundis arvatakse mõnikord isegi seda, et saadakse osa Jeesuse kannatustest. Kurdetakse Talle risti ja haavu, mis jätab mulje suurest vagadusest ja andumusest. Et vastata Jumala sõnaga: „Need on vaid inimeste käskimised ja õpetused, mis on küll tarkuse moodi isetehtud vagaduse ja alandlikkuse ja karmuse tõttu ihu vastu, aga neil ei ole mingit kaalu himude ohjeldamiseks“ (Kl 2:22–23). Jeesus ütles nimelt: „Jerusalemma *tütred*, ärge nutke *minu* pärast, nutke pigem *iseendi* ja oma laste pärast“ (Lk 23:28). Huvitaval kombel olid naised need, kes teda leinasid ja nutsid (Lk 23:27) ja kes selle poole ilmselt eriti kaldusid ning keda siin niimoodi kõnetati. Mitte juhuslikult ei kohta tänapäeval sellist käitumist jälle eelkõige naiste ja õdede ringkondades. Nii näiteks hakkasid tuntud katoliku imepühakul Therese Neumannil, keda hüüti Konnersreuthi Thereseks, silmad verd jooksuma, kui ta süvenes Jeesuse kannatustesse.

Selle asemel, et jätta keskele kohale Jumala sõna edasiandmine, jutustatakse ikka sagedamini tunnustähedest, imedest, ekstaasist, nägemustest ja unenägudest. Liigutakse üha enam ära evangeeliumi tõeliselt aluselt ja avatakse end eksitavate vaimude tööle ja sisendustele, millest Jumala sõna nii selgelt räägib (1Tm 4:1). Nii kirjutab näiteks Schlatter: „... üks sissetungivärav, millest petislik vaim võib eksitamiskunstide abiga sisse hiilida: Vagadus kasvab joovastaval viisil, mis näib sarnanevat Püha Vaimu tööga, varustatud erakordse tule ja väega, võib-olla isegi võimega imesid teha, ilmutusi näha; päästmist tuntakse tundmuses nii imeliselt, hinge kujutatakse nii täiuslikuna, et selles kaob vajadus igapäevase pattudest puhastamise järele

Kristuse armu läbi ja läheb kaotsi ususeos (!) temaga. See ongi saatanliku eksituse eesmärk: Kristusest lahti päästa, temast välja meelitada ja teeselda sellist seesmiste vaimujõudude küllust, et näib edaspidi üleliigne otsida veel päästet ristis ...“

Kirg imede järele on aga vastuolus ristiteoloogiaga. Issand Jeesus ei laitnud usku iialgi, vaid märkis korduvalt tõrjuvalt: „See kuri ja abielurikkuja sugupõlv nõuab tunnustähte“ (Mt 12:39 ja 16:4). Jumalat austatakse usu läbi ja ilma usuta on võimatu olla talle meelepärane (Hb 11:6). Imederõõm ja elamustekirg viib pikkamisi, aga kindlalt ühele teisele alusele, tunnete ja elamuste vankuvale vundamendile. Järk-järgult libisetakse usu baasilt eksiõpetuse sisse. Jumal aga tahaks meid võtta usukooli (2Kr 1:9b).

Usk on teatavasti vastand nägemisele (2Kr 5:7) ja veendumus selles, mida ei nähta (Hb 11:1). See on vanale loomusele raskem ja ebameeldivam tee. Loomulik inimene ja hingeline kristlane tahaks uskumise asemel näha, kuulda, tunda, maitsta, proovida, üleloomulikku kogeda jne. See tähendab aga äralangemist usust, millest Piibel räägib (2Ts 2:3).

Alustatakse vaimus ja lõpetatakse tundeid rõhutavas lihas (Gl 3:3). Loomulikult seisab selle taga teine vaim, keda peab sageli suure palumise, paastumise ja anumisega juurde ja alla hüüdma. Kui näha, kuidas mõnigi Jumala laps anub või nõuab Püha Vaimu saamist, keda ta tegelikult ammu omab, siis tuleb meelde apostel Pauluse küsimus, mis kindlasti pole juhuslikult pandud Korintose kirja: „Eks te tea, et te olete Jumala tempel ja teie sees elab Jumala Vaim?“ (1Kr 3:16).

Nagu juba öeldud, sisaldab see kiri suures osas korrektuuri, selgitusi ja korralekutsumisi. Kogudus oli ülimalt haletsusväärnes olukorras ja võimalik, et siin leidub teiste asjaolude seletusi, mida ei tule aga tõepoolest seostada dogmaatilise avalduse või muidu otsustava väitega.

Võib-olla on siiski mainimist väärt, et apostel Paulus ei palu korintlastelt kummaski kirjas eestpalvet. Me leiame seda muidu kõigis teistes kirjades kogudustele (Rm 15:30; Ef 6:18; Fl 1:19; Kl 4:3,18; 1Ts 5:25; 2Ts 3:1), välja arvatud kirjas galaatlastele, kus esines muuhulgas ka nõidust (Gl 3:1) ja osaliselt vale evangeeliumi vastuvõtmist (Gl 1:8, 5:2–4).

Korintose kogudus oli igatahes küllalt ebavaimulikis seisundis. Usklikud valmistasid apostlile oma upsakuse, ebavaimulikkuse ja pattudega palju häda, muret, pea- ja südamevalu (2Kr 2:4). Ennem kurb kuni arakstegev fakt, tookord nagu tänapäevalgi: „Ma ju kardan, et ma tulles ei leia teid niisugustena, nagu tahan, ja teie leiate minu niisugusena, nagu teie ei taha. Ma kardan, et vahest on teie seas riidu, kadedust, raevutsemist, isepäisust, keelepeksu, salanõusid, hooplemist, korralagedust; ja kui ma tulen taas, kas mu Jumal ei alanda mind teie ees ega tule mul kurvastada nende paljude pärast, kes varem on pattu teinud ega ole meelt parandanud oma rüvedusest ja hoorusest ja kõlvatusest, mida nad on teinud“ (2Kr 12:20–21).

Katsuge vaimud läbi

Eespool näidatud keelteanni moonutamine võiks olla põhjus, miks inimeste uurimused sel alal, olgu hingehoidlik-okultses või puhtalt hingelis-psühholoogilises valdkonnas, on nii negatiivse tulemusega. Sel ajal kui hingehoidjad jutustavad hirmsatest kiusatustest ja tugevatest eksitus-

test, teevad ka keeleuurijad vapustavaid tähelepanekuid. Dr William Welmers, aafrika keelte professor Kalifornia ülikoolis Los Angeleses, kirjutab muuseas: „Mulle öeldi, et dr E. A. Nida’l ameerika piibliühingust on sarnaseid muljeid keelterääkimise ülestähendustest. Meie tõend on ikka veel piiratud, aga uskliku keeleteadlase seisukohalt ilmneb moodne keelterääkimise nähtus lingvistilise pettusena ja keelelise monstrumina, isegi kui kasutatakse suurejoonelist tõlgitust 1Kr 12–14 kohta.“ Samamoodi kirjutab näiteks ka John Kildahl: „Keeleuurijad töötavad täpsete definitsioonidega, millest koosneb loomulik inimkõne. Glossolaaliad ei vasta nendele definitsioonidele.“ Sellega langeb see allapoole piibellikku standardit. Kui mõelda, et keelterääkimist on Ameerikas uuritud kümme aastat, siis on siin esitatud olukord väga tõsine.

John Kildahl: „Et uurida tõlgitsemise täpsust, mängisime magnetofonilindile salvestatud keelterääkimist eraviisil ette mitmetele tõlgitsejatele. Ei olnud ühtegi juhtu, kus tõlgitsused oleksid vähimalgi määral sarnased olnud.“ Veel Kildahl: „Usk, et keelterääkimine tuleneb sellest, et Püha Vaim otseselt mehaaniliselt häälepaelu liigutab, lubab grupiliikmetel aktsepteerida peaaegu kõike, mida keelterääkimisena esitati.“ Just see mehaaniline juhtimine meenutab aga jällegi sundiv-deemonlikku.

On ilmne, et sellise hoiaku puhul võib sisse hiilida palju ebaehtsat, nagu annavad mõista ka John Kildahli uurimistulemused. Mitte alusetult ei selgita apostel, et me peame kõne läbi katsuma (1Kr 14:29). Tuleb välistada kõige selle pimesi ja tingimusteta vastuvõtmist, mida prohvetlikult kõneldakse või keeltega räägitakse; kogodus peab kõik läbi katsuma, nagu meid sõna-sõnalt 1Ts 5:20–21 üles kutsutakse.

See manitsus on otseselt seotud prohvetliku kõnelemisega, mida vahetult enne mainitakse. Järgnev 22. salm kõlab: „Hoiduge igasuguse kurja eest!“ See pole kindlasti juhuslikult selles järjekorras kirja pandud, vaid on ilmselt otseses seoses eelöelduga. Nimelt võib kuri valguse inglina prohveteerimise abil sisse hiilida, ja kui läbi ei katsuta, ei väldita mõistetavalt koos ehtsaga vastuvõtmist, ja läheb segunemiseks, allakäiguks, eksituseks.

Nagu oleme näinud, on prohvetlik kõnelemine suurem and kui keelterääkimine. Ometi leiame nii Vanas kui ka Uues Testamendis valesid prohveteerimisi või valeprohveteid. Meilt nõutakse selgesõnaliselt prohveteerimise läbikatsumist. On ju selge, et kui vaenlane võib imiteerida suuremat andi, võib see väiksema puhul osutada talle palju kergemaks. Keelterääkimine, kus see ka iial esineb, tuleks läbi katsuda, kas see tuleb vaimulikust, hingelisest või koguni spiritistlik-deemonlikust allikast (Sk 13:2). Michael Griffiths kirjutab keelterääkimise läbikatsumise kohta järgmiselt: „Kuna keelteannil ei ole iseeneses ehtsuse tõendit, hoiatatakse salmis 1Kr 12:3 meid selgelt ja *kutsutakse üles* läbikatsumisele. Seepärast vastab see täiesti Kirjale ja pole mingil viisil Vaimu kustutamine või kiusatus, kui me katsume läbi, kas Vaim tunnistab, et „Jeesus on Issand“. Apostel Johannes annab meile järgmise proovikivi (1Jh 4:1 jj).“

Väga sageli aga suhtutakse kõnede või andide läbikatsumisse tugeva vastumeelsuse ja anti-paatiaga, mida õigustatakse piibellike sõnadega. Nii kirjutab näiteks Jakob Zopfi: „Piibel ütleb: „Ärge põlastage prohvetiandi, katsuge läbi kõik, pidage kinni heast“ (1Ts 5:20–21). Kuskil pole meilt nõutud keelterääkimist läbi katsuda. Kuidas siis tuleb keelterääkimist läbi katsuda? On olemas läbikatsumine, mis külvab kahtlust, mis viib uskmatusse, ja mis tugevdab usku kurjasse, mis annab kuradile enam au kui Jumalale! Siin ütleb Kiri: „Ärge uurige!“ (1Kr 10:25).“

See viimatinimetatud kirjakoht, niisiis piibellik „tõend“, miks me pigem ei peaks läbi katsuma, ei ole sugugi seoses Vaimu andidega. Palju enam on siin tegemist söömise ja toiduainetega, mida lihaturul müüdi. Siin mitte uurida, on viisakusest võõrustaja vastu vägagi soovitatav. Kasutada seda vaimuandide läbikatsumise kohta, nõuab juba küllalt ebatavalist eksegeetilist akrobaatikat. Kui salme sellisel viisil seosest välja kiskuda, pole tõesti enam tegemist piibelliku tõlgitsusega. Kes Kirja niimoodi väänab, ei tohiks imestuda, et saab või ongi tugevasti eksitatud.

Läbikatsumine ei ole mingi võimalus või ettepanek Jumala sõnas, vaid käsk. Meil on kohustus läbi katsuda allikad, kust tulevad visioonid, prohveteerimised, pattude paljastamised, terveks-tegemised, rahu, rõõm jne.

Watchman Nee arvab nii: „Midagi küsitavaks pidada avab tee tõe. Sellega pole aga mõeldud, et kaheldakse Pühas Vaimus, Jumalas või Jumala sõnas, vaid oma senistes isiklikes kogemustes. Selline läbikatsumine on nii vajalik kui ka piibellik, kuna Jumala sõna kutsub meid üles vaime läbi katsuma (1Jh 4:1). Siin on usklikel sageli vastupidine suhtumine. Nad kardavad vaime läbi katsuda, kuna neil on kartus teha sellega pattu Püha Vaimu vastu. Aga see on Jumala tahe, et me ise end läbi katsume.“

Kas see ei peaks meid mõtlema panema, kui lugeda Arthur Richteri järgmisi sõnu: „Ma tean, et need olid mu sügavaima alanduse tunnid, läbi minna sellest, et olla mõistmatu ja *mitte kontrollida* ning *mitte läbi katsuda*, kõnelda Jumalaga mitte arukalt, vaid *mõistmatult*.“

Just seda tänapäeval üha rafineeritumalt esinevat väge, kopeerides vahedalt Püha Vaimu, harastab imiteeriv vaim, üleva järeleaimamise vaim, kes lõpuajal end üha rafineeritumalt maskeerib. Siin mitte läbi katsuda on osakaupa vaimulik enesetapp. Et öelda kellegi teise sõnadega: „Vale nelipühivaimu juures on tegemist tõe ja vale (eksituse) segunemisega. Seepärast on see vaim kogudusele palju ohtlikum kui avalikud kallaletungid, avalik vaenulikkus. Ärgem laskem kellelgi ega millelgi end tagasi hoida oma õigusest ja kohustusest läbi katsuda, paljastada, hoiatada.“

Gerald McGraw kirjutab: „Valede keelte eriline oht tuleb ilmsiks viisil ja teel, kuidas nad ohvri oma võimusesse saavad, teda pikkamööda takistavad selgete vaimulike ususammude juures ja tema elu ning mõtlemist üha enam keeltele koondavad. Need vaimud soetavad endale mõnikord „vagad“ nimed, et oma identiteeti maskeerida, ja teevad kõik, et oma ohvrit ja tema hinge hoidjat petta. Kogu saatana riiki iseloomustab „palju kavalust“; tõenäoliselt pole pimedusevaime, kes kavalamalt toimiksid kui keeltevaimud, kes end Püha Vaimuna esitavad. Neljas asi, mida ma keelte läbikatsumisel õppisin, oli: Pole üldse vaja palju, kuni keeltedeemon sissepääsu leiab – eriti seal, kus hoitakse kinni ebapiibellikust õpetuspunktidest.“ See on ka minu tähelepanek.

Õed ja vennad, kes vale nelipühivaimu mõjustusel veel selgelt hoiatavaid usklikke süüdistavad, nagu oleksid need „vaimuandide“ ja „keelterääkimise“ vastu, nagu poleks neil mingit aimu Pühast Vaimust, hoiavad vale rindejoont. Võitlus pole suunatud mitte vaimuandide vastu, ka esmalt mitte andide kasutamise vigade ja kuritarvitamise vastu, vaid võitlus käib vale vaimu vastu, kes aimab järele jumalikke armuande, peidab end nende taha ning maskeerub rafineeritult. Ta tahaks nende imitatsioonide abil kogudustesse sisse hiilida ja neid lõhkuda, tuua teist evangeeliumi ja usklikke üle mõju saada.

Just see vale vaim aga ei tahaks valguse kätte tulla, tahab jääda varjatuks ja viib sageli segadusse tõsiseid õdesid-vendi arvukate vagalt maskeeritud valedega, nagu: „Sa oled umbusklik, sa kurvastad Püha Vaimu, sa kahtled Jumalas endas jne.“ Väga sageli on andide ehtsuse läbikatsumist või küsitavakstegemist samastatud Püha Vaimu kustutamisega. Näiliku vagadusega moondatult rõhutatakse, et ei tuleks „kohut mõista“. Mõned näivad olevat jahmunud, ja ülivaimulikud väidavad koguni, nagu pilgataks Püha Vaimu. See pole siiski vastuolus tema sõnaga (Ilm 2:2) ja ta käsib meil kõik – isegi vaimud – läbi katsuda (1Jh 4:1–3).

Teatavad inimesed ja jutlustajad on vahel tõesti väga armastusväärased ja vaimulikud, kuid see ei tohi iialgi olla küllaldane kriteerium. On suur eksitus otsustada vaimuliku voolu või liikumise üle mõne mulle tuntud armsa inimese järgi. Me ei pea uskuma oma arvamusi ja tundeid ning neile kuuletuma, vaid Pühakirja, mis meid käsib: „Katsuge vaimud läbi.“ Ei öelda: katsuge selle või tolle liikumise juures läbi inimene, tema siirus, distsipliin, armastus, innukus, andumus jne. Need kõik on esiplaanil olevad kriteeriumid, mis aga võivad veel, ja just seetõttu, varjata halba juurt. Mõeldagu näiteks mormoonide distsipliinile, rõõmule ja innule ning nende tõeliselt ehtsale andumusele.

Just tänapäeval võib ikka jälle kuulda vaimude läbikatsumise lõppotsust: „Vend on nii vaimulik, nii rahulik ja distsiplineeritud, ta kasutab andi ainult enda jaoks, ta kõnnib juba aastakümneid Issandaga, temast kiirgub lausa rõõmu, ta ei kuulu äärmuslikku suunda, tal on vaimulik volitus, ta elab nii andunult jne. Järelikult peab and olema ehtne.“ See võib alguseks lähtebaasina hea olla ja tuleb tingimata ka teadmiseks võtta, jääb aga lõpuks kõigele vaatamata pealispinnale. Jällegi on, nagu väga sageli, läbi katsutud inimest ja mitte vaimu.

Gerald McGraw kirjutab: „Teine asi, mida ma õppisin, on see: ka usaldusväärseid kristlasi võib tabada keeltedeemon. Ühel ettekannete seerial vaimuga täidetud usklike elust olin ma mõne nädala jooksul käsitlenud oma piibliklassis vaimuande ... Ainus isik, kes tollest piibliklassist meie juurde astus, oli üks tuntud usklik naine – andekas, tasakaaluka iseloomuga, usaldusväärne, hingede võitja. Ta ütles, et ta rääkivat keeltega ainult oma isiklikel vaikesel aegadel. Ta kirjeldas meile vastavat vaimulikku kogemust, mis tal oli olnud aastaid tagasi. Me suutsime vaevu ette kujutada, et see tore kristlanna oleks mõjustatud keeltedeemonist. Seda ma temale ka ütlesin. Aga ta polnud rahul. Ta pöördus hiljem uuesti ühe mu kaastöölise poole. Me katsusime läbi. Märkasime varsti, et temas avaldas end üks keel, mis rääkis kibedaid, vihast tulvil sõnu Kristuse vastu, naise enda vastu. Ei saanud eitada, et naises tegutses deemonlik keeltevaim. Ma tunnen piiblikohaselt usklike tõlgitsejaid, kes pidid distantseeruma oma esialgselt arvamusest, kui nad panid tähele tugevaid märke, et ka tõelised usklikud võivad olla mõjustatud kurjadest vaimudest ja need võivad neis isegi elada. Ma tunnen Ameerikas Issanda teenistuses isiksusi, kes on läbi katsunud paljud keelteannid ja – nagu meiegi – paljastanud, et suur protsent neist paljastasid end deemonlikena. Seda panid nad tähele ka tõeliselt vaimulike inimeste puhul. Olid olemas kõik tunnused pöördumisest ja uussünnist, vaimulikust näljast ja vaimulikust kasvamisest, ja olgu siin tingimata lisatud, et karismaatilises liikumises püüavad paljud toredad usklikud sageli suurema innuga Issandat järgida kui mõned, kes seda liikumist ei tunnusta. Siiski: minu kogemused hingehoolduses viivad mind kohutava lõppjäreldeeni, et arvukad kaas-aegsed, kes keeltega räägivad, on saatanast petetud.“ Kas selliseid hoiatusi veel kuulatakse või tunnustatakse need äärmuslikeks?

Sageli katsutakse läbi ainult seda, kas asjaosaline on Jumala laps. Kui see test kulgeb positiivselt, siis avatakse end vennale sageli kiiresti, tingimusteta ja täielikult, näiteks käte pealepanemise kaudu. See aga on juba patt ja sõnakuulmatus. Selle eksituse või õigemini sõnakuulmatusega sain ma ise hakkama. Aastate eest kohtasin üht armsat, tasakaalukat ja silmanähtavalt õnnistatud venda, kellel oli keelteand, nii et lasksin tal enesele käed peale panna. Ma igatsesin tookord vaimuristimise elamust. Põhjus, miks ma nii tihti tsiteerin 2Kr 11:4, on võib-olla selles, et olen omal nahal kogunud selle sõna tõelisust. See oli tõesti ülimeeldiv ja joovastav vaim, ta andis edasi selle igatsetud „voli(tuse)“ tunde, ainult – see polnud kahjuks Jumalast. Ma olin ainult pinnapealselt läbi katsunud, kuid ei öelda ju: katsuge läbi inimesed, kas nad on Jumalast (see tähendab uuesti sündinud), vaid: „Katsuge läbi vaimud, kas nad on Jumalast.“

Just usklikud, kes on ju teadlikud nähtamatu maailma reaalsusest, ei peaks kinni pidama ainult nähtavatest kriteeriumidest, vaid haarama läbikatsumisega ka nähtamatud küljed. Kui võetakse ette vaimude läbikatsumine, siis paljastub reeglina tohutu pettus. Lõppkokkuvõtte läbikatsumisest Piibli alusel minu isiklikus konfrontatsioonis [vastasseisus] on kohutavalt negatiivne (1Pt 4:17–18). Nii negatiivne, et ülalmainitud liiki argumendid – ta on nii armas, nii andunud jne – vaevalt veel mulle sügavat muljet avaldavad. Meie süda on sageli palju petlikum, kui me aimata oskame (Jr 17:9).

Nende sündmuste läbi hakkasin paremini mõistma Jeesuse hoiatust, et valgus meie sees ei tohiks olla pimedus (Lk 11:35).

„Aja käsk kõlab: Keeled läbi katsuda!“ Nii arvab Gerald McGraw, sest: „Kõigepealt olen ma üllatunud ja kohkunud demonlikult põhjustatud keelte rohkusest“, ja „Oli tõesti vapustav kindlaks teha, et üle 90% neist, kes olid palunud oma keelteanni läbi katsuda, pidid avastama keelte demonliku päritolu.“ Need on tegelikult enam kui šokeerivad teated ja kerkib ärev küsimus, millal usklikud lõpuks üles ärkavad.

Lõpuks esitan jällegi Watchman Nee seisukoha: „Jumala lapsed ei peaks kõike üleloomulikku ilma kriitikata vastu võtma, sest ka saatanal on meelevald teha üleloomulikke asju. Vaatamata tunnetele, mis meil selliste kogemuste juures on, ja liigile ning teele, kuidas need kogemused avalduvad, peaksime uurima allikat. 1Jh 4:1 nõuet *tuleb* tähele panna ... Vaenlase võltsingud ületavad sageli usklike ootused (!). Kui usklikud oleksid valmis end alandama ja võtaksid omaks, et nad võivad hoopis petetud saada, siis tähendaks selline hoiak juba teatavat kaitset.“ Andku Issand meile armu selliseks alistumiseks (1Kr 11:31).

Täiendavad vaatlused

Ülal juba tsiteeritud John Kildahl jutustab oma raamatus tõelisest sõltuvussündroomist. „Ilma täieliku allumiseta juhile ei saaks keelteräakimine alata.“ Seda sõltuvust demonstreeritakse selgelt juba sellega, et lastakse endale käed peale panna. See tähendab, nagu veel näeme, enda samastamist kellegi teisega, enda andmist kellegi teise võimusesse.

See märkimisväärne sõltuvus parteidest ja inimestest, mida muidugi ei esine apostellike keelteräakimiste puhul, kohtame iseloomulikul viisil ka korintlaste juures. „Sest kui üks ütleb:

„Mina olen Pauluse poole!“ , teine aga: „Mina Apollose!“ – eks te siis ole nagu inimesed ikka?“ (1Kr 3:4; 1:12–13).

Kui kaugele see sõltuvus läheb, tuuakse selgelt esile Kildahli töös. Seal tähendatakse, et keelterääkijad mõjustavad oma keelterääkimise liigi ja laadiga terveid gruppe. Kui juht kasutas rohkem heebrea häälikuid, siis avaldas see mõju kogu koosolekule. Kui ta tarvitas enam hispaania sõnu või käitumisviisi, siis arendasid poolehoidjad samasugust stiili. See sõltuvus arenes nii kaugele, et lingvistid suutsid isegi öelda, kellelt grupp oli keelterääkimist õppinud. Lõpuks seisab kainestav lause: „Bennetti, Bredeseni, du Plessis’i, Mjorud’i ja Stone’i keelterääkimise liigid on piisavalt erinevad, et tähelepanelikud lingvistid need ära tunneksid.“ Kes seda ei usu, võib nimetatud raamatust ise järele vaadata. Võib vaevalt ette kujutada paremat tõendit selle kohta, et siin pole tegemist Jumala anniga, vaid inimliku manipulatsiooniga sugestiivsel, grupidünaamilisel kui ka psühholoogilisel tasandil. Usklikud, kes veel pikisilmi viimaste päevade vägevaid eksitusi ootavad (2Ts 2:11), peaksid teadmiseks võtma, et kogudus on juba ammu neis. Momendi käsk kõlab tõepoolest: Valvake! (1Kr 16:13 ja Mk 13:33).

Tahaksin veel midagi jagada oma isiklikest kogemustest hingehoiu alal. Selle anni või vaimude läbikatsumisel tegin ma ikka jälle tähelepaneku: kõigepealt valguse ja pimeduse, jumaliku ja jumalavastase uskumatu segunemine. Minu arvates pole juhus, et ka 1. Korintose kiri toob välja valguse ja pimeduse segunemise. Nii kirjutab ka Kildahl oma raamatus, et hüpnotiseeritavus olevat eelduseks keelterääkimisele. Hüpnos funktsioneerib tõepoolest tugevama pimedusemõju alusel.

See pimedus leiab sageli endale sissepääsu ka raskete pattude läbi, eriti seksuaalses vallas. Kui ma lugesin kord kirjakohta 1Kr 6:9–10, kus Paulus toob esile raskeid eksimusi, torkasid mulle silma paralleelid. 1Kr 6:11 näitab, et mõned korintlased olid enne pöördumist olnud rasketes pattudes. Ma isiklikult usun, et Püha Vaim ei pööra mitte juhuslikult tähelepanu korintlaste taustale. Seal esiletoodud patud põhjustavad minu tunnetust mööda raskeid sidemeid saatanaga kuni seestumiseni. Kui neid asju pärast pöördumist päevavalgele ei tooda, on tegemist segunemisega.

Jällegi ei viidata patusüüle, mis oli lõplikult andestatud ja Jeesuse verega kustutatud („Kuid teie olete puhtaks pestud, te olete pühitsetud, te olete õigeks tehtud ...“, 1Kr 6:11), vaid patu väele. Seal, kus rist on ära võitnud kõik need asjad, patud, koledused ja väed, kuid pole inimese südames veel saanud teostada sügavat tööd, mis on pinnapealse pöördumise ja meeleanõuanduse puhul tavaline, tähendavad need tugevad sidemed suurt segunemisohtu; eriti siis, kui elatakse enam sõnakuulmatuses kui pühitsuses. Sageli ka siis, kui Jeesuse järgimist küllalt tõsiselt ei võeta ja kui pole tõelist patutundmist. Nii nagu on lihalikke kristlasi, võib kahjuks olla ka palju „lihalikke pöördumisi“ (1Kr 10:5).

Nii näiteks kirjutab A. Schütz: „Paulus räägib 2Kr 7:1 „vaimu rüvedusest“. Siin on põhjus, miks paljudel meestel pole rõõmu Jumala sõnast, miks nii paljud naised ei ela võiduelu ja miks nii paljud noored inimesed ei palveta. Meeleparandus jääb pinnapealseks, see ei haara südame sügavusi. Unustatakse puhastamine. Omatakse küll süü andestust, aga ei olda lunastatud patu väest.“ Pühitsus ja rist on aga lahutamatud, samuti nagu Püha Vaim ja rist.

Watchman Nee arvab koguni: „Paljud, kui mitte enamik usklikke, ei saanud täidetud Püha Vaimuga, kui nad tulid usule Issandasse. Mis aga veel hullem, nad jäävad isegi pärast palju aastaid usklikolemist patusse mässituks ja lihalikeks kristlasteks.“ Võimalik et järgmisel põhjusel: „Paljud kristlased ei mõista, kui sügavale peab rist meis toimima, et vana inimese loomulik elujõud saaks ära salatud.“

Kasvav segunemine aga röövib meilt õnnistuse ja tõmbab juurde kohtu (Ilm 2:14–16). Suurem hingehoiukogemus näitab, et sellise minevikuga inimesed on nii hingelisele kui ka demonlikule keelterääkimisele eriti vastuvõtlikud. Neid ande kaitsevad ja toetavad tugevalt, kui nad neid ise ei praktiseerigi, sellised usklikud, kellesse on saanud sisse tungida pimedus ja kelle tempel on osaliselt saanud või on veelgi demonite eluasemeks. Kahjuks võib Watchman Neel õigus olla, kui ta ütleb: „On väga kahetsusväärne, et nii paljud kristlased on teadmatult lubanud vaenlasel tungida oma mõistusesse ja lasknud selle konfiskeerida, kuna nad ei suuda eristada kurjade vaimude ja Püha Vaimu tööd.“

Kuna need rasked patud ja ka demonluse teised sissepääsuväravad (uimastid, demonlik muusika, jooga, hüpnoos, meditatsioon, autogeenne treening, asiaatlikud religioonid, kasvavad eksiõpetused jne) tänapäeval nii väga paisuvad, kasvab minu arvates nii tugevasti ka keelterääkimine. Näiteks on hingekarjased ja misjonärid mulle jutustanud, et annid pole ehtsad, kui esinevad okultsed rõhumised ja sidemed.

Nii võib täheldada, et maades, kus harrastatakse palju nõidust ja eriti spiritismi, kasvavad eriti kiiresti ja võidavad suurt mõjuvõimu nelipühiliikumised.

Usun, et McGraw hoiatab õigesti: „Ärgem mängigem nende asjadega! Meie isiklik mulje ja kogemused viitavad sellele, et palju praegusest keelterääkimise lainest on saatanlik eksitus.“ Need on karmid sõnad, kuid pärast paljude aastate vaatlusi ja hingehoiukogemusi tulen ma samale järeldusele. Nagu Korintoses, avaldab mõju segunemine, täpsemalt öeldes okultne taust, muuseas teatavate andide, eriti tunnustäheandide rõhutamises.

„Vaimuandide hulgas ei tõsteta tänapäeval esile ega ülistata ühtegi teist andi sellisel määral nagu keelteandi. Just see and peidab endas suurimaid eksitamise ja ohu võimalusi,“ kinnitab ka McGraw. Kui nüüd veel mõelda, et okultismi tundemärgiks on erilised „annid“ ja võimed (selgeltnägemine, telepaatia, visioonid jne) – rasketesse pattudesse takerdunud või demoniseeritud inimene igatseb eriti ande, väge ja elamusi, nagu näitab meile nõid Siimona lugu (Ap 8:9,19) – ja et me elame tänapäeval okultisliku „ärkamise“ ajal, nagu juba päevalehtedeski kirjutatakse, siis peame mõndagi „vaimulikku“ liikumist vaatama uues perspektiivis. Kui nüüd peale selle veel arvesse võtta, et Jeesuse esimene vastus tema taastulemise kohta esitatud küsimusele oli hoiatus eksitamise eest (Mt 24:4 jt, vt ka 2Ts 2:3a) ja et apostlite kirjad prohveteerivad koguduse lõpuajaks ärataganemist (2Ts 2:3b), hoidmist eksitajate vaimude ja kurjade vaimude õpetuste poole (1Tm 4:1), raskeid aegu (2Tm 3:1), valeõpetajaid ja hukutavaid sekte (2Pt 2:1), eksitusi (2Pt 3:17) ja luiskeõpetajaid (2Tm 4:3–4) ning lisaks räägivad evangeeliumid uskmatuse ja eksituse võimutsemisest (Mt 24:5 ja 11) ning usu suurest allakäigust (Lk 18:8), siis paistab tänapäeval hästiminev ärkamise ja karismaatilise liikumise ülivaimulikkuse rõhutamine veel imelikum (Mt 7:22).

Kui Jeesus räägib lõpuajast, rõhutab ta korduvalt, et me peame valvama ja paluma (Mk 13:33–37; Lk 21:36 jt). Üleskutsed tähele panna unenägusid, nagu seda mõnedes ringkondades esineb – põhimõtteliselt niisiis magama ja und nägema, samal ajal kui Jeesus räägib valvamisest ja palumisest – on selles valguses enam kui imelikud!

Oikumeeniline suund

Me seisame tänapäeval keset ettevalmistusaega antikristuse esileastumiseks. Piibel ilmutab meile, et kristusevastane ilmub joovastavalt vaimulikus rüüs ja et teda hakatakse kummardama kogu maailmas. See eksitamine saab võimalikuks tunnustähtede ja imede abil (Ilm 13:13–14; 16:14). Kõigi oletuste kohaselt avab seega valemessia tulekule tee ülemaailmne „ärkamine“ (Ilm 13:8), mille põhjustavad tunnustähed ja imed (2Ts 2:9), annid, visioonid ja prohvetlikud kõned (1Kn 22:22–23; Jr 23:16). Need on „annid“, mis tulevad võib-olla toime ka kirikute ühendamisega. Kui jälgida, kuidas roomakatoliiklased võtavad üha enam vastu „vaimuristimise“ ja kuidas mõnigi protestantlik liikumine tunneb keelterääkimise tõttu poolehoidu katoliiklike suundade vastu, kuidas meie silmade all toimuvad „armuandide“ tõttu suured „vennastumis-stseenid“ protestantide ja katoliiklaste vahel, siis pole karismaatilise ülikiriku võimalikkus enam mingi vildak mõte.

Ma tahaksin siin sõna-sõnalt esitada ja tsiteerida väljavõtet ajakirjast „Sõna ja Vaim“, august 1975: „10 000 vaimuga ristitud katoliiklast kuuekümnelt maalt kogunes nelipühapäevadel karismaatiliseks konverentsiks Rooma. Ilmikud, piiskopid ja kardinalid ühinesid ülistamiseks ja keeltega laulmiseks Peetri kirikus! 60 000 missast osavõtja ees toimus see moodne nelipühiime: pärast kardinal Suenens'i poolt juhutatud missat liikusid nad ülestõstetud käte ja rõõmsate juubelilaulude, kooride, käteplaksutamise ja keelterääkimisega paavstliku altari (!) poole. Seal anti palju prohvetlikke teateid ... Ja ka see võis toimuda: Üks katoliku preester langes põlvedele ja palus kõrvalseisjat: paluge minu eest, et ma saaksin Püha Vaimuga ristitud! Mõned moodustasid tema ümber palveringi ja panid talle paludes käed peale. Mõne minuti pärast tõusis ta üles. Tema silmad särasid rõõmust – ta oli läbi elanud oma nelipühi ... On olemas selged paralleelid karismaatiliste liikumiste suhtes protestantliku kiriku ja klassikalise nelipühiärkamise vahel. Katoliku neliühilaste juhtivad mehed peavad neid kolme nelipühi liikumise voolu vaimuväljavalamise tulemuseks, millel on üks ja sama allikas“. Milline see allikas õieti on?

Vaatleme seda allikat veidi lähemalt. Üldiselt tunnustatakse, et kaasaegne nelipühiliikumine sai alguse selle sajandi alguses Los Angeleses. Üks pealtnägija, G. H. Lang, on oma tähelepanekud sellest „ärkamisest“ kirja pannud. Ta jutustab: „Järgmine asi väärrib erilist mainimist, kuna see annab testi mõne teiseigi otsustava küsimuse jaoks. Päril algusest peale ja kõigi esimeste varaste aastate jooksul kinnitati pidevalt, et Jeesuse taastulek on vahetult ees ... Paljud nendest ütlemistest olid küllalt kindlad, nagu näiteks teade, et Issand tuleb „sel aastal“ või kahe aasta jooksul või et see võib olla viimane talv, enne kui ta tuleb. Vähesed oleksid julgenud iseenesest midagi sellist öelda. Seda võib seletada ainult välise võõra allika või sisendusega, aga see allikas ei saanud olla tõe vaim. See vale ennustus oli nii püsiv, nii veenev, nii universaalne, et kujunes algusest peale kogu liikumise põhiliseks tundemärgiks. See kutsus esile raskeid kahtlusi liikumapaneva jõuallika suhtes.“

5Ms 18:21–22 järgi on just see valeprohvetite testiks. Kuna allikas on ilmselt vale, tekib küsimus, kas voolud, mis lähtuvad sellest allikast, võiksid olla palju paremad. See eksiliikumine omandab tänapäeval kohutavad mõõtmed ja loputab üha enam läbi katoliku kiriku.

Kui tugevalt oikumeeniliselt ja segavalt see vaim juba tegutseb, näitab ehmatamapanevalt ka Arnold Bittlingeri raamat „Glossolaalia“. Seal jutustatakse positiivse (!) tõendina ehtsa keelteryäkimise kohata kirikuajaloost nt järgmist: „Jesuiidipaater (!) Joh. Bapt. Scaromelli (surnud 1752) kirjeldab müstikute (!) kogemust järgmiste sõnadega: „Samuti nagu sellised, kes on veinist joobunud, pole suutelised korrastatud kõneks ... puhkeb ka siin hing ... täiesti mõttetu-tesse Jumalat ülistavatesse ütlustesse, kuna armastus, millest ta täidetud on, takistab tal sõnu korrastamast.““

Just sellise hingelise korratuse vastu võitlebki Paulus oma kirjas korintlastele. Bittlingeri raamatust loeme: „Frantsiskaani müstik (!) Harphius (surnud 1477) kirjeldab oma müstilist kogemust: „Armastuselõõm väljendub ... mõnede puhul juubelduses ja laulus, teiste juures hüüatustes ja ohkamistes, mõnede teiste juures harjumatutes sõnades ja katkenud lausetes (!) ... Tõenäoliselt oli ka müstik Jakob Böhmel (!) (1575–1624) keelteryäkimise and ...“ Selles raamatus on kirju segu katoliku pühakutest, müstikutest, kloostri- ja ordurajajatest.

Aga asi läheb veel hullemaks. Leheküljel 23 esitatakse selles „suureandelite“ karismaatikute reas ka Ignatius von Loyola’t. See läheb juba tõesti liiale. Kes seda jesuiitide ordu rajajat peab võimalik et Pühast Vaimust inspireerituks, vahetab tõesti ära valguse pimedusega, Kristuse antikristusega.

Ükski ordu pole nii paljudelt kristlastelt Pühakirja ära võtnud, nii visalt „ketsereid“ (mittekatoliiklasi) jälitanud ja nii rohkesti piibellikku usku purustanud kui jesuiitide oma. Kui nüüd kujutada, et sellise ordu rajaja oli Pühast Vaimust juhitud, ja lisaks veel esitada seda kui tõendit keelteryäkimise piibelliku ehtsuse kohta, siis on see juba tõelise sõgeduse ja vaimuliku pimeduse tipp. Siin pole enam mingit orienteerumist Jumala sõnas ning mõõdupuuks võetakse müstilised kogemused ja elamused. See on aga põhimõtteliselt just selline eksitus, mida mainitakse Ilm 13:14-s.

Teistes kohtades tsiteerib Bittlinger lehekülgede kaupa äärmiselt spiritistlikku meediumi Konnersreuthi Thereset. Ta esitab tema häáli ja visioone Püha Vaimu armuandidena ja kirjeldab detailselt seda suurepäraselt „Jumala tööd“, seda keelteimet. Raamat „Glossolaalia“ on „suureandelite karismaatikute“ loetelus üks nii uskumatu segu müstitsismist, spiritismist, katolitsismist ja ka ehtsast Jumala tööst, et hullemaks asi vaevalt veel läheb. Milline piiritu eksitus! Kes on nii oikumeeniliselt tumestatud, võib praktiliselt kõike seletada Jumala tööna.

Siiski palju halvem on see kurb olukord, et seda raamatut soovitatakse ka ringkondades, kes esinevad Piiblile ustavatenä. Nii kirjutab Robert Rüegg sama Bittlingeri kohta: „Karismaatiline uuendus saksakeelsetes kirikutes on *tänu võlgu* niisiis eelkõige Bittlingerile (peale selle Schlink, Edel jt), kui ja nii kaugele kui ta ilma ameerika-nelipühilike hanejalakesteta, täpsemalt öeldes elevantjalgadeta, edasi liigub.“ Milline vaim, või vastavalt ülaltoodud terminoloogiale, millised „jalad“ siin salaja sisse hiilivad, peaks nüüd pikkamisi juba äratuntav olema.

Kuidas saab selliseid kirjutisi ülistada? Kui kaugemale me oleme õieti langenud ja eksitatud? Kas allakäik on juba nii suure ulatuse võtnud? Kas tõepoolest on juba nii hilja? On arusaamatu, et Jumala lapsed midagi sellist endale öelda lasevad. Peaks nutma meie kristluse allakäigu ja maailmastumise pärast. Kui kohutava täpsusega täituvad siiski Jeesuse sõnad viimaste päevade kohta (Mt 24:11–12)!

Juba mainiti, kuidas inimesed, kes on rüvetunud (segunenud, okultselt rõhutatud) (2Kr 7:1) – tänu okultismi ärkamisele tänapäeval kasvab nende arv ohtlikult –, kalduvad eriti segunemisele ja korintoslikesse olukordadesse. Ollakse oma „riided määrinud“ (Ilm 3:4) ja avatakse end paljudele vooludele. Siin peitub ka põhjus, miks vaimustus karismaatilisest ja oikumeenilisest liikumisest on sageli nii suur, on ju need mõlemad liikumised sõna-sõnaline 2Kr 6:14–16 täitumine. Täht-tähelt segatakse usklikud uskmatutega, valgus pimedusega, Kristus Beliariga (antikristusega) jne.

Siin peab veel eriti märkima midagi, mida kahjuks ainult vähesed teavad: Kiri korintlastele on „standardkiri“ segunemise kohta. Just 1. Korintose kiri näitab segunemise olemust usklike juures nii, nagu ei tee seda ükski teine kiri. Mõtelgem vaid haputaigna läbilöövale toimele (1Kr 5:6–7). Jumala lapsed, kelle templis (1Kr 6:19) on või kes mingisugustel põhjustel on lasknud sisse tungida jumalavastaseid jooni (pimedust), niisiis on vastavalt erineva tugevusega segunenud või läbi hapnenud, reageerivad eriti just sellele kirjale, kaitsevad korintoslikke olukordi. See kiri on tõeline segunemise „indikaator“. Liikumised, mis rajanevad ja toetuvad tugevasti just Korintose kirjale, on segaliikumised.

Selliste „segavaimude“ kandjad, mitte püha Vaimu ja deemonite kooslus, vaid kahjuks kooseksisteerimine, nagu kirjutab Peter Mayer, ei taha enamasti lasta end hoiatada, tõrguvad eriti siis, kui näidatakse eksituse, segunemise või okultismiga rõhutuse võimalust. Selle asemel, et Jumala hoiatusi – „minge ära nende keskel ja eralduge neist ... ja ärge puudutage rüvedat“ (2Kr 6:17) – tõsiselt võtta, kutsutakse ikka sagedamini otseselt või kaudselt üles: Tehke rõõmsalt kaasa, olge progressiivsed, jookskite täiesti sisse, avage end kõigile võimalikele vooludele jne.

„Kes otsib hingelisi kogemusi ja pole veel surnud tundeid rõhutavale elule, võib kergesti petetud saada ... Tänapäeval on paljud kristlased väga vastuvõtlikud eksitusele üleloomuliku kaudu,“ konstateerib jällegi Watchman Nee.

Selles asjas nõustun Arnold Bittlingeriga, kui ta kirjutab: „Ei tohi alahinnata keelterääkimise oikumeenilist mõju ... Ka tänapäeva karismaatilistel palvejumalateenistustel on oikumeeniline pitser. Keelterääkimine loob osaduse, mis on tugevam kui kõik usutunnistuste ja uskkondade kitsendused.“

Selliste „armuandide“ sagenenud esinemistega ei ela me üle mingit uut algust, vaid valguse ingliski maskeeritud vana mao sissetungi koguduse ridadesse, mis tavaliselt saab alguse segunenud ja lihalike usklike juures. Paljude Jumala laste kohutavat kergeusklikkust näitab pealiskaudne ümberkäimine Jumala sõnaga. Mõelgem vaid näiteks läkitustele Ilmutuse raamatus. Näitavad ju nimelt ka need (Ilm 2:14–15 ja 2:20 jt), kuidas vaenlane oli osaliselt juba kogudusi alla viinud, neisse sisse imbunud ja neid hapendanud. Vaevalt leidub paremat pilti märkamatu

sisseimbumise kohta kui haputaigna oma. Pealispinna all laguneb märkamatuult kõik, kuni tegemist on täiesti teise asjaga.

Veel kord Arnold Bittlingerilt: „Kui W. Schamoni nõuab ehtsuse tundemärgina (!), et keelte- rääkimisel peaks tänapäeval olema „oikumeeniline funktsioon“, siis on see nõue uues karismaatilises *ärkamises küllaga* täidetud.“

Siin on praktiliselt igasugune kommentaar ülearune. Murettekitav on selle voolu juures näha, kuidas üha enam kogudusi, kes veel mõne aasta eest Rooma kirikut kui selgelt ebapiibellikku ei tunnustanud, löövad tänapäeval sedalaadi „oikumeenias“ vaimustusega kaasa. „Vennaks“ ei saada enam Piibli, murdumise ja Jumala sõna vastuvõtmise baasil, vaid karismaatilise elamuse alusel. Tahaksin siin veel kord tsiteerida John Stotti: „Minu kolmas näide on kristlased nelipühiliikumisest. Paljud neist teevad tõe proovikiviks kogemuse ... Üks liikumise juhtivaid mehi ütles hiljuti katoliku nelipühilaste kohta, et tähtis pole lõpuks mitte õpetus, vaid kogemus. See tähendab, et subjektiivne kogemus seatakse kõrgemale Jumala ilmutatud tõest.“

Kas me tõesti ei märka, millises eksituse keerises me juba oleme? Seal, kus inimene peab end targemaks Jumala sõnast, olgu siis oma intellektiga või õnnistavate elamustega, algab hukatuse tee ja seisab ees kohus.

Kui peetakse silmas tõsiasja, et Jeesus hoiatab tunnustähtede ja imede eest (Mt 24:11,24), siis peaks tänapäeva karismaatiliste kogemuste, tunnustähtede (Mt 16:4) ja imede kasvav kirk (see ei peaks eitama jumalikke imesid tänapäeval) kui ka nende kasvavad avaldused täielikult avama igaühe silmad. Missugune alus meil siis õieti veel on, kui jätame maha Püha sõna? Nagu võib näha, meie intellekt ja aulised elamused kui ka tunded. See on küllalt kõikuv vundament, nagu varem näitasime. „Kui me astume üle Jumala sõna piiridest, saadame end loendamatu- tesse ohtudesse,“ loeme Wachman Neelt.

Kas Joel ei tõotanud suurt ärkamist?

Et säilitada ebapiibellikku õpetust ülemaailmsest lõpuaja ärkamisest, tsiteeritakse korduvalt Ap 2:17–18 ühenduses prohvet Joeli kuulutusega. Selle prohvetearu esimene (osa-)täitumine toimus tegelikult juba nelipühil koguduse algusega. Olgu siin esiteks öeldud, nagu juba alguses selgitati, et koguduse saladus pole ilmutatud mitte Apostlite tegudes, vaid õpetuskirjades (Ef 3:1–5). Otsida aga õpetuskirjadest ärkamise sõnumit koguduseaja lõpul ei ole mitte ainult asjatu, vaid me põrkume selle täpsele vastandile. On võimalik nimetada umbes seitse kirja- kohta, nagu eelpool juba välja toodud, mis näitavad kogu spektrit eksitusest kuni languseni lõpuajal.

Tahta neid üsna selgeid väljendusi neutraliseerida valesti interpreteeritud kirjakohtade Apostlite tegude raamatust on eksegeetiliselt mitteveenev ja intellektuaalselt ebaaus. Teatavasti peab Piiblit tõlgitsema Piibliga. Nii ei maini ka Issand Jeesus oma taastulekukõnedes, nt Mt 24, ainsagi sõnaga ärkamist, vaid ta räägib tagakiusamisest, eksitusest ja 12. salmis täpselt vastu- pidisest, nimelt mitte usu, vaid uskmatuses levimisest. Ainult põgusast pilgust maailmale piisab, et neid sõnu põhjalikult kinnitada.

Teiseks: Kui Peetrus neid Vana Testamendi salme mainib, seisab ta Jeruusalemmas. Mõelgem selles seoses salmile Sk 12:10, milles rõhutatakse, et Jumal valab oma vaimu *Jeruusalemma elanike* peale. Apostel avab koguduse Iisraelist kõigepealt juutide jaoks (ta ei tsiteeri seda Joeli kirjakohta nii, nagu ta räägib paganatele) ja ennustab esmalt oma rahvale (Ap 3:26), milles ta aastatuhandeid ületades võtab kokku need kaks sündmust, esimese ja teise vaimuväljavalamise.

Kui sageli ühel prohvetearingul on kahekordne täitumine, näitab Sk 12:10. Seda salmi mõistetakse üldiselt Iisraeli rahva pöördumisena, mis seisab veel ees. Evangelist Johannes seob selle ütluse aga ka Jeesuse ristilöömisega (Jh 19:37), seega Jeesuse esimese tulemisega.

Nüüd on küsimus, millal toimub see teine väljavalamine. Siin tuleb jällegi tõlgendada Piiblit Piibliga. Kui vaadata teisi salme (Js 32:14–18; Hs 11:17–19; Hs 36:24–29 jt), mis räägivad sellest sündmusest, võib mõista, et prohveteeritud teine väljavalamine on seotud Iisraeli rahva kogunemisega ja langeb kokku millenniumiga. Näiteks Hs 39:28–29: „Ja nad saavad tunda, et mina, Issand, olen nende Jumal, kes saatis nad vangi paganate juurde, aga kes kogub nad jälle nende oma maale ega jäta enam ühtegi neist sinna. Ma ei peida enam oma palet nende eest, sest ma *valan oma Vaimu Iisraeli soo peale*, ütleb Issand Jumal.“

Nii seisab ka kuulus Joeli kirjakoht iseloomulikul viisil kahe Iisraeli kohta käiva töotuse (Jl 2:27) ja sündmuse (Jl 3:5, 4:1–3) vahel.

Kolmandaks: Ef 3:1–5 ja Kl 1:26 järgi pole ükski Vana Seaduse prohvet otseselt näinud armuaega (Mt 11:13 ja Lk 16:16); nad kuulutasid ette Iisraeli tulevast õnnistust. Ap 2 järgnevad salmid, mille teatavad inimesed meelega maha vaikivad, seoses Ilm 6:12-ga, vihjavad selle sündmuse ligikaudsele ajale. See ei toimu enam armuajal, vaid kohtuajal. Võib selgesti näha (Ap 2:19–20) või tähele panna, kuidas Iisrael seisab põhiliselt tunnustäheiseloomu, kogudus aga esmajoones sõna oludes.

Iisraeli jäägi üle (Js 10:21–22), tõenäoliselt need sageli mainitud 144 000, Jeruusalemma elanike üle (Sk 12:10; vahetult eelnevad salmid näitavad jällegi rahvaste kohtu olukorda ja sündmuse Iisraeli või Jeruusalemma ümber), toimub veelkordne Jumala Vaimu väljavalamine.

Neljandaks: Rm 11:25 järgi ei pöördu Iisrael rahvana sellel õnnistusajal. Ometi on Jumal töötanud päästet kogu Iisraelile (Rm 12:26). Niisiis on ilmne, et Issand veel kord eriliselt vahele segab, aga mitte enam muidugi rahvaste ajal, vaid seoses oma vanatestamentliku liidurahvaga.

Need sündmused seisavad meil igatahes veel ees, tulevikus. Tänapäevaks on aga Püha Vaim juba ammu rikkalikult välja valatud (Tt 3:6) ja kogudus ei pea ootama mitte teist nelipüha, vaid Jeesuse taastulekut. Sellega aga, et töotusi Iisraelile (nagu näiteks „hiline vihm“, mis Ho 6:1–3 järgi on seotud jällegi Iisraeliga) kasutatakse kogudusele, arendatakse ainult juba olemasolevaid eriõpetusi ja eksitusi. Paljude piiblitundmine on kahjuks nii pinnapealne, et usklikke juhatakse, et mitte öelda manipuleeritakse, mitte Jumala sõnaga, vaid isiksuste ja elamustega.

Et vältida igasuguseid väärarusaamisi, tahaksin siin veel mainida: Ei tohi tekkida muljet, nagu oleksin ma ärkamiste vastu. Vastupidi, me loodame, palume ja usume, et Issand lokaalselt veel suurelt tegutseb. Siiski oodata globaalset, ülemaailmset ärkamist, on ebapiibellik.

Mis laseb mind karismaatilisi liikumisi nii kahtlasena näida, on tähelepanek, et peaaegu kõik nelipühilikud ringkonnad põhjendavad neid silmatorkavaid ande ja elamusi piibelliku tõendiga prohvet Joeli kuulutusest või sellele vastavate salmidega Ap 2. See on nõndanimetatud tõendus Kirjaga. Maa maalt, kuhu satutakse, viidatakse Joeli kirjakohtadele. Seda peetakse nende märkimisväärsete sündmuste põhjendamise alussambaks. Nii õpetatakse, lauldakse, trükitakse, levitatakse ja korratakse küllalt sageli. Nüüd võib küll näidata, kuidas just neil kirjakohtadel, igatahes teisel täitumisel, pole midagi tegemist koguduseajaga.

On tõsiasi, et Püha Vaim ei anna ühtki valet töötust. Mis vaim see niisugune on, kes Jumala ettekuulutusi niimoodi väänab? Ma tahaksin siin pöörduda intellektuaalse aususe poole. Kerkib ju õigustatud küsimus: Kui mingi asja pealkiri juba ei klapi, kas võib siis järgnev sisu parem või õigem olla? Võib-olla on ka siin üks põhjus, miks misjonärid ja hingehoidjad, kes vaimude läbikatsumisel nii šokeerivaid tähelepanekuid teevad, tahavad murelikult hoiatada eksituste eest.

Visioone, mis toetuvad nendele salmidele Apostlite tegude 2. peatükis, tuleb järelikult väga ettevaatlikult „nautida“, samuti inimesi, kes oma ettekuulutuste puhul tuginevad just sellele kirjakohtadele (Sk 13:2).

Üks misjonär kirjutas mulle isegi, et ta nägevat „karismaatilises uuenduses“ Jumala kohut koguduse üle (Km 9:23 ja Js 28:11–13), kuna need otsivad ikka vähem risti ning palju enam sensatsiooni ja religioosseid õnnetundeid. Ja nimelt olevat ta tulnud niisugusele järeldusele selle teema vaatlemisel prohvet Jesaja juures, eelkõige Js 33:19. Kui ma mõtlen teatavatele ütlustele 1. Korintose kirjas, eelkõige 11. peatükile, kaldun ma üha enam temaga nõustuma.

Jumal lubab, et pimedus saadetakse välja kohtuks (nt Js 29:9–10). Tänapäeval paneme nii-öelda viha väljavalamise eelvarjuna tähele eksitajate vaimude „väljavalamist“ kohtuajal (Ilm 6). Kui järele mõtelda, et Piibel räägib lõpuaja suhtes koguni vägevatest eksitustest (2Ts 2:11), mis Jumal *saadab*, kusjuures Kiri manitseb meid korduvalt kainusele, siis peaks Piiblile ustav kristlane ära tundma, mis toimub. Üldiselt mitte ärkamine, vaid koguduse lõpuaegne allakäik.

Kokkuvõtte

Kokkuvõtteks tahaksin ma välja tuua kolm põhilist kriteeriumi, mille alusel võib üsna ruttu ära tunda vale keelteanni. Selliste ebaehteate andide kandjad panevad tavaliselt küllalt kiiresti käsi peale, mida Jumala sõna otsustavalt keelab (1Tm 5:22). Kust selline käitumine tuleb, võib teada saada Ap 8:19, nagu hiljem veel üksikasjalikumalt näidatakse. Mõnikord tehakse seda isegi ilma asjaosaliselt isikult nõusolekut küsimata. Siin on igasugune kommentaar ülearune. Sageli ilmneb ka kõrkuse vaim, äärmine parandamatus (võrreldagu Jk 3:15 3:17-ga). Mõnikord aga näidatakse mingit erilist ülivaimulikkust.

Teiseks: Anni tähtsust rõhutatakse märgatavalt tugevasti. See nihutatakse esiplaanile ja esitatakse enamasti nii, nagu poleks kristlase elu ilma selleta lõplikult täitunud. Sageli andi lausa sunnitakse peale, Piiblile ustavate inimeste puhul mängitakse see mõnikord väga teravmeelselt keskpunkti. Pärast kõike seniöeldut pole tarvis rõhutada, et see räägib selgelt Kirjale vastu. Kui sellisel viisil ülistatud and oleks tõesti Jumalast, ei leiaks see iialgi niisugust rõhutamist ja mainimist.

Usklikud, kes seda andi esile tõstavad või kaitsevad – vaimulik apostel Paulus lükkab selle tagaplaanile –, võivad ilma enda teadmata vaenlase poolt ümbertöödelduna muutuda sageli üllasteks ja „piibellikeks“ segunemise allikateks, vaimulikeks infektsioonikolleteks, kuigi, olgu veel kord rõhutatud, nad on Jumala lapsed.

Kolmandaks: Raskuspunkti ümberpaigutamisega mainitakse tavaliselt tugevasti ka Püha Vaimu. Suhteliselt sageli kasutatakse vaimuristimise mõistet. Tihti jääb mulje, et kesksel kohal pole enam Issand Jeesus, vaid Püha Vaim.

Piibli järgi aga teame, et Püha Vaim ei tahaks olla keskses (Jh 15:26) ega lasta kõnelda endast (Jh 16:13). Ta sooviks teha Jeesuse keskpunktiks, teda kirgastada (Jh 16:14). Ka töötab Jumala Vaim Jh 16:8–11 järgi nii, et ta viib inimese kõigepealt meelega parandusele. Paljud aga teavad, kuidas nad andide läbi on muutunud uhkeks.

Tahaksin kokku võtta veel ka otsustavad tähelepanekud, mida me Korintose kirjast selles raamatus teeme, nii-öelda tõmmata paralleele tänapäevase ja tollase vahel.

Korintlastel oli tugevalt paganlik, täpsemalt öeldes okultne taust. Meil on tänapäeval äralangemine ja kasvav okultism. Seksuaalsete pattude tõttu (ptk 5–6), mis olid minevikust osaliselt kaasa võetud, olid nad segunenud. Meil on tänapäeval otse pornograafialaine ja uskumatu moraalne allakäik. Ebajumalateenistuse kaudu (ptk 10) läks Korintose kogudus vaimuliku hooruseni, vaimu roojastumiseni, niisiis jällegi segunemiseni pimedusega. Meil on just tänapäeval palju voolusid, mis viivad sama tulemuseni ilma nähtava samastamiseta (hooruseni). Võetakse osa asjadest, mille kaudu avatakse end demonlikele vägedele, saadakse nendega üheks, mis aga vaimulikult tugevalt rüvetavad. Siia kuuluvad muuhulgas narkootikumid (eelkõige LSD), jooga, transsendentaalne meditatsioon, passiivne eneseavamine, hüpnoos, parapsühholoogia, autogeenne treening jne.

See segunemine põhjustas Korintoses väga puuduliku pühitsuse tõttu teatavate andide (peatükid 12–14), eriti tunnustähtede iseloomuga andide ülerõhutamise. Sedasama näeme tänapäeval. Peatükid 4 ja 9 näitavad uhkust ja osaliselt parandamatust, seavad ju mõned korintlased end apostel Paulusest kõrgemale. Peatükk 15 näitab, et mõned ei võtnud Kirja küllalt tõsiselt. Niisiis leidis teataval määral piiblikriitikat. Aukartus Jumala sõna ees väheneb just tänapäeval kohutavalt kiiresti. Francis Schaeffer konstateerib huvitaval kombel: „Võib leida ka sarnasusi uusnelipühilaste ja modernistliku teoloogia vahel.“ Et piiblikriitika ja modernistlik teoloogia nagu kulutuli kogudustesse ja kirikutesse tungivad, võiks aegamööda teatavaks saada.

Ka kaldusid korintlased, kuna nad ise olid segunenud, ühendusele uskmatutega või täpsemalt öeldes, nad ei suutnud enam selget vahet teha kristlase ja näivkristlase vahel, nagu näitab nt 2Kr 6:14–17. Nad olid nii-öelda oikumeeniliselt orienteeritud. Ka seda leiame me tänapäeval väga selgelt. Usklikud, kes on segunenud, rüvetunud, oma „riided määrinud“ (Ilm 3:4), kalduvad rohkem või vähem nende segavoolude ja -liikumiste poole.

Ma usun, et neid seoseid tuleks näidata, ka siis, kui paljud sellest raamatust rõõmu ei tunne. Siiski tean ka, et usklikud, kes Issandat ja tema sõna tõeliselt esimesele kohale asetavad, ja nimelt südamega ning mitte ainult huultega, on tänulikud, kui neid asju selgitatakse. Selliste jaoks on see raamat kirjutatud.

Lõppsõna

Pärast kõike seda enim hoiatavat ja negatiivset tuleks nüüd teha veel positiivne kokkuvõte. Üle kogu lõpuaja kohutava eksituse seisab Jeesuse Kristuse ületamatu võit. Võit, mis on nii suur, et isegi kõige väetimat Jumala last nimetatakse kuningaks ja preestriks, millel on endiselt autoriteet nähtamatus maailmas selles aulises nimes Jeesus.

Mõnede Korintose usklike enam kui kahetsusväärne seisund ajendab Paulust näiteks ülestõusmise võrreldamatuks käsitlemaks. Ükski teine kogudus, nagu eespool juba näidatud, ei põhjustanud apostlile nii palju sisemist häda kui just korintlased. Sellegipoolest leiame nimelt seal võrratu hüüde: „Surm, kus on sinu võit? Surm, kus on sinu astel?“ (1Kr 15:55). Surmavald levib tänapäeval hiiglase sammudega, sellegipoolest jääb Jeesuse tõotus Mt 16:18 vankumatult püsima. Kui me sellest võidu alusest kinni hoiame, ei ole meie töö Issandas tühine; ainult selle igavese võidu alusel tohime olla kindlad ja kõigutamatud (1Kr 15:58) ka siis, kui maailm on ilmselt kokkuvarisemisel.

Mitte meie kogemused ja tunded pole meie hingedele troostiks ja ankruks, vaid Jumala vääramatud tõotused ja Jeesuse täielik võit ristil (Hb 6:18–19). Aidaku Jumal, et me ei vaataks oma elatanud ihule (Rm 4:19), oma emotsioonidele ja religioossetele elamustele, vaid nagu Aabraham, kõigi usklike isa (Rm 4:17), vaataksime ainult tõotusele, selle külge klammerduksime (Rm 4:20) ja annaksime selle läbi au Jumalale, kellele üksnes kuulub kogu au.

Jeesuse ülestõusmises on meil kõikumatu lootus, me oleme otsatult rikkad, seda usaldades on meil võit (1Kr 15:57). Andku Jumal, et me tegeleksime rohkem oma imelise Issanda Jeesusega ja vähem iseenda ja oma elamustega. Määraku meie elu Andja, ja mitte annid. Vabastagu Jeesusele vaatamine meid iseendast ja täitku meid kustumatu armastus Issanda Jeesuse ja tema aulise sõna vastu. Tema on ja jääb suurimaks võitjaks, kõigi kuningate Kuningaks ja isandate Issandaks. Tema on meie ainus lootus, tema üksi on meie tarkus, pühitsus, õigus ja lunastus (1Kr 1:30). Üksnes temale olgu tänu, et ta meie läbikukkumistele vaatamata meid lõpuni läbi kannab ja kinnitab (1Kr 1:8). Kas on olemas aulisemat Issandat, võimsamat Lunastajat? Millised otsatud aarded on meil meie Päästjas Jeesuses Kristuses! Temale olgu au igavesti.

II Käte pealepanemise vaatlused

Käte pealepanek Vanas Testamendis, evangeeliumides ...

Heebrea 6:2 järgi kuulub õpetus käte pealepanemisest Uue Testamendi põhialuste juurde. Seda teemat tuleb siin käsitleda eelkõige identifitseerimise seisukohast, niisiis „enda-ühkestegemisest“ Jumala ees. Kõige paremini näitlikustatakse seda Vanas Testamendis korralduste kaudu, mis Jumal andis 3. Moosese raamatus.

Kui keegi rahva hulgast või ka preester oli pattu teinud, siis pidi ta tooma ühe ohvrilooma kogudusetelgi ukse juurde (3Ms 1:3). Sellele järgnes käte pealepanek. Tsiteerin siinjuures F. Rieneckeri: „Ohverdaja asetab oma käe süütu ohvrilooma peale ja kandis sellega oma patu üle ohvrile“ (Piiblileksikon). Seda samastamist näidatakse väga selgelt 3. Moosese raamatu 4. peatükis, kus on kindlaks määratud käsud patuohvri suhtes ja mainitakse viis korda käte pealepanekut (3Ms 4:4,15,24,29,33). Pattude ülekandmise printsiip tuleb väga ilmselt esile 3Ms 16:21. Ülempreester pidi käed siku pea peale panema ja Iisraeli rahva süüteod üles tunnistama. Jälle toimus teatavas mõttes ülekandmine.

Sellist ohvrilooma võis asendavalt tappa alles siis, kui patustaja oli end temaga üheks teinud. Meie ees on patusiku võrdkuju, imeline illustratsioon Jeesuse Kristuse asendavale patuohvrile. Patu tunnistamine ja samastus Jeesusega (Rm 6:6) – risti jaatamise läbi – on mõlemad eelduseks õigekssaamisele Jumala ees. Kõik see toimub pöördumisel.

Kui kaks olendit või vastavalt kaks isikut tunnistavad end Jumala ees üheks, siis on see Jumala silmis väga tõsine asi. Nende kahe isiku vahel ei näe Issand enam mingit erinevust. Mis kehtib ühe kohta, kehtib ka teise kohta. Jumal näeb näiteks patust pühitsetuna ja puhtana Jeesuse läbi (Kl 1:22). Kõik, mis käib Jeesuse kohta, kehtib ka nende kohta, kes on end Jeesusega üheks teinud. Seepärast tähendatakse ka, et me oleme ühes Jeesusega surnud ja üles tõusnud (Rm 6:5) ning asetatud taevasesse olukorda ühes temaga (Ef 2:6). Kes end Jeesusega identifitseerib, saab Püha Vaimu, saab seega Vaimuga ristitud (Kl 2:12). Leiab aset ülekandmine.

Üldiselt peab ütleva, et kahe või enama isiku samastamise läbi võivad nähtamatus dimensioonis asenduda vaimulikud jõud. Patt seob vaenlasega. Raske patt võib meid nii palju kurdada, et ta, nagu varem juba mainitud, leiab sissepääsu südamesse ja hinge. Eriti süüteod, mida Jumal Vanas Testamendis nimetab jätkusteks, teostavad samastamise saatana ja viivad demoniseerumisele. Drastiline näide, mille ka Piibel toob, peab seda loomiskohast põhimõtet esile tooma. Kui keegi teeb ennast hooraga üheks (1Kr 6:16–17), siis võib toimuda ülekandmine, asjaosalisse võivad sisse tungida ebapuhtad vaimud, nagu eespool juba korduvalt selgitatud.

Kes on teadlik sellest tõsiasjast, kaalutleb loomulikult põhjalikult, kellega ta end üheks tunnistab (peaaegu võiks öelda: „abiellub“). Sümbolina nähtavalt kujutatud, tähendab käte pealepanek vaimulikus dimensioonis ometi täielikku samastamist. Sellest perspektiivist saab mõistetavaks, miks Paulus kirjutab Timoteosele: „Ära ole *kärmas* käsi kellegi peale panema“. Järg-

nevalt ütleb ta talle, miks. „Ära ka tee end võõraste pattude osaliseks! Hoia end puhtana!“ (1Tm 5:22). Ärgu niisiis pandagu käsi enneaegselt peale, kuna sellega tehakse end teatavatel asjaoludel üheks isikuga, kelle vaimulikust olukorrast ei olda täpselt informeeritud. Selle kaudu võib saada võõraste pattude osaliseks; võib toimuda pimeduse nähtamatu ülekandumine, isegi vaimulik rüvetumine.

Seda ei taha mõnigi tõeks tunnistada. Kui aga on tunnetatud vaimulikke põhimõtteid, ei ole see enam nii mõistetamatu.

Sellest seisukohast vaadates saab selgeks, miks jüngrid deemonite väljaajamisel ei pannud iialgi käsi peale. Kahjuks aga praktiseeritakse seda üha sagedamini. Seejuures samastutakse pimedusega, sidemega. Nii kirjutab Peter Mayer: „Okultselt seotud inimeste hingehoiduses kerkib sageli küsimus, kui suures ulatuses oleks vajalik ja soovitatav käte pealepanemine. Me hoiame selle poole, et selles suhtes on soovitatav hoidumine; tugeva deemonliku seotuse või seestumuse juhtudel ei tohi *mingil juhul* käsi peale panna. Jeesus ei pannud seestunud inimeste vabastamisel iialgi käsi peale; hingehoidjad, kes seda juba tegid, sattusid ise nendesamade pimedusjõudude võimu alla, keda nad välja ajada proovisid. – Uues Testamendis näeme, et käsi pandi peale eelkõige haigetele ...“ Haigete tervendamise juhul ei pea ka tingimata samastamisest rääkima.

Tõepoolest eristatakse seda evangeeliumides ikka ja jälle, nt Lk 4:40–41. Need salmid koos oma paralleelkohaga Mt 8:16 näitavad, et kurjad vaimud ajas Jeesus välja oma sõnaga, haigetele aga pani käed peale (vt ka Mk 6:5 jt). See näitab käte pealepaneku üht tähendust, nimelt seda haigete parandamisel ja tervendamisel. Me leiame seda meie Issanda (Mk 8:23) ja ka apostlite juures. Nii loeme Ap 28:8, et Paulus pani Publiuse haigele isale käed peale ja tegi ta terveks. See on kooskõlas ka sõnadega Mk 16:18b, kus esikohal seisab apostellik tunnustäheiseloorm. Kuidas seda tuleb teostada seal, kus on tekkinud Jeesuse kogudus, näitab Jaakobuse kiri. Haige peab kutsuma kogudusevanemad (niisiis mitte imetegijad, apostlid, ravitsejad või „rändjultustajad“), et need palvetaksid tema kohal (Jk 5:14–15).

On selge, et Jeesus samastas end patustajatega. Tema ju tehti meie eest patuks (2Kr 5:21). Nii loeme, et tema, puhas, puudutas pidalitõbiseid ja ebapuhtaid (Mt 8:3 jt). Jeesus ise on ainult valgus; kellest tema kinni haaras, keda tema puudutas, see sai vastavalt puhtaks või õnnistatud (Mk 10:16). Minu teada loeme ainult ühestainsast juhtumist, kus Jeesus pani käed peale saatulikult seotud inimesele, nimelt naisele, kes oli kaheksateist aastat olnud küürus. Ka siin oli põhimõtteliselt haigusjuhtum, on ju selgelt juttu „haiguse vaimust“ (Lk 13:11). Jeesus samastas end nii oma rahvaga – öeldakse ju, et ta on võtnud ära meie haigused ja kandnud meie tõved (Mt 8:17). On selge, et see kehtib ainuüksi meie Issanda kohta ja seda tuleb kasutada ainult tema, mitte meie kohta.

Sellega tahame jätta seljataha evangeeliumid ja pöörata pilgu samastamise printsiibile Apostlite tegudes. Selles raamatus jutustatakse käte pealepanemisest kuus korda. Kuuendat ja viimast (peatükis 28) juba mainiti. Siin valgustatakse lähemalt ülejäänud viit, millest mõned on väga vaieldavad.

... ja Apostlite tegudes

Jeruusalemm

Ap 6:6 mainitakse esmakordselt seda toimingut. Alkoguduses olid tekkinud ebakõlad ja määrati seitse diakonit, kes pidid muretsema leskedele antava abi õiglase jaotamise eest. Nad seati apostlite ette, kes nende pärast palvetasid ja neile käed peale panid. Miks oli see vajalik? Sellega näidati tervele kogudusele, et apostlid end nendega nende vastutuses samastasid ja end selgesti nende taha asetasi. See väljendas teiste sõnadega: „Vaadake, kui te neile (diakonitele) ei kuuletu, siis ei kuuletu te selles asjas õigupoolest meile (apostlitele). Võtke niisiis vastu nende korraldused.“ Sellist ametisse nimetamist samastamise printsiibil kirjeldatakse meile põhimõtteliselt ka 4Ms 27:18–23. Seda võrdsekstegemise liiki leiame me Kirjas ikka jälle; see on lõpuks antud ka Jeesuse suhetes oma Isaga ja ka tema jüngritega (Lk 10:16). Kes Jeruusalemmas arvas, et ta peaks olema kuulekas ainult apostlitele, sellele pandi selle abil mõistus pähe. Ilma autoriteedita pole korda. Jeruusalemmas demonstreeriti nähtavat ühtsust ja delegeriti apostellik autoriteet abiandmise eest hoolitsejaile. Seega teati: diakonite taga seisab apostlite lugupidamine. Selle talitusega taastati üksmeel ja seega ka rahu.

Samaaria

Teisest seda liiki sündmusest jutustatakse Ap 8:17. See kirjeldus on andnud palju põhjust segaduseks. Miks pidid apostlid tulema ja käed peale panema? Me teame, et Filippus, üks diakonitest (apostlid olid ju selle peatüki 1. salmi järgi Jeruusalemmas), evangeliseeris samaarlasi suure väe ja meelevallaga. Kuigi Issand end võimsasti Filippuse kuulutuse poole tunnistas (s 6–8) ja paljud end ristida lasksid (s 12), ei saanud nad veel Püha Vaimu (s 16). Kuidas tuleb seda seletada? Samaarlased olid, kuigi Jeesusesse ristitud, alles saanud usklikuks Vana Testamendi õnnistusaja mõttes, milles veel ei saadud Püha Vaimu andi (Ef 1:13–14; 2Kr 1:22, 5:5).

Eelkõige tuleb tähele panna, et siin jõuti evangeeliumiga uue rahvagrupini. Samaarlased olid täielik segarahvas nii religioosselt (2Kn 17:41) kui ka rassiliselt (2Kn 17:24) – ja seda sellest ajast alates, kui iisraellased segunesid kõige erinevamate rahvastega Assüüria riigist. Apostel Peetrusele olid, sümboolselt öeldes, usaldatud taevariigi võtmed; ta avas tõepoolest kristliku koguduse ukse Iisraelile, hiljem Korneeliuse kojas avas ta ukse ka paganaile (Ap 10:34–38). Iga üksiku uue õnnistusaja algus, nagu see oli veenev ka õnnistuslooliste alguste korral, oli seotud nähtavate sündmustega, nagu näiteks keelterääkimine; teatavasti küsisid juudid tunnustähtede järele (Ap 10:45; 1Kr 1:22). Nii tuleks käte pealepaneku põhjendust näha selles, et kõigepealt pidi tulema Peetrus kui „võtmeapostel“, enne kui võis tekkida uustestamentlik kogudus ühe uue rahvagrupi juures. (Ääremärkusena olgu öeldud: tõsiasi, et teised apostlid saatsid Peetruse ja Johannese (Ap 8:14) – seoses Jh 13:16-ga –, lükkab selgelt ümber roomakatoliiklaste poolt õpetatud paavstliku primaadi.)

Märkimisväärne on veel üks teine seletus sellele talitusele ja veenab mind isiklikult kõige enam. Jh 4:9 järgi ei olnud juutidel ja samaarlastel omavahel mingit osadust. Nad olid vihavaenlased, ja Flavius Josephuselt („Juudi sõda“) võime lugeda, et nende vahel leegitses uskumatult suur

viha. Pisimadki ajendid päätsid valla peaaegu kodusõjasarnaseid olukordi koos tõeliste vere-saunadega. Vastastikku peeti üksteist reeturiteks ja koerteks. Ühed kummardasid Jeruusalemmas, teised Gerisimi mäel. Sõna „samaarlane“ oli iisraellaste kõrvadele sõimusõna (Jh 8:48). Sellesse situatsiooni saadeti nüüd apostlid.

On mõeldav, et pöördunud samaarlased võtavad kõigele vaatamata kogudusse kaasa oma rassi eelarvamused. On ju teada, et mõnigi asi jääb nõrgemaks alles pikkamööda, mõnigi sissejuurdunud ettekujutus taganeb aeglaselt (Ef 4:22). Mõeldagu vaid sellele, kui väga pöördunud variserid osaliselt veel vana küljes rippusid (Ap 15:5) ja muuhulgas tahtsid Uude Seadusesse sisse tuua ümberlõikamise. Nii võib ette kujutada, et kui Püha Vaim oleks samaarlaste südameisse tulnud juba Filippuse jutluse kaudu, oleksid nad tagasi lükanud apostlite autoriteedi ja lahti öelnud iisraellastest – umbes vihjega, nagu oleksid nad kõik ise saanud ja ei vajaks „juudide eestkostmist“. Kristuse ihu oleks olnud lõhestatud. Jumala Vaim ei tunne aga mingeid rassibarjääre (Kl 3:11) ning me oleme rajatud (iisraellastest) apostlite ja prohvetite alusele (Ef 2:20). On kerge mõista – viha tekitab alati lahutust –, et selline eriline situatsioon nõudis spetsiaalset talitust, samastamist.

Nii pidid tulema apostlid ja käte pealepanekuga nähtavalt end üheks tunnistama. See oli mõlemale poolele, nagu evangelist Ralph Shallis kord ütles, tõenäoliselt üks alandav elamus. Nemad, kes üksteist varem vastastikku nimetasid koerteks ja paganateks, tunnistasid end nüüd üheks Jeesuses. Iga uskumatu pealtvaataja pidi võtma teadmiseks: Kristuses pole tõepoolest enam mingeid eelarvamusi, mingeid eraldumisi. Mis näis täiesti kujuteldamatu ja mida keegi ei pidanud võimalikuks, see oli toimunud Jumala väe ja risti täiusliku töö kaudu. Juudid ja samaarlased said üheks südameks ja hingeks. Pärast nende ühist alandavat, risti jaatavat toimingut tuli kohe Püha Vaim (Ap 8:17). Apostlite tegude 2. peatükis purustab Püha Vaim keelebarjääri, 8. peatükis rassibarjääri.

Sellest kirjeldusest tahta nüüd tuletada, nagu oleks Püha Vaimu saamiseks alati vaja käte pealepanekut – võimalikult veel apostellikku –, nagu seda teatavates ringkondades kahjuks üha sagedamini juhtub, on täiesti väär.

John Stott annab sama põhjenduse: „Selle asemel näib põhjus olevat, nagu ülal rõhutatud, miks Vaimu ei antud, ajaloolises situatsioonis. Ja kuna ajalooline olukord on ainulaadne ja kordumatu (universaalne kristlik misjon on juutlik-samaarialiku skisma (kirikulõhe) juba ammu endasse imenud), ei oska ma enda jaoks näha, kuidas saab Vaimu samaarialiku vastuvõtmise erakordsust võtta tänapäeva näidisjuhtumiks.“

Damaskus

Kolmandast juhtumist jutustatakse Apostlite tegude raamatu 9. peatükis. Oli toimunud suurima tähendusega sündmus: Tarsoselt pärit Sauluse pöördumine. Pimedana ja sisemiselt purustatuna oli ta tulnud Damaskusesse. Võib vaevalt aimata, milliseks šokiks pidi talle olema äratundmine, et Jeesus on tõeline Messias. Kogu tema vana elu – kõik, mis ta varem oli teinud – oli purunenud, kokku varisenud kohtumise silmapilgul teel Damaskusesse. Ta oli sellega kaotanud oma endised sõbrad, nimelt variserid, kes pidid saama veel tema kõige kurjemateks vastasteks.

Kristlasi oli ta kogu intensiivsusega taga kiusanud. Kes neist pidi nüüd tema poole hoidma? Õigupoolest istus ta seal täiesti üksi ja mahajäetuna ning palvetas. Jumal hakkas nüüd seda meest jälle üles ehitama ja valmistama oma teenistuseks (9:15).

Kõigepealt saame selgesti teada, et talle pidi käed peale pandama, et ta jälle nägijaks saaks (s 12). On ka arusaadav, et sel juhul – Saulus oli ju koguduse vihaseim tagakiusaja! – oli vajalik eriline samastamise akt. Hananias nimetab teda vennaks (s 17) ja Paulus pidi ära tundma, et see polnud mitte ainult suuga tunnistamine. Käte pealepaneku akti läbi (variserina teadis ta täpselt, mida see tähendas) sai talle ennemini selgeks: „Tõepoolest! Kas see on võimalik? Kuigi ma kristlasi nii taga kiusasin, ei pane nad mulle midagi pahaks, tunnistavad end koguni minuga üheks, ma olen tõepoolest nende vend!“

See mõjub peaaegu nagu Jeesuse hüüde kinnitus: „Miks sa *mind* taga kiusad?“ (s 4) Issand ei ütle: „Miks sa mu jüngrid taga kiusad?“ Ülekantult seletades võib öelda: selle kaudu, et Saulus end kristlastega samastab, nende poole hoiab, saab ta jälle nägijaks ja omandab tõelise valguse, nimelt Jeesuse. Senini oli ta olnud vaimulikult pime, pimestatud.

Ka siin on niisiis tegemist erilise sündmusega, millega kaasnevad erilised olukorrad ja toimingud.

Antiookia

13. peatüki alguses jutustatakse meile järgmisest juhtumist. Seletus on õigupoolest peaaegu leitud. See oli esimene kord, et kogudus saatis välja misjonäre. Kõrvalistele isikutele võis jääda mulje, nagu oleksid Paulus ja Barnabas teised jüngrid maha jätnud, nagu oleksid nad tahtnud end neist eraldada. Kuigi teatavas mõttes toimus tõepoolest lahkumine, tunnistas käte pealepanek: „Me oleme üks, me seisame teie taga. Kui me nüüd ka geograafiliselt vaadates lahku läheme, siis oleme ometi südame poolest (1Ts 2:17) üksteisega täielikult seotud.“ Selle samastamisega (s 3) käis läkitav kogudus nõnda-öelda vaimus nendega.

Seda kirjeldust kasutatakse tavaliselt tõendina selle kohta, miks kuni tänaseni läkitamispühadel käed peale pannakse. Ma ei taha nüüd tõesti öelda, et see pole hea, kuid võib-olla peaks siiski silmas pidama, et meil pole siin mitte tingimata juhend koguduste jaoks, vaid lihtsalt teadaanne. Meie ees on ju üks ajalooramat! Teiseks on siin jällegi tegemist esmasündmusega, ja see on enamasti, nagu juba öeldud, seotud eriliste asjaolude ja talitustega.

Efesos ja Malta

Apostlite tegude 19. peatükis on meile räägitud viiendast ja raskeimast juhtumist, raskeimast interpreteerimise seisukohast. See kirjakoht on paljude eksiõpetajate, nt uusapostlite lemmiklaps. See on grupp, kes huvitaval kombel tuleneb šotlase Edward Irwingi „nelipühiärkamisest“ aastal 1830. Nende salmidega põhjendab nii mõnigi, miks käte pealepanek lihtsalt on vajalik (enamasti puudub igaljuhul veel midagi ...) ja miks peaksid kõik vähem või rohkem keeltega rääkima. See on ju nii „selge“ koht – kes tahaks siis veel selliseid asju keelata?!

Ei ole kerge seda kirjakohta tõlgitseda. Ka siin andis mulle, nagu teistelgi juhtudel, põhiseletuse evangelist Ralph Shallis. Eelkõige olid need jüngrid kõige tõenäolisemalt Apolluse pooldajad

või „pöördunud“ (18:24). Temast öeldakse, et ta õpetas täpselt Jeesusest, aga teadis ainult Johannese ristimist (18:25). Teiste sõnadega: üleminek Vanalt Seaduselt Uuele ei olnud veel täielikult läbi viidud.

Ristija Johannes oli viimane ja suurim Vana Testamendi õnnistusaja esindaja (Mt 11:11; Lk 16:16) ning tal oli palju järgijaid. Armuaja algusega tegi Jumal midagi täiesti uut (2Kr 5:17). Mõnigi aga pidas teatavaid Vana Seaduse asju nii ilusaks, et oleks meelsasti üht-teist sellest uude õnnistusaega üle viinud (Ap 15:1). Nii loeme, et just algkogudust ähvardas selles valdkonnas segunemise suurim oht (Gl 3:1; 5:4; 6:12). Selle Vana ja Uue Testamendi segiajamise küsimuse tõttu tekkisid ägedaimad diskussioonid ja vaidlused (Ap 15:2,6–7; Gl 2:5–6). Kui Jeesus sellest teemast rääkis (tema jüngreid kutsuti ju üles toimima nii nagu Johannese järgijad, Mt 9:14), andis ta kuulsa vastuse, et vana kuube ei paigata vanutamata riidetükiga ega kallata värsket veini vanadesse lähkritesse: niisiis ei mingit Vana ja Uue segunemist. Jumal on küll alguses veel mõningaid üleminekuid „sallinud“, kuid põhimõtteliselt nõutakse selget lahutamist, selget eraldamist.

Efesose jüngrid olid selles suhtes üsna segunenud. Peaaegu sõna-sõnalt oli neil „värsket vein vanades astjates“. Ühelt poolt teadsid nad Jeesusest, teiselt poolt tundsid nad, nagu Apolloski, ainult Johannese ristimist (Ap 19:3) ja ei olnud veel saanud Püha Vaimu (s 2). Samuti nagu Samaaria inimesed, olid nad usklikud vanatestamentlikus mõttes. Siin oli eriline segunemise oht ja Paulus teadis, et oli vaja selget seisukohavõttu, otsustavat käitumist. Kui see apostel, see suurepärase isiksuse, pani kellelegi käed peale – tegi seega end teise isikuga üheks –, siis ei kooskõlastanud ta oma arvamust teise omaga, vaid teise oma pidi ühinema tema veendumusega. Käte pealepanemise aktiga viitab Kiri sellele, et Paulus tegi selge lahutuse Vanast Seadusest ja Ristija Johannesest (ja Ristija Johannes ise oleks seda ainult heaks kiitnud! Jh 3:30). Nii peavad inimesed, kes pöörduvad Jeesuse poole, enne selgelt lahti ütleva maailmast ja vanast. Mõnele näib see võib-olla liiga radikaalne, kuid järgnev keelterääkimise tunnustäht kinnitas apostli toimimisviisi õigsust. Selle lõigu kohta võib olla mitmesuguseid arvamusi; igatahes ei tohiks siit tuletada mingeid kogoduslikke õpetusi või käitumismustreid, kuna siin on tegemist ainulaadse juhtumiga.

Nii kirjutab proua dr Wasserzug: „Sama keelterääkimise tunnustäht anti veel kord, kui Paulus Efesoses kaksteist meest Jeesuse nimesse ristas. Enne seda olid nad saanud ainult meelega parandusristimise Ristija Johannese viisil. Need kaksteist meest olid kinni jäänud kuningriigi aega, mida kuulutas Ristija Johannes; Pauluse jutluse kaudu viidi nad nüüd sisse uude, koguduse aega. See oli ainulaadne juhtum ja sellepärast saatis seda nende kaheteistkümne mehe kogudusse vastuvõtmist keelterääkimise tunnustäht.“ „Paganate nelipüha“ kohta Korneeliuse kojast ütleb ta (dr Wasserzug): „Peetrus rõhutab, et „langes Püha Vaim nende peale nii nagu meiegi peale“. Rääkimine keeltega, st mingis võõrkeeles, oli tunnustäht, mis oli määratud usklikele juutidele, kes olid tulnud koos Peetrusega ja jahmusid, et paganad võtsid vastu Püha Vaimu. Tänapäeval ei kutsu paganate vastuvõtmine kogudusse esile enam mingit kohkumist juutide juures. Seepärast pole ka enam vaja tunnustähti ... Vastupidi, keelterääkimise tunnustähte mainitakse Apostlite tegudes eriliselt ainult kolmel juhul: nelipühapäeval usklike juures juutide hulgast, Korneeliuse kojast usklike juures paganate hulgast ja Efesoses kaheteistkümne mehe juures hajuvil elavate juutide hulgast, kes elasid alles väljakuulutatud kuningriigi ajas.“

Piibellikult kogenematutele loetakse selliseid kohti sageli ette, kuna neile tahetakse näidata, kui enesestmõistetav see and peaks olema. Apostlite tegude kahekümne kaheksas peatükis esineb keelterääkimine tõepoolest n-ö ühtlaselt jaotatuna; kui aga mõtleme, et see raamat haarab umbes kolmekümneaastast ajavahemikku ja leiame ainult kolm otsustavat keelterääkimise juhtu, siis on seda äärmiselt vähe. See tunnustäht kaasnes ainult eriliste sündmustega.

Apostlite tegude 28. peatükis, kus Paulus on Maltal, esineb meil kuues ja viimane juhtum; siin on tegemist haige tervendamise, nagu seda eespool juba selgitati. Siin ja oletatavate järgmiste käte pealepanekute puhul (s 9) ei ole tegemist eelkõige „enda-ühekstegemisega“.

Käte pealepanek kirjades

Käte pealepanekut mainitakse mõlemas Timoteose kirjas, ja nimelt kolm korda. Kaks kohta – 1Tm 4:14 ja 2Tm 1:6 – annavad küll edasi sama sündmust. Nii kirjutab F. Rienecker: „Timoteos oli ameti poolest evangelist (2Tm 4:5), ta ei olnud seega seotud ühe kindla kohaga. Sellesse ametisse oli ta määratud ennustuse läbi (1Tm 1:18; 4:14) ja oli selleks saanud erilised annid (2Tm 1:6), kui ta Pauluse ja vanemate käte pealepaneku läbi ametisse pandi.“ Piiblitekst räägib ühest annist. Milline see oli, ei või kindlusega öelda. Võib-olla evangelisti oma. Kolmandat kohta on juba varem tsiteeritud, nimelt 1Tm 5:22. Lõpuks räägib sellest veel Jaakobuse kiri: nimelt haigete tervendamine vanemate kaudu (Jk 5:14).

Muidu tuuakse seda talitust ette ainult veel Hb 6:2, kus seda esitatakse piibelliku õpetuse ühe alusena. Pärast evangeeliume esineb käte pealepanekut Uues Testamendis kokku üksteist korda; tuleb kategooriliselt kinni pidada sellest, et käte pealepanek iseenesest on tõesti piibellik. Seal aga, kus meile kirjades tuuakse esile koguduslikke situatsioone, tunneme ära, et käte pealepanemine toimus vanemate poolt ja koguduse sees. Nii on see Jaakobuse kirjas, nii loeme seda 1. Timoteose kirjast.

See puhtalt piibellik fakt ei kaitse siiski kuritarvitamise eest, nagu seda jumalike asjade juures sageli ette tuleb. Mõeldagu vaid pühale õhtusöömaajale. Paulusel olid ikkagi teatavad apostellikud volitused (näiteks lõpule viia Jumala sõna, Kl 1:25, Elberfeldi tõlge), tõenäoliselt ka andide vahendamise suhtes (2Tm 1:6). Mainimisväärt on ka see, et Paulus ja Timoteos tundsid teineteist juba kaua aega ja olid praktiliselt üks peaaegu kõigis huvides. Kirjutab ju apostel sõna-sõnalt: „Sina aga oled järgnenud mulle minu õpetuses, eluviisis, kavatsustes, usus, pikas meeles, armastuses, vastupidamises, tagakiusamistes, kannatustes ...“ (2Tm 3:10–11). Suurem kooskõla kahe isiku vahel on vaevalt mõeldav. Siin oli käte pealepanek veel ainult nähtavaks demonstratsiooniks juba nähtamatust reaalsusest. Paulusel endal on südames Timoteost manitseda mitte liiga ruttu käsi peale panema (1Tm 5:22). Selline suhe oli ka Moosese ja Joosua vahel.

Teatavad ringkonnad tahavad selle salmi sõnu neutraliseerida sellega, et väidetakse, nagu käiks see ainult vanemate ametissepaneku kohta. 1Tm 5:17,19 mainitakse tõepoolest vanemaid, ja seetõttu on võimalik, et ka seda ongi mõeldud, kuid siiski öeldakse selles kohas selgesti, et *mitte keegi*, niisiis mitte ainult vanemad, ei tohiks enneaegselt nii toimida. Ka jutustatakse üksainus kord, kus me Apostlite tegudes leiame vanemate ametissepaneku (Ap 14:23), et palve-

tati ja paastuti küll, aga ei mainita käte pealepanekut.* Siiski ei tohiks siin tegemist olla õpetusliku ütlusega, kuna Apostlite tegude raamat pole õpik.

Kirja kuritarvitamine

„Diabolose“ (saatana) üks põhisoovidest seisneb selles, et sisendada meile Piibli kirjakohtade kohta (vt Mt 4:6) valesid õpetusi.

„Oht kristlaste jaoks seisneb selles, et vale õpetus süstitakse tema mõtetesse, et takistada teda ennast tõeliselt ja puhtalt Kristusele andmast. See on „mao“ kuritegelik tegevus ka tänapäeval. Saatana on end maskeerinud valguse ingliseks, et usklike eksitada kummardama oma intellektiga üht teist Jeesust kui Issandat, vastu võtma teist (!) kui Püha Vaimu, ja seega kuulutama üht teist evangeeliumi kui Jumala armu oma. Paulus selgitab, et see pole midagi muud kui saatana töö kristlaste mõistuses. Vaenlane vormib need „õpetused“ mõteteks ümber ja sunnib siis need uskliku mõistusele peale. On kurb, et ainult vähesed tunnetavad selle saatanliku töö reaalsust,“ arvab Watchman Nee. Kui õige sõna! Aga kui palju on neid, kes on selliste hoiatuste vastu!

Kirja kogu tõde, nagu me selle lõpuks õpetuskirjades leiame, on kaitsekilp eksiõpetuste vastu. Seepärast tuleb siin veel kord rõhutada, et Apostlite teod pole õpik. Peter Mayer kirjutab: „Apostlite teod pole kitsamas mõttes õpik koguduse elust või Pühast Vaimust. Apostlite teod on jutustus sündmustest ülemineku jooksul vana õnnistusaja (käsu) ja uue õnnistusaja (armu) vahel.“ Me peame vahet tegema juhise ja teadaande vahel. Tõsta eriliste sündmuste kirjeldusi õpetusteks – see viib eksitusse ja eksiõpetustesse. See on peaaegu kõigi sektide tekkeajalugu.

John Stott annab samad soovitusel ja arvab selle kohta: „Väga kergesti võib vääriti mõista seda, mida ma tahaksin öelda. Ma ei ütle, et kirjeldatavad lõigud Piiblist on väärtusetud, sest „Kogu Pühakiri on Jumala sisendatud ja kasulik“ (2Tm 3:16). Mis ma ütlen, on see, et kirjeldatavad passaažid on väärt vaid sedavõrd, kuiõrd neid tõlgendatakse õpetusekohastest lõikudest.“

Käte pealepanekud Apostlite tegudes kujutavad endast erilisi asjaolusid. Juhinduda sellistest *teadaannetest*, nagu oleks „vaimuristimise“ või üldse Püha Vaimu saamise jaoks ka tulevikus vajalik käte pealepanek, pole, nagu eespool näidatud, piibellikult lubatav. Näiteks peaks „tõendiks“ olema Ap 8:17, ometi loeme eelmistest peatükkidest, kuidas tuhanded tulid usule, ilma et oleks mainitud mingit käte pealepanekut.

Nii kirjutab Michael Griffiths sama teema kohta: „Paljudes teistes Apostlite tegude kirjakohtades loeme inimestest, kes tulid ehtsale usule ilma igasuguse eriliselt nähtava Vaimu *toimeta*. Anthony Hoekema loetleb neid järgmiselt: halvatu tervendamine (Ap 3); need, kes pärast seda sündmust usklikeks said (Ap 4:4); need, kes pärast Hananiase surma usule tulid (Ap 5:14); paljud preestrid (Ap 6:7); Etioopia kojaülem (Ap 8:36); paljud, kes said usklikeks Joppes (Ap 9:42); suur hulk neist, kes Antiookias Issanda poole pöördusid (Ap 11:21); maavalitseja

* Eestikeelses Piiblis on nimetatud ka käte pealepanemist: „Kui nad siis igale kogudusele siin ja seal olid käte pealepanemisega vanemad seadnud, jätsid nad pärast palvetamist ja paastumisi nemad Issanda hooleks, kellesse need olid hakanud uskuma.“ Tõlkija märkus.

Küprosel (Ap 13:12); usklikud Pisiidias (Ap 13:43); Ikoonioni usklikud (Ap 14:1); jüngrid Derbes (Ap 14:21); Lüüdia (Ap 16:14); Filipi vangivalvur (Ap 16:34); usklikud Tessaloonikas (Ap 17:4); Beroia inimesed (Ap 17:11–12); korintlased (Ap 18:4); Krispus ja teised korintlased (Ap 18:8); mõned juudid Roomas (Ap 28:24).

Seega on võimatu tuua erijuhtumit Samaarias kõigi teiste juhtumite seast esile ja kinnitada, nagu oleks see, mis toimus Samaarias, normaalne tüüpiline elamus kõigi jaoks, kes Apostlite tegude ajal usklikuks said.“

Samuti märgib ta Apostlite tegude 19 kohta seoses Efesose jüngritega: „Võib tõesti öelda, et siin Efesoses leidis aset erijuhtum.“

Neist spetsiaalsetest käte pealepanemise juhtudest järeldada selle vajalikkust Vaimu vastuvõtmiseks räägib täiesti selgelt vastu ka Uue Testamendi kirjadele, kus kohalikele kogudustele seletatakse olukorda õpetuslikult. Nii kirjutab Paulus iseloomulikult viisil just efeslastele, et neid pitseeriti Püha Vaimuga, *kui nad olid saanud usklikuks* (Ef 1:13).

Peale selle küsib ta ju ka neilt Efesose jüngritelt „Kas te võtsite vastu Püha Vaimu, kui te saite usklikuks?“ (Ap 19:2). Ja nii seisab koosõlas sellega kirjas galaatlastele, et töötatud Püha Vaim saadakse usu kaudu (Gl 3:14), mitte mingitest käsu või vahendavatest tegudest (Gl 3:2). Pandagu tähele: üks või kaks piiblisalmi annavad eksiõpetuse. Terve Piibel annab õpetuse.

Kui me veel kord meenutame 1Tm 4:1, võib oletada, et vastase selline aktiivsus viimastel päevadel kasvab. Võib-olla on siin põhjus paljude Kirja moonutamiste kohta (1Pt 3:16)?

Apostlite tegude 19. peatüki kuritarvitamine, mida harrastavad eriti uusapostellikud ringkonnad kui ka mõned nelipühisuunad, on lausa kohutav. Paljud aimamatud usklikud, kes seda sageli väga ausalt ja tõsiselt mõtlevad, satuvad eksituse keerisesse. Segadus on hirmutekitav. Uusapostelliku kiriku tekkimisele juba viidati eespool lühidalt. Kui võrrelda tookordseid sündmusi sellega, mis tänapäeval nii sageli toimub, siis jääb mulje, et kogudus on vähe õppinud ja vähe läbi näinud saatana eksitamise printsiipidest. Selle seksti ajaloo kohta tsiteerin Bautzi: „Tema (Irvingi) pooldajad olid kindlad: kõigi asjade lõpp on lähedal (1Pt 4:7), aga sama veendunud olid nad ka selles, et maailma lõpule ja Kristuse taastulekule peaks eelnema *uus nelipüha*. Kuuma palvega anusid nad seda ja ootasid palavikulises pinevuses uut *Vaimu väljavalamist* ning *apostellike vaimuandide taasärkamist*. Nelipühapäeva ei tulnud kaua oodata. Fernicarrys Šotimaal ... elas 21. märtsil 1830 üks õmblejanna läbi keelterääkimise vaimuanni: ta ütles lalisevaid, arusaamatuid palveid. Veidi pärast seda esinesid läheduses, Clyde'i teisel kaldal asuvas Glasgow's, ühes laevapuuusepa perekonnas kõmutekitavad haigete tervekssaamised. Oldi endast väljas juubelduse ja rõõmu pärast. Nüüd olid siis kohal igatsetud ja apostellikud vaimuannid! Puudusid veel ainult apostlid! Selle pärast paluti koosolekul tormiliselt: Saada meile apostleid! Liikumine levis nagu tuli. Siin ja seal majades toimusid uued koosolekud. Keelterääkimised, haigete tervendamised ja ennustamised olid nende eriline tundemärk. Ikka enam omandas liikumine fanaatilise iseloomu. Irving ei suutnud takistada seda, et ka tema kirikus algas keelterääkimine ja et see võttis enam ruumi ning pääses maksvusele jumalateenistustel.“

Peaaegu võiks öelda: vaimudest, keda ta välja kutsus, ei saanud ta enam lahti. Kui tänapäeval loetakse nelipühiringkondade „ärkamisteadetest“, siis kõlab see praktiliselt täpselt samuti. Võib-olla koidab mõnedele meist, mis tegelikult toimub? Kas me oleme valmis ajaloost õppima? Mis on õigupoolest kirjutatud? Et tuleb ärkamine – või et saadetakse vägevaid eksitusi? Andku Issand armu ja avagu pimestatud silmad.

Tunnustähed ja imed

Edasi tuleb tähele panna, et apostlitel oli teatavaid eri positsioone ja eri volitusi – nii nagu ka nende kirjadel on eriline tähendus. Peale selle allusid apostlid teatavatele tunnusteaspektidele, kinnitati niisiis tunnustähtede ja imedega (2Kr 12:12). Nii jutustatakse meile Paulusest, et tema naha pealt võetud higirätikud ajasid välja kurje vaime ja tervendasid haigeid (Ap 19:12) ja et ta äratas surmast üles Eutühhose (Ap 20:9–10). Proua dr Wasserzug arvab selle kohta: „See on meile suurima tähtsusega, Pühast Vaimust inspireeritud Jumala sõna kaudu selgelt teada, et Paulus on tõeline apostel, kes osutus selliseks apostlite tunnustähtede kaudu. Tema kirjad kuuluvad Uue Testamendi tähtsamate kirjade hulka. Kui ta on apostel, siis on tema kirjadel meie jaoks igas sõnas jumalik autoriteet. Kui ta aga poleks apostel, siis oleks tema kirjadel meie jaoks ainult subjektiivse tunnistuse väärtus, mis võib küll olla väärtuslik, aga pole tingimata kohustav. Apostlid on meile maha jätnud kirjaliku sõna Uues Testamendis, mille kohta Püha Vaim tunnistab: Kogu Pühakiri on Jumala sisendatud (2Tm 3:16). See Jumala ilmutus Uues Testamendis on apostlite ajaga lõpetatud ja keegi ei või ühtegi sõna juurde panna. Uus Testament on Jumala sõna ja ei vaja sellisena mingit tunnustähte ega imet; tema jumalik autoriteet on puutumatu ja teda pole vaja tõestada. Sellepärast kaovad koos apostlitega ka apostlite tunnustähed ja imeteod. Meil pole tänapäeval mitte ainult Mooses ja Prohvetid, vaid ka Jeesus Kristus ja apostlid, selleks et kontrollida iga kuulutuse õigsust ... Tänapäeval on isegi väga ohtlik nõuda imesid ja tunnustähti. Jeesus Kristus hoiatab meid selle eest ja ütleb: „Sest tõuseb valemessiaid ja valeprohveteid ja need pakuvad suuri tunnustähti ja imesid, et kui võimalik, eksitada ka valituid“ (Mt 24:24). See on just viimase aja tunnustäht, et nii paljud, isegi usklike hulgas, nõuavad midagi erilist ja ei taha rahulduda lihtsa, aulise Jumala sõnaga.“

See mure on õigustatud. Tänapäeval igatsetakse „apostellike“ aegu ja sündmusi. Siia juurde kuuluvad, nagu arvatakse, reeglipäraselt esinevad tunnustähed ja imed. Mainisime juba, kuidas Jeesus oli tunnustähtede otsimise vastu. Siiski ka Piibel ei esita pidevalt suuri imetegusid. Võib ära tunda, et imed saatsid tavaliselt uusi ja esmakordseid ilmutusi Jumala päästeplaanis. Nii rõhutab Paulus, et apostli tunnusteed (2Kr 12:12) toimusid usklike seas. Teiste sõnadega, ta peab neid tunnustähti „apostellikeks“.

Apostlite erilist staatust võib ära tunda veel järgmisest loost. Apostlite tegude 8. peatükis misjoneerib Filippus, nagu juba mainitud, samaarlaste seas silmnähtavalt suure eduga. Sellegipoolest pidid tulema apostlid ja käed peale panema. Põhjust juba selgitati. Siiski kerkib siit küsimus: „Miks ei võinud Filippus käsi peale panna?“ Peaks mõtlemapanevalt klappima, et praktiliselt toetub kogu nelipühiliikumine jt sellele kirjajohale, et oma omavolilist käitumist „piibellikult“ tõendada.

Ka on mainimist väärt, et sõnu „tunnustähed“ ja „imed“ ei kerki üldse enam esile Pauluse teise misjonireisi jutustuses. Küll mainitakse kolmandal misjonireisil veel üks kord apostli iseäralikke vägevaid tegusid (Ap 19:11), kuid siiski võib üldiselt öelda, et imetähed tõmbusid tagasi.

Tunnustähed saadavad tavaliselt algussündmusi, seisavad päästmisloo uue perioodi alguses. Nii on kirjutanud Alfred Kuen: „Kolm Apostlite tegudes mainitud (keelterääkimise, autori märkus) juhtumit käivad evangeeliumi „ajaloolise läbimurde“ kohta uutele aladele: koguduse tekkimine (Ap 2), esimeste paganate pöördumine (Ap 10), Johannese jüngrid (Ap 19), ja kui tahetakse lisada Ap 8: samaarlased – ... „Igaühte neist juhtumitest võib kogu aususega vaadelda erandina““.

Kas see kuulutab imed tänapäeval üleliigseks või üldse võimatuks? Tahaksin vastata Hans Brandenburgiga: „Me teame, et Issandal pole miski võimatu ja et ta oma laste palvete peale teeb päris kindlasti erakorralisi asju. Miks me ei peaks siis ka imedest rääkima? Aga need on isiklikud usukogemused, mis ei kuulu üldisele kuulutamisele või üldse trükikirja, kus selliseid asju kõrgema kristluse tunnustähtedeks nimetatakse.“

Nii võib ka Hb 2:1–4 järgi otsustada, et Jumal paigutas oma töö põhimõtteliselt ümber tunnustähtedelt sõnale. Nägime Korintose kirja käsitlemisel, kuidas Issand veel kohtus tuntavalt sekkus ja ka esimest pattu seoses kogudusega (Hanania ja Safiira) nähtavalt hukka mõistis. Oleks ohtlik ja viiks ebakainusele, kui eralist üldistatakse, kui Jumala uue armuaja imederikast algust (Mk 16:20b) õpetuseks tõstetakse.

Kuhu see rõhutamine viib ja milline vaga maskeering sellega võib seostuda, näitab järgnev väljavõtte mormooni raamatust: „Pöörduge seepärast Issanda poole, oo teie uskmatud; hüüdke Isa Jeesuse nimes võimsasti appi, selleks et teid leitaks tollel suurel päeval veatuina, puhtaina, ilusaina ja valgeina, kuna te olete Talle vere läbi puhastatud (pandagu tähele: kutsutakse üles pöördumisele ja mainitakse ka Issanda verd; niisiis peab see tingimata ehtne olema). Ja edasi ma ütlen teile, kes te salgate Jumala ilmutusi ja ütlete, nagu oleksid need lakanud ja nagu poleks enam ilmutusi, prohveteerimisi, ande ega tervendamisi ega keelterääkimisi ega keelte tõlgitsemist. Vaadake, ma ütlen teile: kes neid asju eitab, ei tunne Kristuse evangeeliumi; ja ta pole Kirja lugenud; või ta ei mõista seda. Sest kas me ei loe, et Jumal on seesama eile, täna ja igavesti, ning et temas ei ole muutust ega varjutuste varju.“ See kõlab väga vagalt ja piibellikult, ainult see seisab imelikul viisil Mormoni raamatus.

See peaks panema igaüht mõtlema, et mõningad karismaatilise liikumise ringkonnad selliselt argumenteerivad, sageli seoses Mk 16:17–18-ga; kohaga, mis on huvitaval kombel esile toodud Mormoni raamatus. Nüüd ei öelda mitte, et Issand teeb sedasama, vaid et ta *on* seesama igavesti, milles pole mingit kahtlust. Siiski ei käitu või tööta Jumal alati ühesuguselt, nagu Hb 1:1 selgelt ütleb. Ka pannakse alus teatavasti ainult üks kord (Ef 2:20). Samuti näitab 2Ts 2:15, kuidas apostel Paulus, vastupidiselt eksitavatele tunnustähtedele ja imedele, mida ta vahetult enne seda mainib (2:9–11), rajab usklike teadlikult Kirjale. Sama teatab meile Lk 16:29–31.

Kes nüüd palub, et Issand jälle nii sekkuks ja toimiks nagu „algkristluse“ ajal, see peaks ka ausameelselt nõudma, et Issand patu jälle nii nähtavalt hukka mõistaks nagu Hananiase ja

Safiira juures. Siiski ei palvetata selles suunas tavaliselt püsivalt. Oma anumine suunatakse harilikult meeldivamatele ja mugavamatele Jumala ligiolu manifestatsioonidele.

Ka teiste valdkondade kohta võib põhimõtteliselt öelda: mida on võimalik saavutada loomulike tingimuste ja vahenditega, seda ei peaks inimene püüdma omandada Jumalalt üleloomulikult, võimalikult sensatsioonilisel viisil. Näiteks andis Issand oma rahvale mannat, niikaua kui ta kõrbes oli. Siiski see lõppes, kui Iisrael jõudis töötatud maale, niisiis kui toitu oli ülikülluses olemas loomulikult teel.

Imed ei suuda minu arvates ka nii suurel määral Jumala tõelisi sügavusi ilmutada kui sõna. Sellele viitab Jh 14:21,23. Issand ütleb sellega õigupoolest, et ta tahaks sõna kaudu meie juurde eluaset teha, end meile ilmutada. Ilmselt võib Issand meile seda enam end ilmutada ja meis ruumi saada, mida enam me tema sõna armastame. Nii näidatakse näiteks Jh 2:23-s, et paljud uskusid Jeesusesse, kui nad nägid tema tunnustähti. Siiski polnud see ilmselt usk, mis inimesi päästab või süvendab, sest reedab ju järgmine salm meile, et Issand Jeesus ise ei usaldanud end nende kätte. Meid õigeks mõistev usk seisneb just vastastikusel enda-andmises ja usaldamises. Ka järgnev Nikodeemose tuntud lugu näitab, kuidas vaatamata tunnustähtede ja imede nägemisele võib olla vaimulikult surnud. Uussünd (Jh 3:3) toimub usu läbi Jeesuse lõpetatud lunastustöösse ja Issanda töötustesse, mitte aga sündmuste läbi, mis meie meelte sügavat muljet avaldavad. Kui pettunud, imesid otsiv hulk (Jh 6:30) Jeesusest ära pöördub (Jh 6:66), seletab meile Kiri, praktiliselt vastupidiselt sellele tunnustähtede näljale, et Jeesusel on igavese elu sõnad (Jh 6:63,68).

Ka on võib-olla mainimisväärne, et tunnustähed muutuvad vajalikuks kahe isiku suhtlemisel, kes on väljaspool kuuldekaugust. Me teame aga, et meil on otsene ühendus Issandaga Jumala Vaimu ja tema sõna kaudu ja et me ei pea Jumala tahtmise pärast konsulteerima prohvetiga nagu Vanas Testamendis, kui Vaim polnud veel välja valatud. Sellest kõigest ei tohiks teha dogmaatilist avaldust, kuid siiski viitab Jh 20:30–31 samuti sellele, kuidas kirja pandud sõna võtab nüüd üle tunnustähe funktsiooni.

Nii kirjutab R. C. Trench kreeka keelse sõna „semeion“, tunnustäht, kohta järgmist: „Selles sõnas on sisaldunud ja esile toodud, et ime primaarne objekt ja eesmärk peaks viima meid veidi väljapoole ja kaugemale temast endast: et ta on nii-öelda Jumala teeviit.“ Täpselt sellist arengut võib Piiblis jälgida. Tunnustähed pole iialgi eesmärk omaette. Kus nad aga selle funktsiooni võtavad, seal on tegemist usuelu lastehaigustega. Tavaliselt peab lihalik kristlane tunnustähti ja imesid erutavamaks ja suuremaks. Vaimulik inimene aga teab, et sõnast tuleb enam lugu pidada. Selgitab ju apostel Paulus 1Kr 14-s pikalt ja üksikasjalikult, mispärast on sõna-and suurem kui tunnustähe-and. Ka vastandab meie Issand Jeesus just tunnustähtede- ja imedetegijaid (Mt 7:22) nendega, kes lihtsas usus kuuletuvad tema sõnale (Mt 7:24).

Ka väljendab Jh 20:8–9, kuidas Kirja mõistmine asendab nägemise teatud suhted. Sest: „Õndsad on need, kes ei näe, kuid usuvad“ (Jh 20:29). Meid manitsetakse käima usus ja mitte nägemises (2Kr 5:7), vaatama nähtamatutele ja mitte nähtavatele asjadele (2Kr 4:18).

Käte pealepaneku kuritarvitamine

Ma tahaksin siin otseselt öelda – kuigi see võib mõnele olla pahanduseks –: kiire käte pealepanek on vaimulik hoorus (mõeldagu samastamisele), lausa epideemia ja minu silmis üks suuremaid hädaohte kogudusele. See on seostatud okultismiga, nõidusega, ja kasvab järelkult sellega paralleelselt.

Ap 8 loeme kellegi nõid Siimona „pöördumisest“ (s 13). Enne Filippuse tulekut pidas rahvas tema saatanlikku väge jumalikuks (s 10). See on tänapäeval ka usklike seas tavaks, kuulub varsti juba hea tooni juurde.

Kes teatavate „imede“ ja „elamuste“ juures kahtlust väljendab, see sunnitakse armutu kohtumõistmise ettekäändel vaikima.

Kui Siimon nüüd näeb, et Issand teeb apostlite läbi suuri tegusid, pakub ta neile raha, et saada *meelevalda* käte pealepaneku kaudu anda Püha Vaimu (s 19). Nõiduspatt võib põhjustada upsakust, suurusehullust (s 9). Siin proovib Siimon põhimõtteliselt sedasama, mis varem maagina. Ilmselt võtab ta oma uude usku kaasa oma okultse mineviku, nüüd ainult teiste eelmärkidega. See lugu näitab väga selgelt, kust võivad tulla sisendused kiireks käte pealepanekuks ja kes on selliste õpetuste autor, et anda Püha Vaimu käte pealepanemisega.

„Liha annab nähtamatule vaenlasele pidevalt rünnakupinda. Kui inimese mõtlemist ei uuendatud pärast seda, kui tema vaim on uuesti sündinud, pakub ta kurjade vaimude tegevusele suurt rünnakupinda. Kuigi paljud usklikud kogevad pöördumisel oma mõttelaadi uuendamist, ei ole nende varem saatanast pimestatud sisemine silm siiski veel täielikult valgustatud ja võib veel paljudel aladel olla looritatud. Need pimestatud nurgad on kurjade vaimude vanad tegutsemispiirkonnad,“ arvab Watchman Nee. Okultne või narkootikumidega seotud minevik võib anda eriti tugevaid rakenduspindu või pimestatud nurki, eriti pinnapealse pöördumise või eba-piibelliku käte pealepaneku korral.

Kui Siimon seda veel nägi, loevad usklikud tänapäeval seda jutustust Piiblis ja mõnede südame-tes tekivad samad mõtted ja soovid. Ja selliseid kirjakohti tuuakse ette omavolilise talitusviisi õigustamiseks. Kõige selle taga võib olla nimelt väga „piiblikindlalt“ uhkuse isa, vana madu. Kreekakeelne sõna nõiduse jaoks on „pharmakeia“. Puhtalt sõna järgi võib ära tunda, kuidas narkootikum on sellega suguluses. Kuna narkootikumide tarbimine ja teised okultsed asjad on muutunud väga populaarseks, tuleb oletada, et sellised „siimona-sarnased“ soovid, õpetused ja talitused pidevalt kasvavad. Narkootilise minevikuga inimesed on eriliselt ohus sattuda eba-piibellikesse vooludesse. Kes ei usu, võib seda lugeda Wilkersoni raamatutest. Seal tuuakse muuhulgas ära need valed õpetused.

Piibel igatahes ei õpeta, et keelteräakimisega saadakse vabaks narkootikumidest või teistest sidemetest, küll aga meelearanduse kaudu, Jeesuse võidu läbi ristil. Ajalehes „Die Tat“ [„Tegu“] 22. august 1973 ilmus artikkel pealkirjaga „Käte pealepanek on trump“. Seal jutustati, kuidas imearst Hermano tegi käte pealepanekuga (50 franki iga korra eest) inimesi suure eduga vabaks alkoholist, narkootikumidest ja sigarettidest – viimase puhul isegi 90% (!) positiivsetest vabastustest. Või guru Maharaj Ji: tal on narkoosistseenidest palju pooldajaid, kes tema kaudu said „vabastatud“. Kas ka see peaks olema Püha Vaimu töö?

Ilm 13:2-s näidatakse antikristuse näitel, kuidas ta saab oma suure väe kuradilt. Tänapäeval on palju neid, kelle „imepärane“ ja suur vägi pole mitte Jumalalt. Kes sirutub kuulsuse ja väe („voli“) ning mitte risti järele, mis murrab, see võib saada „ande“ alt (Mt 4:9). Kui saatan ei kohkunud sellega isegi mitte Jeesusest tagasi, siis proovib ta seda meie juures palju rohkem. Mõni alustas Vaimus, muutus upsakaks, uhkeks ja lõpetas lihas.

Hermanost kirjutati tolles artiklis, et ta tegi endale sõja ajal nime hüpnootisöörina meelelahutusäris. Kui meenutame, et arst Kildahl ütleb oma raamatus sõna-sõnalt, et hüpnootiseeritavus kujutavat endast põhilist eeldust keelterääkimiseks, siin on mõeldud muidugi ebaehtsat, siis võib-olla aimame, mis tegelikult toimub. Tänapäeval tehakse osaliselt täpselt samasugust meelelahutusäri oma „pöördumiste, imede, tervendamiste ja tervenemutega“. On tõsiasi, et seal, kus harrastatakse palju nõidust ja maagiat, tõusevad esile uued „apostlid, suured prohvetid, isegi kristused, messiad ja teised karismaatikud“.

Sellest tuleneb sageli nagu „erilise kutsumuse“ veendumus. Uhkus ja vaimulik upsakus kaasnevad sageli selliste valede andidega. Kildahl kirjutab: „Nii on ka keelterääkijatega. Nad moodustavad kolleegide grupe, kes seda andi praktiseerivad, toetavad üksteist vastastikku mitmel viisil, nii et nad on enese meelest nagu täiesti eriliste inimeste ühiskond.“

Siin on suur oht püüdlemisel sensatsioonilise järele. „Uudishimust või selleks, et saada erilist kogemust, on mõned kristlased otsinud neid üleloomulikke ilminguid, ja neil polnud selgust selle kohta, et need paisutasid ainult nende uhkust, aga ei toonud mingit kasu nende elule Vaimus ega nende vaimulikule teenimisele. Kui kurjadel vaimudel on oma eksitamistes edu, siis nad võivad usklikes tegutsemispinda,“ loeme me Watchman Neelt.

Kildahl pani tähele ka seda: „Kõigil keelterääkijail oli teatav maagiline ettekujutus sellest, mida tähendab keelterääkimine. Mõiste „maagiline“ defineeriti veendumusest, et Jumal või Püha Vaim kontrollib või juhivad nende elu *mehaaniliselt* viisil. Näiteks palus üks isik ühes keelterääkijate grupis: „Jumal, tee mind marionetiks.“ Ta uskus peaaegu täht-tähele, et Jumal võiks tõmmata traati ja tema reageerida nagu marionett. (Meenutagem varasemaid selgitusi passiivsuse kohta, autori märkus.) Teised seletasid: „Jumal juhivad nüüd minu elu; see tähendab, Jumal juhivad otseselt minu keele liikumist; ja ta lubab mul neid hääli (häälikuid) esile tuua.“ Sellised usklikud arendasid tavaliselt ennekuulmatut enesekindlust ja võimukust. „Endale ette kujutada, et Jumal on mind valinud just seda heli tekitama!“ oli tüüpiline enesehindamine.“

Peaks olema arusaadav, et sellise suhtumise juures ei rõõmustata soovist, täpsemalt öeldes nõudest andi läbi katsuda või kahtlustusest, et siin võiks mängus olla eksitav vaim. Sellega on seotud erakordne isepäisus – sageli ignoreeritakse üleoleva muigega iga vastuväidet. Sageli võib tähele panna teravalt esiletungivat vastumeelsust lasta endale midagi öelda. Sellistel inimestel on sisemine veendumus, et nad on eriliselt õnnistatud. Nad vihjavad sellele, mis Issand juba olevat nende läbi korda saatnud, usuvad end eriliselt juhitud olevat ja näevad seda oma tee kinnituseks – nagu kirjutamata õigust, et neid ei pea korrigeerima. Sellega on sageli seotud brutaalne oma tahte ja teede läbisurumine, ka teiste arvel. Nõutakse tingimusteta kuu- lekust, ja kes ei alistu, seda peetakse mittevaimulikuks. Piibli kirjakohtadega „tõestatakse“ oma käitumist; äärmistel juhtudel minnakse – ülekantult öeldes – isegi üle laipade. Viimane astub esile, nagu juba ütlesime, nõiduspattude ja okultsete toimingute tagajärjena, võib aga olla ka ebapiibellike käte pealepanekute tulemus.

Sageli on jämedad lihapatud, nagu Korintoses, ülivaimulikkuse lähedased kaaslased. Just seksuaalses valdkonnas valitseb sellistes ringkondades mõnikord märkimisväärne kaos ja suur viletsus. See põhjustab erilise vastuvõtlikkuse karismaatilistele suundadele, kuna vale nelipühivaim kulgeb paralleelselt valetamis-, hoorus- ja kõrkusevaimuga. Selliseid usklike võib vaenlane varsti vähemalt aeg-ajalt kasutada ja ümber funktsioneerida, kuna upsakus on saatana spetsiaalne anne. See vaimulik uhkus on sageli väga sügavalt sisse istutatud. Nimelt uhkus saab eriliselt puudutatud, kui vihjatakse eksitusele või pettusele. Sageli esineb seepärast ägedat vastupanu.

Paneme tähele sellist reaktsiooni 2Aj 18. peatükis. 400 prohvetit kuulutasid üksmeelselt, et Jumal annab Ahabile võidu (s 5). See oli tõepoolest võimas tunnistus. Siis tuli üks mees, nimelt prohvet Miika – vähe soovitud, kuna tal polnud tavaliselt palju head kuulutada (s 7). Talle anti mõista, et ta võiks ju oma tunnistust kohandada üldise tunnetusega ja oma liiga negatiivse vaate endale hoida. Oli saavutatud ju nii imeliselt üksmeelne tunnetus ja sügav vaade (s 12). Peaaegu võiks tänapäevaste mõistetega öelda, et tema peal kasutati intensiivset grupidünaamilist survet: mitte astuda üles üksikult oma arvamustega!

Miika konstateerib nüüd vähe meelitavalt, et see üksmeelsus on valetaja vaimu tulemus, kelle Jumal on *saatnud* kohtumõistmiseks, ja et prohvetite läbi räägib vale vaim (s 21–22). Prohvet Sidkija ei rõõmusta selle allajäämise üle ja lööb Miikat näkku (s 23). Ilmselt sai tema vaimulik uhkus puudutatud, haavatud. Miika hoiatust ignoreeriti, ta eemaldati ja pandi vangikotta (s 26). Siiski Issand kinnitas tema sõnu.

Ka meie päevil on nõrdimus [vastuhakk, mäss] sageli sarnane Sidkija omaga. Peetakse ennast eriliselt andekaks, ja nüüd järsku ollakse petetud? „Arvukad usklikud välistavad võimaluse, et just nemad võiksid saada eksitatud, kuna nad on ju saanud nii palju vaimulikke kogemusi. Just see eneseusaldus reedab pettust, millesse nad on juba sattunud. Kui nad pole küllalt alandlikud nõustuma, et ka nemad võivad saada petetud, siis eksitatakse neid üha enam ... Sellise vale kindluse oht seisneb selles, et kurjadel vaimudel on võimalus oma tööd teha või jätkata.“ (Watchman Nee). Kahjuks eelistatakse tänapäeval üha enam neid inimesi, kes Jumala rahvast väärast enesekindluses uinutavad. Mitteamastatud manitsejad heidetakse kõige meelsamini enda hulgast välja. Vaenlane igatahes oskab vastulööki anda (nt Ap 16:18,23).

Tänapäeval on olemas ka oht, et õnnistuse edasiandmist käte pealepanekuga liialt rõhutatakse ja viiakse läbi kiiresti. Üha sagedamini toimuvad nn õnnistuskoosolekud, kus sellist asja praktiseeritakse. Mina aga ei leia Uuest Testamendist sellekohast õpetust. „Õnnistusrikaste“ käte pealepanekute põhjendusena tsiteeritakse mõnikord Vana Seadust, nt Efraimi õnnistamist Jaakobi poolt (1Ms 48:14) jt. Nüüd tuleb öelda, et Iisrael oli tookord allutatud nähtavatele, ajalikele suhetele. Jumala rahva hulka kuuluti sündimise, mitte uussünni kaudu, ja õnnistust anti edasi nähtavalt. Usklike kohta öeldakse Uues Testamendis seevastu, et neid pole mitte ainult Jeesuse Kristuse poolt teostatud tööga asetatud istuma taevasesse, niisiis nähtamatu paikadesse (Ef 2:6), vaid peale selle ka õnnistatud kõige vaimuliku õnnistusega (1:3). See ei peaks tunnistama palvet õnnistuse pärast üleliigseks (Lk 6:28). Ka tean ma, osaliselt isiklikest kogemustest, Issanda tõepoolest imelisi vahelesegamisi talituste juures vastavalt Jk 5:15-le. Siin võiksid Jumala lapsed kogudusevanemaid veel palju sagedamini kutsuda. Siiski ma kar-

dan, et liiga kiire käte pealepanek õnnistuse edasiandmiseks reedab ebateadlikku eneseülendamist, sest vastavalt Hb 7:7-le saab ju alam õnnistuse ülemalt. Fl 2:3 „vaid peate alandlikkuses üksteist ülemaks kui iseennast“ järgi peaks aga meie hoiak olema vastupidine.

Väga sageli vihjatakse sellele, kuidas Jeesus on Uues Testamendis õnnistanud lapsi käte pealepanekuga (Mk 10:16). See on kaheldamatu, et igaüks, keda Jeesus puudutab või haarab (ka vaimulikult mõeldes), on õnnistatud, tähendab see ju alati õnnistust. Kuid asetada ennast selles mõttes samale tasemele Issandaga näib mulle kahtlane olevat. Näitab ju ka 2Kr 5:16 – „kui me ka oleksime tundnud Kristust inimliku loomuse poolest, siis nüüd me ei tunne teda enam nõnda“ –, üleminekut nähtavalt nähtamatule, nägemisest usku (2Kr 5:7). Samuti selgitab järgmine, 17. salm, kuidas me just praegu oleme *Kristuses* ja kuidas nähtamatus maailmas on kõik uueks saanud [Piibel 1997: „uus on sündinud“]. Selles seisus aga võtame me vastu vaimuliku õnnistuse. Samastamine Jeesusega on tänapäeval antud ju ainult risti jaatamise kaudu.

Ma kardan, et siin on mõningate juures tegemist maskeeritud ülivaimulikkusega, et usklikud tahavad end küllalt ennatlikult Jeesusega ebateadlikult võrdsustada. See peen upsakuse vorm, et end liiga kiiresti ülendatakse, on selgelt vastuolus Fl 2 ristihoiakuga.

Teine väga levinud toimimisviis on praktika, et usklitele pannakse pärast hingehoiuteenistust veel käed peale. Arvatakse, et asjaosaline on nüüd vabastatud kõigist sidemetest. Igatahes usutakse, et vaenlane on täielikult taganenud ja nüüd „õnnistatakse“ veel tagantjärele käte pealepanemisega. Ma ei leia sellist praktikat Piiblis mitte kusagil. Kuigi mõnigi teab jutustada, kuidas liiga kiire käte pealepanemisega tuli üle vaim, kes alles pärast suurt palvevõitlust jälle taganema pidi, on selline „õnnistusetekujutus“ küllaltki laialt levinud. Isiklikult on olnud juhtumeid, kus just hingehooldaja kandis selle talitusviisiga usklitele üle pimedust. Kahjuks on peaaegu sõna-sõnalt täitunud see, mida Ml 2:2b-s preestritele öeldakse: „muudan teie õnnistused needuseks, jah, needuseks, sest te ei ole võtnud seda südamesse.“

Infektsioon pimeduse kaudu

Kuidagimoodi on juurdunud arvamus, et kätel on spetsiaalne jõud või et nad „kiirgavad välja“ või midagi sarnast. Ma kardan, et ka selle arusaama taga peitub seesama upsakus, et just „minu käte töö“ on nii tähelepanuväärne. „Küsi ometi preestrilt õpetust ja ütle: Kui keegi kannab pühitsetud liha oma kuue hõlmas ja puudutab oma hõlmaga leiba või leent, veini või õli või mõnda muud rooga, kas see saab siis pühaks?“ Ja preestrid vastasid ning ütlesid: „Ei!“ Seejärel küsis Haggai: „Kui keegi laibast roojastatu puudutab mõnda neist, kas see saab siis roojaseks?“ Ja preestrid vastasid ning ütlesid: „See saab roojaseks.“ Siis kostis Haggai ja ütles: „Niisugune on see rahvas ja niisugune on see sugu mu palge ees, ütleb Issand, ja niisugune on kõik nende *kätetöö* ja see, mis nad seal ohverdavad: see on roojane.“ (Hg 2:11–14). Siin näidatakse veenvate piltidega – Iisrael oli ju nähtavates suhetes –, kuidas võib esineda infektsioonioht puudutamisel, roojastumine, mida on mõeldud ka nähtamatult. Samas mõttes tohiks olla ka manitsus 2Kr 6:17-s: „ja ärge puudutage rüvedat.“

Siinkohal olgu mainitud üks sündmus meditsiini ajaloost. Ignaz Semmelweisi (1818–1865) tuntakse kui emade päästjat. Tema tundis ära tol ajal nii sagedase paljusid noori emasid ära

viinud lapsevoodipalaviku põhjuse. Tol ajal teati mikroorganismidest sama hästi kui mitte midagi. Arstid tulid otse laipade lahkamiselt ja ravisid siis emasid pesemata käte ja instrumentidega. Pole mingi ime, et enamik suri. Semmelweis viis oma kliinikus sisse ranged pesemis- ja puhastamiseskirjad (meid puhastab Jeesuse veri), ja emade surmakoeffitsient langes väga kiiresti. Kas nüüd olid kõik vaimustatud? Ei! Gynekoloogid olid väga nõrduinud. Nende akadeemiliselt koolitatud „käed“ – need, mida (eksklikult) kujutleti olevat erilisteks abilisteks – kas need peaksid tõesti olema infektsiooni- ja surmaallikaks? Selle süüdistuse tõttu hakkasid nad vaest meest õieti alles maatas tegema. Tema süüdistus oli liig nii mõnegi arsti silmis. See lihtsalt ei võinud õige olla. Semmelweisi vaenati ja laimati igast küljest. Ta lõpetas hullumajas. Tema järglane eemaldas jälle pesemisnõud. Emade surmakoeffitsient tõusis kiiresti ja kõik oli jälle vanas ja harjumuslikus „korras“.

Üldiselt inimkonna ja eriti koguduse vaenlane ei lase meelsasti oma parimaid relvi ära võtta. Kui käte pealepaneku aspekte puudutatakse, tabatakse pimedusestrateegia üht põhinarvi; reaktsioon on sellele vastavalt äge. Põhjus: nähtamatu maailma vandenõu Jeesuse koguduse vastu ei pea päevavalgele tulema. Inimesed, kes sel alal hoiatavad, on eriti ohustatud. Vastane proovib kõike, et neid laimata ja ebausutavaks teha. Kõige halvem on siinjuures vastuseis oma ridadest. On kohutav kogeda, kui kiiresti võib vaenlane mõnd Jumala last selleks kasutada.

Vanas Testamendis andis Jumal oma rahvale Iisraelile näitlikud eeskirjad selleks, et nähtavast infektsioonist pääseda. Ta hoiatas oma rahvast selgelt hoiduma puudutamast pidalitõbiseid, surnuid jms (3Ms 5:2), et mitte roojastuda. Tänapäeval on mõnedes kogudustes vaevalt veel vaimulikku hügieeni. Pannakse valikuta ja igal võimalikul ning võimatul juhul käsi peale; mõnikord teevad seda isegi naised. Selle asemel, et uuesti risti juurde tulla, nõutakse ande ja elamusi. Mitte meelearandus ega murdumine ei pea nende arvates andma igatsetud vaimutäiust, vaid käte pealepanek. Mõni evangelist võib praktiliselt juba tervet kogudust käte pealepanekuga „õnnistada“. Valitseb lausa vaimulik massiinfektsioon.

Teatavatel koosolekutel on ka tavaks moodustada palvetamisel käte ulatamisega ring. Pole kindlasti juhus, et ringi moodustamine kujutab endast spiritistide tavalist praktikat. Mõiste „sirkel [ring, sõõr]“ juhindub sellest.

Nii loeme spiritist Greberilt käte ulatamise või „keti moodustamise“ teema kohta järgmist: „„Keti moodustamisel“ on ka suur sümbolne tähendus. Sest nii, nagu kohalolijad saavad käte ulatamisega üheks tervikuks seotud, nii peavad nad ka omavahel olema üks süda ja üks hing. Nad peavad üksteist armastama, vastastikku aitama, üksteisele vead andestama ja eemaldama südamest kõik, mis võiks segada sisemist harmooniat.“ Samamoodi „vagalt“ motiveeritakse selliseid toiminguid tänapäeval ka kristlikes ringkondades.

Siin võib saada väga kiiresti manipuleeritud, hingeliselt tasalülitatud, ja see on vaimude ülekandmise eelduseks. Ühiselt tõstetakse käsi kõrgele, hüütakse vaimustatult halleluuja – ja keegi jutustas mulle, kuidas ta olevat siis seejuures saanud „vaimuristimise“, keelterääkimise. Hingeline manipulatsioon on tänapäeval kohutav. Meil on hirmuäratavad hundid meie oma ridades. Üks tuntud teoloog arvas isegi, et grupidünaamika, liberaalse teoloogia ja nelipühiliku suuna vaim lehvivad ühel tasandil. Kildahli uuringud viitavad samuti sennapoole.

Sellest samastamise seisukohast on mõistetav, miks Piibel ei räägi meile iialgi sellest, et naised oleksid käsi peale pannud. Seal, kus naised käsi peale panevad, on tavaliselt „häireaste nr 1“. Ka seda võib tänapäeval üha enam tähele panna. „Rändjutlustajate“ suhtes, kes eriti pärast hingehoidu meelsasti käsi peale panevad, tuleb olla ettevaatlik. Piibellikult ei saa seda kuidagi põhjendada. Oma kurbadest kogemustest hingehoiu alal võin ainult hoiatada selliste asjade eest. Pole olemas mingit lühendatud teed vaimutäiuseni.

Sellistel „õnnistusrikastel“ käte pealepanekutel võib soodsaimal juhul negatiivseid järelmõjusid mitte olla. Tean aga paljusid juhtumeid, kus usklikud selliste praktikate kaudu said „õnnistatud“ pimedusega. Nii osutus ühele usule tulnud õele kellegi nelipühievangelisti käte pealepanemine pitseerimiseks saatanasse. Ometi oli see õde sama mehe selge evangeeliumikuulutuse kaudu end Jeesusele andnud. Siis aga sai veel „õnnistatud“ ... Peaaegu tahaks koos Jaakobusega hüüda: „Patused, puhastage käed ja kasige südamed“ (Jk 4:8).

Kindlasti on see tahke toit, kuid siin on tegemist vastase hirmuäratava strateegiaga. Tema eesmärgiks on alati Jumala templisse sisse tungida (2Ts 2:4). Kui ta ei saavuta seda jämedate pattudega, siis proovib ta seda „valguse inglina“. Ja väga sageli saavutab ta seda piibellikult maskeeritud käte pealepanekuga. See aga tähendab juba enda-ühekstegemist, ja see on Jumala silmis raskekaaluline asi. Issand ei muuda oma printsiipe. Ta on töötanud oma täiust murdumise ja meelearanduse teedel. Kui ma pole murdunud ja keegi paneb mulle käed peale, siis võib kahjuks juhtuda, et üks teine vaim „täidab“ mind – eriti kui see toimub valedel motiividel või kui ma palun ebapiibellike asju. Siis ei lase põrgu end tavaliselt kaua paluda. Nii on üks tuntud hingehoidja kord konstateerinud, et mõnede nelipühilaste käte pealepanekul võib olla sama toime kui okultsetel lausumistel.

Kasvav oht

Väga vähe tuntakse tõsiasja, et Jumala vaenlane võib oma võitluses Jumala vastu kasutada relvana uuestisündinud usklikke. Nii on seda kunagi ka Francis Schaeffer Rm 6:13 alusel nõnda-öelda sõna-sõnalt formuleerinud. On fakt, et saatan kasutas Jumala lepingurahvast selleks, et Messiat risti lüüa. Tänapäeval annab vastane kõige kurjema hoobi Jumala kogudusele usklike kaudu. See on saatanlik hirmuäratav plaan. Meil on vaenlane, kes jõhkralt kasutab ära iga nõrkuse, olgu see vaimulik, hingeline või kehaline, ja lõikab kasu eelkõige meie teadmatusest ning aimamatusest. Seepärast ütleb Peetrus, et me ei pea saama eksitatud, kuna me seda ette ära *teame* (2Pt 3:17).

Ernst Modersohn kirjutab: „Ja ainult siis, kui on olemas püha tahe täielikuks andumuseks Jumalale, võib Jumal käte pealepanemist õnnistada. Muul juhul on olemas kohutav oht, et kantakse teisele üle omaenese patuvaimu ja saadakse seega mitte õnnistuse andjaks, vaid needuse ja pattude vahendajaks ... Seepärast tuleb siin veel kord tungivalt viidata Pauluse sõnadele: „Ära ole kärmas käsi kellegi peale panema“ (1Tm 5:22). Ja päris kindlasti on apostel just selles seoses ettenägelikult lisanud manitsuse: „Ära ka tee end võõraste pattude osaliseks!“

Ettekujutus, et Jumala laps võiks pimedust teisele üle kanda, tõrjutakse sageli tagasi ilma iga-suguse järelemõtlemiseta. Tihti reageeritakse nagu arst Semmelweisi ajal. Just siin valitseb

suurim häda. Mõte, et Jumala lapsel ei saavat olla vale vaimu, on mõnikord kantud samast upsakusest, nagu oleksime midagi erilist, selle asemel, et esmajoones silmas pidada, et oleme eelkõige armusaanud patused ja tühised sulased (Lk 17:10). Kas polnud just vaimulik uhkus Iisraeli rahva õnnetus?

Kahjuks esineb ikka sagedamini reaktsiooni, mida Watchman Nee kirjeldab järgmiselt: „Teades, et vastane on juba ammu võidetud, võib inimene teha raskeid vigu, kurjade vaimude tegevust kaitsta ... Kuigi usklik on löödud, asetub ta teadmatult kurjade vaimude poolele, millega ta neid ka veel õigustab ... Et oma mainet säilitada või ka mingil muul põhjusel, *keeldub* kristlane uskumast, et tema mõistus võiks olla kuradist vallutatud ja usklik tõrgub selle kohta selgitust saamast. Selline vastumeelsus läbikatsumise eest hirmus, et ta võiks kaotada oma „*vaimuliku kogemuse*“, on suur takistus vabanemise teel. Usklik võib siis vastata umbes nii: „Ma ei *vaja* vabastamist. Miks ma peaksin vabanemist *tahtma*?“ Või: „Ma olen Kristuse läbi võidu saanud; tema on saatana juba võitnud, seepärast pole mul vaja vaenlast tähele panna, vaid ma lihtsalt jätan ta Jumala hooleks. Ma keskendun Kristusele.“ Või: „Ma ei tea midagi saatanlikest asjadest.“ Või: „Ma kontsentreerun sellele, et kuulutada evangeeliumi, miks ma peaksin tähelepanu pöörama saatanale?“ Selliste või sarnaste vastustega reageerib usklik kurjade vaimude tegevusele endas.“

Teised armastatud argumendid on: „See on liiga äärmuslik! Te teete kõik pagana raskeks! Te näete kõikjal ainult kurje vaime! Te annate kuradile liiga palju au! Te räägite alati ainult sellest! Ma ei või seda enam kuulata!“ Nii või umbes selliselt öeldakse sageli. Õigus, sellest võibki rääkida liiga palju, ometi ei öelda: ignoreerige kuradit, siis ta põgeneb teie eest, vaid „pange vastu kuradile“ (Jk 4:7).

Igatahes on alati kergem end õigustada, kui tunnistada, et ollakse petetud, eksitatud.

Kujutagem endale ette, et me võiksimme Jeesuse maapealse elu ajal minna kirjatundjate, vanemate ja ülempreestrite, seega rahva eliidi juurde ning neile inimestele öelda, et nad võivad oma Messia risti lüüa ja et neist võivad saada Jumala vaenlase valitud tööriistad selleks, et oma kuningat tappa. Pole vaja palju fantaasiat, et kujutleda, kuidas sellest vihjast puudutatud isikud oleksid reageerinud. Kui meid siis Jumala pilkamise pärast (tänapäeval heidetakse mõnelegi ette „Püha Vaimu pilkamist“) poleks kohe vangi pandud, siis oleks igatahes teoloogiliselt tõestatud, miks see on lihtsalt võimatu. Kindlasti poleks olnud puudust kirjakohtadest, et seda piibellikult põhjendada. Oldavat ju Jumala äravalitud rahvas, Jumal olevat ju tootanud jne. Looja lihtsalt ei lubaks midagi sellist toimuda, see oleks pühaduseteotus ning täiesti mõeldamatu. Samuti nagu me loeme prohvet Miikast (3:11), tuginetaks võib-olla suuresti Jumala ligiolule, tema töotustele ja lubadustele ning templile.

Peale selle poleks nad ju kuradi tööriistad (see oleks niikuinii viimane häbematus!), vaid Jumala eelistatud teenrid, kes oma Issandat ausalt ja kogu südamega teenivad ning oleksid alati valmis oma Jumala heaks kõik tegema. Kõigekõrgema nii anderikaste sulaste puhul oleks meie vihjet võetud Jumalat pilkava süüdistusena ja meie selliseid mõtteid oleks peetud kurjast kohtumõistmise vaimust tulenevateks. Nii või umbes selliselt oleks meie oletusi „ümber lükatud“, ja siiski ütles Issand tookord: „Kuid see on teie tund ja pimeduse meelevald“ (Lk 22:53). Milline tragöödia! Mitte juhuslikult ei tulnud Jeesuse reetja Kristuse järgijate hulgast ja kuni tänapäe-

vani tõusevad koguduse kõige kurjemad vaenlased esile nende endi ridadest. Veelgi suurem tragöödia on see, et need on sageli ehtsad Jumala lapsed, ja seega ähvardab siin suur oht, et me õpetuse ja koguduse puhtuse eest võideldes kahjustame armastust.

On tõsiasi, et kiire käte pealepanemine või kehaosade puudutamine on kõigi okultistide, imetervendajate, spiritistide ja spiritualistide tundemärk. Paljud usklikud on lasknud end sellisesse keerisesse sisse tõmmata. On vana tähelepanek, et sellise imitatsioonivaimu kandjad on siseemiselt sunnitud, peaaegu võiks öelda, et juhitud teistele edasi andma seda jõudu, mida nad ise on saanud. See toimub tavaliselt käte pealepaneku või keti moodustamisega. Harrastatakse pidulikult kehalise ühenduse loomist.

Sageli tuntakse nende käte pealepanekute puhul kihelemist või jõu läbivoolu nagu elektrivoolu puhul. Tihti tuntakse ka värisemist. Need on tüüpilised saatanavaimude sissetungimise sümptomid. Mõnikord hakkab pea ringi käima, muututakse nagu joobnuks või isegi meelemärguse- tuks. Mõeldagu vaid varemkäsitletud enesekontrolli printsiibile. „See tähendab, et Püha Vaim, kui ta kingib üleloomulikke õnnistusi, ei riku iialgi inimlikku õigust ega manipuleeri tema olemuse ühe osaga. Enesevalitsus jääb asjaosalise kristlase meelvalda“ (Watchman Nee).

Tahaksin veel kord meelde tuletada juba tsiteeritud jutustust piiskop Burnetti „vaimuristimisest“ ajakirjas „Sõna ja Vaim“. Seal öeldi teises lauses: „Tema keha kiheles, ta tegi imelikku kära ja hiljem ta tunnistas, et ta olevat palunud võõras keeles.“ Kathryn Kuhlman kirjeldab järgmist märkimisväärset sündmust: „Ma vabisesin nii ägedalt, et ma vaevalt suutsin lahti päästa jalatugesid ... Minu kehast oleks nagu tuli läbi käinud. Ma pöördusin oma naisabilise poole ja ütlesin: „Ma ei saa õigesti hingata. Mul on nii palav.“ Siis kuulsin ma kedagi ütlevat: „Ärge puudutage teda, ta on võidmise all.““ Nii ei toimu Püha Vaimu võidmine päris kindlasti mitte.

Huvitaval kombel kirjutab Dennis Bennett: „Kui inimesed paluvad, et nad saaksid täidetud Püha Vaimuga, kogevad nad sageli *tahtmatut* värisemist, hammaste liigutusi või võbisemist (!). Need on psüühilised reaktsioonid Püha Vaimu suhtes, millel iseenesest pole muud tähendust, kui et nad võivad näidata Püha Vaimu ligiolu (!).“

Sama veidralt öeldakse bestselleris „Rist ja pussikangelased“, kus David Wilkerson jutustab oma vanaisa „vaimuristimisest“: „Siiski juhtus see ühel päeval: samal ajal kui ta kantslis seisis ja nelipühilastele jutlustas, hakkas ta ise värisema ja paluma (!) – üks asjadest, mida sageli toimub, kui keegi esmakordselt tunneb seda jõudu enesesse voolavat. Seda võib tunda (!), see oleks veidi nagu šokk, ainult et tunne pole mingil määral ebameeldiv. Vanaisa oli igatahes kõige rabatum inimene maailmas, kui see temale juhtus, ja ta võttis ise ristimise vastu ning hakkas keeltes rääkima.“

Siin tuleb tähele panna, millisel viisil see vaim tuli selle mehe peale ja teda ilmselt vastu tema tahtmist sundis keeltega rääkima. Nii ei toimi Püha Vaim, nagu me 1Kr 12:2 alusel näitasime, päris kindlasti mitte. See on tegelikult vägivaldne saatanavaim, keda aga jällegi, nagu kahjuks väga sageli, tunti meeldivana (2Kr 11:4).

John Stott konstateerib: „Seda, et esimesed vaimuga täidetud usklikud leidsid end olevat erilise joovastuse seisundis, või et sellist arusaama kujutletakse musternäitena kõigi edasiste kogemuste jaoks Vaimuga ristimise täitumiseks, tuleb arvata suureks eksituseks. *Asi on vastupidi*. Ef 5:18-s on selge näpunäide, et joovastus ja vaimulik täitmine selles mõttes pole võrreldavad, sest joovastust häbimärgistatakse liiderlikkusena, täpsemalt öeldes mandumisena. Kreeka-keelne sõna „asotia“, mida esineb Piiblis veel kahes kohas (Tt 1:6, 1Pt 4:4), tähendab „ohjeldamatust“ ja kirjeldab sõna-sõnalt seisundit, milles isik end ise „päästa“ või *valitseda* ei suuda. Kuna joovastus tähendab enesevalitsuse kaotust, kirjutab Paulus, et seda tuleb vältida. Selgitatakse, et vastandatud seisund, täitumine Vaimuga, ei põhjusta enesevalitsuse kaotust. Vastupidi, Gl 5:23-s öeldakse meile selgelt, et üks osa Vaimu viljast on enesevalitsus (enkrateia)!“

Ülaltoodud kriteeriumist üksi piisaks, et vale vaimu paljastada. Kaasnevad kehalised sümptomid välistavad igatahes igasuguse kahtluse. Siin esineb eksitust ohtlikul määral.

Sealjuures on David Wilkersoni raamat tõepoolest haarav ja on mõnda aidanud või näidanud teed Jeesuse juurde – kuigi mina isiklikult sain selle teose läbi eelkõige petta – siin esineb kahjuks segunemist.

Nüüd on kaks võimalust. Ma vaatan kogemusele ja järeldan: elamus on küll imelik, kuid tagajärjed ilmselt positiivsed. Järelikult on see Jumalast. Tänapäeval toimub „lähikatumine“ kahjuks enamasti just selliselt. Või ma lähtun Jumala sõna autoriteedist ja selgetest Kirja seostest; siis muutub asi tihti läbinähtavaks. Siin otsustab see, kas keegi armastab enam „õnnistavat“ elamust või Issandat ja tema sõna. Seoses Jh 14:23-ga on vaevalt kaldutud mõtlema hoiatu-sele 5Ms 13:2–4 või Jeesuse sõnadele kiusatuse pimedal tunnil: „Saatan on väga püüdnud sõeluda teid nagu nisu“ (Lk 22:31).

Kes tõe aluseks teeb kogemuse, on kahjuks sageli valmis paljusid veidrusi kriitikata alla neelama.

Aga asi läheb veel imelikumaks. Bennetti paljuloetud raamatus „Kolmandal tunnil“ öeldakse pärast seda, kui autor on lõpuks läbi elanud „vaimuristimise“: „Ma embasin oma naist ja suudlesin teda. „Kujuta endale ette, mis ma läbi elasin!“ „Mul pole küll vaja kolm korda mõistatada, kui ma su säravat nägu vaatan,“ ütles Elberta ... „Jaa,“ ütles naine, „ma sain seda juba eile õhtul teada.“ ... „Ei,“ vastas ta. „Aga juhtus midagi omapärast. Ma magasin sügavasti, kui sa koju tulid; aga kui sa oma käe ukselingi külge panid, tõmbas üks tööstusvoolu (!) liik – teisiti ei oska ma seda nimetada – läbi maja ja äratas mu üles!““

Tekib põhjendatult ärev küsimus, mis peab saama meie armsatest nelipühisuuna kaasvenda-dest, kui nii ilmne spiritism vahetatakse ära Püha Vaimuga. Palju enam veel, milline suur oht tõuseb siit kogudusele, kui sellist segunemist läbi ei nähta, kui sellised inimesed hakkavad käsi peale panema?

Kui Francis Schaeffer iseloomustab uut super-vagadust ja uusnelipühilust kui „neoplatoonilist spiritismi“, ei tohiks ta väga eksida. Sealjuures omandavad sellised suunad üha suuremat mõju ja levikut, tungivad üha uutesse ringkondadesse ja kihtidesse. „Ivar Lundgren, nelipühiliku Rootsi päevalehe „Dagen“ kultuuritoimetaja, väljendas hiljuti seoses karismaatilise liikumise

levikuga ka roomakatoliiklusse: „Loomulikult on karismaatilise uuenduse juhtide eesmärgiks, et kirik saaks neist läbi põimitud, kuni karismaatiline laine pole enam mingi omaette esinev nähtus.“ Milline vaim sunnib selliselt kirikute ühendamisele? Kas me õigupoolest märkame, mis toimub?“

Kujutagem endale ette, et nõid Siimonal oleks tõepoolest õnnestunud sisse tungida usklike ridadesse! (Vaenlase lemmikmeetod koguduste lõhkumiseks seisneb selles, et saata Jumala laste sekka okultselt seotud inimesi.) Oletame, et Siimon oleks hakanud käsi peale panema. Oleksid aset leidnud ka aulised tunnustähed ja imed ning kindlasti ka haigete tervendamised. Tegelikult oleks ta oma pimedusest pärinevate „õnnistustega“ kõik vaimulikult läbi hapendanud (Gl 3:1, 5:9), nakatanud. Sellised asjad toimuvad tänapäeval jooksva lindil: ootamiskoosolekud, „püsimajäämine Jeruusalemma“, nelipühiõnnistuse allaanumine, käte pealepanemine, vaimu väljavalamise ootamine jne. Kuna nõiduspatud ja spiritismiaspektid muutuvad üha sagedasemaks, siis kasvab nende „Siimonate“ oht üha enam. Ja kui nad ise veel nii ei toimi, siis on nad vähemalt avatud selleks või isegi soodustavad seda. Sest kas pole kirjutatud: „Ärge keelake ...?“ Sellised ja sarnased enamasti väga moonutatud salmid saavad piibellikuks katteks eksitustragöödiiale (või peaksime ütlema pimeduskomöödiiale?).

Kasvav eksitus

Olen täheldanud, et neile asjadele võivad olla eriti vastuvõtlikud okultse minevikuga või nelipühisuunaga inimesed pärast käte pealepanekut. Mõelgem segunemise printsiibile. Kui nad ei jää kaineks, võib vaenlane nad väga kiiresti ümber funktsioneerida, äärmistel juhtudel isegi kuni meediumile omase ühenduseni pimedusega. On tõsiasi, et tänapäeval on saatanal palju meediumlike ümberlülituskohti, mida ta ülivaimulikult maskeeritult usklike ridadesse salaja sisse poetab. Tavaliselt kasvab siis segadus ja häälte sumin. Kõneldakse prohvetlikult, aetakse deemoneid välja, pannakse käsi peale, räägitakse keeltega jne, ning nii kasvavad korralagedus kui ka eksitus (Jr 23:15b).

Üheks tüüpiliseks näiteks võiks olla eriti Lääne-Šveitsis aktiivne Jean-Michel ja tema grupp. Ainult seepärast, et tema kirjutised on osaliselt suhteliselt laialt levinud, tahaksin ma seda veel esile tuua. Siin esineb uskumatu segu tunnustähedest, imedest, tervestegemistest, demonite väljaajamistest jne. Iseloomulik on tugev haiguste rõhutamine, millest on tervenatud. Kõigepealt tunnistatakse armutult, et kõik haigused pärinevad saatanast. Nagu sellistes ringkondades tavaks, moonutatakse ka siin Kirja ja öeldakse: „See koht on õige, et kõik inimesed, keda Jeesus tervendas, olid saatanast rõhutatud. Tol ajal vaadeldi haigust saatanast seestumusena.“ Veel grotesksemalt öeldakse: „Arstid võivad teie haigust nimetada „liigesepõletikuks“ või „reumaks“ või milleks iganes, kuid lõpp-põhjuseks on demon.“ Järeltuleb igale haigusele radikaalselt sõda kuulutada ning kurat ja demonid põgenema lüüa ning välja ajada, ka siis kui tegemist on gripiga. Nii loeme: „Mis, kas gripp on Püha Vaimu kohal? Kutsuge nad minu juurde, tunnistagem oma patud, pangem oma käed nende peale Jeesuse nimel!“ Kehalised väärarengud ja liiga lühikesed ihuliikmed tervendatakse muidugi sensatsiooniliselt. Millisel tasandil see toimub, võib lähemalt selgitada järgmine tsitaat: „Üks kahe sentimeetri võrra lühem käsi kasvab liiga palju, nii et see on nüüd pikem kui teine. Õde ehmub ja hüüab: – aga nüüd

on teine lühem! Mis ma nüüd teen? – Jääge rahulikult istuma! Uskuge! Laske Issandal valitseda! Ja nüüd näeme, kuidas teine, varemalt pikem, aga nüüd lühem käsi pikeneb, nii et nüüd on mõlemad täpselt ühepikkused. Meile kõigile avaldab see sügavat muljet ja me oleme õnnelikud Jumala imelise töö üle. Sada viiskümmend isikut said sellel õhtul terveks, neist kaksikümmend meie osadusest.“

Midagi niisugust omistada Pühale Vaimule nõuab juba tubli portsu naiivsust ja sõgedust ning ülimalt segast ettekujutust Jumala tööst. Samamoodi segane, nagu on Jean-Micheli vaade Piiblile, on ka tema vaade meditsiinile. Lugege ja imestage: „Iga haigus elab ja tal on idu. Selle eo istutab meisse saatan. Ütleb ju Piibel: „Tema on see, kes purustab.“ Seda idu nimetas Jeesus haigus- või puudedemoniks. Ta on sarnane elueole, mis rasestumise silmapilgust alates põhjustab teie kasvu inimihuks. Kui see eluidu teie ihust lahkub, siis see sureb ja pöördub tagasi tolmu(ks). Analoogselt: kui haigusidu kehast lahkub, siis haigus sureb ning algab paranemine. Vähil näiteks on oma elu; see elu tuleb saatanalt, sest see lõhub ja tapab. Niikaua kui see elu säilib, jätkab vähk oma purustustööd, kui aga see vähi-elu saab Jeesuse nimel käsu taganeda, siis on vähk surnud. Ta sureb ära ja kaob, ning inimene saab terveks.“

See meenutab nii väga keskaegseid, müstilisi kuni ebausklikke ettekujutusi, et edasine kommentaar on tegelikult üleliigne. Et sellised raamatud üha enam levivad, on üldiseks kultuurihäbiiks ja eriti usklikke jaoks. On kujuteldamatu, mida kõike võib tänapäeval inimestele pakuda.

Jean-Micheli teoloogia järgi tuleks Paulust pidada peaaegu hädavareseks, kirjutab ta ju Timoteosele: „... vaid kasuta veidi veini oma kõhu ja oma sagedaste põdemiste pärast“ (1Tm 5:23). Või teises kohas: „Trofimose pidin aga jätma haigena Mileetosesse“ (2Tm 4:20). See grupp oleks küll palju „piibellikumalt“ toiminud. Oleks hoolsalt käsi peale pandud ja proovitud vaesel Timoteosel ning Trofimosel „haigusdemonid“ välja ajada. Kui väga läheneme me juba sõna-sõnalt olukordadele, mida Issand Jeesus Mt 7:22-s mainib.

Segunemine on ülimalt silmatorkav. Jean-Micheli järglased, nagu ta ise kirjutab, tulevad esmajoonelise okultsest taustast, samuti narkomaaniast ja prostitutsioonist. Sellise minevikuga ollakse eriti vastuvõtlik valeprohvetitele. Tüüpilised on jällegi visioonid, unenäod ja kärmed käte pealepanekud. Samal ajal kui Detmar Scheunemann oma ettekandes Lausanne's veel selgelt hoiatab ja eristab: „Me ei tohi seestunud inimestele käsi peale panna, vaid peame Jeesuse nimel käskima kurjadel vaimudel välja minna! Me näeme evangeeliumides, et Jeesus kurje vaimu käskis, kui ta seestunud inimesi kohtas (Mk 5:8; Mt 17:18), aga käsi pani ainult kehaliselt haigete peale (Mt 8:15; 9:29; Mk 7:33)“ – loeme me iseloomulikult viisil Jean-Micheli juures: „Kui ma talle oma käed peale panin, läks temast värin läbi. Ta karjus ja vähkres põrandal. Ma olin jahmunud. Siis tegi Issand mulle teatavaks demoni nime, kes oli vallutanud Achinoami: hinduism.“

Siinjuures hoiatavad need inimesed ise, ning paljudel juhtudel õigesti, okultsete praktikate eest. Me ei koge tänapäeval tõepoolest mitte ainult kasvavat eksitust, vaid ka kasvavat vassingut. Kõik need tsitaadid pärinevad Jean-Micheli raamatust, mille pealkirjaks on „Elu tee“; see aga tuleks õigupoolest ümber nimetada „Eksituse tänavaks“.

Kahjuks tuleb öelda, et mõned – eriti naised, kellest teatavad ringkonnad tänapäeval lausa vaimustuses on, kuna toimuvad nii suured tunnustähed ja imed (Mt 12:39) – pole mitte erilised Jumala „võitud“, vaid spiritistlikud meediumid. Nad on nagu kord ja kohus ümber funktsioneeritud. Nad ei vahenda mitte Püha Vaimu, vaid hukatusvaimu ja ilmset „segavaimu“. Paljud roomakatoliku „pühakud“ olid tavaliselt sedasama, nimelt saatana meediumid. Oldi võlutud visioonidest, inglite ja Maarja ilmutustest, andidest, ekstaasidest (Kl 2:18), imelisest „alandusest“ ja jumalatelähedusest – jaa, mõni võis oma ihul näidata isegi Kristuse haavaarme. Äärmärkusena olgu öeldud, et need on tüüpilised spiritismi sümptomid. Ka nägemustel ja häälte kuulmisel on enamasti sama allikas.

Psühholoogias peetakse neid fenomene, eriti häälte kuulmist, paranoilise skisofreenia sümptomiteks. See ei tähenda, et Jumal ei või ka kuuldavalt rääkida. Siiski on see ebatavaline ja mitte igapäevane.

Kui võtaksime aluseks piibellikud printsüübid ja uuriksime usklikke, leiaksime kohutavalt palju kristlasi, kes on juba kogenud ebapiibellikku käte pealepanekut. Selline asi tuleb päevavalgele tuua ja sellest tuleb meelt parandada, et see tegu saaks andestatud. Siiski põrkutakse ka siin kasvavale vastupanule. Mõni arvab, et tema kõlbeline täiuslikkus säästab teda puhastamisest. Uskuja tunneb end juba patutuna ja ei vaja enam Meie Isa palve viiendat palvet: „Anna meile andeks meie võlad!“

See kõrkusevaim annab siis sisendusi ja veendumusi nagu: õpetused vaimuristimisest, teisest õnnistusest, puhtast südamest, elust kõrgemal astmel, elust uutes dimensioonides jne. „Juba siin maa peal tõustakse tollesse olukorda, mis on meile töötatud hilisemaks ajastuks, kus pole enam leinamist ega kisendamist ega valu (Ilm 7:17; 21:4),“ kirjutab Hans Brandenburg.

Veel kõrgem upsakuse vorm, mis end, nagu me eespool juba mainisime, liiga kiiresti Jeesuse kohale asetab, esineb ka mina-Jeesus-vormis ennustamise fenomenis. See on ilmselt vastuolus Hb 1:2-ga. Siin kasutatakse usklikke meediumidena. Nii arvab näiteks Watchman Nee: „Need kristlased vahetavad üleloomuliku hääle ära Jumala häälega. Nad ei võta kuulda oma mõistust, oma südametunnistust ja teiste inimeste nõuannet. Nad muutuvad äärmiselt ligipääsmatuks ja ei kuula kedagi. Nad vaatavad isegi põlgusega teistele kristlastele ja peavad end palju vaimulikumaks.“

Inimestel, kes on kogenud neid „õnnistatud käte pealepanekuid“, pole tavaliselt mingit või peaaegu mitte mingit läbinägevat pilku ja nad vahetavad sageli ära pimedusärkamised tõelise ärkamisega, hukatusvaimu Püha Vaimuga, vaimudeannid vaimuandidega, vaimudetäiuse vaimutäiusega, hingelise väe Jumala väega, saatana meediumid Jumala volitatutega, „vaimudega ristitud“ äratusjultustajatega jne (Jr 28:15–16).

„Ma otsisin alati seiklust“ – lähemalt valgustatud

Seda tõepoolest tugevat ütlust tahaksin ühe näite varal lähemalt selgitada. Tüüpiline juhtum, võiks öelda et peaaegu paraadnäide sellise okultsest taustast tuleneva segunemise kohta on toodud Merlin Carothersi raamatus „Ma otsisin alati seiklust“. Kuna see selles raamatus nii selgelt ja loogiliselt avaldub, tahaksin ma siin rohkem detailidesse laskuda.

Nii öeldakse, et äkki rääkis üks madal hääl otse tema kõrva. Seejärel: „Ma tundsin nüüd Jumalat!“ See on juba pigem veider pöördumine. Kui inimesed kuuldavalt hääli kuulevad, on see minu jaoks alarmeeriv märk. Siiski võib see ju ka ehtne olla. Me ei taha Jumalale tõesti ette kirjutada, just uskmatute puhul, kuidas ta inimesi enese juurde kutsub. Siiski, kui on näha vilja, millest puu ära tuntakse, muutub see igatahes küsitavamaks.

Seejärel loeme, kuidas ta on vaimulike kogemuste otsingul, kuna tema elu sõjaväevaimulikuna ja „kristlasena“ ei vasta vabadusele ning täiusele, mille järele ta nii igatseb. „Ükskord andis sõber mulle raamatu ida religiooni kohta. See religioon väitis tundvat meetodit, mille läbi saab väidetavalt avada inimsüdamele Jumala jõu. Ma õppisin ülestõstetud jalgadega voodis lamama ja vaimset meditatsiooni praktiseerima. Ma lugesin kõike, mida ma suutsin hankida üleloomulike nähtuste, hüpnoosi ja spiritismi kohta, lootuses leida võtit Jumala Vaimu tööks minu elus.“

On tõesti ülimalt kurb kui mitte kummaline, miks üks „pöördunu“ läheb seda teed. Asi läheb veel hullemaks. Ta võtab osa spiritistlikest istungitest. „Seal jätkasin ma oma õpinguid hüpnoosi alal ja astusin ühendusse Arthur Fordi poolt rajatud liikumisega „Spiritual Frontiers“. Olin kuulnud, et paljud koguduste vaimulikud (!) suhtuvad sellesse liikumisse positiivselt. Arthur Fordi kodus nägin ma siis vahetuid tõendeid meile võõra ja ratsionaalselt mitte mõistetava vaimumaailma eksistentsi kohta. Ma olin võlutud.“

Arthur Ford on olnud üks tuntumaid USA spiritiste. Nüüd tuleb päris selgelt öelda, et spiritistlikest istungitest osavõtmise kaudu satutakse deemonlike võimude meelevalda, saatanlikud jõud vallutavad meid. Kerkib juba küsimus, kui suures ulatuses võib inimene saatana mõju alla sattuda, kui ta mainitud kirjandusega tegeleb. See käitumine välistab igasuguse kahtluse deemonite võimu alla sattumise suhtes. Huvitaval kombel tunnistas seda otsekoheselt ka autor.

Edasi loeme: „Ma olin väga alahinnanud vaenlase väge. Tookord ma seda veel ei teadnud, aga hüpnoos võib vaimulikult erakordselt ohtlikuks muutuda; kes end tema võimusesse annab, avab end deemonluse mõjudele.“ Märkimisväärselt mainitakse täiesti õigesti „kristliku spiritismi-liikumise“ kohta: „Saatan võib nimelt päris kavalal viisil järele aimata Püha Vaimu tööd. Ma olin mõningal määral kindel, et ma polnud sattunud sellisesse ummikusse, seda enam, et need *vaimud* ja inimesed, keda ma selles liikumises olin tundma õppinud, rääkisid Kristusest suure aukartusega. Ka nemad tunnustasid teda kui Jumala Poega ja väljapaistvat vaimulikku juhti, kes oli teinud palju imesid.“ Autor hoiatab õigusega nende spiritistlike ohtude eest. Mida ta ei tea, on see, et saatan võib, selleks et oma ohvrit kinni püüda ja kinni pidada, aukartusega rääkida mitte ainult Jeesusest, vaid mainida ka risti ja Kristuse verd, mis puhastab meid kõigest patust (kes selles kahtleb, võiks meenutada eespool toodud tsitaati Mormoni raamatust). Siinjuures kirjutab Carothers: „Ka Jeesuse eluajal tsiteeris kurat kirjakohti.“

See meenutab mulle ühe teoloogi väidet: „Võib isegi olla, et liikumine, mis meid õigel viisil hoiatab teatavate meie aja antikristlike ohtude eest, on ise mõne teistsuguse jumalavastase ohu kandjaks. Kõlab kohutavalt: meid võivad teatavate eksituste eest hoiatada inimesed, kes omakorda on teist liiki eksitajad!“

Merlin Carothers, nagu ta osaliselt ise tunnetab ja tunnistas, oli sattunud sügavaimasse võlaahe-
lasse. Need asjad hüpnoosist kuni spiritismini on Jumalale jälkus. Mees oli end avanud saatana

raskeimatele jõududele, oli muutunud demonite ohvriks. Issand Jeesus on ka selle üle võitja. Sügava alistumise, ehtsa murdumise, nende jälkuste tunnistamise ja neist lahtiütlemise ning Jeesuse ristivõidu ja tema vere puhastava väe kasutamisega vabastab Jumal inimese ka sellistest pimedusekõidikutest.

Kuidas saab nüüd Merlin Carothers vabaks, kuidas tuli ta oma süü ja jälkuspattude tundmisele Jumala ees? Me loeme sellest; kuulatagu ja imestatagu. Ta liitus nelipühigrupiga „Camp Farthest Out“ [„Kaugeim telkimine“]; oodati suurt sündmust. Üks naine (!) pani talle käed peale. Naine ei küsinud temalt süüümbsõlmede kohta, tema hoiaku kohta risti suhtes jne, vaid mainis ikka ja jälle ristimist Püha Vaimuga. Selle asemel, et tulla oma patuga päevalvalgele, pannakse talle käed peale. „Ta pani mulle käed peale ja hakkas vaikselt koos minuga paluma. Ma ootasin, et toimuks *midagi erilist*, aga ei juhtunud midagi. *Ma ei tundnud üldse midagi.*“

Niisiis meeleparanduse ja murdumise asemel elamuste, suure tunde püüdlemine. Enne seda loeme nimelt: „Mind läbis mõte: Kas on võimalik, et ka mina isiklikult võiksin *läbi elada* nelipühi? Kas võiksin võib-olla ka mina *näha* tulekeeli, *kuulda* tugeva tuule kohinat ja rääkida mingis võõras keeles?“. Loomulikult tahab hingeline inimene, vana Aadam, elamusi, eriti kui ta on okultselt koormatud. Ainult murduda ta ei tahaks; ja käte pealepanek nõuab tavaliselt murdumist vähe või üldse mitte. Peetrus ei öelnud nelipühal: ma panen teile käed peale, siis te saate Püha Vaimu anni, vaid: parandage meelt! Mis evangeelium see selline on?

Niisuguse „talituse“ kaudu on ta viidud sellisesse seisukorda, et talle sisendatakse mõtted ja sõnad spiritistlike printsiipide, passiivsuse seaduste järgi.

Mäletame kindlasti veel, kuidas just hüpnoos nõuab passiivsuse seadust. Tugeva tahte juures on ka „võimekaim“ hüpnotisöör üsan jõuetu. Merlin Carothers on küllalt tugevasti tegelnud just selle valdkonnaga. Seetõttu oli ta õigupoolest eriti vastuvõtlik passiivsetele fenomenidele. Võib-olla tunnetatakse sellest vaatest uuesti seoseid, mida ka John P. Kildahl konstateeris. Nimelt, et hüpnotiseeritavus on praktiliselt põhieelduseks keelterääkimisele, siin muidugi ebaehtsale. Sellise minevikuga inimestel on suur „nõrkus“ selle „anni“ vastu. Pärast kõike eelöeldut on vaevalt tarvis veelkordselt mainida, et keelterääkimist tuleb sõnastada tühja passiivse mõistuse kaudu kurjade vaimude poolt.

Merlin Carothersi juurest loeme edasi. „Uuesti pani ta mulle käed peale. Ma ei *tundnud* midagi, ei *näinud* midagi, ei *kuulnud* midagi. Kui ta palve lõpetas, küsis ta minult, kas ma suudaksin eneses kuulda või tunda sõnu, mida ma ei mõista (!). Ma mõtlesin silmapilgu järele; korraga sain teadlikuks, et minu mõtetes olid sõnad, millel aga polnud mõtet. Ma olin veendunud, et need imelikud sõnad olid täielikult minu oma fantaasia produkt. Ja ma ka ütlesin talle seda. „Kui te need sõnad välja ütleksite, oleksite te ju nagu narr, kas pole nii?“ küsis ta minult. „Kindlasti.“ „Kas te oleksite valmis Kristuse pärast narr olema?“ Korraga nägin ma asju täiesti teises valguses.“ See on juba praktiliselt evangeeliumi mõnitamine. Pattude tunnistamise asemel lalisemisharjutused. See on lausa kohutav, mida tänapäeval juba käskida tohib ja paljud ilma erilise vastumeelsuseta alla neelavad.

Ta teeb nüüd tõepoolest arusaamatut lalinat (keelega pole sellel midagi tegemist), siiski: „Ma ei tundnud aga ikka veel midagi erilist.“ Kas me tunneme ära erinevuse? Selle asemel et olla üles

kutsutud aktiivseks seisukohavõtuks, otsustamiseks või andumiseks, oodatakse passiivselt, et midagi kellegagi juhtub, midagi kellegi peale tuleb. See tõepoolest siis ka toimub, nagu veidi hiljem võib lugeda. Kahjuks täidetakse nii sõna-sõnalt ainult spiritualismi ja meediumluse seadusi.

„Tänu olgu sulle, Jeesus.“ Nende sõnadega tõusin ma üles ja kui ma olin end täiesti välja sirutanud, tuli midagi minu peale (!). Täiesti äkki täitis ja vallutas mind soojuse ning armastuse tunne kõigi kohalolijate vastu. Samaaegselt tuli see tõenäoliselt ka Dicki peale, sest ma nägin tema silmist pisaraid voolamas. Ilma sõnagi vahetamata võtsime vastastikku teineteisel käest kinni ning naersime ja nutsime ühtaegu.“ Okultselt koormatute tüüpiline emotsionaalsus ja sellega seotud ebastabiilsus. Nüüd ollakse ilmselgelt „täis Püha Vaimu“ ning nüüd algab „täisväeline elu, elu ülikülluses“.

Niisiis sügava alistumise ja ehtsa murdumise asemel, mis tagavad täitmise Jumala Vaimuga, jälkuspattude tunnistamise ning uskuva andestuse vastuvõtmise asemel leiame passiivse elamuste ootamise käte pealepaneku all ja lalisemisharjutused koos järgneva emotsionaalse töinamise ja naeruga. Kui see pole teine evangeelium, mis see siis veel peaks olema?

Merlin Carothersi raamatus võib siis näha, kuidas toimub ja mõjub spiritistlik-meediumlik juhtimine. Need on kõvad sõnad, aga ma tahaksin seda üksikute kohtade alusel esile tuua.

Eeskätt võib ikka jälle lugeda, kuidas tema vastu räägib üks sisemine hääl, mida ta ilmselt sisemiselt kuuleb. Näiteks: „Ma kallutasin oma pea ja palvetasin vaikselt: „Näita mulle, Issand, mida ma pean paluma.“ Ma kuulsin sõnu: „Palveta vaimus.“ Vaikselt palvetasin ma oma uues keeles. „Nüüd tõlgi see, mis sa öelnud oled.“ „Issand, andesta sellele mehele tema joomakirg ja tema ebaausus töös.“ Ma ehmusin iseenese sõnade pärast.“ See tähendab niisiis, et ta ise ei öelnud neid sõnu üldse teadlikult. Ta on ainult kõnetööriist. Siia juurde Watchman Nee tähelepanek: „Kristlane peab täiesti selgelt mõistma, et kõik tema väljendused peavad olema tema oma mõtlemise tulemus. Iga sõna, mis hiilib mööda mõtlemisprotsessist, on kurjade vaimude sõnastatud.“

Kui ta seda häält kuuleb, kes siis õieti räägib? Nagu me hiljem veel näeme, rõhutab Carothers, et ta lülitab oma mõistuse välja.

„Ükski üleloomulik ilmutus, visioon või märkimisväärne sündmus, mis nõuab *mõistuse tegevuse täielikku katkestamist*, või mida alles siis saadakse, kui mõistus on oma töö lõpetanud, pole Jumalast,“ kirjutab Watchman Nee.

Kui väga need manitsused õigustatud on, võib ära tunda, kui Carothersi juurest loetakse järgmist: „Oli tähtis, et ma ise end ära andsin ja Jumalale ruumi lubasin. Mul tarvitses ainult Jumala lähedalolus puhata, *oma mõistus välja lülitada* ja usus suu avada, et välja öelda seda, mis Jumal mulle sisendas.“ See on täpselt see, mille eest Watchman Nee meid hoiatab. Muututakse robotiks, võõra tahte marionetiks.

„Ka ei valitse Jumala Vaim otseselt meie ihu. Kui me rääkida tahame, peame omaenese suu lahti tegema ... Püha Vaim elab meis selleks, et tunnistada, et me kuulume Jumalale. Kurjad vaimud aga manipuleerivad inimest ning redutseerivad ta robotiks. Jumala Vaim palub meie kaastööd; kurjad vaimud püüavad saada otsest kontrolli“ (Watchman Nee).

Carothers kirjutab teises kohas, kuidas jälle üks hääl tema vastu räägib: „Mu poeg, kuna ma sind armastan, näitan ma sulle, kuidas ollakse tänulik kõigis asjades. Sa kas õpid olema tänulik ka varase ülestõusmise eest, ja ma jätan sulle kõik teised asjad, mille eest sa tänulik oled, või ma teen, et sa pead voodis lamama ja ei saa näha, kuulda ega end liigutada – nii kaua kui sa selle õppetüki oled selgeks saanud.“ See meenutab väga sunni ja totaalset psüühilist kontrolli. Nii aga ei toimi Jumal kindlasti mitte.

„Kui usklik on vajunud sellisesse seisundisse, võib ta teadmatult isegi kurjade vaimude abile lootma jääda. Ta ei suuda midagi omal algatusel tahta ja püüab saada väliste jõudude abi ... Poolehoiuga eksitavad nad inimest pimesi järgnema välistele ilmutustele ilma mõistust ja taht kasutamata. Selleks jagavad nad inimesele sageli palju omapäraseid ning üleloomulikke fenomene. Kristlane, kes ei tunne Jumala talitusviise, arvab, et ta on *Jumalale* kuulekas, kuigi ta on tegelikult muutunud pettuse ohvriks“ (Watchman Nee). Täpselt seda aga loeme Merlin Carothersi raamatust. Kahjuks leidub tänapäeval palju kristlasi, kes sellistest või sarnastest kogemustest teatavad või neid propageerivad.

Kas see ei peaks kohutama, kui näiteks Peter Beyerhaus jutustab: „Ma olin Calvary Chapelis, st Kolgata kabelis Kalifornias. See on nn Jeesus-liikumise tekkekoht. Selle liikumise algataja, keegi Chuck Smith, on seal tänapäeval veel tegev. Tema pidas piiblitunni Taanieli raamatu ühe peatüki kohta. Kogu selles seletuses ei kuulnud ma ainsatki sõna Jeesuse Kristuse ristist, ainsatki sõna meelearandusest ega pattude andeksandmisest. Chuck Smithil oli ainult üks teema: me peaksime tegema end vastuvõtlikuks, et kuulda Jumala häält. Me peaksime õppima välja lülituma välismeelte muljete suhtes. Selle asemel, et sukelduda maailma askeldustesse, peakime me end meditatsiooni kaudu tegema sisemiselt vastuvõtlikuks. Kui me niisiis oleksime saavutanud õige tundlikkuse, siis võiks Jumal tõepoolest hakata meie vastu rääkima. Smithi viimased laused olid: „Mis sinuga siis toimub, seda ei oska ma üksikasjalikult sulle määratleda; sul võib olla unenägusid, sa võid saada visioone, võib-olla saadab Jumal sulle ingli või sa kuuled tema enese häält.““

Kas me aimame eksituse ulatust? Siin koolitatakse Jumala lapsi meediumlikuks vastuvõtlikkuseks.

Sama küsitaval alusel on ka Witness Lee toodud soovitusel: „Me teeme paremini, kui lülitame oma mõistuse välja.“ Või: „Kui me pidevalt palvetame, ei jäta me oma mõistusele aega tema kaalutluste tegemiseks (siselülitamiseks).“ Need inimesed (kohaliku koguduse poolehoidjad) olid hiljuti välja andnud üsna mahuka raamatu tema õigustamiseks. Nende nõuannete alusel võime näha, kuidas Jumala nõuannet, niisiis Jumala sõna, tuleks lugeda mõistust välistades. Vastus küsimusele „Kes on see, kes mõistmatute sõnadega tahab varjutada minu nõu?“ [Ii 38:2] on seega hämmastavalt lihtne: kohalik kogudus. Eespool me selgitasime, kui ohtlik on just see teadlik mõistusest möödamine. Täidetakse tingimused eksitavate jõudude tegutsemiseks. „*Kui inimene oma mõistust ei kasuta, siis ei tee seda ka Jumal.* (Sest see oleks vastuolus jumaliku toimimise põhimõttega.) Kurjad vaimud aga teevad seda. Nad ei lase *iialgi* mööda võimalust tarvitada inimese mõistust. Seepärast on väga mõistmatu lasta oma mõistust alla käia, kuna nimelt kurjad vaimud käivad ringi, et otsida, keda nad võiksid neelata.“ (Watchman Nee).

Ja nad neelavad paljusid, isegi väga paljusid otse meie silmade all. Kas peab siis veel vaikima? Kindlasti on mugavam ja lihtsam suu pidada, mitte kuskil pahandust tekitada. Aga kas peab

jätma sellise eksituse suhtes hoiatamata, asju nime järgi nimetamata? Ettepanekud lihtsalt oma mõistus välja lülitada ja anduda üleloomulikele kogemustele muutuvad üha populaarsemaks, neid esineb ikka sagedamini, võetakse vaimustusega vastu. Kas ei peaks vähemalt proovima püstitada tammi selle veevoolu tulva vastu?

Carothersilt loeme: „Teiste sõnadega: minu ülesandeks oli olla kuulekas sisemistele muljetele ja aistingutele.“ See meenutab väga tugevasti tunnetest sõltumist, juhtimist sisemistest impulssidest ja tundmustest. Võib tunda end küll nagu „kolmandas taevas“, nagu Witness Lee end väljendab, kuid neil ilusatel tunnetel ja sisemisel joovastusel võib olla ka teine allikas.

„Järgmine oht kristlaste jaoks, kes elavad oma *tunnete* järgi ja mitte vaimu ning tahte järgi, seisneb selles, et nad võivad saada saatana petetud ... kui palju enam veab ta sisse neid, kes tahavad järgida oma tundeid. Sel viisil langevad nad otse saatana kätte, kuna ta annab neile meelsasti tundeid, millest nad arvavad, et need tulevad Jumalalt ... Saatana võib sellele usklikele anda isegi üleloomulikke aistinguid. Siinjuures võib olla tegemist tugeva värisemise, *elektriseerimise*, külmatunnete, ülevoolava rõõmu, õhus hõljumise ja paljude teiste asjadega ... Selles staadiumis järgib ta peaaegu kõigis asjades saatana tahet, sest vaenlane peab hankima talle ainult üht teatud tunnet, selleks et teda kuulekaks teha. Tragöödia seisneb selles, et usklikele pole selge, et nad võivad olla langenud saatana ohvriks. Nad peavad end, täiesti vastupidi, vaimulikumaks kui teised kristlased, kuna neil on ju selliseid üleloomulikke kogemusi.“ (Watchman Nee).

Tegelikkuses, milline tragöödia. Arvatakse end eriliselt Jumalat teenivat, eriti vaimulik olevat, ning ollakse tegelikult eriliselt petetud.

Kiusatuse, täpsemalt öeldes eksituse põhiprintsiip esineb juba Aadama ja Eeva juures. Nende motiivid olid puhtad ja ausad (kõik oli veel ilma patuta). Siiski see ei kaitse pettuse eest (Rm 16:18b). Vaenlane lubas neile „enamat“ („Te saate Jumala sarnaseks“) ning tõi nad nägemisse, niisiis vastupidiselt usule. (Naine nägi, et puust oli hea süüa, ja see tegi ta silmadele himu jne.) Täpselt nii toimub tänapäeval: tahetakse enam jõudu, mõju, „väge“, tunnustähti, imesid, ande (võimalikult lärmakalt nähtavaid) omada, pigemini läbi elada. Ei taheta käia usus, vaid neid jõuavaldusi näha, kuulda, tunda ja katsuda, nagu me ka Carothersi raamatust lugesime.

Ei tohiks jääda muljet, et siin võetakse seisukoht vaimuandide vastu üldiselt. On nii palju ande, millest tänapäeval osalt äärmiselt vähe räägitakse. Näiteks teenimise (diakoonia), manitsemise, andmise and (Rm 12:8), õpetamise and ja mõned teised. Me soovime kõigest südamest, et usklikud teeniksid üksteist selliste andidega. Mille eest siin hoiatatakse, on ühekülgne sensatsioon- ja tunnustäheandide rõhutamine. Nendega kaasnevad sageli üleloomulikud manifestatsioonid, mis kõnetavad meeli ja mitte usku ning lasevad alla langeda nägemisse, seega põhjustavad langemist.

„Sellised üleloomulikud fenomenid on väga tõsiselt kahjustanud väga paljude kristlaste vaimulikku elu. Arvutud Jumala lapsed on vaenlase selle kallaletungiga surmatud. Nad peavad neid üleloomulikke sündmusi, mis annavad neile kehalise vaimuväe tunde, lasevad neid olla õnnelikud või kurvad, ajavad naerma või nutma, võivad anda nägemusi, unenägusid, hääli ja imelisi tundmusi, Püha Vaimu kingitusteks ning *taotlemisväärseks kõigi kristlaste jaoks*. Nad

ei tunne ära, et tegemist on kurja vaimu tööga. *Nad ei pea võimalikuks, et ka kuri vaim võib teostada selliseid töid*“, ütleb Watchman Nee.

Veelgi seikluslikumaks läheb raamatus „Ma otsisin alati seiklust“. „Nad hakkasid palvetama. Äkki nägin ma vaimus Jeesust enese ees põlvitamas (!). Ta ütles: „Ma ei tahaks sind kasutada, vaid tahaksin, et sina mind kasutad.““ See läheb nüüd juba tõesti liiale. Siin on praktiliselt iga kommentaar ülearune. Võib-olla tuleks veel mainida, et kreeka sõna „põlvili laskumise“ kohta tähendab õieti kummardamist. Pääaegu sõna-sõnalt meenutab see nägemus Jeesuse kiusamist (Mt 4:9). See on nüüd tõepoolest üks teine Jeesus, kes siin muutub inimese marionetiks. Umbes samamoodi arvatakse ka võivat oma „pühitsetud kätega“ mõjustada ja vahendada (loe: manipuleerida) Püha Vaimu.

Pettus on täiuslik. Merlin Carothers on petetud petja. Loomulikult arvatakse end olevat täidetud ja juhitud Pühast Vaimust, peetakse end armu eriliseks tööriistaks; imed, tervenemised, „pöördumised“, vaimujuhtimised toimuvad nagu jooksva lindil, tegelikult ollakse aga pääaegu paraadnäide spiritistialistlikust meediumist. „Kuigi ta arvab end tõepoolest surnud olevat, peab end täiuslikuks, isetuks ja sügavalt vaimulikuks, ei kuulu tema andumine mitte Jumalale, vaid kurjadele vaimudele“ (Watchman Nee).

Milline kurbmäng. Liiga õigesti on keegi kunagi öelnud: „Lõpuaeg on eksituse tipp.“ Kui mõelda, et sellel raamatul on Ameerikas miljoniline tiraaž, Inglismaal on see bestselleriks ning Saksamaal soovitatakse ja loetakse seda ikka vaimustatumalt, võib ligikaudu aimata vaimuliku allakäigu suurust. Peaks nutma selle Jumala laste pimeduse, tunnetuse puudumise ja naiivsuse pärast. Kas meile koidab, kui väga me oleme alla käinud, kui väga me oleme juba segunenud ning kohtuküpsaks muutunud, kui kaugele on eksitus läinud?

See Carothersi nägemus põlvitava Kristusega võiks ju esile kutsuda mõningaid kahtlusi. Uues taskuväljaandes öeldakse huvitava kombel, et äkki seisis Jeesus tema ees. Ma lugesin seepärast seda kohta inglise originaalväljaandes. Seal seisab veel imelikumalt: „Nad hakkasid palvetama. Äkki nägin ma vaimus Jeesust enese ees põlvitamas. Ta hoidis minu jalga ja asetask oma pea minu põlvedele. Ta ütles: „Ma ei taha sind kasutada, vaid tahan, et sina kasutad mind!““

Kuidas Kristus sellises asendis samaaegselt võis seista, nagu uudisväljaandes kirjeldatakse, jätan ma igäihe kujutlusvõime ja fantaasia hooleks. Need omadused on teatavates ringkondades ka küllalt tugevasti olemas.

Nüüd olevat siiski teatavaks saanud, et ka saatan võib öelda „halleluuja“ ja „Jeesus“ – kui mitte varem, siis vähemalt alates raamatust „Children of God“. Ja ka siin leiame okultse tausta, nimelt astroloogia ning käejoonte lugemise, jällegi ühendatud ülivaimulikkuse ja supervagadusega. Ja kui paljud väljaspool seisjad said ka siin alguses petetud, jaa, olid lausa vaimustuses. Nagu kahjuks juba nii sageli inimkonna ja koguduse ajaloos, vahetati Päästja ära timukaga. Tabavalt kirjutab G. H. Lang: „Vaimulikult pimestatud kristlase rumalusel pole piire.“

Tahaksin siin veel ühte rõhutada, kuna just nimetati mõningaid nimesid. Ma teen vahet isiklike ja teoloogiliste vigade vahel. Selleks, et seda valesti ei mõistetak, tahaksin tsiteerida Watchman Need: „Me ei tohi langeda eksitusse, nagu oleksid kurjadest vaimudest petetud usklikud

enamasti kõige määritumad, tagasilangenumad ja patusemad kristlased. Vastupidi, sageli on nad täiesti andunud kristlased ja vaimulikult edasijõudnumad kui keskmised kristlased. Nad püüavad Jumalale kuulutada ning on valmis maksuma iga hinda.“ See on tõesti traagiline, mis osaliselt meie silmade all toimub. Kuuldagu mõningat hoiatust, saagu mõni rumalus parandatud.

Religioosselt sakramentaalne segunemine

Eksituse aluseks, pigemini tulemuseks on pimestus. See vaimulik pimedus takistab ka selgeid piirjooni evangeeliumi ja müsteeriumidereligiooni vahel. Sinnapoole kaldub nimelt käte pealepaneku teooria. Usklik ülendab end vahendavasse positsiooni Jumala ja inimeste vahel, sarnaselt katoliku preestriga. Ainuüksi roomakatoliku „Wandlung“ rituaal on antiikselts Dio-nysose-kultuselt üle võtnud neli elementi. Mõte liiga kärmest õnnistamisest või „vaimuristimise“ andmisest käte pealepanekuga on arvatavasti samasugusel tasandil: sest seal ei otsusta enam minu isiklik südamehoiak Jumala ees, vaid selle asemel põhjustavat õnnistust „vahenda-daja“ või „pühitsetud ja võitud“ mehe „seisund“, täpsemalt öeldes sakramentaalne käte pealepanek kui ka sõnad. See on katoliikluse ja müsteeriumidereligioonide, lisaks ka sakramentaalsete talituste kuni religioosselt maskeeritud ebauskude printsiip.

Selles mõttes on käte pealepanek üha enam – sarnaselt lapseristimisega, mis toimivat automaatselt – ümber funktsioneerunud sakramentaalseks, müstiliseks talitusviisiks. Täiesti valimatult pannakse käsi peale, ükskõik, kas inimesed tahavad või mitte, meelt parandavad või mitte, teavad, mis on lahti või mitte. Kes seda ei usu, võiks Bennetti raamatutest lugeda. See on „teine evangeelium“. Meeleparanduse ja murdumise asemel aitavat või päästvat ristimine, täpsemalt käte pealepanek. Siis olevat kõik „teostatud“. See, nagu nii palju muud, nt sakramendiõpetus, läheb mööda risti pahandusest.

Nii kirjutab üks reporter imetervendajast Jean Seifist artiklis „Tervenemine magnetopaatiaga“: „Härä Seif pani käe peale ja teadis, mis mul on. Iga ravi juures tunnen ma end paremini.“ See muutub üha enam ja enam meie päevade evangeeliumiks. Käte pealepanekut nimetatakse kõike ravivaks vahendiks. Seepärast ei üllata, et uusapostlid on nimetanud pitseerimise Püha Vaimuga sakramendiks, mida võivat saada ainult põhiapostli või tema asendaja käte pealepaneku kaudu. Selle taga seisab hukatusevaim. Ühed tahavad Püha Vaimuga pitseerida, teised vaimuristimist käte pealepaneku kaudu „annetada“. Mõlemat aga, nii õpetab Kiri, teeb Jumal meelesparanduseks valmisoleva patuse Jeesuse Kristuse poole pöördumise silmapilgul – ilma mingisuguste vahendajateta, sest Issand ei „lase ennast ka inimkätega teenida ..., tema ise annab kõikidele elu ja õhu ja kõik“ (Ap 17:25).

Üks drastiline võrdlus peaks neid asjaolusid näitlikustama. Kogudus on ehitatud apostlite ja prohvetite alusele (Ef 2:20). Selliseid aluskive pannakse teatavasti ainult üks kord. Selleks et välja tõsta „mullahunnikud“, mis tuleb vundamendi rajamisel eemaldada, vajatakse erilisi tööriistu (Ap 9:15) ja masinaid. Eespool selgitasime, kuidas Issand on eriti uue õnnistusaja algul suurel, nähtaval ning sageli ühekordsel viisil (Ap 8–10 jt) vahele astunud. Inimesed, nagu näiteks uusapostlid ja teised, kes viidetega erilistele algsündmustele Apostlite tegudes toovad kogudustesse oma õpetusi, sõidavad õigupoolest oma „buldoosrite“ ja „bageritega“ sisse ülemistesse korrustesse – peaaegu võiks öelda: pööningukorrusesse. Arvatakse ausalt, et toe-

tutakse koguduse algajaloole ja teistele sündmustele Kirjas, ja – on selge, et ei jää järele palju muud kui rusuväli. Mõnikord on isegi surnuid.

On ju kindel, et sellised „ehitusmeetodid“ – igatahes alguses – toovad palju liikumist (räägitakse entusiastlikest ja elavatest jumalateenistustest) teatavatesse „korrustesse“. Kui aga mõne aja pärast järele vaadatakse, leitakse suurem osa või väga palju sellest purustatud olevat. Jälgi-tagu, kuhu tüürivad „Children of God“. Seejuures algas see näiliselt nii piibellikult ning nägi välja peaaegu nagu ärkamine.

Bileami õpetus

Kogudusel on kahekordne lahinguväli, ta peab kahehindest sõda – välisel ja sisemisel rindejoonel (Ap 20:28–30). Seepärast manitseb apostel meid just sellel sisemisel rindel valvel olema (Ap 20:31). Apostlite tegude raamat näitab, kuidas varsti tulid rünnakud nii väljastpoolt kui ka oma ridadest. Kui välised kallaletungid tõrjus kogudus tavaliselt kiiresti tagasi, siis sisemine liin sõitis temast sageli üle. Vale käte pealepanemise kaudu sissehiiliva vaenlase ohtu kas ei tunta üldse ära või seda alahinnatakse ulatuslikult.

Puuduliku valvsuse juures võimaldab see sisemine rindejoon vastase sissetungi, sisseimbustumist suurendatud määral (Gl 2:4). Me näeme ju, kuidas selline kirjandus tuleb kristlikust leerist. See sisemine allakäik tuleneb nii mõjusast segunemise pimedusstrateegiast.

See segunemisstrateegia on „Bileami õpetus“. Milles seisneb siis see Bileami õpetus? Bileam, nii loeme 4Ms 22–24, pidi Iisraeli needma, suutis teda aga ainult õnnistada. Kohe pärast seda – ptk 25 – öeldakse, et rahvas hakkas hoorama Moabi tütardega (s 1). Selleks rahvas sõi ning hakkas kummardama nende jumalaid (s 2). 4Ms 31:16-st võib teada saada, samuti nagu Ilm 2:14-st, et Bileam soovitas Baalakile seda ahvatlust, et rahvast niimoodi moraalselt hukutada, pärast seda kui ta ei võinud teda needa. Õnnistus, Jumala rahva jõud, oli nüüd isoleeritud. Kui see positsioon loovutatakse ja segunetakse, järgnevad jõuetus ja needus. Iisraeli vaenlane viis selle plaani ellu ning asi läks ühenduseni paganatega, maailmaga. Me näeme 4Ms 25:1–2-s kõigepealt lihalikku, siis vaimulikku hoorust – ebajumalateenistust, osadust deemonitega, ühekssaamist pimedusega. „Nad ei hävitanud rahvaid, keda Issand oli neid käskinud hävitada, vaid nad segasid endid paganarahvastega ning õppisid nende tegusid. Nad teenisid nende ebajumalaid ja need said neile püüniseks“ (Ps 106:34–36). Otsustatakse end küll Jeesusele, aga ei tehta kõike vajalikku või ei tooda kõike päevalgele. Siis võib asi minna osaduseni pimedusega; tulemuseks on segunemine, rüvetumine (s 39). Kolm elementi, mida Jeesus esitab Bileami õpetusena (Ilm 2:14), esinesid huvitava kombel ka Korintose usklike juures. See kogudus, nagu näidatud on, oli küllalt segunenud. Need kolm punkti on: 1. Pahandust andma (Elberfeldi tõlge, 1Kr 10:32). 2. Ebajumalate ohvriliha sööma (1Kr 8). 3. Kõlvatult elama (1Kr 6).

Pergamoni kogudusele esitles ülendatud Issand end terava kaheteralise mõõgana, nii nagu ka Issanda ingel astus Bileami vastu paljastatud mõõgaga (4Ms 22:23). See mõök räägib kohtust, millega Jeesus Kristus ka kogudust ähvardab, kui see meelt ei paranda (Ilm 2:16). Mõök viitab ka Jumala sõnale (Ef 6:17); meelevallaga kuulutatud sõna suudab segunemise paljastada. Jeesus Kristus töötab Ilm 2:17-s sellele, kes meelt parandab – niisiis segunemist kahetseb, sellest

loobub ning seeläbi sellest välja tuleb – anda süüa peidetud mannat. Manna on pilt jumalikust toidust, seega Jumala sõna. Nõnda siis on olemas „peidetud“ toit: pilgu heitmise Jumala sõna varjatud suhetesse, seega asjadesse, mis pole ilmutatud igäühele.

Hb 4:12-s nimetatakse Jumala sõna jällegi praktiliselt sama sõnastusega vahedaks kaheteraliseks mõõgaks, mis eraldab hinge ja vaimu. Siin on minu arvates üks osa neist peidetud suhetest, nimelt hinge ja vaimu segunemises. Sellele on üles ehitatud põhiline rünnak, nähtamatu strateegia. Moondatult valguse ingliski (2Kr 11:4) aimab vaenlane hingelises inimeses – tavaliselt kohutavalt osavalt ja rafineeritult piibellikult moondatult – järele Püha Vaimu, nagu seda ka nii selgelt näitab Watchman Nee. Selge ja taevast volitatud Jumala sõna üksi võib seda segunemist ilmutada või imitatsiooni paljastada.

„Nad ei katsu aga mitte Kirja alusel läbi, kas vaimud on tõest või valest. Nad peavad iga vaimu, mis nende peale tuleb, Pühaks Vaimuks. Nad arvavad, et selline kuulekus on Jumalale meelepärane ... Kui aga keegi teeb *oma kuulekuse objektiks Püha Vaimu* ja unustab Jumal Isa, kaldub ta kuuletuma vaimule, kes on temas või tema ümber, selle asemel, et kuuletuda Püha Vaimu kaudu Isale, kes on taevast. See viib ta passiivsuse teele ning peale selle annab kurjadele vaimudele šansse teda võltsinguga petta“ (Watchman Nee). Just see toimub tänapäeval suurel määral. Püha Vaim ja teatavad annid muutuvad keskpunktiks. Seeläbi seatakse end hädaohtu saada väga peene järeleaimamise kaudu kavalusega üle trumbatud.

Kui rafineeritud see võib olla, peaks näitama veel üks lõik Johannes Greberilt. „Oma „istungeid“ alustasime me palvega. Siis pühendasime end käsi ulatades mõneks minutiks vaiksusele sisemisele kontsentratsioonile. Järgnes Pühakirja lugemine ja loetu selgitamine ning arutamine, samuti kohalolijate poolt esitatud küsimustele vastamine. Ka kaalutlesime me ühiselt, kuidas saaksime aidata oma lähemal- ja kaugemalolevaid puudustkannatajaid. Ma imestasin, millise sügava tõsidusega eriti kolm venda (kaks neist muutusid meediumideks, autori märkus) asja üles võtsid. Sealjuures torkas silma mitte ainult mulle, vaid ka emale, midagi kummalist: kolme noormehe näoilme muutus teiseks, palju õilsamaks ja ilusamaks. See torkas silma isegi võõrastele. Ka tunnistas üks neist kolmest, et ta ei teadvat, mis õigupoolest tema sisemuses toimub. Kui ta väljas põllul töö on, manitsevat sisemine hääl teda pidevalt Jumalat kiitma ja ülistama ning tänama (!). Varem polevat talle iialgi selliseid mõtteid tulnud. Ja kui ta nüüd oma äkilise temperamendi juures ükskord vihahoole järele annab, muutuvat tal samal silmapilgul hinges nii raskeks, et ta peab kohe töö katkestama, et sooritatud eksimusele Jumalalt andestust paluda (!). Alles siis võib ta jälle rõõmsalt edasi töötada. Varem olevat ta tosin korda päevas neisse vigadesse langenud, ilma et end seepärast oleks tundnud sisemiselt rõhutuna.“ Ja see on puhtalt spiritistlikus raamatus, kus frondid on veel selged. Kui palju rafineeritumaks muutub imitatsioon, kui see riietub veel palju piibellikumate väljendite ning mõistetega. Sest on tõsiasi, et võib kuulda praktiliselt sõna-sõnalt samu kogemusi inimestelt, kes on saanud „vaimuristimise“. Bileami strateegia on väga edukas. See kasvav segunemine teeb meid aga kohtuküpsseteks (Ilm 2:16). Läheme lõpule vastu.

Lõppvõitlus on puhkenud

Me kogeme tänapäeval Jumala vaenlase marssides kogunemist ja rivistumist pearünnakuks, täht-tähelelt invasiooni ühest teisest maailmast, Ilm 6:8 eelvarju: „Ja selle seljas istuja nimi oli Surm, ja temaga tuli kaasa Surmavald.“

Selles seoses väärib mainimist, kuidas tõlgendab selliseid fenomene tugevalt spiritistlikult sisse imbunud muunisekt, Maailma kristlaskonna ühendamise ühing. „Kasvujärgu eluvaimud tulevad maa peale (meie ajajärgul, autori märkus) ja otsivad ühendust inimestega, et nende vahendusel täieneda ja omandada lõpetamisjärgu ülestõusmine. *Sellest tuleneb, et mõned kristlased räägivad keeltega, tervendavad haigeid, kõnelevad prohvetlikult ja teevad Jeesuse nimel suuri asju.* Siinjuures on tegemist peamiselt paradiisi *eluvaimude kaasabiga*“ (tsiteeritud Huttenilt). Paljud ringkonnad ja usklikud arvavad, et need tunnustähed ja imed toimuvad tänapäeval Püha Vaimu abil. Ei, see on surnuteriigi lõpuaegne sissetung, nagu Pühakiri viimaste päevade kohta ette ütleb.

Kogudust ähvardab kohutav oht. Dr Francis Schaffer räägib just selles seoses „titaanlikust võitlusest“, enne kui ta käsitleb uut nelipühiliikumist. Jumala ja inimkonna vastane on sepistanud endale spetsiaalse relva vales nelipühivaimus ning alt tüüritud käte pealepanemises. Ta hoolitseb selle eest, et see nii kiiresti ilmsiks ei tule. Tavaliselt tõuseb desarmeerimise torm, räägitakse armastamatusest ja liialdamisest, kohtumõistmisest ja vaenlase jõu ülehindamisest (kahjuks alahinnatakse Jumala pühadust ja meie ebapühaduse tõttu saab vaenlane nii palju vahele segada). Paljud käituvad nagu arstid Semmelweisi ajal. „Kui me ei ole valvel ja ei seisa vastu, hiilib kuri pettuse ja võltsimisega meie vaimu sisse“ (Watchman Nee).

Peetrus ei kirjuta: kurat ei suuda peaaegu midagi. Teile ei või ju midagi juhtuda jne. Ei, ta ütleb selgelt: „Olge kained, valvake! Teie süüdistaja, kurat, käib ringi nagu mõirgav lõvi, otsides, keda neelata“ (1Pt 5:8). Ja nagu ma juba ütlesin: ta neelab paljusid. Me näeme tänapäeval okultismi rünnakut. Siiski mitte ainult maailmas. Minu arvates laiendab vaenlane oma spiritistlikku riiki, surmavalda, niisiis oma riiki, koguduse keskel. Ta annab ristita kristlaskonnale ristita elamusi ja ande. Risti- ja verevaba evangeelium, täidetud imede, tunnustähtede ja sensatsioonidega, see on saatana evangeelium, lõpuaja evangeelium. Jh 16:8–11 järgi näitab Püha Vaimu tegevus end eelkõige inimese sügava võla ja Jumala pühaduse tundmise läbi ning vähem andide „ärkamisena“. Aga just nende andide manifestatsioonide järele igatsetakse tänapäeval üha enam ja enam ning arvatakse siin nägevat Jumala tõelist väge (Ap 8:10). Ilmselt mitte väga valesti väidab P. A. Dubois: „Karismaatiline liikumine ilmub üldjoontes kirikute ellu irratsionaalse, okultismi ja müstitsismi ülemaailmse laine kiirgusena. Minu tunnetust mööda selgitab see ka arvatavasti, mispärast see nii erakordselt kiiresti on levinud.“

Spiritist Greber ütleb ka huvitaval kombel: „Mida lähemale tuleb inimene sisemiselt oma Jumalale, seda suurem on tema osa Jumalalt tulevast väest. Seda suuremad ja imelisemad on aga ka annid (!), mida ta saab Jumalalt oma kaasinimeste kasuks.“

Kas ei peaks meile kahtlaselt kõlama see, et tänapäeval räägitakse nii palju andidest ja elamustest ning nii vähe kuulekusest ja murdumisest? Niisiis pole ime, kui Conrad Murrell konstateerib: „Asi, mis need asjaolud nii raskeks kujundab, on suur sarnasus, mis on paljudel kaasaja

üleloomulikel fenomenidel piibellike teadetega. Kui see seotakse tõsiasjaga, et suurel hulgal noortel inimestel on säravad näod, nad räägivad palju Jeesusest, on ära pöördunud oma varasematest patustest harjumustest nagu narkootikumid, kuriteod ja liiderlikkus, ning näitavad üles andunud vagadust, siis peetakse isikut, kes pärast kõike seda veel julgeb vihjata, nagu poleks see tegelikult see, mis ta näib olevat, umbusklikuks, ebasõbralikuks ja erapoolikuks. Aga me ei tohiks unustada üht: *kõige ohtlikum eksitus maailmas on see, mis tuleb tõele kõige lähemale; ja kõige surmavam järeleaimamine on see, mis paistab olevat ehtsaga kõige sarnasem.*“ Milline tõeline sõna!

Vaenlase selliste imitatsioonide vastuvõtmine annab ruumi eksitavatele jõududele (1Tm 4:1). Asi läheb saatana õpetuste („ebajumalate ohvriliha“) ja Jumala õpetuste, hingelise ja vaimuliku mõju, piibelliku ja ebapiibelliku (mõnikord isegi üheaegselt ja paralleelselt), pimedusevaimu ja Püha Vaimu kohutava segunemiseni, nii et see vaevalt veel hullemaks läheb. See segunemise võimalus on paljudele varjatud; arvatakse, et kui keegi on Jumala laps, siis peab sellest alates olema kõik Jumalast. Kui esinevad üleloomulikud võimed, siis peaksid need igal juhul olema jumalikud. See segiajamine avab kaks täiesti erinevat kanalit, mille kaudu võib Issand, samaaegselt aga ka saatana, „õnnistada“. Paljud lülitavad selle võimaluse välja, see on nende jaoks lihtsalt kujuteldamatu.

Selle tööga ei tuleks vaenlase väge mitte liialdada ega üle hinnata. Aga seda geniaalset vastamängijat ja tema kavalaid rünnakuid (Ef 6:12) ignoreerida või alahinnata on surmav oht. Veel kord: Piibel ei õpeta, et ignoreerige kuradit, siis ta põgeneb, vaid pange vastu kuradile, siis ta põgeneb teie juurest (Jk 4:7). Me ei tohiks unustada, et sellest Diabolosest öeldakse, et ta eksitab kogu ilmamaad (Ilm 12:9). Ta oli Jumala palge ees ja oskab seetõttu Püha Vaimu nii osavalt imiteerida, et me seda vaevalt võimalikuks peame. Jessie Penn-Lewis & Evan Robertsi raamatus öeldakse: „See juhuslik selgitus valgustab segunemise olukorda, millesse oli näiteks sattunud kogudus Walesi ärkamisest alates; sest peaaegu ilma erandita on igal maal, kus uus elu läbi murdis, pärast lühikest aega eksitav vaim segunenud tõelisega. Ja niisamuti peaaegu ilma erandita võeti vastu ebaehtne koos ehtsaga, kuna usklikud ei aimanud sellise konkureeriva mõju võimalust.“

Just seda kasutab ära vaenlane. Seepärast on meil neid kohutavaid olukordi, kus Jumala lapsed võivad samaaegselt olla pimeduse meediumideks. Aimamatult ja ettekujutuse põhjal, nagu oleks see usklike juures absoluutselt võimatu, avatakse end valele vaimule.

Me loeme Vanas Testamendis Gideonist, et ta vabastas Iisraeli midjanlaste ikkest (Km 7). Seesama mees, kes oli nii õnnistatud, pani hiljem välja ühe õlarüü (ühe ebajumala) Km 8:27), millega *kogu* Iisrael ebajumalakummardamist harrastas. Seega sama kangelane, kes Iisraeli vabastas, alustas ka jälle ebajumalateenistust. See on arvatavasti jälle tahke toit, kuid siiski seisab nii Piiblis. Samasugune on Simsoni lugu. Kuigi ilmselt esines patt ja kompromiss, peaaegu võiks ütelda, et oli olemas ühendus vastasega, tegutses ta siiski Jumala jõus. Issand astub selle segunemise vastu vaheda kaheteralise mõõgaga. Ainult siis, kui lastakse Piibli kaheteralisel mõõgal enda üle kohut mõista ning Jeesuse Kristuse nimel öeldakse lahti igast võõrast mõjust, võib Issand kohtu peatada.

Vaenlane teab, miks on öeldud, et ükski linn või pere, mis on omavahel riius, ei jää püsima (Mt 12:25). Tema ajab kogudused vastuollu, riidu, ja röövib neilt seeläbi jõu. Tõepoolest pole miski nii väga kogudusi lõhestanud, katki kiskunud ega lõhkunud ning nii palju häid sõpru tulli ajanud kui just nelipühiõnnistuse saatanlik imitatsioon. Kes avab end sellele vaimule, tuleb kuradi rafineerituimasse, karismade ja käte pealepanekuga vürtsitatud kööki. Kes seal veel võib rääkida õnnistusest, on saanud lõpuaegse suitsukatte ohvriks. Andku Issand avatud silmi (Ilm 3:18). Kinkigu Issand armu kohtuküpsale kogudusele! Kui usklikud teaksid, kui suur on juba allakäik, kui kaugemale on läinud sisseimbumine, siis nad kas keelduvad teadlikult seda teadmiseks võtmast või nad peaksid lõpuks üles ärkama. Paljud eelistavad kindlaks jääda tugevatesse eksitustesse. Kui Issand enam armu ei kingi, variseb kõik kokku palju kiiremini, kui me oma kõige kaugemates unistustes aimame.

Tozer ütles kord, et Jeesus Kristus ei omavat praktiliselt enam mingit autoriteeti ringkondades, kes end tema nime järgi nimetavad. See traktaat ei pea Jumala kõige kurjemale vastasele au andma. Aga ma kardan, et tänapäeva kristlaskond, vähemalt Läänes, elab sageli nii kaugel, väga kaugel Uue Testamendi standardist ja Jumala pühadusest, et iga pimeduse kogus võib jääda usklike südameisse püsima. Kui me ehtsalt meelt parandaksime, ehtsalt murduksime, oleks paljugi teisiti ning Issand saaks mõndagi pettust ilmutada (2Tm 2:25–26). Kui aga elatakse pidevalt videvikus – ja tõepoolest läheb üha pimedamaks –, siis peetakse ka nõrka küünalt normaalseks valguseks. Kaugelolek ristist teeb võimalikuks selle eksituse, ning puuduv valmisolek kummarduda pimestab.

Võtame kaks õpetlikku näidet Vanast Testamendist. Jos 7:4–6 loeme, et Iisraeli vaenlased võitsid tema. Joosua teadis, et ainult patt võis olla põhjuseks, ja tema alandas koos vanematega end Jumala ees (s 6). Ta parandas meelt ning Issand ilmutas tõelise põhjuse. Pärast seda, kui keelatud vara oli põhjalikult kõrvaldatud, tuli jälle võit.

1Sm 4-s räägitakse meile veel kord Iisraeli kaotusest (s 2). Seekord on aga vastutavatel isikutel hoopis teine reaktsioon. Vanemad soovivad, et tuleks tuua seaduselaegas. Niisiis: selle asemel, et meelt parandada, nõuti Jumala lähedalolu, Jumala väe nähtavat märki. See on ka tänapäeval tavaline trend. Selle asemel, et tulla kõige jõu allika, risti juurde, tahetakse oma jõuetust ja ebavaimulikkust varjata „vaimuristimise“ ning teiste nähtavate asjadega. Iisraeli rahvas tõstis seaduselaeka pärast nii palju rõõmukisa, et maa kõmas (s 5). Hallelujahüüd on ka tänapäeval väga muljetavaldav ning valjuhäälnel. Räägitakse „Jesus ist in“-ist [„Jeesus on sees“] ja „Fullpower“-ist; on olemas kõrvalukustav muusika, säratakse hingelises vaimustuses, ning võiks tõesti arvata, nagu seisaks ärkamine ukse ees, nii suur on rõõm. Siiski on eluohtlik tuua võõrast tuld Issanda ette (3Ms 10:1).

Üha enam võetakse otsustamise mõõdupuuks hingeline ülev meeleolu. Nii kirjutab Francis Schaeffer uue nelipühiliikumise kohta: „... ja ta teeb need välised märgid osaduse ja vastuvõtu mõõdupuuks. Teiste sõnadega, kui võidakse näidata neid manifestatsioone, siis kuulatakse sinna juurde, ollakse „sees“. Raskuseks on ainult see: ka unitaaride ja budistide juures on gruppe, kes toovad nähtavale neid väliseid märke. Pealegi võib kurat neid väliseid asju võltsida ... Võib leida ka sarnasusi uusnelipühilaste ja modernistliku teoloogia vahel ... Uusnelipühiluses on toimunud piibelliku sisu mahajätmine või vähemalt lahjendamine ... Sisu ei

arvestata, kui on olemas välised märgid ja religioosne emotsioon ... Kogemus on kõik. Tunne (või emotsionaalsus) on alus ... Aga kui me kohtame inimesi, kes on takerdunud kristliku platonismi sellesse liiki ja esitame neile küsimuse, kust nad siis teavad, et nad on kristlased, räägivad nad väga sageli ainult omaenese kogemustest ning tunnetest.“

Pearõhk nihkub seega üha enam ära Piiblilt ning inimliku kogemuse poole, nagu on selgitanud ka eespool tsiteeritud John Stott. Lõpuks tõstetakse inimene jälle kõigi asjade mõõdupuuks, jumalaks. Mitte enam meeleparandus ja kuulekus Piiblile, vaid religioossed kogemused. See on üks lõpuaja komplitseeritumatest ja ühtlasi ohtlikumatest arengutest, ning suur on nende arv, kes selle surmava ohu saagiks langevad, arvab Walter Angst.

Jessie Penn-Lewis & Evan Robertsi raamatus öeldakse: „Võib küll kindlusega öelda, et on alati ohtlik asi Jumalat meeltega tunda. Sellistel juhtudel on küllaldase kindlusega tegemist Jumala järeleaimatud lähedaloluga, vaenlase kavala lööksuga, kes tahaks tungida inimese sisemusse. Sel põhjusel on paljud, kes on teistele usklikele sundinud peale „tuntava Jumala läheduse“ vajalikkust, sattunud oma „kogemuse“ pärast viletsusse ja kohkumusse ning vajunud pimedusse ja nürimeelsusesse. Need usklikud ei teadnud, et kõik meeltega tajutavad üleloomulikud demonstratsioonid lõpevad sellisel viisil kas varsti või alles aastate pärast. Ohver katsub siis seda „kokkuvarisemist“ või seda „vaimuhaigust“ seletada endale ülepingutuse [liigväsimumuse], patu või väliste olukordadega, ainult mitte sellega, et see kõik on tema varasemate *õnnestavate* kogemuste tõeline loomus.“

Tagasi pöörduvalt selle Saamueli kirjakoha juurde; ka Iisrael võideti tookord ja kaotus oli pärast suurem kui enne (1Sm 4:10). Mõnigi, kes enne hõljus ülivaimulikus joovastuses, on täna Jeesusest läinud kaugemale kui iialgi enne.

Lühivaade maailma

Nii unistatakse tänapäeval suurtest vaimuväljavalamistest ja ärkamistest, kuid pilk maailma peaks meid kainestama. Kas meile pole veel silma torganud, et meie silmade all läheb üks maa teise järel allamäge ja diktatuurid kasvavad. Need on ju kaotuse, kohtu tundemärgid. Terror, korratus, kaos, brutaalsus ja seksuaalne ohjeldamatus kuni deemonliku perverssuseni kasvavad nagu äge tulvavesi. Anarhism võtab võimust. Inimelu maksab üha vähem. Hoolimatu ja mõtetetu mõrv, röövimine, väljapressimine, isegi satanism kasvavad ärevusttekitavalt. Ja usklikud räägivad Jumala suurtest tegudest. Midagi ei klapi meie väe, tunnustähtede ja imedega.

Aastat 1975 iseloomustati terrori aastana. Isegi maailma inimesed on jahmunud „metsloomast meie sees“, nagu ühes ajakirjas sõna-sõnalt öeldi. Maailma olukord on ju teatavas mõttes usklike vaimuliku mõjususe mõõdupuuks, sest usklikud on teatavasti maa sool. Kes võib siin rääkida veel ärkamisest, on tõenäoliselt väga pimedusega võitnud (Ilm 3:17–18). Siiski on see pimedus ka osaliselt juba Jumala kohus (Js 29:9; Ps 69:24 jt).

Me ei seisa mitte ülemaailmse ärkamise, vaid nagu on kirjutanud üks piiblikooli juhataja, ühe äraspidise, saatanliku nelipühi ees, mida valmistatakse ette anarhia ja korratuse vaimude poolt. Mõtelgem korraks kokkupõrgetele nähtavas maailmas: peetakse sõdu ilma ametliku sõja-

kuulutusega, võidetakse maid ilma ametliku lahinguta, hõivatakse ja õõnestatakse vastast, imbutakse sisse frontidesse, mis üha enam ähmastuvad, naeratakse sõbralikult konverentsidel ja mõrvatakse tagaselja, segatakse armeed ideoloogiliselt sellisel viisil, et ei teata üldse enam, kus on sõber ning kus vaenlane; kõik see näitab minu arvates nähtavas maailmas teatava määranani seda, mis toimub nähtamatul lahinguväljal. See on õudne sisseimbumisstrateegia, mis toob vaenlase Jumala laste ridadesse, mis peab usklikke üksteise vastu üles ässitama, lõhestama ja halvama. Ja meie leigus, patt kui ka kompromiss avavad vastasele nii laialt ja edukalt ukсед. Iisraeli rahvas tundus endale teatavasti väga vaimulik, kuid prohvetid võrdlesid teda Soodoma ja Gomorra (Js 1:10).

Toogu Issand oma kogudus uuesti risti juurde, sest ilma meelearanduseta pole võitu. Watchman Nee kirjutab: „Kõik, kellel on vaimulikku läbinägelikkust, teavad selle tähelepaneku õigsust. Hingeline jõud tuleb nagu jõevool meie peale. Et saatan kasutab teadust (psühholoogiat ja parapsühholoogiat), religiooni ja *isegi ebateadlikku kirikut* (nende üleloomulike manifestatsioonide otsimises ja seeläbi, et nad ei kontrolli üleloomulikke ande Piibli juhiste kohastelt), saavutab ta, et maailm täitub pimedusjõududega. Kõigest hoolimata on see saatan viimane ning lõplik ettevalmistus antikristuse tulekuks. Need, kes on tõepoolest vaimulikud (st sellised, kes keelduvad hingelisest jõust), tunnetavad kõikjal enda ümber kurjade vaimude aktiivsuse kiiret kasvu. Kogu atmosfäär on nii tumestatud, et muutub üha raskemaks edasi minna.“ Ainult palvetajatel võib veel õnnestuda kohut takistada.

Järeldõna

Mulle on selge, et see teos ei kosuta mitte igatüüpi hinge. Minu kristlikus elus oli periood, mil ma pidasin kõiki neid hoiatusi tühisteks, püüdsin kogu südamest elamuste ja andide poole. Ma palusin, nagu kord juba ütlesin, ühe armsa nelipühisuuna vennaga käte pealepaneku all peaaegu pool ööd vaimuristimist. Esimene aeg pärast seda oli lihtsalt auline. Rõõm, jõud, imelised „vaimulikud“ kogemused, rohkem palvet ja sisemist kindlust, lihtsalt nii võimas ja ilus, et ei võinud tekkida mingit kahtlust, et see oli Jumalast. Alles kuude pärast märkasin ma oma sõltuvust vaimulikest elamustest ja tunnetest.

Siiski tõrjuti need vaiksed kahtlused positiivse algedu „tõendustega“ tagasi; olid ju isegi inimesed pöördunud. Ma tahaksin põimida siia ühe näite, mille on andnud ajalugu, mis kujutab endast praktiliselt paradigmat. Tüüpiline näidis saatanlikust eksitusest, nüüd võetud nähtavast ajaloolisest maailmast – Hitleri komeeditaoline arenemiskäik ja järgnev allakäik.

Tööpuudus ja korruptsioon kahanesid tugevasti, ebakindlus kadus, jõud ning usaldus kasvasid. Suured diplomaatilised edusammud ja imestustäratavad välvõidud sõja algul. Kes pidi veel kahtlema? Mõjusa majandusliku ning sõjalise eduga võitis mees algul peaaegu kogu rahva usalduse, ja selsamal baasil tüüris vaenlane lõpuks hukatusse ning miljonid kisti valguseta igavikku. Kes arvab, nagu oleks kurjade vaimude töö väliselt alati negatiivne, on väga aimamatu.

Just selleks, et meie usaldust võita, põhjustab vaenlane pärast tema poolt esilekutsutud Jumala lähedalolu järeleaimamist algul ülimalt positiivseid tagajärgi ja resultaate. Minu sõltuvus vaimulikult ülendatud meeolust muutus igatahes suuremaks. Tagasi vaadates võin ainult öelda,

et ma täitsin täht-tähelt need passiivsuse printsiibid, mille eest Jumala sõna nii hoiatab. Ma võisin end lasta palves tundideviisi passiivselt liuelda. Ma tundsin end nagu kantud olevat ühest nähtamatust jõust. See oli meeldiv hõljuv tunne. Mul tarvitses ainult silmad sulgeda ja end selle „voolu“ hooleks jätta. Kui ma surusin oma käed vastu nägu, muutus sisemine sennapoole hõljumise tunne tunduvalt tugevamaks. See on muide tüüpiline spiritistlik sümptom. Siin antakse käte abil juba jõudu.

Selles passiivsuse ja enda äraandmise sisemises hoiakus võisin ma sageli tundide viisi mediteerida. Paljud palvesoovitused, mida ma olen leidnud teatavas kirjanduses – ja sellised nõuanded ning raamatud kasvavad pidevalt – vastavad täpselt sellele fenomenile. Usklik arvab, et kuna ta on Jumala laps, siis peab see vaimulik realiteet ja kogemus tulema tingimata Pühalt Vaimult. Igatahes mina mõtlesin nii, vähemalt teatud aja. Pärast selliseid meditatsioone ja „vaikseid aegu“ olin ma sageli enneolematult õnnestatud, joovastunud, lihtsalt õnnistatud. Neisse elamustesse ollakse lausa kiindunud. Täna ma tean: sellel, mida mina praktiseerisin, oli palju enam sarnasust transtsendentaalse meditatsiooni kui piibelliku palvega. Tookord ma seda siiski ei aimanud. Ma olin nii hullusti pimestatud, et Issandal oli vaja enam kui aasta – olgu tänu temale ta kujuteldamatu kannatlikkuse ja armastuse eest –, enne kui ta sai avada mu silmad saatana rafineeritud silmuse suhtes. Alles siis, kui ma meelt parandasin, tohtisin tunnetada tõde (2Tm 2:26). See on peaaegu uskumatu pettus.

Ma taipan täna igatahes palju enam, miks Jeesus meid juba meieisapalves manitseb paluma selle pärast, et oleksime hoitud kurja eest (Mt 6:13). Ma usun, et kes pole teatavas mõttes „omal nahal“ seda pettust kogenud ja Jumala armust saanud avatud silmi, see vaevalt suudab ette kujutada, kui peen see eksitus on. Siiski on ka hingehoolduslikud kogemused, mõnikord ennekuulmatult mõjusad viisid, tosin korda kinnitanud eksitust ja pettust usklike juures, seda just karismaatilises piirkonnas. Südamest tahaksin hüüda: palun laske end hoiatada! Meil on tegemist kohutavalt suure eksituslainega. Kui me ei võta Piiblit tõepoolest täpselt ega lase end korrigeerida, asetame end pettuse uskumatutesse ohtudesse.

Kui ma tänapäeval pean nägema, kuidas Jumala lapsed takerduvad samadesse vaenlase lõksudesse ja silmustesse, millesse minagi olin kunagi püütud, siis täidab mind soov neid aidata ja neist püünistest välja tõmmata. See ei toimu siiski oma jõus. Ma usun, et kui on kas või ainult natukenegi armastust ning vastutust koguduse suhtes, peaks nende eksituste eest hoiatama, nimetama neid raskeid asju õige nimega.

Ma tahaksin siin veel kord rõhutada, et kui ma ka olen nimesid nimetanud, ei tahaks ma sellega ühegi mainitud isiku Jumala lapse seisust eitada – ainult Merlin Carothersi puhul on mul selles suhtes tugev kahtlus. Seda teab Issand, ja tema tunneb omi (2Tm 2:19). Lõpuks tuleb ka öelda, et paljud nelipühilased pole neist asjust teadlikud. Paljud teenivad Issandat ustava andumusega. Seepärast oleme me ka paljudega seotud armastuses Jeesuse vastu ning igatsuses vilja ja õnnistuse järele.

Siiski on ka mõnikord kurb näha, kuidas teiselt poolt paljud ei lase end hoiatada ega endale midagi öelda. Arvatakse, et Jumal ei või lasta uskliku juurde pettust. „Paljud kristlased imestavad, et Jumal neid ei varja. Kas neil pole puhtad motiivid? Kuidas võib Jumal lubada, et truusüdamlikult otsivad inimesed saavad kurjadest vaimudest petetud? Paljud inimesed väida-

vad, et Jumal pidavat ju oma lapsi igas olukorras kaitsma ... Kui keegi täidab kurjade vaimude tingimused, ei saa Jumal takistada neil juurdepääsu, kuna ta on seadusele truu Jumal. Kuna kristlane on end teadlikult või teadmatult andnud kurjade vaimude võimusesse, ei keela Jumal neile õigust valitseda selle inimese üle. Kui paljud inimesed on veendunud, et puhtad motiivid kaitsevad meid pettuse ja tüssamise eest! Nad ei pane tähele, et kõige enam petetud inimesed maailmas on sellised, kellel on head kavatsused. Siirus pole mingi garantii eksituse eest; küll aga *teadmine*. Kui inimene ei hooli piibellikust õpetusest ning unustab palvetamast ja valvamast – ka siis, kui ta loodab sellele, et puhtad motiivid kaitsevad teda eksituse eest –, langeb ta pettuse ohvriks,“ kirjutab paljutsiteeritud Watchman Nee.

Siiski võib siirus põhjustada seda, et võrgust saadakse jälle vabaks. See raamat kirjutati siira sooviga hoiatada suure ohu eest, just seepärast, et olen nii sageli täheldanud, kuidas muidu selged usklikud on selle kõigist eksitustest kõige peenema suhtes märkimisväärselt kaitsetud. Takistagu või paljastagu see raamat mõnda pettust.

Kuna ma aga tunnen oma nõrkusi ja ebaõnnestumisi, olen ma tänulik palve ning eestpalve eest.

Täiendus kolmandale trükile

Olen oma raamatus proovinud esile tuua, kuidas valevaimud võivad sisse imbuda ka siirastesse Jumala lastesse. Just siin valitseb suurim teadmatuse ja aimamatus. Seepärast olgu siin lisatud veel üks argument. Igaüks teab, et ka Jumala lapsena (kahjuks) võib end teise isikuga üheks teha jumalavastases vahekorras. See on veidi laialivalguv hooruse definitsioon. Kui see nüüd nähtavalt on võimalik, ja keegi ei saa seda eitada – mõtleme vaid korintlastele –, kui palju enam kehtib see nähtamatu kohta, sest teame ju usklike, et saatanavaimude puhul on tegemist tõelises mõttes isikutega. Toimuvad ju sündmused nähtamatus alati enne või varem kui nähtavas. Mõtelgem vaid inimese langusele. Vaimulik surm saabus kohe, nähtav tuli alles aastasadasid hiljem. Ja meil on tänapäeval nii palju hoorust ja liiderlikkust, kahjuks mitte ainult maailmas, vaid küllalt sageli ka usklikes ringkondades, kuna nii palju on juba nähtamatut segunemist.

Nii öeldakse Ilm 2:20: „Kuid mul on sinu vastu, et sa lased naist Iisebeli, kes nimetab end prohvetiks ja õpetab, eksitada ka minu sulaseid hoorama ja sööma ebajumalate ohvreid.“ Niisiis on ka siin jälle nähtava ja nähtamatu samastamine. Just neid kaht aspekti selgitati üksikasjalikult Korintose kirja vaatluses. Oh et usklikud ärkaksid lõpuks selle tõsiasja suhtes ja oleksid valvsamad oma eluviisides ning ei aktsepteeriks kriitikata kohe kõike, isegi kui see tuleb usklikult poolelt. Oh et nad võtaksid üldse palju täpsemalt Jumala sõna ja Piibli hoiatusi, eelkõige Jeesuse järgimist.

Siin tuleks peale selle veel võtta seisukoht ühe Demos Shakariani ja John & Elisabeth Sherrilli raamatu suhtes. Tegemist on „ärimeeste täisevangeeliumi“ rajaja Demos Shakariani elulooga. Kõigepealt on ülimalt õpetlik lugeda „vaimuristimise“ elamust: „Ma istusin koos teiste poistega ühel viimastest pinkidest ja tundsin korraga, kuidas miski asetus minu õlgade ümber nagu raske villane tekk. Imestunult vaatasin ma ümber, aga miski polnud mind puudutanud. Proovisin liigutada oma käsivarsi, aga oli, nagu oleksid nad pidanud ületama mingit nähtamatut vastupanu, nii nagu oleksin tahtnud neid läbi vee tõmmata. Äkki hakkas mu lõualuu värisema (!) nagu külmavärina puhul, kuigi „tekk“ tundus soe; siis tundsin ma, kuidas kaelalihased pingule tõmbusid. Äkki oli mul suur tung palvetada ja Jeesusele öelda, kui väga ma teda siiski armastan. Kui ma aga oma suu avasin, tulid välja sõnad, mida ma ei suutnud mõista ... Ka veel tunde hiljem, kui me autos koju sõitsime, vastasin ma igaühele, kes mind kõnetas, keeltega (!) ... Oli, nagu oleks nähtamatu mantel, mis kogu õhtu oli mu õlgadel, vastupandamatult raske – ja siiski polnud see ebameeldiv. Ma vajusin põrandale ja lamasin seal täiesti abituna (!), võimetuna üles tõusma, et voodisse minna.“

Olgu siin veel kord mainitud, et vaimutäiuse üheks tundemärgiks on enesekontroll. Selles jutustuses leiame me iseloomulikult viisil jälle täpse vastandi. Olgu meelde tuletatud vaid peatükki „Pimeduse surve“.

Ülimalt huvitav on selles seoses Jung-Stillingi üks kiri inspireeritute juhile jutlustaja Rocki pärast. Need arvasid, et Jumal ilmutab end oma armusaanutes Piibli kõrval jätkuvalt vaimu sisenduste kaudu. Selles kirjas öeldakse muuhulgas: „Ma olen Rocki kirjutisi lugenud ja olen südamest veendunud, et ta on seda ausalt ja siiralt mõelnud. Aga armas südamevend, *Püha*

Vaim ei kasuta minestamisi, konvulsioone (tõmbusi) ja teadvuse kaotust, kui Ta tahab inimestele tunnistusi ennustada. Mulle on saanud teatavaks paljud mees- ja naisisikud, kes said ka sellised tõmbused, siis sattusid ekstaasi ning väljendasid nii kõige aulisemaid ja pühamaid piiblitõdesid kõige ilusamal ning pühamal viisil, isegi ennustasid tulevase asju, mis täpselt juhtusid. Aga pikkamööda lõppes see haledalt ning sageli häbiväärselt, ja nüüd osutus, et *vaim* oli end moonandanud valguse ingliks ... Armsad südamelapsed, *jääge* ainuüksi *Piibli juurde*, seal on meile ju kõik piisavalt avaldatud. Ma pean Rocki vagaks ja ausameelseks meheks ning mitte petiseks. Aga et Püha Vaim pole tema läbi rääkinud, vaid see on olnud *tema oma* arenenud kujutlusvõime tõttu liialdatud vaim, selles olen ma kindel ja isegi veendunud seni, kuni Teie, mu ustav vend, pole mulle vastupidist tõendanud. Armas vend Issandas! *Miski maailmas pole ohtlikum kui inspiratsioon, see on avatud üks vaimudele.* Piibel, Piibel on meie ainuke teenäitaja, mis viib meid Jeesuse Kristuse juurde. Tema olgu ja jäägu meile kõigeks kõiges“ (Jakob Schmitt).

Ülimalt õpetlikult loeme me Demos Shakarianilt teises kohas ühest „võitud“ evangelistist, keda nimetatakse raamatus Bob Smithiks. „Omapärane selle mehe juures oli, et vaatamata tema ülemäärasele huvile raha vastu (!) oli ta võitud, Jumalast inspireeritud kõneleja. Meil polnud iialgi olnud nii suuri kuulajate hulki kui tollel suvel. Iialgi varem polnud ette altari juurde tulnud rohkem inimesi ja iialgi enne polnud me läbi elanud aulisemaid terveksaamisi (!)“ (Jakob Schmitt).

See mees aga lõpetas hiljem viletsalt. Selle kohta öeldakse: „See oli esimene, aga igatahes mitte viimane kord, kui Rose ja mina põrkusime fenomenile, et mees, kes pidas võimsat, Jumalast mõjustatud teenistust inimeste juures, elas isiklikult kohutavat elu. Mõnikord oli probleemiks raha, nagu Smithi juures. Mõnikord oli need naised. Teistel juhtudel oli see alkohol või narkootikumide himu või seksuaalne perverssus. Miks õnnistab Jumal selliste meeste teenimist? Kas see on Tema sõna jõud, mis tegutseb sõltumatult inimesest, kes seda kuulutab? Või on see kuulajate usk? Mina ei tea seda.“

Siinjuures on just see Jumala valeteenrite ja prohvetite piibellik tundemärk. Neid ei tunta mitte suurtest kõnedest, tegudest, andidest, tunnustähedest ja imedest, vaid teatavasti viljast. Need aga on, nagu Shakarian ise mõönab, kohutavad. Vaevalt selgem saab asi veel olla. Kuna aga argumenteeritakse puhtalt nähtava alusel, ollakse nii mõjustatud aulistest andidest ja imedest ning ei seata mõõdupuuks mitte nähtamatut, st Jumala sõna, siis ilmnebki selline kohutav võimalik pimestus. Üllatavalt harva mainitakse selles raamatus Piiblit, see-eest seda sagedamini sõnu „Püha Vaim“ ja „jõud“ [„vägi“]. Ei, selliste inimeste puhul nagu T. L. Osborn, südame-tunnistusega raha sissenõudja, ja William Branham, kes hoidis kinni sellest, et 1977 „lõppevat kõik maailma süsteemid ja algab tuhandeaastane rahuriik“ (William Branham), pole tegemist eriliste Jumala võitutega, vaid saatana eriliste esindajatega, hukatuse erimeediumidega. Need on kiskjad hundid lambanahas (piibellik kattermantel).

See raamat kubiseb ainult nägemustest, unenägudest, inglitest, häältest, visioonidest jne. See on puhtaim spiritistide viirastus, nii et võiks kindlasti kahelda selliste kristlaste läbinägemisvõimes, kes sellist raamatut veel edasi soovivad. See on tõepoolest lõpuaeg.

Loomulikult peetakse neid üleloomulikke hääli selgelt Jumala juhtimisteks. Siiski loeme Demos Shakarianilt järgmist: „Kui ma alles rääkisin, vastas mulle üks hääl – sisemine hääl, mis oli siiski nii selge, nagu kuuleksin ma seda oma kõrvadega. Demos, sa pead loobuma evangeliatsioonist Freano's.“ Kogu öö piinleb ta, kas ta peab evangelisatsiooni lõpetama või mitte, kusjuures ta kuuleb ikka ja jälle seda manitsevat häält. Korraga tuleb ta hämmastavale äratundmisele: „Ma tundsin ära hääle! ... „See oli saatan!““. Hiljemalt siin oleks pidanud ka mitte midagi aimav lugeja suhtuma Shakariani hääldesse ja sisendustesse skeptiliselt. Miks on teised auditsioonid [akustilised tajud] korraga jumalikku päritolu? Kuna nad sobivad võib-olla paremini kontseptsiooni? Milline tohutu pettus!

Selles seoses on jällegi mainimist väärt üks Zinzendorfi kiri samale Rockile. Nagu juba mainitud, oli Rock nn „inspireeritute“ silmapaistvaim kuju, kellel igasuguste kehaliselt kaasnevate sümptomite hulgas olid samuti sisemised hääled ja nägemused. Küsimusele „sisemise sõna“ tekkekohast neis reageerisid nad ülima nõrdimusega. Zinzendorf kirjutas nüüd: „Me ei karda „inspiratsiooni“ seepärast, et see meid meie tegudes korrigeerida tahaks, seda me näeme väga hea meelega; vaid me oleme mures, et sellel inspiratsioonil pole arvatavasti kasutust, ja seepärast me oleme kartlikud. Seega pole ma nõus, et Jumala laps peaks olema ka tingimata (elu)tark ja rafineeritud Jumala sulane ning et tema mõistus või kujutlusvõime ei võiks olla eksiteele viidud. Kui ma peaksin seda viimast võimatuks, siis võiksin ma eksida ustavaimate hingede üle otsustamisel; sest mul on ajaloos ja muidu lugematuid proove nende liigest kiirustamisest, nende ebaõigetest arusaamadest, mis põlevad ära, nemad ise on aga saanud õndsaks, *siiski otsekui läbi tule* ... Et ma Sinu inspiratsioonisõna – sõna, mis võib puududa ja on puudunud – peaksin pidama elava Jumala enda sõnaks, jaa, nagu Sina seda nimetad, iseseisvaks sõnaks suus ja südames, seda ma ei või, ja Sul peab olema minuga kannatust ... Sest Sa tead, et ma olen algusest välistanud, et kasutataks väljendit: „*Nii räägib Issand*“ (Jakob Schmitt).

Aga just see formuleering on nelipühiringkondades väga armastatud.

Samamoodi arvab ka John Stott: „Veel selle kohta, Efesose ja Korintose kirjadest mainitud loetelus on „prohvetid“ teisel kohal pärast apostleid, ning „apostlid ja prohvetid“ on mitmetes tekstides ühendatud. Nende kohta öeldakse, et nad on alus (oma õpetuste pärast), millele on ehitatud kogudus (Ef 2:20, 3:5). Mingi konstruktsiooni lihtsaimast arhitektoonilisest tundmisest piisab meile näitamaks, et kui hoone vundament on kord juba pandud ja püstitatakse pealisehitust, siis ei saa enam veel kord panna vundamenti. Niisiis esmases arusaamises „prohvetist“ kui otsese ja uue ilmutuse instrumendist näib, et peame märkama, et seda andi pole enam ammu olemas. Koguduses pole enam ammu kedagi, kes tohiks sõandada öelda „Issanda sõna tuli mulle ja ütles...“ või „nii räägib Issand“.

On kirjeldatud Shakariani visiooni, tänu millele tekkis „ärimeeste täisevangeelium“. Shakarian hõljab maakera kohal, näeb miljoneid inimesi. Algul on näod nagu surnud, aga, ilmselt pärast võimsat vaimu väljavalamist, täidetud rõõmu ja eluga. Seejärel: „Ja siis oli visioon möödas. Ma märkasin, kuidas ma maa peale tagasi pöördusin. Minu all oli Downey Kalifornias. Seal oli meie maja. Ma võisin iseennast näha (!) põlvitavana ja Rose istus oreli juures.“

See on nn hingede ekskursiooni fenomen, äärmine spiritistlik sündmus. Kui järele mõelda, et see ühing on karismaatilist liikumist finantsiliselt kõige enam virgutanud, siis võib endale ette kujutada, mis selle vooluga meie peale tuleb, kogudusi altpoolt õõnsaks uhta ähvardab.

Tavaliselt läheb seoses karismaatilise liikumisega ägedateks vaidlusteks keelterääkimise tähtsuse või tähtsusetuse üle, nii nagu oleks see ainus tunnustäht. Keelterääkimise kohta on varsti sama palju arvamusi kui on inimesi, kes sellest kirjutavad. Siiski on karismaatilisel liikumisel ka teisi kaasnevaid sümptomeid.

Zooloogias tuntakse nn mimikrit. Ohutu putukas aimab oma välimuses järele ohtlikku. Nii on olemas näiteks liblikaid, kes näevad välja nagu agressiivsed herilased. Võhik tavaliselt ei suuda selliseid imitatsioone eristada. Oletame nüüd selle võrdluse käigus, et keelterääkimine vastab selle putuka ühele kehalisele tunnusele, näiteks tundlatele. Ka eksperdid ei suuda kokku leppida selles, kas see tundla vorm vastab liblika- või herilaseliigile. On poolt- ja vastuhääli. Siiski ei koosne putukas ainult tundlatest. Nii on ka karismaatilisel liikumisel veel teisi tundemärke, teisi „kehalisi tunnuseid“.

Jättes tähele panemata üsna vähesed erandid, lähtub karismaatiline liikumine *esiteks* eksegeetiliselt paikapidamatust seletusest vaimuristimise kohta, nagu oleks see uussünnist lahutatud kogemus. See õpetus on aga kogu liikumise alus. Jällegi piisab lihtsaimast arhitektoonilisest teadmisest, et lasta meid teada, et vale vundamendi korral on ka kõige oivalisem ja muljetavaldavam pealisehitus samuti ilma töötuseta. Mõnede usklike ebajärjekindlus selles punktis on mind sageli üllatanud. Paljud osutuvad olevat pimestatud ülikiiresti kasvavast pealisehitusest.

Teiseks leiame me alati omavolilisi ja enneaegseid käte pealepanekuid, kõigil võimalikel ja võimatutel, piibellikel ja ebapiibellikel eesmärkidel. Nii nagu Püha Vaimu võetakse nähtamatult vastu usu kaudu Issandasse Jeesusesse, antakse siin vastupidiselt nähtavas etendamises käte pealepaneku kaudu vale vaimu.

Kolmandaks lähtub ta passiivsuse fenomenist, lihtsalt enese vaimu hooleks jätmisest. Sellele kutsutakse üles küllalt sageli. Aga need on, nagu näidatud, demonluse, meediumluse seadused.

Neljandaks: eksegeetiliselt täiesti paikapidamatu Joeli prohvetikuulutuse tõlgitsus kui oodatav sündmus armuaja lõpuks.

Viiendaks ilmneb tunnustähtede ja imede vale rõhutamine vaimuliku väe tõendina, kuigi Kiri just selle eest hoiatab. See, mida me tänapäeval näeme, on eelkõige Ilm 16:14 täitumise eelvari: „Need ongi need tunnustähti tegevad kurjad vaimud ...“

Kuhu see vale tunnustähtede ja imede kirk ning selliste fenomenide normaalseks usutõenduseks väitmine viib, tuntakse väga selgesti ära Don W. Bashami raamatu alusel. Seal öeldakse näiteks: „Hiljem jutustas meile üks noor naine, Irma Grace, mida ta selle püha silmapilgu jooksul oli saanud näha. Meie koosoleku alguses ülistuslaulu ajal ilmus Jeesus meie keskele. Kui siis Alice hakkas palvetama noorsoo eest, põlvitas (!) Jeesus tema kõrvale maha ja nuttis, kui ta (st Alice) palus. Jeesus sirutas isegi oma käe välja ning puudutas meie tütre Cindy põlve, kes istus oma ema kõrval.“

Sealjuures ütleb Jeesus sõnaselgelt *õige Vaimu tulemise kohta*: „Et ma lähen Isa juurde ja teie *ei näe* mind enam“ (Jh 16:10). Kuigi me teame, et on olnud erandeid, eriti apostlite ajal, näevad aga „andekad karismaatikud“ Jeesust nagu jooksvat lindil. Jällegi räägib see selgelt vastu Jumala sõnale, ilmub ju sellistel koosolekutel üks „Jeesus“ tavaliselt pärast „vaimu langemist“. Nagu nii mõnigi asi tänapäeval, on ka siin kõik pea peale asetatud. Mida peale selle pidada põlvitavast Jeesusest, näidati juba eespool. Nelipühiliikumise algust ja edasist kulgu iseloomustasid visioonid, lood ja sõnumid sisuga, et Jeesuse tulek, seega Inimese Poja päev, seisab vahetult ees. Siin väärub mainimist meie Issanda Jeesuse hoiatus: „Päevad tulevad, mil te ihaldate näha üht Inimese Poja päevist, ja *ei saa näha*. Siis öeldakse teile: „Ennäe, siin!“ või „Ennäe, seal!“ *Ärge minge välja ja ärge jookske selle järele!*“ (Lk 17:22–23).

Kuna Apostlite tegusid selliste visioonide ja manifestatsioonide jaoks nii palju kuritarvitatakse, tahaksin selles seoses veel kahte meest tsiteerida. Kõigepealt Alfred Kuen: „Kuna see oli ametliku sisseviimise [Einführung – esitlemine, sissejuhatus, juurutamine jpm] aeg, hoolitses Issand selle eest, et koguduse rajamist saadaks teatud hulk imelisi tegusid, ... „Sest juudid nõuavad tunnustähti“ (1Kr 1:22), lubas Jumal neile *erandina* selliseid, et näidata, et tema hea meel puhkab tulevikus nende peal, kes tunnustavad Jeesuse oma Issandaks ... Nagu Vana seaduse algust olid saatnud mõningad imed ja ainulaadsed tunnustähed, nii tunneb ka apostlite aeg rõõmu Jumala erilistest teenete osutamistest, mis on vajalikud, kuna polnud ju veel Uut Testamenti.“

John Stott sõnastab selle samamoodi: „Piibiloo suured vahemikud ei sisalda mingeid teateid imedest. Ristija Johannesest, kellest Jeesus ütles, et ta oli Vana seaduse suurim mees, öeldakse sõnaselgelt, et ta ei teinud imesid (Jh 10:41). On tõsiasi, kui püüame välja otsida, kus piibellikud imed ette tulevad, siis avastame, et need kuhjuvad Kirjas kokku nagu tähed öötaevas. On neli suurt konstellatsiooni. Need kuhjuvad esiteks Moosese, seejärel Eelija, Eliisa ja prohvetite, kolmandaks Issanda Jeesuse enda ja neljandaks apostlite ümber. Need on nüüd need ilmutuse neli põhiperioodi – Seadus, prohvetid, Issand ja apostlid. Ja imede põhieesmärk seisnes ilmutuse igakordse uue staadiumi kinnitamises ... millega Jumal andis tunnustust apostlike pealtnägijate läkitusele „tunnustähtede ja imedega, mitmesuguste vägevate tegudega ning Püha Vaimu andidega, mida ta jagas oma tahtmise järgi“ (Hb 2:3–4). Seepärast on tähtis nimetada Apostlite tegude raamatut „apostlite (aja)looks“, sest kõik imed, millest Luukas selles raamatus jutustab, on korda saadetud apostlite poolt (nt Ap 2:43; 5:12), ja erandina ainult kaks imet meeste poolt, kellele apostlid olid isiklikult käte pealepanekuga selleks volituse andnud (Ap 6:8; 8:6–7). Ka Pauluse nimetas oma imesid „apostli tunnustegudeks“ (2Kr 12:12).

Oleme juba selgitanud, kuidas 2Kr 5:16 toob välja nähtava äravahetamise nähtamatuga, nagu 2Kr 4:18-s seda ka sõna-sõnalt öeldakse. Samamoodi näitab Matteuse 12. ptk Matteuse 13. ptk suhtes üleminekut tunnustähtedelt (Mt 12:39 seoses Iisraeliga) rahvastele ja seega sõnale (Mt 13:3,19). Järgneb ju Iisraeli selgele äraheitmisele (Mt 12:32,41–45) Jeesuse esimene tähendamissõna selles evangeeliumis (Mt 13:3) ja me näeme nüüd rahvastele, koguduseajale, saladusi (Mt 13:11) ja tähendamissõnu (Mt 13:10) ning mitte enam nähtavaid seoseid. Sedasama väljendab Mt 12:46–50. Ei otsusta enam lihalik või nähtav kuuluvus või sugulus (Mt 12:47, Iisrael), vaid vaimulik (Mt 12:50; Jh 1:12–13, kogudus). Iisrael on suhtes inglite, tunnustähtede ja seadusega. Kogudus on Püha Vaimu, sõna ja armu all. Jumala päästmisotsust Iisraeliga ja kogudusega ei saa aga ühele tasandile rebida.

Samuti nagu galaatlased vahetasid ära seaduse ja armu, ning Paulus räägib ära sõnumisest (Gl 3:1) ja haputaignast (Gl 5:9), aetakse praeguses nelipühiliikumises segi vanatestamentlikud prohvetid (Joel), kes Mt 11:13 järgi ennustasid Vana Seaduse kohta, armuajaga. Oleme üksikasjalikult käsitlenud selle voolu „ärasõnutud“ tausta ja maininud ka haputaigna hapendavat toimet (1Kr 5:7). See on lausa klassikaline segaliikumine. Seaduse ja armu segustamise tõttu esinesid koguduse alguses suurimad võitlused ja vaidlused (Ap 15). Tänapäeval on selle läbi-segamise tõttu olemas samasugune võitlusväli.

Väärrib märkimist veel ka järgnev: samad mõisted, mida kasutatakse Hb 2:4-s („semeion“ tunnustäht, „tera“ ime, „dynamis“ vägevad teod), leiduvad uuesti 2Ts 2:9-s. Selles teises peatükis kirjeldatakse Jeesuse taastulekut ja sellele eelnevaid sündmusi. Sellega ilmuvad järelikult need asjad, millega Jumal oma sõnu alguses tugevdas ja kinnitas, need tunnustähed ja imed, Jeesuse taastuleku eel veel kord nähtavale. Karismaatiline liikumine nõnda-öelda täidab Jumala sõna. Kui sellisest voolust poleks veel kunagi kuuldud, peaks piibelliku prohvetikuulutuse põhjal oletama, et koguduseaja lõpu eel peab tulema ja levima just midagi sellist.

Seekord pole allikas mitte Jumalast, nagu Heebrea kiri seletab, vaid nagu 2Ts 2:9 ühemõtteliselt ütleb, saatanast. Just nii nelipühi- kui ka karismaatiliste liikumiste ajalugu näitab seda üsna selgelt. Nii võiks ka selgitada, miks hingehoidjad leiavad tavaliselt okultse allika, kui nad kulisside taha vaadates näevad seda, mis esmapilgul oli nii piibellik ja varjatud. See selgitab ka, miks nende voolude pooldajad toetuvad tavaliselt algussündmustele Apostlite tegudes (Ap 2:8,10,19). „Ajaloolised läbimurded“ seega, mida Jumal veel imepäraselt kinnitas.

Seosed selgitavad ka, miks need voolud nii kiiresti kasvavad, miks karismaatilise liikumise poolehoidjate arv pidevalt kasvab. Mida lähemale nihkub Jeesuse taastulek, seda enam võtavad võimust keelterääkimised, imetervistamised ja suured tunnustähed. „Ärimeeste täisevangeeliumi“ massiivne spiritualism laieneb. Nendel inimestel on „edu“, nad teevad suuri asju, võidavad enda poole paljusid. Siiski on see kahjuks pigem teostumine negatiivses mõttes, jõuliste eksitajate manifestatsioon, mida nimetatakse iseloomulikul viisil peaaegu vahetult pärast arvustatud 9. salmi.

Kuuendaks: sama teatavate andide, eriti tunnustähe iseloomuga karismade, eelkõige keelterääkimise vale rõhutamine. Piibellikult viimane and esitatakse siin kui esimene. Spiros Zodhiates arvab selle kohta: „Me teeme ka kindlaks, et mõiste „Püha Vaim“ ei kerki üldse esile seoses keelterääkimisega 1Kr 14-s. Alati, kui selles peatükis kasutatakse sõnu „vaim“ või „vaimud“, käivad need inimese vaimu kohta. Ei jutustata, et seda fenomeni oleks esinenud teistes uustestamentlikes kogudustes, või et Paulus oleks püüdnud seda neile oma kirjadega sisse tuua. Kui see tõepoolest oleks kujutanud endast hädavajalikku tõendit vaimulikkuse ja Püha Vaimuga täitumise kohta, siis me võiksimme Paulusest kindlasti oodata, et ta oleks kõiki usklikke sundinud seda andi paluma. Selle asemel püüab ta seda korintlaste juures nii tugevasti kui võimalik tagaplaanile asetada.“

Seitsmendaks: esmajärjekorras ei räägita mitte Issandast Jeesusest, vaid Vaimust, kes aga just Jumala sõna järgi ei tahaks enesest palju rääkida. „Püha Vaim toimib selles mõttes nagu prožektor, kes valgustab Jeesuse isikut ja ise ei saa nähtavaks. Ainult seal, kus on palju udustamist, tõuseb üha enam esile valgusallikas ise ja prožektoriga valgustatud isikut võib vaevalt veel ära tunda. Kui peale selle astub pruudi saatja peigmehe kohale, siis nimetatakse seda kõlvatuseks.“

Kaheksandaks: täiesti vale eshatoloogia. Piibel ei õpeta Jeesuse taastuleku eelseks ajaks ülemaailmset ärkamist, vaid ülemaailmset eksiteele viimist ja globaalset langust (2Ts 2:3).

Kui kõik need punktid kokku võtta, niisiis vaadelda kõiki tunnuseid, siis on kerge ja ilmne ära tunda: karismaatiline liikumine on mimikri, saatana kõige ohtlikum ja osavam järeleaimamine. See on algusest peale üks spiritualistlik, meediumi-alane vool, mida kannavad või soodustavad, aga ka positiivselt vaatavad inimesed, kellesse endasse on sellised eksitavad vaimud juba erineva tugevusega sisse imunud. Tänu ennekuulmatule okultsele vaimsele ärkamisele meie päevil, tänu päris põrgu nelipühile kasvab pidevalt selle liikumise pooldajate ja liikmete arv – ja nii suububki see karismaatiline vool lõpuaja hukatuse superkirikusse.

Vool, mis seejuures õmblusteta lülitub Piibli poolt kirjeldatud lõpuaja pilti. Võtame lühidalt kokku: Issand Jeesus alustab oma taastulekujuttu Mt 24 hoiatusega eksituse eest (s 4). Ta räägib valeprohvetitest ja usust äralangemisest (ss 11–12) ning hoiatab tunnustähtede ja imede eest, mis saavad olema üsna erakordsed (s 24). Peale selle võrdleb ta oma taastuleku aega Noa ajaga (ss 37–39). Kui seal 1Ms 6 järele vaadata, saadakse teada, et Jumala pojad olid end inimeste tütardega sidunud. Kuidas ka iial seda kirjakohta tõlgendatakse, näitab see igatahes jumalavastast segunemist. Ja see on täpselt see, mis tänapäeval meie silmade ees toimub.

Siis ei peaks üllatama, et selle liikumise üks juhtivaid mehi Larry Christenson, kelle kaudu 1963 Enkenbachi kongressil on keelterääkimine leidnud sissepääsu paljudesse nelipühivälis-tesse ringkondadesse Saksamaal, soovitab sellist palvepraktikat, mis on tavaks kristliku teaduse tugevasti okultses sektis.

Selles sektis nimetatakse haigust ja surma ebareaalseteks ning vale mõtlemise tulemuseks. Kui keegi tõepoolest haigestub, siis saab ta terveks, kui seda isikut nähakse mõttejõus tervena ja kontsentreerutakse patsiendile. On ka tõepoolest rabavaid edusamme, kuni vähist tervendamiseni välja. Nad ise nimetavad seda „Mindhealing“, niisiis vaimulikuks kontsentratsiooniks haige peale.

Peaaegu identselt sellega soovitab Larry Christenson: „Üks näide: Te tunnete isikut, kes on haige ja kelle tervenemise pärast te palute. Ärge kujutage teda endale ette haigevoosis olevana, murtud jalaga sidemes, täiesti kollasena ja alatoidetuna või milline iial tema seisund võiks olla. Nähke teda tervena! Või, kui see on teile liiga raske, asetage enda ette pilt, millel on selle isiku ümber valgus (!), ja kujutlege, et Jeesus seisab tema voodi juures ning aitab teda, nii et te toote oma aktiivse kujutlusvõimega (!) situatsiooni Jumala tegutsemise.“

Sellel müstilisel lõpuajakallakul on sellised ettepanekud kindlasti kasvava populaarsusega. Selles mõttes ei peaks ka enam üllatama, kui Thomas Molnar kirjutas „Zeitbühne“-s teema „Okultne: tõde ja pettus“ kohta järgmist: „Üks momendil edukas ameerika raamat „Shaman’s Doorway“ loeb moodsate kultuste ja „Trips“ hulka järgmised: Zen, Macrobiotics, kosmoselennud, nõidus, „Tarot“, jooga, voodoo, astroloogia, käelugemise kunst, „keeltes rääkimine“ jt „isikuvälised psühholoogiad“.“

Seega võib selle liikumise kohta öelda sõna otseses mõttes müstika – üks lõpuajal levivatest spiritistlikest vooludest. Selles mõttes mainib puht ajaloolisest seisukohast mainimist, et kõr-

gema kraadi müstikuna väljendus Goethe keeltes rääkimise suhtes positiivselt. Nõnda esineb ka siin samasisuline või sarnane mõtteavaldus. „Kõige jumalikum tunne voolab hingest keelele, ning leegitsevalt annab ta siis edasi Jumala suuri tegusid ühes uues keeles, mis on vaimu keel. See on selline lihtne ja tavaline keel, mida asjata on püüdnud avastada nii mõnigi helge pea. Oma inimlikkuse piiratuses ei ole meil sellest enam aimugi ... Pühima ning sügavaima tundmise täius tegi silmapilguks inimesest ebamaise olendi (!); ta rääkis vaimude keelt (!), ning jumaluse sügavustest sai keel süüdatud, toomaks esile elu ja valgust ... See keel pidi olema siiski enamat kui pantomiim, kuigi ilma artikulatsioonita” (Max Seiling).

See on tänapäeval tõepoolest vaimude keel (Goethe ei näe seda negatiivsena, *tema jaoks oli vaimudemaailm väga reaalne*). Mainiti juba, kuidas „muunisekti“ pooldajad tõlgendasid nende andide vaimset ärkamist paradiisi eluvaimude tegevusena. Osalt märkimisväärselt vaimulikult pimestatud kristlaskond näeb selles Püha Vaimu tegevust.

Kellel on veel Jumala sõnast kujundatud meel [arusaamine] ja kes pole lasknud end ajavaimust ähmastada, see võib ära tunda, mis siin tegelikult toimub, mida sellest karismaatilisest „ärkamisest“ tegelikult arvata tuleb.

Allikate loetelu

1. Alfred Kuen, *Werdet voll Geistes* [Saage täis Vaimu]. – Bibel und Gemeinde [Piibel ja kogudus], oktoober–detsember 1975.
2. Ivar Lissner, *Rätselhafte Kulturen* [Mõistatuslikud kultuurid], Heyne Verlag.
3. Theodor Zahn, *Kommentar zum Neuen Testament* [Uue Testamendi kommentaar].
4. Johannes Greber, *Der Verkehr mit der Geisterwelt* [Läbikäimine vaimude maailmaga], Brunnen Verlag [Originaal 1932].
5. Watchman Nee, *Der geistliche Christ* [Vaimulik kristlane], TELOS.
6. Larry Christenson, *Die christliche Familie* [Kristlik perekond], Ökumenischer Verlag Dr. R.-F. Edel.
7. John R. W. Stott, *Es kommt auch auf den Verstand an* [See sõltub ka mõistusest], TELOS.
8. Wilhard Becker, *Nicht plappern wie die Heiden* [Mitte lobiseda nagu paganad], Rolf-Kühne-Verlag.
9. Watchman Nee, *The Latent Power of the Soul* [Hinge varjatud jõud], Christian Fellowship Publishers.
10. Roland Brown, *Beten lernen* [Õppida paluma], Rolf-Kühne-Verlag.
11. Kathryn Kuhlman, *Bei Gott ist nichts unmöglich* [Jumalale pole miski võimatu].
12. Hans Brandenburg, *Kinderkrankheiten des Glaubens* [Usu lastehaigused], Brockhaus Verlag Wuppertal.
13. Kathryn Kuhlman, *Er half mir* [Ta aitas mind], Verlag Johannes Fix.
14. John P. Kildahl, *The Psychology of Speaking in Tongues* [Keeltes rääkimise psühholoogia], Hodder and Stoughton.
15. Jakob Zopfi, *Schwarmgeist?* [Fanatismivaim?], Dynamis Verlag.
16. Michael Griffiths, *Mit anderen Zungen* [Teiste keeltega], Brunnen Verlag GmbH.
17. Spiros Zodhiates, *Tongues* [Keeled], AMG Press, Ridgefield.
18. Alfred Kuen [Die charismatische Bewegung], Brockhaus Verlag Wuppertal.
19. W. Schlatter, *Gesunder Glaube und Schwarmgeistererei* [Terve usk ja fanatism], Buchhandlung der Evangelischen Gesellschaft.
20. Arthur Richter, *Kirche und Charisma* [Kirik ja karisma], Ökumenischer Verlag Dr. R.-F. Edel.
21. Gerald E. McGraw, *Bibel und Gebet* [Piibel ja palve], oktoober 1974.
22. A. Schütz, *Ein Kernstück unseres Christlichen Glaubens ist und bleibt Buße* [Meie kristliku usu tuumaks on ja jääb meelearandus]. – Bibel und Gemeinde [Piibel ja Kogudus], aprill–juuni 1975.
23. G. H. Lang, *The Earlier Years of the Modern Tongues Movement* [Nüüdisaegse keelteliikumise varasemad aastad], 1958.

24. Arnold Bittlinger, Glossolalia: Wert und Problematik des Sprachenredens [Glossolalia: keelterääkimise väärtus ja probleemistik], Rolf-Kühne-Verlag, 1966.
25. Robert Rüegg, Bücherrundschau über Geistesgaben und Gemeindedienste [Raamatuülevaade vaimuandidest ja koguduse teenistustest], CH-7220 Schiers, 1976.
26. Francis Schaeffer, Die neue religiöse Welle [Uus religioosne laine], TELOS.
27. Peter Mayer, ... daß sie los sein sollen [... et nad lahti peavad olema], Verlag Bibelschule Beatenberg.
28. Detmar Scheunemann, Evangelisation unter Okkultisten und Spiritisten, Alle Welt soll sein Wort hören [Evangelisatsioon okultistide ja spiritistide seas, Kogu maailm peab tema sõna kuulma], TELOS-Dokumentation.
29. Gertrud Wasserzug, Mitternachtsruf [Keskööhüüd], mai 1975.
30. Fritz Rienecker, Lexikon zur Bibel [Piiblileksikon], R. Brockhaus Verlag Wuppertal.
31. Peter Mayer, Dienstgaben für Gottes Volk [Jumala rahva teenimisannid], Verlag Bibelschule Beatenberg.
32. Baptism & Fullness [Baptism ja küllus], Inter-Varsity Press.
33. F. W. Bautz, Die Neupostolische Kirche [Uusapostellik kirik], Schriftenmissions Verlag Gladbeck.
34. R. C. Trench, Synonyms of the New Testament [Uue Testamendi sünonüümid].
35. Ernst Modersohn, Im Banne des Teufels, [Kuradi võimuses], TELOS.
36. Dennis Bennett, Der Heilige Geist und Du [Püha Vaim ja sina], Leuchter-Verlag
37. David Wilkerson, Das Kreuz und die Messerhelden [Rist ja pussikangelased], Leuchter-Verlag.
38. Dennis J. Bennett, In der dritten Stunde [Kolmandal tunnil], Leuchter-Verlag.
39. Jean-Michel & Esther, Der Weg des Lebens [Elu tee], Editions Maranatha.
40. Merlin Carothers, Ich suchte stets das Abenteuer [Ma otsisin alati seiklust], Verlag Johannes Fix, 1974.
41. Peter Beyerhaus, Geisterfüllung und Geisterunterscheidung [Vaimuga täitumine ja vaimude eristamine], Keip Verlag, 1977.
42. Witness Lee [Tunnistaja Lee], Das Beten-Lesen des Wortes [Sõna palumine-lugemine], Verlag der Strom.
43. Merlin Carothers, Prison to Praise [Vanglast ülistusse], Hodder and Stoughton, 1970.
44. Die göttlichen Prinzipien [Jumalikud printsiibid], tsiteeritud Huttenilt, Seher, Grübler, Enthusiasten [Nägijad, mõtisklejad, entusiastid], Quell-Verlag Stuttgart.
45. Das Gesicht der heutigen Christenheit [Tänapäeva kristluse nägu], Verlag: Das Haus der Bibel, Genf, Zürich, Basel.
46. Conrad Murrell, True and False Tongues [Õiged ja valed keeled], Saber Publications.

47. Jessie Penn-Lewis & Evan Roberts, Kampf nicht gegen Fleisch und Blut [Võitlus mitte liha ega verega], Selbstverlag Stukenbrock.
48. Demos Shakarian und John & Elisabeth Sherrill, Die glücklichsten Menschen auf Erden [Kõige õnnelikumad inimesed maa peal], Leuchter-Verlag, 1975.
49. Jakob Schmitt, Die Gnade bricht durch [Arm murrab läbi], Brunnen-Verlag.
50. William Branham, Darlegung der sieben Gemeinde-Zeitalter [Seitsme koguduse-aja(järgu) seletus].
51. Don W. Basham, Wunder im Alltag [Imed argipäevas], Leuchter-Verlag.
52. Gemeinde nach Gottes Bauplan [Kogudus Jumala ehitusplaani järgi], TELOS.
53. Max Seiling, Goethe und der Materialismus [Goethe ja materialism], Verlag Oswald Mutze, Leipzig, 1904.

Autorist

Alexander Seibel on sündinud 1943. aastal Viinis. Oma õppeaja jooksul kõrgkoolis leidis ta tee Jeesuse Kristuse juurde. 1971. aastal lõpetas ta oma õpingud diplomeeritud insenerina ja on nüüd täisajaga Jeesuse teenistuses.

Evangelistina omandas ta aastate jooksul ülevaate hingehoiust. Miks kasvab tänapäeval nii tugevasti igatsus üleloomulike kogemuste ja müstiliste elamuste järele? Me elame ju mõistuse ajastul. Või elame, nagu keegi juba konstateeris, müstika ajastul? Kas selliste üleloomulike nähtuste nõudmine on piibellikult õigustatud?

See raamat käsitleb tõsist küsimust: kas meid ootab ees veel ülemaailmne vaimuväljavalamine enneolematute tunnustähtede, imede ja Jumala suure tööga, või seisame me ülemaailmse eksituslaine ees? Mida ütleb selle kohta Kiri?

Autor püüab seda küsimust selgitada Piibli alusel. „Jeesuse kogudus – kas lõpuajal alla käinud?“ kirjutati sooviga selgitada seoseid, mida sageli ei märgata ning et kristlasi hoiatada ja usus kinnitada.